

Dokument- og notatoversigt i aktindsigtssagen:

24/6060 - Aktindsigt - Paradisbakkerne - Fredning

Sagsnr.	Sagstitel	Type	Dato	Dok nr.	Ny dok nr.	Titel
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Indgående	06-03-2024	40646/24	45733/24	Kortbilag 2_15012024
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Indgående	06-03-2024	40645/24	45732/24	Fredningsforslag
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Indgående	06-03-2024	40644/24	45731/24	Budgetoverslag
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Indgående	26-02-2024	38814/24	45730/24	lena@dn.dk - VS: Hvilke fredningsafgræsninger er gældende? Årsdale Ret og Klint i Paradisbakkerne (MST Id nr.: 9526487)
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Bilag	04-03-2024	6926405	6935575	image002.jpg
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Indgående	06-02-2024	24033/24	45726/24	lena@dn.dk - Budgethøring vedr. fredningsforslag for Paradisbakkerne
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Bilag	06-02-2024	6906809	6935567	Budgetoverslag.docx
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Indgående	06-02-2024	24036/24	45727/24	lena@dn.dk - Budgethøring vedrørende fredningsforslag for Paradisbakkerne
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Bilag	06-02-2024	6906814	6935570	Fredningskort_24012024.jpg
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Indgående	06-02-2024	24038/24	45729/24	lena@dn.dk - Budgethøring vedrørende fredningsforslag for Paradisbakkerne
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Bilag	06-02-2024	6906818	6935573	Kortbilag 2_15012024.jpg
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Bilag	06-02-2024	6906817	6935572	Fredningsforslag.pdf
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Udgående	24-08-2023	131401/23	45725/24	Ilsebil.Hansen@brk.dk - Paradisbakkerne - opfølgning fra mødet i dag vedr eksisterende fredningsgrænser

Sagsnr.	Sagstitel	Type	Dato	Dok nr.	Ny dok nr.	Titel
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Bilag	24-08-2023	6779667	6935565	image005.jpg
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Bilag	24-08-2023	6779666	6935564	deklaration Årdsale Ret, Kodalen mm 1932.pdf
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Bilag	24-08-2023	6779665	6935563	deklaration Klint.pdf
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Udgående	01-03-2023	40657/23	45724/24	Ilsebil.Hansen@brk.dk - Bemærkninger til oplægget fra mødet om fredning af Paradisbakkerne
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Bilag	01-03-2023	6655323	6935561	Bemærkninger til oplæg om fredning af Paradisbakkerne fra BRK Naturgruppe.pdf
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Udgående	01-11-2022	169256/22	45723/24	Louise.Lyng.Bojesen@brk.dk - SV: Invitation til samarbejde om fredning
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Bilag	02-11-2022	6555647	6935559	Dagsorden_Invitation til samarbejde om fredning af Paradisbakkerne.pdf
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Internt	14-10-2022	160295/22	45722/24	Invitation til samarbejde om fredning af Paradisbakkerne
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Internt	06-10-2022	155770/22	45721/24	Invitation til samarbejde om fredning af Paradisbakkerne
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Internt	29-09-2022	146219/22	45720/24	Invitation til samarbejde om fredning af Paradisbakkerne
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Indgående	06-09-2022	139568/22	45719/24	lena@dn.dk - Oplæg om fredning
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Bilag	07-09-2022	6515148	6935554	Oplæg 05092022.pdf
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Indgående	22-07-2022	139550/22	45718/24	Fra DN- Invitation til samarbejde om fredning
22/22372	Paradisbakkerne - Fredning	Bilag	07-09-2022	6515121	6935552	Invitation til samarbejde om fredning.pdf

Budgetoverslag for forslag om fredning af Paradisbakkerne

Danmarks Naturfredningsforening rejser om kort tid fredningssag for Paradisbakkerne i Bornholms Regionskommune. I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 skal et fredningsforslag ledsages af et overslag over de forventede omkostninger, der knytter sig til gennemførelsen af forslaget.

Af "Vejledning om de nye fredningsbestemmelser i naturbeskyttelsesloven" (<https://mst.dk/media/147602/vejledning-om-de-nye-fredningsbestemmelser-i-nbl.pdf>), fremgår, at *"Myndighederne skal gennemgå budgetoverslaget med henblik på at vurdere, om det samlede overslag over omkostningerne ved at gennemføre fredningen er realistisk, herunder om det er baseret på et rimeligt grundlag. Myndighederne bør endvidere tilkendegive, hvis de på baggrund af budgetoverslaget vurderer, at der er en klar uoverensstemmelse imellem det, der opnås med fredningen og de omkostninger, fredningen medfører. Myndighedernes skal derimod ikke på dette indledende stadium af fredningssagen forholde sig mere detaljeret til den forventede størrelse af erstatningen m.v. eller til, om myndigheden kan støtte en gennemførelse af fredningen med det foreslåede indhold. En stillingtagen til disse forhold skal som hidtil først fremføres i forbindelse med behandlingen af fredningssagen i fredningsnævn og Naturklagenævnet"* (nu Miljø- og Fødevarerklagenævnet).

Fredningsforslaget omfatter i alt ca. 642 ha fordelt på 41 ejendomme med i alt 47 lodsejere. Der er 0,5 ha offentligt ejede arealer inden for fredningsområdet, primært vejmatriler.

Hele fredningsområdet ligger inden for Natura 2000-område nr. 186, Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. Området fremstår som en mosaik af skov og lysåbne naturområder, og således er en stor del af området fredskov, omfattet af eksisterende fredninger og/eller naturbeskyttelseslovens § 3, ligesom en række arealer er kortlagt som skovhabitatnatur eller lysåbne habitatnaturtyper.

I fredningsforslaget foreslås tre typer af udpegninger, der har betydning for den fremtidige drift: "naturnær skovdrift", "ny lysåben natur" samt "øvrige skov".

Udpegningen af områder til "naturnær skovdrift" tager udgangspunkt i de dele af skovene, hvor driften allerede er forholdsvis ekstensiv, og hvor der er kortlagt en større andel skovhabitatnatur. På baggrund af afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet nr. 520-00013 om Svartingedalen er taksten for "naturnær skovdrift" angivet til kr. 10.000 pr. ha. Der vurderes at være tale om sammenlignelige forhold i Svartingedalen, både hvad angår indholdet af fredningsbestemmelsen om naturnær skovdrift samt arealernes beskaffenhed.

Udpegningen af områder til "ny lysåben natur" tager udgangspunkt i allerede fredede områder (fredning fra 1932), hvor der jævnfør fredningsbestemmelserne ikke må genplantes. I budgetoverslaget sondres der mellem arealer, der er omfattet af gældende fredning, og

arealer, der ikke er. Taksten for den fremtidige konvertering af disse arealer til overvejende lysåbne naturområder, tager udgangspunkt i Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis om at der ikke ydes grundtakst for arealer inden for tidligere fredede områder samt at den gældende fredning forbyder genplantning. Taksten for de øvrige arealer til ny lysåben natur er fastsat med henvisning til afgørelse om fredning af Læsten Bakker, hvor der blev fastsat en erstatning på kr. 15.000 for fjernelse af skov og overgang til vedvarende græsning (NKN-111-00005). Samtidig er der lagt vægt på arealernes beskaffenhed, herunder klippegrund, kuperet terræn og den langvarige tilstand som skovareal, altså ikke i øvrigt dyrkbar jord. Desuden har det indgået i overvejelserne, at områderne fortsat vil være egnede til jagt.

Udpegningen "øvrig skov" består af de resterende skovbevoksede arealer og/eller fredskovsarealer. På disse arealer kan den hidtidige drift fortsætte, men med krav om, at der efter afdrift kun må genplantes blandskov med hjemmehørende arter og maksimalt 40 % nåletræer, og dødt ved skal efterlades. Taksten er fastsat med henvisning til Naturklagenævnets afgørelse om fredning af Læsten Bakker, hvor erstatningen for konvertering af nål til løv var kr. 4.000 pr. ha. I Paradisbakkerne er der dog for disse "øvrig skov"-arealer langt overvejende tale om arealer med nåletræ, hvorfor fredningsbestemmelsen kan synes at udgøre en større begrænsning i driften da max. 40 % må være nål, på trods af at driften kan fortsætte således, at renafdrift f.eks. fortsat er tilladt. Taksten er i budgetoverslaget derfor skønnet til kr. 5.000 pr. ha.

Det skønnes, at der ikke skal udbetales erstatning for fri fladefærdsel på en del af arealerne, jf. fredningskortet, eftersom det allerede følger af eksisterende fredning og fredningslignende deklaration, at der er fri fladefærdsel.

Fredningsbestemmelserne indebærer ikke begrænsninger i jagt.

Nedenfor angives et overslag over forventelige fredningserstatninger for fredningsområdet som helhed.

For området som helhed:

Areal (ha)	Regulering	Skønnet erstatning (kr./ha)	Sammenholdt med klagenævnets afgørelser	Bemærkninger	Skønnet erstatning i alt kr.
202	Grundtakst	3.800	Klagenævnets praksis		767.600
70	§ 3-beskyttede arealer og lysåbne arealer kortlagt som lysåben habitatnatur	0	Klagenævnets faste praksis		0
275	Fredskovspligtige arealer	0	Klagenævnets faste praksis		0
98	Arealer inden for eksisterende fredninger	0	Klagenævnets faste praksis		0
	Arealer inden for fortidsminde-		Klagenævnets faste praksis	1/2 grundtakst	

Dato: 6. februar 2024

Til: Miljøstyrelsen og Bornholms Regionskommune

12	beskyttelseslinje (NBL § 18)	1.900			22.800
133	Naturnær skovdrift	10.000	NMK-520- 00013 Svartingedalen.		1.330.000
27	Ny lysåben natur, jf. § 4, stk. 6, beliggende inden for eksisterende fredning	0	Klagenævnets faste praksis	I henhold til den eksisterende fredning "Paradisbakkerne" fra 1932 må arealerne ikke genplantes. Fredningen sætter således ikke yderligere begrænsning	0
8	Ny lysåben natur, jf. § 4, stk. 6, som ikke ligger inden for eksisterende fredning	15.000	NKN-111-00005 Læsten Bakker	Der er lagt vægt på arealernes beskaffenhed, herunder klippegrund, kuperet terræn og den langvarige tilstand som skovareal, altså ikke i øvrigt dyrkbare jord. Desuden har det indgået i overvejelserne, at områderne fortsat vil være egnede til jagt.	120.000
364	Øvrige skovarealer, jf. § 4, stk. 5	5.000	NKN-111-00005 Læsten Bakker	Der må fortsat drives intensiv skovdrift, dog med den begrænsning, at det skal være hjemmehørende arter, max. 40 % nål og dødt ved skal efterlades.	1.820.000
2181 m	Ny sti	60 kr./lbm	Klagenævnets faste praksis	Ny trampesti i tidligere trace	130.860
24.492 m	Eksisterende sti	15 kr./lbm	Klagenævnets faste praksis		367.380
400 m ²	Parkeringsareal	50.000		Arealet kan ikke længere anvendes til dyrkning, jagt mm.	2.000
1,62	Umatruleret areal	0			0
I alt:					4.560.640

PARADISBAKKERNE

Udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening, xxxxxx 2024



Danmarks
Naturfredningsforening



Dato:
Sagsbehandler: Lena Bau
Kontaktoplysninger: lena@dn.dk, 3110 9537

Fredningsnævnet for Bornholm

Forslag til fredning af Paradisbakkerne

Indholdsfortegnelse:

1. Baggrunden for forslaget	side 3
2. Fredningsforslagets afgrænsning	side 4
3. Beskrivelse af fredningsområdet	side 4
Landskabsformer og geologi	
Natur	
Natura 2000	
Særligt beskyttede arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV	
Kulturspor	
Offentlighedens adgang	
Friluftsliv	
Naturpleje og naturplejeaftaler	
Råstofindvinding og vandindvindingsinteresser	
4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold	side 25
Eksisterende fredninger	
Zonestatus	
Kommuneplanforhold	
Lokalplanforhold	
Jagt	
5. Forslag til fredningsbestemmelser	side 29

Bilag:

Bilag 1: Areal- og lodsejerliste
Bilag 2: Budgetoverslag
Bilag 3: Myndigheders bemærkninger til budgetoverslaget
Bilag 4: DNs bemærkninger til budgethøringen
Bilag 5: Screeningsnotat

Kortbilag:

Kortbilag 1: Fredningskort i 1:6000 og oversigtskort i 1:32.500
Kortbilag 2: Arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 mv., ny lysåben natur, naturnær skovdrift, øvrig skov mm.

Litteraturliste

1. Baggrunden for forslaget

Danmarks Naturfredningsforening fremsætter hermed i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, jf. § 33 stk.3, forslag til fredning af Paradisbakkerne i Bornholms Regionskommune, i alt 641,7 ha.

Paradisbakkerne udgør den østligste del af det store skovkompleks i hjertet af Bornholm, der også indeholder Almindingen i den vestligste del, og Aaker, Pedersker, Povlsker og Bodilsker Plantager centralt. Den skovklædte grundfjeldsknude, som Paradisbakkerne er, rejser sig 30-50 meter over det øvrige terræn og er gennemskåret af talrige, smalle sprækkedale. Stenvarden Midterpiltten, er et af de højeste punkter, ca. 113 m.o.h., og herfra er der en flot udsigt mod nordvest over det centrale åbne hedeområde. Heden er resterne af den oprindelige højlyng som sammen med en række andre lysåbne naturområder som overdrev og mindre søer og blandskovområderne rummer store naturværdier.

Det stærkt kuperede klippeterræn med de mange sprækkedale og skovområder vekslende med lysåbne naturområder, ofte med hedelyng, danner et smukt og unikt landskabsbillede.

Af de mange sprækkedale er Majdalen den mest markante, og den fremtræder tydeligst i den nordlige del, hvor den ligger inden for hedeområdet Årsdale Ret. Her kan man se et eventyrligt landskab med stejle klipper, og en blanding af tør hede, mosedannelser, vandhuller og spredte buske og træer i maleriske former. Den næsten nord/sydgående sprækkedal er på den øvrige del flankeret af skov mod vest. Andre sprækkedale er smalle og med næsten lodrette klippesider.

Især i den nordlige og østlige del af fredningsområdet er der områder, der består af ældre blandskov, hvor driften er relativ ekstensiv. En række af disse skovarealer er kortlagt som habitatskovnaturtyperne egeskov, elle- og askeskov og bøg på mor, men langt størstedelen af skovarealerne i den resterende del af fredningsområdet er intensivt drevne nåletræsplantager med ikke-hjemmehørende arter som bl.a. Sitkagran og Douglas.

Naturværdierne i dette store sammenhængende naturområde er nogle steder allerede høje. Blandt de mest karakteristiske og sjældne arter i området er perleugle, løvfrø, Vand-portulak, Nordisk Radeløv, orkidéerne Skov-gøgelilje, Skov-hullæbe, Plettet gøgeurt, Ægbladet fliglæbe og Tyndakset gøgeurt. Desuden findes der rødlistede svampe som Fløjls-mælkehat, Peberskørhat og Kandelabersvamp samt rødlistede insekter som strengtæge og engperlemorsommerfugl. Jævnfør [Biodiversitetskortet](#) er det særligt de lysåbne naturtyper, der har høj naturværdi, men generelt er naturværdierne middelhøje, og både de lysåbne arealer og skovene rummer et stort potentiale for at naturværdierne kan forbedres og biodiversiteten øges.

På trods af den hidtidige relativt ekstensive drift i dele af skovene er der ingen beskyttelse mod fældning af værdifulde gamle træer og udtagning af dødt ved, to meget vigtige faktorer for naturværdierne i skove. Samtidig betyder den intensive drift med ikke-hjemmehørende nåletræer, at der er ringe naturværdi i disse dele af Paradisbakkerne. Det faktum, at hele fredningsområdet er Natura 2000-område, begrænser ikke etableringen af nye skovarealer med ikke-hjemmehørende arter som erstatning for eksisterende nåleskov. At området er Natura 2000 giver altså ikke automatisk større naturværdi. Store sammenhængende naturområder med en mosaik af ekstensivt drevet skov med hjemmehørende arter og lysåbne naturområder med nødvendig naturpleje vil give grundlag for høj biodiversitet og være afgørende for at medvirke til at standse tabet af den biologiske mangfoldighed i Danmark. De store naturværdier og det store potentiale for at forbedre dem, som der er i Paradisbakkerne, bør efter sagsrejsers mening udnyttes.

En stor del af Paradisbakkerne er hverken beskyttet af eksisterende fredninger eller omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 og ej heller er der fredskovspligt på arealerne. Det betyder, at i en stor del af området er beskyttelsen ringe.

Planloven er revideret flere gange inden for de senere år og landzonebestemmelserne er blevet lempet. Fredningen skal sikre, at området forbliver friholdt for byggeri, master, solcelleparker, vindmølleparker og andre tiltag, der ikke understøtter de naturmæssige, landskabelige og geologiske værdier og offentlighedens mulighed for at færdes i området.

Det kulturlandskabsbillede, som Paradisbakkerne tegner i dag, og som det har været i mange år, med ekstensivt drevet skov og plantagedrift vekslede med lysåbne naturområder skal fredningen understøtte, men med den forskel, at der skal mere fokus på biodiversitet.

Kun en fredning kan sikre de store natur-, landskabs- og geologiske værdier på lang sigt.

2. Fredningsforslagets afgrænsning

Fredningsgrænsen følger mod vest Plantagevej og mod sydvest Slamrebjergvej. Mod nord og øst følger afgrænsningen skov eller lysåben natur, mens grænsen mod sydøst og syd følger skovens afgrænsning frem til Aage V. Jensens Naturfonds areal (matr.nr. 1e Hovedejerslavet, Ibsker) som ikke inddrages i fredningen. Herefter følger den skovens og beskyttede naturområders afgrænsning frem til Plantagevej.

Arealet ejet af Aage V. Jensen Naturfond er med henvisning til naturbeskyttelseslovens § 36 stk. 7 udeladt fra fredningsforslaget.

Fredningsforslagets afgrænsning fremgår af kortbilag 1.

3. Beskrivelse af fredningsområdet

Paradisbakkerne udgør den østligste del af det store skovkompleks i hjertet af Bornholm, der også indeholder Almindingen i den vestligste del, og Aaker, Pedersker, Povlsker og Bodilsker Plantager centralt. Som et stort lysåbent område finder man Årsdale Ret, der er den bedst bevarede del af højlyngen. Højlyngen er det bornholmske navn for lynghede, en naturtype som engang var vidt udbredt på øen.

Fredningsområdet er et stort sammenhængende privatejet skov- og naturområde, der stort set er friholdt for byggeri og anlæg. En asfalteret vej, Oksemyrevejen, går gennem fredningsområdet i øst/vestlig retning, men vejen er lukket for gennemkørsel.

I Paradisbakkerne finder man den største af Bornholms tre rokkesten, og i den sydlige del er der adgang til Gamleborg, der er fra jernalderen.

Landskabsformer og geologi

Bornholms grundfjeld, skabt af bjergkædefoldninger for ca. 1,4 mia år siden, består af forskellige bjergarter, bl.a. gnejs, Paradisbakke-migmatit og granit som Rønne-granit og Svaneke-granit. Gnejs udgør den største del af grundfjeldet mens Paradisbakke-migmatit kun findes i Paradisbakkerne. Et tyndt morænelag dækker det meste af Bornholms grundfjeld, men i Paradisbakkerne og resten af Almindingskomplekset, er dette lag af udpræget sandet-gruset karakter.

Paradisbakkerne består af en grundfjeldsknude, der rejser sig 30-50 meter over det øvrige terræn og som er gennemskåret af talrige smalle sprækkedale. Flere steder ligger grundfjeldsknuden mere end 100 meter over havets overflade. Sprækkedalene er opstået ved isens og smeltevandets erosion på steder, hvor der i forkastningszonerne har været bløde bjergarter eller knust grundfjeldsmateriale.

Et sagn lyder om Rokkestenen i Paradisbakkerne, at "Da kirkeklokkerne i Bodilsker begyndte at ringe, kunne trolden i Pedersker ikke holde larmen ud. Han tog derfor en stor sten og smed efter kirketårnet, men han var ikke så god til at sigte. Stenen røg helt til Paradisbakkerne og landede der, hvor den nu ligger". Der er dog i virkeligheden tale om, at Rokkestenen, der vurderes at veje omkring 35 tons, er en vandreblok der består af bjergarten båndet gnejs. Vandreblokken blev ført med isen under sidste istid, Weichel, til dens nuværende placering.

Frem til midten af 1800-tallet var Paradisbakkerne en del af højlyngen, et oprindeligt ca. 120 km² stort klippefyldt lyng- og kratområde på den højtliggende del af Bornholm. På dette tidspunkt var kun ca. 4 % af Danmarks areal dækket af skov, og derfor begyndte man at plante skov, ikke bare på Bornholm, men i hele landet. I dag fremstår Paradisbakkerne derfor hovedsageligt som skov, men med mange lysåbne arealer indimellem. Herunder det store hedeområde Årsdale Ret.

Det kuperede landskab med de markante sprækkedale, skovene, det storslåede lysåbne hedeareal og de mindre søer, overdrev og heder hist og her giver oplevelsen af et varieret og enestående landskab.

Natur

Selvom skovene dominerer i Paradisbakkerne er området en mosaik af skov og lysåbne naturtyper som hede, overdrev, moser og søer. Mest imponerende fremstår den allerede fredede Årsdale Ret, et ca. 40 ha hedeområde med de bedst bevarede rester af den oprindelige højlyng, der strakte sig over store dele af Bornholm indtil for ca. 200 år siden.

Som det eneste sted i Danmark findes på Bornholm naturtypen indlandsklippe, der er karakteriseret ved at være tørre blottede klipper, der ikke ligger ud til vandet, og som typisk er voksested for sjældne arter af bregner, men også mere almindelige arter som hedelyng, vellugtende gulaks, håret høgeurt, blåbær og ene.

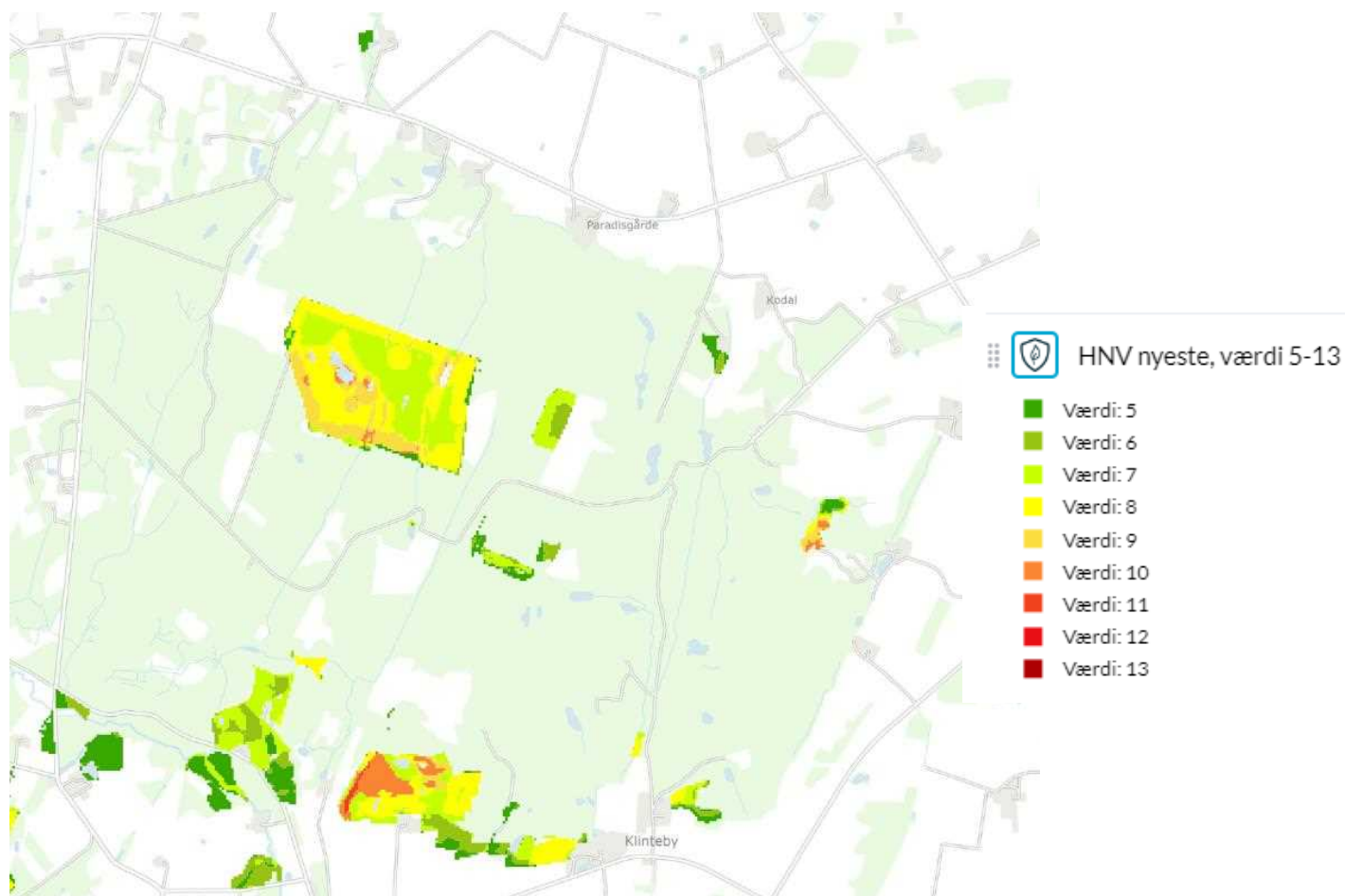
Tilstedeværelsen af en mosaik af forskellige lysåbne naturtyper og skov giver i sig selv grundlag for høj biodiversitet, og at der i Paradisbakkerne er registreret mere end 600 arter af dyr og planter vidner da også om stor artsrigdom.

Blandt de mest karakteristiske og sjældne arter i området er løvfrø, vand-portulak, nordisk radeløv, pyramidel-læbeløs, orkidéerne skov-gøgelilje, skov-hullæbe, plettet gøgeurt, ægbladet fliglæbe og tyndakset gøgeurt. Desuden findes der rødlistede svampe som Fløjls-mælkehat, Peber-skørhat og Kandelabersvamp samt rødlistede insekter som stregtæge, dværgspinder og engperlemorsommerfugl.

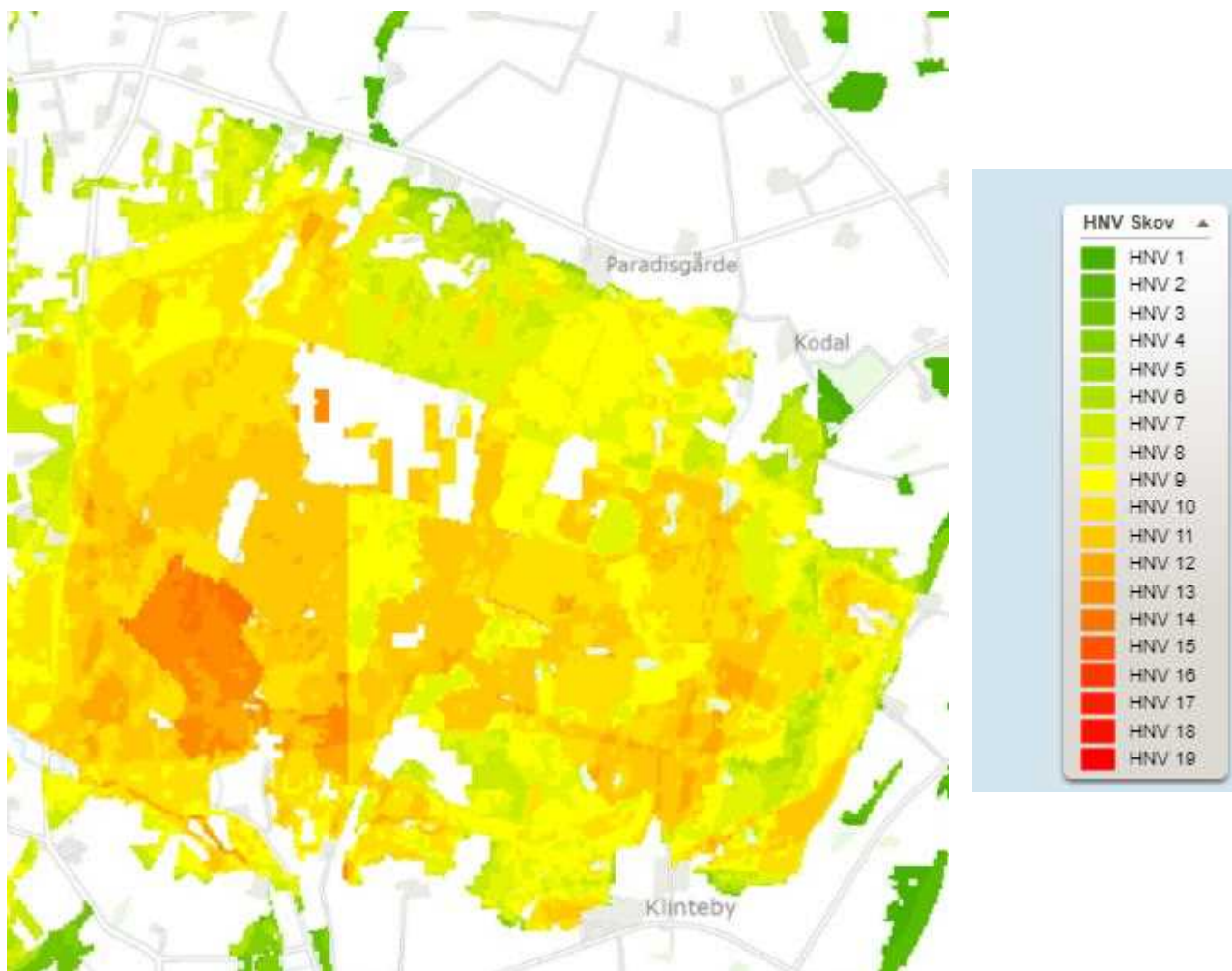
Naturværdierne i Paradisbakkerne er visse steder allerede høje, men der er stort potentiale for at øge biodiversiteten. Potentialet ligger ikke mindst i skovene, men også i at udvide og skabe sammenhæng mellem de lysåbne naturtyper.

Jævnfør HNV-kortene (HNV står for High Nature Value) og Miljøministeriets [Biodiversitetskort](#) nedenfor er der tale om omtrent middelhøje naturværdier for de fleste skov- og naturarealer,

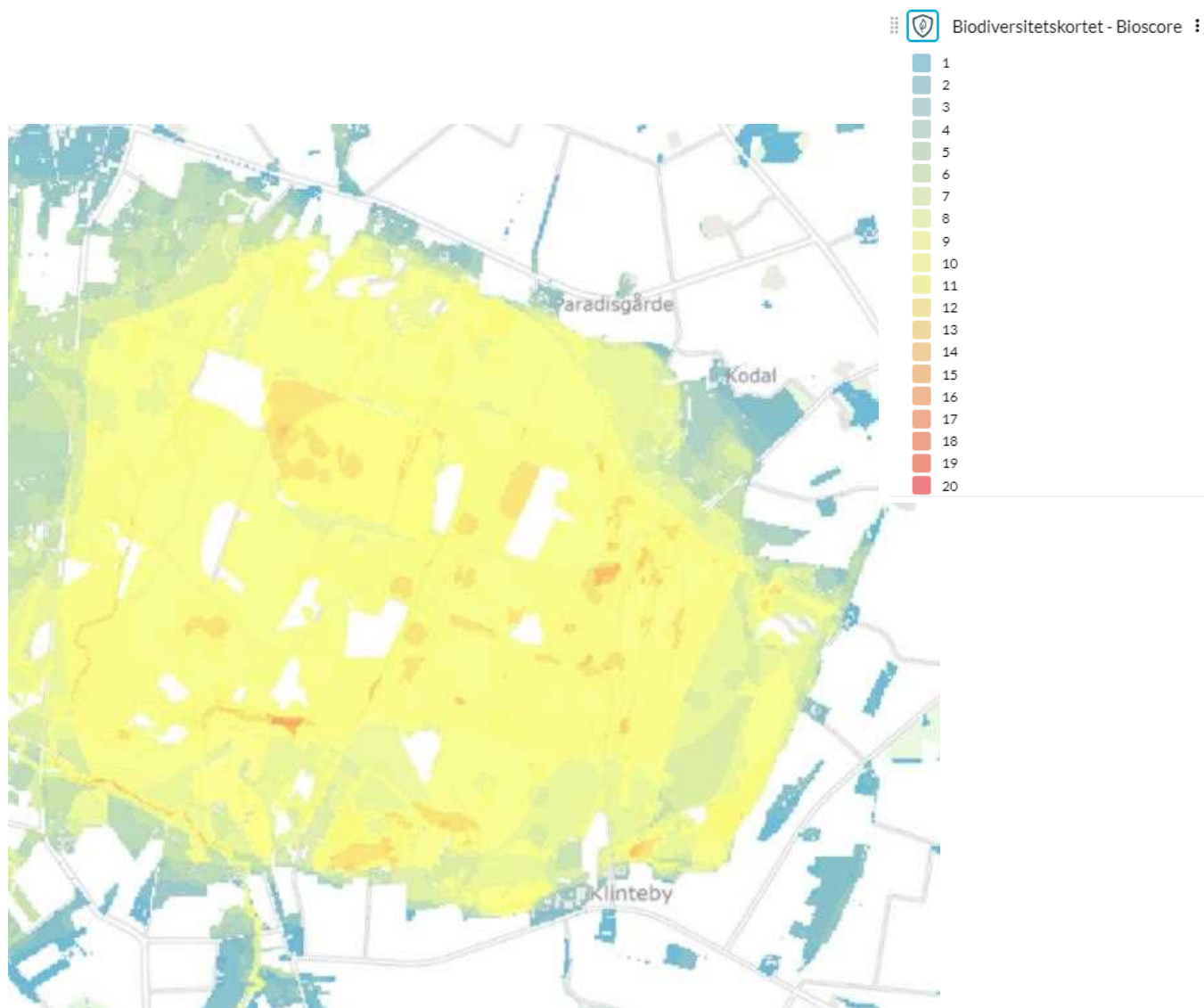
og både de lysåbne arealer og skovene rummer et stort potentiale for at naturværdierne kan forbedres og biodiversiteten øges med den rette pleje og drift. Mens Biodiversitetskortet bl.a. viser kortlagte og potentielle levesteder for de arter, der er allermest truede og sjældne, de såkaldte rødlistede arter, viser HNV-kortet naturværdier som er baseret på bl.a. observationer af de enkelte arter og indikatorer for naturkvalitet, f.eks. skovstruktur og ekstensiv drift.



HNV-værdier for lysåbne naturtyper. Bemærk skala fra 1-13. Højeste værdier inden for fredningsområdet ligger i det store hedeområde Årsdale Ret og på et overdrevsareal i den østlige del af området. Fra Danmarks Arealinformation



HNV-værdier for skov. Bemærk skala fra 1-19. Fra Biodiversitetskortet.



Biodiversitetskortet viser kortlagte og potentielle levesteder for de arter, der er allermest truede og sjældne, de såkaldte rødlistede arter jf. Miljøgis

Skov

Skovene dominerer i Paradisbakkerne. Især i den nordlige og sydøstlige del af fredningsområdet er der områder, der består af ældre blandskov, hvor driften er relativ ekstensiv. En række af disse skovarealer er kortlagt som habitatskovnaturtyperne egeskov, elle- og askeskov og bøg på mor, men langt størstedelen af skovarealerne i den resterende del af fredningsområdet er intensivt drevet nåletræsplantager af ensaldrende ikke-hjemmehørende arter som bl.a. sitkagram og douglas, som hvor de står tæt, er stort set uden underskogsvegetation.

I de dele, der er kortlagt som habitatskovnaturtyperne, hvilket typisk er på nogle af de mest kuperede arealer, er der bl.a. registreret stilk-eg, rød-el, ask, avnbøg, skov-fyr, vorte-birk, tørst, rødgran, ahorn, fugle-kirsebær, bøg, lærk, alm. hvidtjørn, alm. hyld, og benved. Underskogsvegetationen og bundfloraen i disse relativt ekstensivt drevne skovområder er artsrig og består bl.a. af alm. røn, selje-røn, hassel, brombær, alm. gedeblad, alm. mangeløv, bredbladet mangeløv, alm. engelsød, blåbær, vedbend, stor konval, akselblomstret star, skov-star, skov-stilkaks, mose-bunke og bølget bunke.

Et artsrigt skovøkosystem er typisk en skov med lang skovkontinuitet og som bl.a. rummer mange arter af hjemmehørende træer, træer i forskellige aldre, stående dødt ved, liggende dødt ved, lysninger, tydelige skovbryn, en artsrig bundflora og naturlig hydrologi. Er disse betingelser til stede vil der være levesteder for en lang række andre arter tilknyttet skov.



En stor del af skovene i Paradisbakkerne består af ensartede bevoksninger af sitkagran eller douglas. Her er genplantet med nye nåletræer.



Fra Klintebyvejen er der udsigt til noget af den ældre løvskov i fredningsområdet.

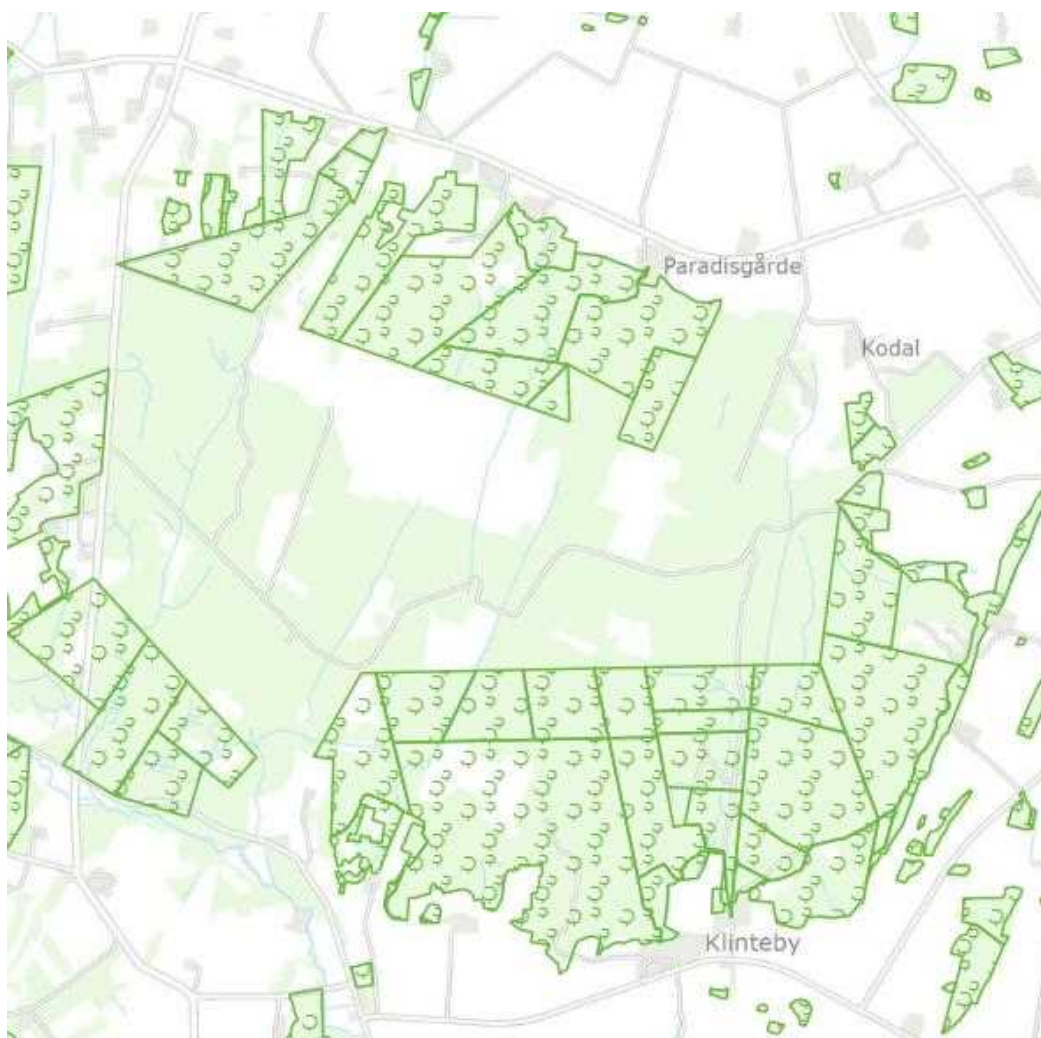
Når det er vigtigt at have hjemmehørende træarter i skovene, er det fordi mængden af "følgearter" er stor. De hjemmehørende træarter har gennem årtusinder tilpasset sig klima og jordbundstyper, hvilket har medført, at en række andre organismer som f.eks. svampe, insekter og fugle har udviklet sig til at leve i tilknytning til disse træarter. Et egetræ har mere end 1300 kendte arter tilknyttet mens tallet for den ikke-hjemmehørende douglasgran, når den vokser i Danmark, er lidt over 100. Hvor der er hjemmehørende træarter, er der derfor potentiale for høj biodiversitet. Fredningsforslaget indeholder bestemmelser om at fremme hjemmehørende arter på alle skovarealerne.

Dødt ved og gamle træer er en vigtig faktor i skovens økosystem, men dødt ved og gamle træer er en mangelvare i mange skove i Danmark. Det betyder, at levestederne for en lang række arter, ikke er til stede. Omkring en tredjedel af alle skovens arter er tilknyttet dødt ved og gamle træer. Det er f.eks. nedbryderne, der lever direkte af det døde ved, svampe der nedbryder cellulose, insekter der lever som rovdyr eller parasitter på svampe- eller vedædende insekter, mosser og laver der vokser på barken, men også flagermus, spætter, ugler m.fl., som udnytter hule eller døde træer. For at sikre levesteder til en række arter, der ellers har svære kår i produktionsskov, lægger fredningsforslaget op til, at dødt ved ikke må fjernes fra skovarealerne.

I det kuperede terræn i den nordlige og sydøstlige del af fredningsområdet er skovbilledet et noget andet end de intensivt dyrkede nåletræsplantager. Skovene her har mere karakter af blandskov med træer i forskellige aldre og driften forekommer ekstensiv. Omtrent 25 ha er i disse dele af Paradisbakkerne kortlagt som skovhabitatnaturtyperne egeskov, ege-blandskov og elle-og askeskov. Ekstensiv naturnær skovdrift med blandskov af hjemmehørende arter, træer i forskellige aldre og mere dødt ved vil understøtte den gode tilstand, der allerede er på disse arealer i dag, og vil medvirke til at skabe grundlag for videreudvikling af skovhabitatnaturtyperne og endnu højere biodiversitet. Der foreslås derfor, at ca. 133 ha udlægges til naturnær skovdrift.

Bestemmelsen om naturnær skovdrift læner sig op ad den praksis, som Miljøstyrelsen har, når der anmeldes drift på arealer, der er kortlagt som habitatskov. Her er der nemlig krav om, at der kun må ske tynding i et omfang, der sikrer, at der til stadighed er 50 % kronedække på tyndingsarealet. Med bestemmelsen om naturnær skovdrift vil det altså sikres, at der også i skovarealer, der ikke er kortlagt som habitat skov, vil blive en drift, der i højere grad vil understøtte udviklingen af mere habitatskovnatur, helt som Natura 2000-planen har som formål.

Omtrent 275 ha af skovene i Paradisbakkerne er fredskov. Det betyder imidlertid ikke, at naturværdierne i disse skove er underlagt en reel beskyttelse. Fredskov betyder blot, at skoven altid skal drives efter skovlovens regler, og skovloven er en rammelov, der ikke fastsætter driftsmæssige begrænsninger eller standarder for trævalg. En fredning med de foreslåede bestemmelser for skovene vil medvirke til at udvikle naturværdierne og sikre, at der også på lang sigt er grundlag for at biodiversiteten øges både i produktionsskoven og i de dele, der udlægges til naturnær skovdrift.



Omtrent 275 ha i fredningsområdet er fredskov, men en stor del af skovene (nåleskovene) i fredningsområdet er ikke underlagt nogen form for beskyttelse og er således kun beskyttet gennem Planloven.

Lysåben natur

Den kalkfattige klippegrund og de mange sprækkedale er ophav til en lysåben naturtype, der kun findes på Bornholm, nemlig indlandsklippe. Naturtypen er karakteriseret ved bl.a. arten Nordisk radeløv, en art af bregner, der på Rødlisten 2030 er listet som kritisk truet, og som udover en enkelt bestand på Falster kun findes på Bornholm. Arter som hedelyng, rødknæ, pille-star, tidlig dværgbunke, sand-hvene og alm. hvene er dog også ofte at finde i naturtypen indlandsklippe.



Det er i sprækkedale som denne, Majdalen, at naturtypen indlandsklippe forekommer

Arealmæssigt er det dog hede og overdrev der dominerer de lysåbne naturtyper, men også moser og søer forekommer spredt omkring. Dette er naturtyper, der alle er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 om generelt beskyttede naturtyper.

Blandt de karakteristiske og sjældne plantearter tilknyttet disse naturtyper kan nævnes plettet gøgeurt, ægbladet fliglæbe, tyndakset gøgeurt, pyramide-læbeløs (truet), kamillebladet månerude (truet), pilledrager (truet) og vejbred-vandaks (truet). Af særlige sommerfugle kan nævnes foranderlig blåfugl, markperlemorsommerfugl og lille natpåfugleøje. Paradisbakkerne er et af de få levesteder for lille natpåfugleøje på Bornholm.

Der er i Paradisbakkerne registreret ikke færre end 68 rødlistede arter, der er enten truet eller kritisk truet. 32 af disse arter er insekter, 6 er planter, 8 er fugle, 1 padde og resten er svampe. Minimum 22 af disse 68 rødlistede arter må anses for værende forsvundet fra området, i hvert fald er de ikke registreret inden for de seneste 25 år.

Lige uden for fredningsområdet, på arealer der ejes af Aage V. Jensen Naturfond, findes den ene af Danmarks to bestande af orkidéen hylde-gøgeurt.

De lysåbne naturtyper er dynamiske og har brug for tilbagevendende "forstyrrelser" så som afgræsning eller høslæt for at de forbliver lysåbne. Historisk set har disse gamle ekstensive driftsformer skabt og vedligeholdt de meget værdifulde naturområder, men i mange tilfælde er

disse driftsformer ikke længere rentable og er derfor ophørt. Det betyder, at arealerne gror til i krat og skov, hvorved de lyskrævende arter, der er karakteristiske for naturtyperne, forsvinder.

Jo større de enkelte lysåbne naturområder er, jo flere typer af levesteder kan der være i området (f.eks. lavninger, sydvendte skråninger, buskadser der giver ly og læ) og jo mere robuste er de over for negative påvirkninger. Når naturområderne er mindre og ligger spredt i landskabet har arterne sværere ved at sprede sig mellem de egnede levesteder. For at sikre at der kan udvikles større og mere sammenhængende og robuste naturområder foreslås knap 35 ha udlagt til overvejende lysåben natur. Størstedelen af disse arealer, som også omfatter markante sprækkedale, er beliggende inden for en eksisterende fredning, som ikke tillader genplantning, når skovene er afdrevet.

Som privat lodsejer har man ikke en forpligtelse til at pleje sine lysåbne arealer, og der er derfor risiko for at endnu flere naturområder gror til og vokser ud af den beskyttelse, der ellers findes jævnfør naturbeskyttelsesloven. Med en fredning får plejemyndigheden, kommunen, ret til at pleje private naturområder.



Årsdale Ret, et stort lysåbent hedeområde

Fugle

På arter.dk som er Danmarks vidensbase om de arter, der lever i vores natur, samles data fra private og offentlige kilder. Data viser, at der er registreret 139 arter af fugle i Paradisbakkerne. Mosaikken af skov og lysåbne naturområder tilbyder mange typer af levesteder og fuglene kvitterer ved deres tilstedeværelse. Af de mere sjældne eller

karakteristiske fugle kan nævnes perleugle, vandrefalk, trane, natravn, lille flagspætte, rødrygget tornskade og ravn.

Perleugle

Perleuglen er på rødliste 2030 opført som kritisk truet. I Danmark ses arten primært om vinteren, men siden 1979 har den uregelmæssigt ynglet på Bornholm. Det antages, at perleuglen indvandrede i forbindelse med at sortspætten fra omkring 1970 bredte sig til bl.a. Bornholm fra Sydsverige. Den yngler især i ældre nåleskov, hvor den benytter gamle sortspættehuller, men den kan også yngle i redekasser. Føden består næsten udelukkende af mus.

Perleugle er på udpegningsgrundlaget for det Natura 2000-område, som Paradisbakkerne er en del af (se afsnit om Natura 2000 neden for). Det betyder, at der skal arbejdes for at der er gode yngle- og rasteområder for arten i hele Natura 2000-området.

Fakta om Rødliste 2030

Listen rummer en vurdering af 13.898 arters risiko for at uddø fra den danske natur.

17,2 % af de vurderede arter er truede i kategorierne kritisk truet, truet eller sårbar.

Rødlistekategorierne



Vandrefalk

Vandrefalken er ligesom perleuglen opført på rødliste 2030 som truet, i kategorien sårbar. I 1972 forsvandt arten som ynglefugl i Danmark som følge af indsamling af unger og forgiftning med miljøgifte. Billedet var det samme andre steder i Europa, men efterfølgende forbud mod miljøgifte og bedre beskyttelse mod jagtlig efterstræbelser suppleret med udsætningsprojekter i flere lande betød at den europæiske bestand begyndte at komme sig. I 2001 genindvandrede vandrefalken til Møns Klint, hvor den ynglede for første gang i 30 år. I 2019 var der 13 par med æg og/eller unger, herunder også ynglepar på Bornholm.

Ynglestederne er typisk klippesprækker og føden består af næsten udelukkende af mellemstore fugle som duer, vadefugle og små ænder som bliver torpederet i luften når falken styrtdykker.

Trane

Antallet af ynglende traner er gået markant frem siden 1990'erne, og antallet af ynglende traner vurderes nu at være op mod 1.000 par. På Bornholm yngler tranerne typisk i skovmoser hvor den også finder en stor del af føden i form af plantedele, insekter, padder, mus og fugleunger. I Paradisbakkerne er der registreret ynglende trane i en sø i nærheden af Årsdale Ret.

Trane er lige som perleuglen på udpegningsgrundlaget som ynglefugl i Natura 2000-området. I 2019 blev der registreret 17 ynglefugle i Natura 2000-området.

Natravn

Natravnen er opført på rødliste 2030 som næsten truet. I 1800-tallet var natravnen almindelig, især på de jyske heder, men efterhånden som hederne blev tilplantet eller groede til på grund af manglende pleje, og på grund af det øgede pesticidforbrug i Europa, der medførte udryddelse af en stor del af natravnsens fødegrundlag, faldt bestanden betydeligt. I takt med at hederne er forsvundet har natravnen formået at tilpasse sig relativt åbne nåletræsbevoksninger. I Paradisbakkerne findes natravn især i og omkring det store hedeområde Årsdale Ret.

Om dagen er natravnen inaktiv, mens den om natten fanger natsværmere og andre insekter i flugten.

Rødrygget tornskade

Hvis man i åbne naturområder med enkeltstående træer og buske støder på insekter spiddet på tornene, så er det med stor sandsynlighed rødrygget tornskade, der har hamstret byttedyr. Padder, krybdyr, gnavere og småfugle er dog også på menuen.

På landsplan er der tale om at antallet af danske ynglepar er i moderat tilbagegang, og i den østlige del af landet menes ødelæggelse af levesteder at udgøre årsagen til tilbagegangen. I Paradisbakkerne ynglende formentlig to par i Årsdale Ret i 2022.

Rødrygget tornskade er også på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Lille flagspætte

Som navnet siger er lille flagspætte en lille spætte. På størrelse med spætmejse. Den begyndte at yngle i Danmark i 1964, og nu findes der omkring 100 ynglepar, primært i skovene på Bornholm og i Nordsjælland. Den lever i løv- og blandskove, med rigelig forekomst af døde og døende træer, hvor reden hugges ud, og fødegrundlaget udgøres næsten udelukkende af insekter og andre smådyr den finder i revner og under bark.

Det er uvist hvor mange ynglepar, der er i Paradisbakkerne, men arten er registreret så sent som i 2023.

Natura 2000

Natura 2000-områder er et netværk af beskyttede naturområder i EU og områderne udgøres af fuglebeskyttelsesområder, habitatområder og Ramsar-områder. Et område kan være omfattet af en eller flere af de tre typer beskyttelse.

Hele fredningsområdet er en del af Natura 2000-område nr. 186 "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne", der udgøres af Habitatområde nr. 162 og Fuglebeskyttelsesområde nr. 80.



Fredningsområdet ligger inden for habitatområde nr. 162 (grøn skravering) og fuglebeskyttelsesområde nr. 80 (lille skravering).

I Danmark er der udpeget 250 Natura 2000-områder, og hvert område er udpeget for at beskytte særlige naturtyper og arter, det såkaldte udpegningsgrundlag. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 186 er angivet i tabellerne neden for.

Når et område er udpeget som Natura 2000-område indebærer det, at der skal sikres en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, som området er udpeget for at beskyttes, og at der skal gøres en aktiv indsats for at sikre eller genoprette naturen i området.

Staten udarbejder Natura 2000-planer hvert sjette år som beskriver hvilke mål, der skal nås, og på baggrund af planerne udarbejder kommunerne Natura 2000-handleplanerne, som beskriver, hvilke indsatser der skal til for at disse mål nås. Natura 2000-planen er bindende for myndighederne, hvilket betyder, at alle myndigheder i deres arealdrift og naturforvaltning skal lægge Natura 2000-planen til grund.

I Danmark er habitatdirektivet implementeret i lovgivningen således, at de arealer, der er direkte beskyttede og skal opnå gunstig bevaringsstatus, er de arealer, der opfylder betingelserne for at være en naturtype, der er på udpegningsgrundlaget eller som er levested for en eller flere af arterne på udpegningsgrundlaget. Disse kortlægges af Miljøstyrelsen hvert 6. år.

De overordnede mål for Natura 2000-område nr. 186 er bl.a. at arealet af skovnaturtyperne, tør hede og indlandsklippe sikres. Disse naturtyper er enten i en stærk ugunstig bevaringsstatus eller har store forekomster i den kontinentale biogeografiske region. Samtidig skal området være et godt leve- og ynglested for bl.a. bechsteins flagermus, damflagermus og perleugle, som kun har få forekomster i Danmark. Hverken bechsteins flagermus eller damflagermus er registreret i Paradisbakkerne, men derimod andre steder inden for Natura 2000-området. Perleugle er senest i 2014 registreret som ynglefugl i Paradisbakkerne, men forekommer flere andre steder i Natura 2000-området.

Et fredningsforslag skal i henhold til naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 2 og 3 medvirke til at opfylde Danmarks internationale forpligtelser inden for Natura 2000-området og indeholde en redegørelse for, hvorledes fredningen medvirker hertil.

Formålet med fredningen er bl.a. at bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten med særlig vægt på at skabe en mosaik af ekstensivt naturnær drevet skov med hjemmehørende arter og sammenhængende lysåbne naturområder samt at øge andelen af skov med hjemmehørende arter. Samtidig er det en del af formålet at skabe grundlag for naturpleje, hvilket vil styrke muligheden for at naturtyperne og arterne kan opnå gunstig bevaringsstatus.

Der er visse begrænsninger, der pålægges private lodsejere i driften af arealer, der er kortlagt som lysåben habitatnatur eller skovhabitatnatur. Men der er i et Natura 2000-område f.eks. ikke noget til hinder for, at et nåletræsareal med ikke-hjemmehørende arter fældes og erstattes af ny beplantning med ikke-hjemmehørende arter eftersom det ikke direkte vil forringe udpegningsgrundlagets tilstand. Med andre ord, der er som udgangspunkt ikke nogen restriktioner for driften på arealer, der ikke er kortlagt som habitatnatur eller habitatskov. Det betyder, at den lovlige drift på disse arealer ikke nødvendigvis understøtter Natura 2000-planens målsætninger. Der kan således gå meget lang tid før målene om gunstig bevaringsstatus nås. Fredningen vil med de foreslåede bestemmelser for skovene på sigt medvirke til at skabe grundlag for at andelen af skovhabitatnaturen øges, og vil således understøtte målsætningerne for Natura 2000-området.

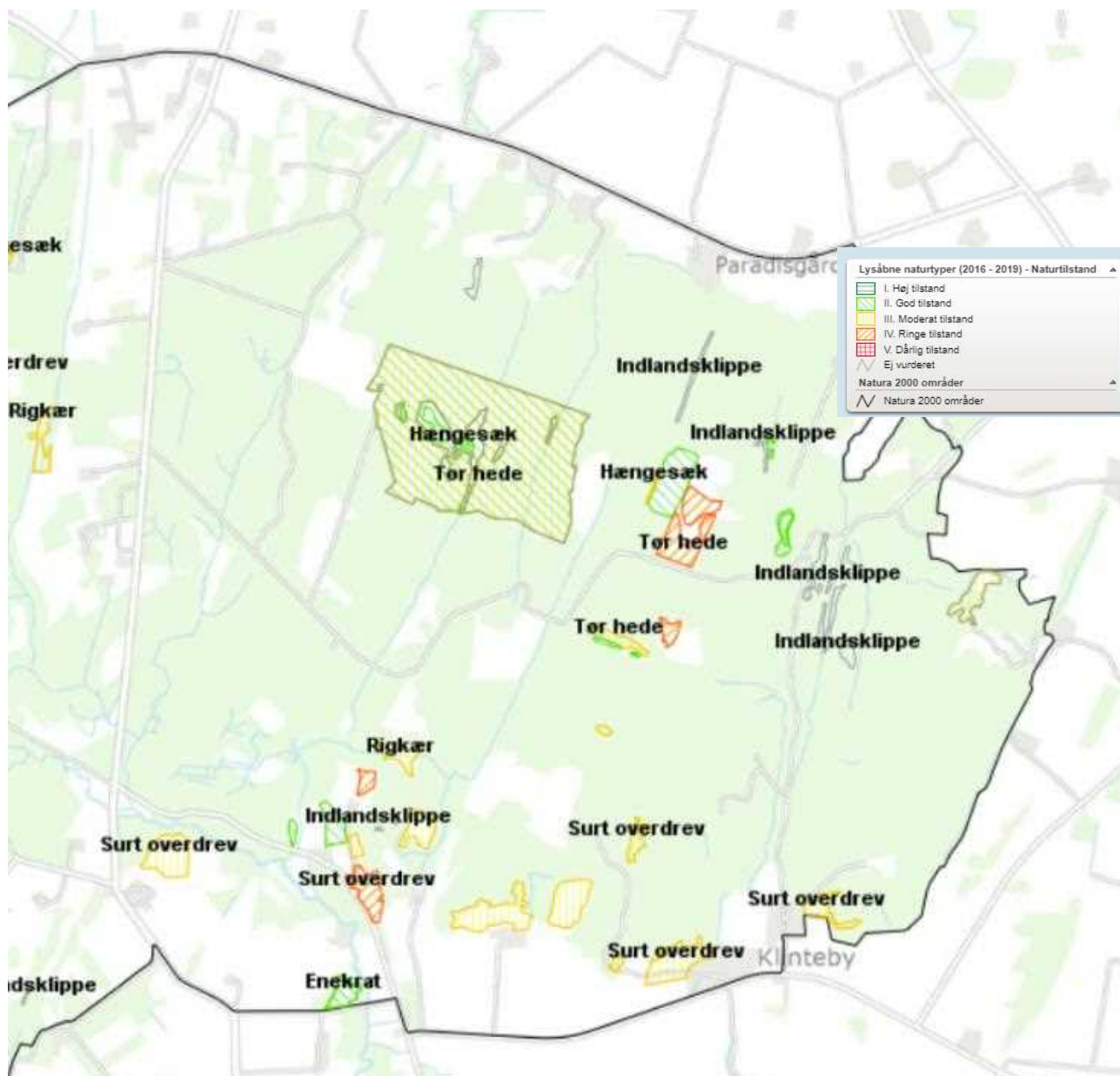
Af Miljøstyrelsens [Miljøgis for Natura 2000-basisanalyse 2022-2027](#) fremgår at en stor del af de kortlagte lysåbne habitatnaturtyper har moderat eller ringe tilstand. Natura 2000-indsatserne på privatejede arealer er især baseret på frivillige tilskudsordninger til naturvenlige driftsformer, men i mange tilfælde vil arealerne være for små til at det er rentabelt for den enkelte lodsejer at søge tilskud til driften og pleje arealerne. Fredningen vil give kommunen mulighed at udføre pleje på privatejede arealer og derfor muligheden for at medvirke direkte til at disse arealer kan opnå gunstig bevaringsstatus.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 162		
Naturtyper:	Søbred med smårter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Hængesæk (7140)	Avneknippemose* (7210)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Indlandsklippe (8220)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Vinteregeskov (9170)	Stilkege-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Bred vandkalv (1081)	Lys skivevandkalv (1082)
	Stor vandsalamander (1166)	Bechsteins Flagermus (1323)
	Damflagermus (1318)	

Udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 162

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 80		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rød glente (Y)
	Rørhøg (Y)	Hvepsevåge (Y)
	Engsnarre (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Trane (Y)	Perleugle (Y)
	Sortspætte (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde nr. 80



Miljøstyrelsens nyeste kortlægning (2016-2019) viser, at en stor del af de lysåbne naturtyper har moderat eller ringe tilstand. Der er ikke udarbejdet et tilstandsvurderingssystem for naturtypen indlandsklippe.

Særligt beskyttede arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV

Inden for fredningsområdet findes flere arter, som er på habitatdirektivets bilag IV over strengt beskyttede arter, hvis yngle- og rasteområder ikke må ødelægges. Det gælder både inden for og uden for Natura 2000-områderne. Det er bl.a. arterne markfirben, stor vandsalamander, løvfrø og springfrø.

Markfirben

Markfirben er registreret i den sydøstlige del af fredningsområdet og arten er lige som padder og andre krybdyr et såkaldt vekselvarmt dyr, der er afhængig af solens varme for at være aktiv og kunne reproducere sig. De yngler derfor hvor der er solvendte skråninger med løs jord og sparsom vegetation, hvor æggene kan graves ned. Egnede levesteder findes typisk i

overdrev, klitter og heder, hvor der vokser mange forskellige planter, så fødeudbuddet af insekter er stort, og hvor der er mulighed for at finde skjul under buske. Om vinteren går markfirben i dvale, typisk i musehuller eller i hulheder under sten eller rødder på solvendte skrånninger og andre veldrænedes arealer. Markfirbenet er i tilbagegang i Danmark, og især indlandsbestandene har været udsat for kraftig tilbagegang. På grund af dens stedfaste levevis har arten en forholdsvis lav spredningsevne, og er derfor sårbar over for opsplitning af bestandene ved f.eks. ødelæggelse af levesteder og spredningskorridorer eller ved tilgroning.

Arten er på den danske rødliste registreret som sårbar.

Stor vandsalamander

Stor vandsalamander opholder sig det meste af året på land, men i foråret søger salamanderne til vandhuller med forholdsvis rent vand, hvor æggene lægges på planter som vandmynte og svømmende vandaks, typisk i april-juni. Ynglesuccesen er størst, hvis der ikke er fisk i vandhullerne, og hvis maksimalt 20 % af vandfladen er skygget.

I modsætning til andre paddearter, opholder en stor del af de nyforvandlede salamandre sig i lange perioder i vandhullerne. Også voksne individer kan opholde sig i vandhullerne i om sommeren, men ellers er leve- og rasteområder ofte i nærheden af ynglevandhullerne, hvor der er gode skjulesteder, f.eks. i skove med bunker af dødt ved eller levende hegn. Her lever de især af regnorme, snegle og insekter, mens de i vandhullerne især lever af æg fra frøer og tudser.

Overvintring sker typisk frostfrie steder i rasteområderne, men store larver kan også overvintre i vandhullerne.

Stor vandsalamander er meget stedbunden, og koloniserer sjældent nye vandhuller mere end 6-700 meter væk. Ødelæggelse af ynglesteder, herunder tilgroning, samt udsætning af ænder er nogle af truslerne mod arten. I Paradisbakkerne er arten registreret flere steder.

Springfrø

Springfrø yngler i vandhuller i marts og april og er ikke specielt kræsen hvad angår typen af vandhul, dog skal det være solbeskinnet og med god vandkvalitet. Vandhuller i eller ved løvskov foretrækkes. Efter æglægningen, som sker ved at æg fæstnes til stængler eller grene, har springfrøerne en inaktiv periode. Omkring maj bliver de igen aktive, og de fleste vandrer væk fra ynglevandhullet. Umiddelbart efter forvandlingen vandrer også de nye frøer væk fra vandhullet.

På land opholder springfrøerne sig typisk i lysåben og fugtig løv- eller blandskov, hvor der er en varieret bundvegetation. Her lever de af bl.a. insekter, edderkopper, tusindben, snegle og regnorme indtil de i oktober-november går i dvale, på steder der er frostfrie og fri for oversvømmelse.

I modsætning til f.eks. stor vandsalamander, har springfrø en stor evne til at sprede sig i landskabet og kolonisere nye vandhuller, også når de ligger i en afstand af op til 2 km. Springfrø er da også registreret flere steder i Paradisbakkerne, og er den eneste art af brune frøer på øen.

Tilgroning og næringsstofftilførsel til ynglevandhullerne er nogle af truslerne mod arten, som igennem 1900-tallet var i betydelig tilbagegang, og som stadig i nogle landsdele er en truet art.

Løvfrø

Løvfrø har behov for solbeskinne vandhuller uden fisk og med god vandkvalitet for at kunne yngle. Det er samtidig nødvendigt, at der tæt på ynglestederne er velegnede rasteområder i

form af solbeskinnet høj vegetation som buske, krat og levende hegn. Fødegrundlaget udgøres i høj grad af insekter.

Typisk i slutningen af april vandrer frøerne til ynglevandhullerne, hvor æggene lægges i små ægklumper på vandplanter som vandranunkel og svømmende vandaks i maj og juni. Hunnerne forlader oftest vandhullerne umiddelbart efter æglægning, og i slutningen af juli går de nyforvandlede frøer på land.

Når nattefrosten sætter ind, går frøerne i dvale under blade eller dødt ved, i hulrum under jorden eller i stendyrer under træer og buske. Ofte er overvintringsstederne i de samme områder, som frøerne anvendte til rasteområder i sommerperioden.

Truslerne mod løvfrø er bl.a. ødelæggelse af yngleområder, tilgroning, overskygning og udsætning af fisk, krebs og ænder.

På Bornholm gik løvfrø tilbage med ca. 90 % i slutningen af 1900-tallet, frem til 1990. Siden da blev der udført en række udsætningsprojekter, også på Bornholm, og arten gik frem på landsplan. I Paradisbakkerne er løvfrø registreret adskillige steder.

Fredningen får til formål bl.a. at bevare og forbedre naturværdierne, med særlig vægt på at skabe en mosaik af ekstensivt naturnær drevet skov med hjemmehørende arter og sammenhængende lysåbne naturområder som heder, overdrev, moser og enge. Dette vil understøtte bestandene af de nævnte bilag IV-arter fordi der på sigt vil være flere egnede yngle- og/eller rastesteder, og fordi kvaliteten af de eksisterende levesteder blive sikret gennem naturpleje.

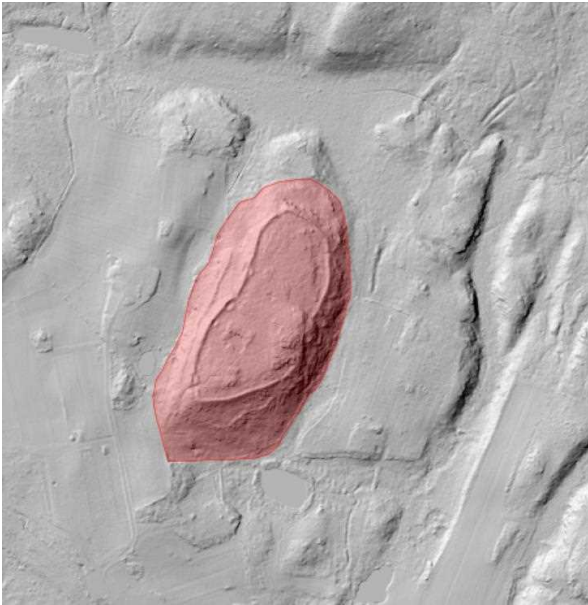
Kulturspor

Gamleborg

På et klippeplateau i den sydlige del af fredningsområdet ligger Gamleborg, der er en tilflugtsborg fra ældre jernalder. De tidligste dele kan føres tilbage til omkring 400 år efter Kr. I middelalderen lå borgen dog hen som en ruin, og i dag fremstår borgen tilgroet, men dens udstrækning kan erkendes på den ca. 1 meter høje vold af sten og jord, der stadig findes omkring størstedelen af anlægget.

Af Bornholms Kommuneplan 2020 fremgår, at Gamleborg er udpeget som særligt kulturmiljø. Særlige kulturmiljøer rummer en stor koncentration af betydningsfulde kulturspor fra forhistorisk og historisk tid. Det er områder der indeholder fredede fortidsminder og værdifulde kulturlandskaber, og hvor der er stor sandsynlighed for, at der gemmer sig værdifulde arkæologiske fund.

Fredningen som foreslået vil bl.a. få til formål at bevare de kulturhistoriske værdier, og lægger op til at der skal foretages pleje af Gamleborg så den fremstår mere tydeligt i landskabet. Plejen kan derfor bl.a. indebære, at borganlægget ryddes for vegetation. Dette vil være helt i tråd med kommuneplanens målsætning om at Bornholms kulturarv skal være et aktiv i kommunens turismepolitik.



Skyggekortet viser tydeligt Gamleborgs udstrækning i form af volden omkring anlægget. Det menes, at borgen blev brugt som tilflugtssted for folk med deres husdyr og andre værdier, når der var krig.



Det fremgår af højdekurverne, at Gamleborg ligger på en klippebanke.



Der lægges op til at der skal foretages pleje af fortidsmindet Gamleborg, så det fremstår mere tydeligt i landskabet.

Pilte

Som et levn fra højlyngstiden finder man, for det meste nu lidt skjult og mørkt inde i plantningerne, såkaldte pilte. Det er små kegleformede stendynger, der ligger højt på det blottede grundfjeld og som har tjent som kendingsmærker, varder, på den i sin tid vidtstrakte lyngflade. Ordet "pilt" er afledt af det oldnordiske ord "piltr", der hentyder til "en lille dreng".

Midterpilt ligger på det højeste punkt i Paradisbakkerne, 113 meter over havniveau.



Midterpilt



Østerpilt

Beskyttede sten- og jorddiger

Inden for fredningsområdet findes en række sten- og jorddiger, der er beskyttede efter Museumslovens § 29a. Beskyttelsen af digerne har tre formål:

- Den kulturhistoriske værdi som giver oplysninger om ældre tiders hegning og markering af skel og ejendom i landskabet
- Den landskabelige værdi som struktur i landskabet
- Den biologiske værdi for dyr og planter som levested og spredning i landskabet

Fredningsforslaget lægger ikke op til yderligere regulering af sten- og jorddiger.

Offentlighedens adgang

I området er der et omfattende net af afmærkede stier, hvoraf en af ruterne er en del af Højlyngsstien, en 67 kilometer vandrerrute, der går på tværs af Bornholm fra Sandvig Strand til Paradisbakkerne.

Offentlighedens adgang til Paradisbakkerne er i dag reguleret af bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven og af de eksisterende fredninger. Det betyder, at skovene er åbne for færdsel til fods og på cykel ad stier og veje samt at udyrkede arealer er åbne for færdsel til fods og ophold, hvis der er lovlig adgang til dem, altså via veje eller stier. Den eksisterende

fredning af bl.a. Årsdale Ret giver offentligheden adgang til fods på hele det fredede areal. Det samme gør den fredningslignende deklaration i det område i den sydøstlige del af Paradisbakkerne, der kaldes Klinten. Med fredningsforslaget fastholdes, at offentlighedens adgang til området reguleres af bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven, dog fastholdes den udvidede ret til at færdes på alle arealer inden for den eksisterende fredning og fredningsdeklaration, jf. kortbilag 1 hvor arealerne er angivet med signaturen "fri fladefærdsel". Samtidig foreslås, at plejemyndigheden skal etablere et nyt stiforløb i den sydøstlige del af området, jf. fredningskortet. Det nye stiforløb er en reetablering af et tidligere forekommende stiforløb som nu er svært at erkende i landskabet.

For at øge offentlighedens adgang til den vestlige del af fredningsområdet, foreslås det at der skal etableres en parkeringsplads på hjørnet af Oksemyrevej og Plantagevej, jf. fredningskortet.



Kommunen har afmærket en række vandrestier i Paradisbakkerne. Udover disse er der utallige mindre stier, og der er således gode muligheder for at offentligheden kan færdes i området.

Friluftsliv

Der er allerede i dag rig mulighed for offentligheden til at færdes i området til fods og på cykel, ligesom det i visse tilfælde er muligt at færdes til hest, jf. naturbeskyttelseslovens kapitel 4. På grund af de store fredningsværdier, både landskabeligt og naturmæssigt, lægger fredningsforslaget op til, at der ikke må opføres nogen former for sportsanlæg og lign. Dog vil det være muligt inden for fredningsområdet at opføre enkelte shelters til offentlighedens benyttelse, hvis målet ikke er kommerciel udnyttelse af de opførte shelters.

Naturpleje og naturplejeaftaler

Som plejemyndighed udfører Bornholms Regionskommune allerede i dag naturpleje i de dele af fredningsområdet, hvor der er eksisterende fredninger. Det drejer sig bl.a. om en årlig rydning af opvækst i form af birk, bævreasp og diverse småbuske på Årsdale Ret, men også rydninger i nogle af sprækkedalene. Plejen indebærer også opsætning af hegn, så arealer kan afgræsses af f.eks. kreaturer og får.

Jagtforeningen Ibsker Husmandsplantage, der ejer en række arealer, herunder Årsdale Ret, udfører også naturpleje på foreningens arealer efter anvisning fra Bornholms Regionskommune.

Erfaringer med naturpleje medfører, at der løbende opnås ny viden om, hvordan man bedst sikrer og øger biodiversiteten på den enkelte lokalitet, og der kan derfor opstå behov for at ændre metoder over tid. På den baggrund er det uhensigtsmæssigt, at det f.eks. af den eksisterende fredning fra 1932 fremgår, at græsning med kreaturer ikke må finde sted. I dag ved man at kreaturer er særdeles egnede til naturpleje, gerne i samgræsning med heste.

Med fredningsforslaget sættes bredere rammer for fremtidens naturpleje i Paradisbakkerne, men med fokus på at plejen tilrettelægges således, at den opfylder fredningens formål om at bevare og forbedre naturværdierne, og i særlig grad tage sigte på bevaring af sårbare og sjældne arter. Samtidig foreslås det, at en række arealer udlægges til overvejende lysåben natur, der kan skabe sammenhæng mellem andre lysåbne områder, men også synliggøre landskabet betydeligt mere. En stor del af disse arealer er allerede fredet, og er arealer som efter fredningen fra 1932 ikke må beplantes igen.

Råstofindvinding og vandindvindingsinteresser

To områder inden for fredningsområdet er udlagt til råstofindvindingsområde i Bornholms Regionskommunens Råstofplan 2020. Dele af disse to områder er udnyttet til råstofindvinding, mens resten endnu ikke er udnyttet. Med udpegningerne vil der til stadighed være en berettiget forventning om at kunne udnyttet råstofferne. Fredningsforslaget lægger derfor ikke op til yderligere regulering af disse arealer.



To områder inden for fredningsgrænsen er udlagt til råstofgraveområder. Områderne er delvist udnyttet til indvinding. Fredningen hindrer ikke udnyttelse af råstofferne i disse to områder.

4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold

Eksisterende fredninger

Inden for fredningsområdet ligger en fredning "Paradisbakkerne", der omfatter ca. 100 ha. Fredningen er fra 1932 og har til formål at bevare en rest af højlyngen, Årsdale Ret, samt friholde visse sprækkedale for fremtidig beplantning. Fredningen sætter visse begrænsninger for jagten, bl.a. at der ikke må foretages enkeltmandsjagt. Derudover indeholder fredningen et forbud mod råstofindvinding.

Udover fredningen fra 1932 er der i området fredningslignende deklarationer fra henholdsvis 1934 og 1973. Deklarationen fra 1934 omhandler en fredning af det område, der kaldes "Klinten" som ligger i den sydøstlige del af området. Formålet er at området skal henligge i sin nuværende tilstand og offentligheden have fri og uhindret adgang dertil og ret til at opholde sig der. Deklarationen fra 1973 omhandler alene en frastykning af et areal.

Zonestatus

Hele fredningsområdet ligger i landzone.

Kommuneplanforhold

Der er en række udpegninger i Bornholms Regionskommunes kommuneplan (2020-2032) vedrørende Paradisbakkerne. Fælles for dem er, at de sigter på at bevare og øge naturværdierne samt beskytte landskabsværdierne, de geologiske værdier og de kulturhistoriske værdier. Fredningsforslaget er udarbejdet i overensstemmelse med den kommunale planlægning og understøtter denne.

Grønt Danmarkskort

Udpegningerne i Grønt Danmarkskort sker på baggrund af reglerne i planloven, og formålet er at det Grønne Danmarkskort skal sikre en forstærket indsats for større og sammenhængende naturområder ligesom udpegningerne skal tjene som et strategisk planlægnings- og prioriteringsværktøj i forhold til kommende naturindsatser.

Udpegningerne i Grønt Danmarkskort er bl.a. naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og økologiske forbindelser. Af nedenstående kort fremgår, at hele fredningsområdet er udpeget som naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og økologisk forbindelse.

I kommuneplanens retningslinjer for Grønt Danmarkskort hedder det bl.a. at: "Naturindsatsen inden for Grønt Danmarkskort prioriteres højt i følgende områder: naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, herunder Natura 2000-områder".



Naturbeskyttelsesområde



Økologisk forbindelse

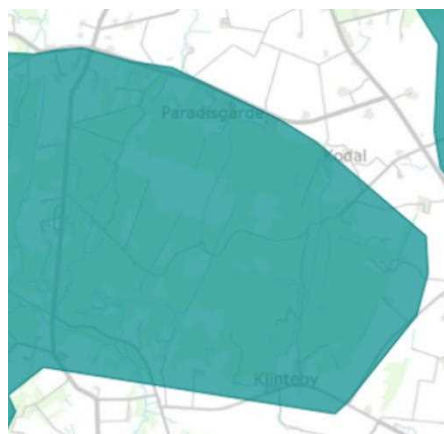
Landskabsværdier

Af kommuneplanen fremgår, at hele fredningsområdet er udpeget som særligt værdifuldt landskab og større sammenhængende landskab. Både de særligt værdifulde landskaber og større sammenhængende landskaber er udpeget for at sikre de landskabelige værdier, som er af uvurderlig betydning for befolkningens friluftsliv og rekreation.

Det fremgår af kommuneplanens retningslinjer bl.a. at "som udgangspunkt må der ikke gennemføres byggeri, anlæg eller skovrejsning inden for de særligt værdifulde landskaber, hvis ændringerne forringer områdets landskabelige værdier eller ikke understøtter og styrker landskabernes karaktertræk".



Særligt værdifuldt landskab



Større sammenhængende landskaber

Øvrige udpegninger i kommuneplanen

Desuden er langt størstedelen af Paradisbakkerne udpeget som geologiske bevaringsværdier, og det fremgår af kommuneplanen, at målsætningen for disse områder bl.a. er at de skal beskyttes mod gravning, bebyggelse, tekniske anlæg, skovplantning og kystsikring.

Gamleborg og området umiddelbart omkring Gamleborg er udpeget som særligt kulturformål, og af retningslinjerne fremgår bl.a., at "det er vigtigt at samspillet mellem kulturspor, naturgrundlag og landskab bevares. Derfor må etablering af nye anlæg, ny bebyggelse og andre indgreb, der i væsentlig grad forringer oplevelsen eller kvaliteten af de særlige kulturmiljøer ikke finde sted".



Geologiske bevaringsværdier



Værdifulde kulturmiljøer

Lokalplanforhold

Der er hverken vedtagne lokalplaner eller lokalplanforslag inden for fredningsområdet.

Jagt

Af Paradisbakkerne-fredningen fra 1932 fremgår, at Husmandsplantagen (Ibsker Jagtforening) har jagtretten i området, men at der ikke må forekomme enkeltmandsjagt og at jagten kun må drives af en jagtforening. Samtidig må jagt ikke afholdes i tiden fra 1. marts til hare- eller råvildtjagten går ind om efteråret.

Fredningsforslaget lægger op til at fastholde disse bestemmelser i de eksisterende fredede områder, mens jagten på øvrige arealer skal være tilladt efter den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning.

5. Forslag til fredningsbestemmelser

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål

- at bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særlig vægt på at skabe en mosaik af ekstensivt naturnær drevet skov med hjemmehørende arter og sammenhængende lysåbne naturområder som heder, overdrev, moser og enge,
- at sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området,
- at sikre de geologiske interesser,
- at medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus af arter og naturtyper, som Natura 2000-område nr. 186 er udpeget for,
- at skabe grundlag for naturpleje,
- at sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ved etablering og fastholdelse af sammenhængende stisystemer,

§ 2 Fredningsområdet

Stk. 1. Det fredede område omfatter 641,7 ha og fremgår af fredningskortet. Fredningsområdet fremtræder som en mosaik af skov og lysåbne naturområder.

Stk. 2. Hele fredningsområdet er omfattet af Natura 2000 og underlagt den til enhver tid gældende Natura 2000-plan og tilhørende kommunale og statslige handleplaner.

§ 3 Bevaring af området

Stk. 1. Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring er gunstig i forhold til fredningens formål, påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation.

Stk. 2. Fredningsnævnets godkendelse erstatter ikke nødvendige tilladelser eller dispensationer, som skal indhentes ved andre myndigheder.

§ 4 Arealernes drift og anvendelse

Stk. 1. Driften af skov- og naturarealer skal ske i overensstemmelse med den til enhver tid gældende Natura 2000-plan og deraf følgende kommunale og statslige handleplaner.

Skov:

Naturnær skovdrift

Stk. 2. Skov angivet på kortbilag 2 med signaturen "naturnær skovdrift", skal drives med ekstensiv naturnær skovdrift, defineret som:

- blandskov med hjemmehørende arter (som til enhver tid er defineret af Miljøstyrelsen, dog også rødgran), og med maks. 20 % nåletræer på ejendomsniveau.
- selvforyngelse, dog må selvforyngelse fra ikke-hjemmehørende arter til enhver tid fjernes
- døende træer og dødt ved må ikke fjernes
- Renafdrift er ikke tilladt. Der må foretages tynding i et omfang, der sikrer, at der til stadighed er mindst 50 % sammenhængende kronedække på tyndingsarealet.
- Der må forekomme lysstilling for at skabe tydelige skovbryn eller for at skabe små lysninger.
- Der er forbud mod gødskning og anvendelse af pesticider.

Stk. 3. Den naturnære skovdrift skal sikre en varieret skov med mange arter af hjemmehørende træer i forskellige aldre, herunder gamle og særprægede træer, og med en rig og varieret bundvegetation samt bevarelse af dødt ved.

Øvrige skovarealer

Stk. 4. På arealer angivet med signaturen "øvrige skovarealer" på kortbilag 2, skal der efter afdrift genplantes med blandskov af hjemmehørende arter, dog max. 40 % nåletræer. Rødgran betragtes som hjemmehørende. Dødt ved må ikke fjernes. Fredningen er ikke til hinder for at undlade at genplante skov, således, at arealer overgår til lysåben natur.

Ny lysåben natur

Stk. 5. Arealer angivet på kortbilag 2 med signaturen "ny lysåben natur" skal efter afdrift, senest ved almindelig omdriftsalder, konverteres til overvejende lysåben natur som indlandsklippe, hede og overdrev.

Stk. 6. Undtaget for kravet i stk. 6 er del-arealer, hvor der er udviklet skovnaturtyper og/eller levesteder for arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, og hvor konvertering derfor vil være i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Ligeledes undtaget er arealer, der indeholder levesteder for andre sjældne og/eller truede arter, og hvor hensynet til disse ifølge plejemyndigheden bør prioriteres højere end konverteringen til lysåben natur.

Nye lysåbne arealer, lysåben habitatnatur og arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

Stk. 7. Arealer angivet på kortbilag 2 med signaturen "ny lysåben natur" skal udvikles til overvejende lysåben natur og sammen med arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og/eller som er kortlagt som lysåben habitatnatur, skal de fastholdes som lysåben natur, jf. dog stk. 6.

Stk. 8. Arealerne må ikke omlægges, tilplantes, jordbearbejdes og tilsås medmindre, det sker som led i en plejeplans indsatser for at fremme biodiversiteten og efter tilladelse fra tilsynsmyndigheden.

Stk. 9. Arealerne må ikke gødskes, kalkes eller behandles med pesticider.

Generelt for arealerne

Stk. 10. Ikke-hjemmehørende arter må til enhver tid udtages/fjernes.

Stk. 11. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne kan overgå til driftsformer, hvor der tages yderligere biodiversitetshensyn, herunder f.eks. græsning med kreaturer og heste.

Stk. 12. Fredningen er ikke til hinder for tilplantning i private haver. Arealerne er markeret på fredningskortet (bilag 1) med signatur "hus med have og gårdspladsareal".

Fortidsminder

Stk.13. Plejemyndigheden udfører pleje, herunder rydning af vegetation, af Gamleborg, beliggende matr.nre. 149h og 149k Hovedejelavet, Ibsker efter reglerne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fortidsminder (nugældende BEK nr. 1514 af 14. december 2006), og efter inddragelse af Bornholms Museum, således, at fortidsmindet bevares og fremstår tydeligt i landskabet.

§ 5 Bebyggelse

Stk. 1. Der må ikke opføres ny selvstændig bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter, transformerstationer og lignende.

Stk. 2. Der må ikke opføres legeredskaber, terrasser, drivhuse og andre faste indretninger uden tilknytning til den eksisterende bebyggelse. Sådanne konstruktioner kan opføres på arealer som er omfattet af fredningskortets signatur "hus med have og gårdspladsareal".

Stk. 3. Der må ikke opføres bure og bygninger til pelsdyr-, svine- eller fjerkræsfarme, fasanerier, dambrug, rideskoler, ridehaller, stutierier, hestepensioner, drivhusgartnerier, planteskoler, frugtplantager eller koloni- og nyttehaver.

Stk. 4. Uden for have- og gårdspladsarealer må der ikke anbringes campingvogne eller lignende.

Stk. 5. Tilbygning til og udvendig ombygning af eksisterende bygninger kræver tilladelse af fredningsnævnet med hensyn til størrelse samt udformning, inkl. materiale- og farvevalg.

Stk. 6. Bygninger som er nødvendige for landbrugsdriften kan opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse efter forudgående godkendelse af Fredningsnævnet for så vidt angår byggeriets udformning, størrelse og placering.

Stk. 7. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for får, kreaturer og lignende efter Fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.

Stk. 8. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig anbringelse af skurvogne eller skure, der i kortere perioder er nødvendige for skovdrift eller naturpleje (max. 6 uger).

Stk. 9. Fredningen er ikke til hinder for opførelse af enkelte shelters hvis offentligheden får adgang til dem og således at der ikke sker en kommerciel udnyttelse af udlån af shelters. Opførelse af shelters kræver fredningsnævnets godkendelse hvad angår materiale, størrelse og placering.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

Stk. 1. Faste anlæg og konstruktioner, som f.eks. tårne, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer, solcelleparker og master, må ikke etableres inden for fredningsområdet, og der må ikke føres luftledninger over arealerne. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger.

Stk. 3. Etablering af sportsanlæg som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt. Det er heller ikke tilladt at etablere klatrebaner, glampingtelte og lign.

Stk. 4. Fredningen er ikke til hinder for hegning af hele eller dele af fredningsområdet til naturplejformål. Opsætning af hegn må ikke begrænse offentlighedens adgang efter naturbeskyttelsesloven. Hegn skal være almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyr. Sædvanlige hegn omkring nyplanter er tilladt såfremt disse fjernes igen inden 12 år efter opsætning.

Stk. 5. Der må opsættes informationstavler til formidling af fredningen på foranledning af plejemyndigheden.

Stk. 6. Der må ikke opsættes bistader.

Stk. 7. Der må ikke anlægges nye veje. Almindelig vedligeholdelse af mark- og skovveje med eksempelvis sten eller grus er tilladt.

Stk. 8. Nye stier må anlægges i overensstemmelse med fredningskortet. Herudover kan nye stier anlægges med Fredningsnævnets godkendelse efter aftale med lodsejere.

Stk. 9. Der må ikke etableres nye grøfter eller dræn. Plejemyndigheden kan dog i særlige tilfælde godkende nye grøfter eller dræn, hvis formålet er at muliggøre naturpleje, eller hvis det er nødvendigt for opretholdelse af udlagte veje og stier.

Stk. 10. Fredningen er ikke til hinder for etablering af de nødvendige foranstaltninger i forbindelse med pleje, anlæg af stier mv., f.eks. stenter, drikkeanlæg, fangfolde og lignende.

§ 7 Terrænændringer mv.

Stk. 1. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstofferne må ikke udvindes, heller ikke til eget brug. Undtaget herfra er dog to eksisterende råstofområder, jf. særlig angivelse på fredningskortet. Dog kan terrænændringer ske som led i naturgenopretning.

Stk. 2. Undtaget fra forbuddet i stk. 1 er mindre terrænændringer i private haver.

Stk. 3. Fredningen er ikke til hinder for arkæologiske udgravninger i området efter fredningsnævnets godkendelse.

§ 8 Offentlighedens adgang

Stk. 1. Offentlighedens adgangs- og opholdsret i området følger af de almindelige bestemmelser i gældende love, og eksisterende veje og stier er således åbne for offentlighedens færdsel til fods eller cykel, jf. naturbeskyttelseslovens bestemmelser.

Stk. 2. På de på kortbilag 1 markerede arealer med fri fladefærdsel (tidligere fredede områder) er der offentlig adgang på arealerne, og det er tilladt at tage ophold.

Stk. 3. Eksisterende stier, herunder de som er vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Fredningsnævnet kan godkende, at stiers, vejes og markvejes nuværende tracé kan ændres, såfremt den samlede stiforbindelse gennem landskabet ikke afbrydes, og offentlighedens mulighed for at opleve det fredede område ikke forringes.

Stk. 4. Der udlægges nye stier som vist med særlig signatur på fredningskortet. Stierne kan etableres som trampespor eller slæde 1 meter brede stier. Plejemyndigheden skal inden for 2 år efter fredningens gennemførelse have etableret de på kortet viste nye stier. Yderligere stier,

herunder ridestier, kan etableres af plejemyndigheden efter aftale med lodsejeren og efter fredningsnævnets godkendelse.

Stk. 5. Hvor adgang til de på fredningskortet angivne stier forhindres ved hegning af hensyn til græssende husdyr, skal stierne holdes åbne og tilgængelige for offentligheden med stenter, klaplåger, færiste eller lignende, eller ved at føre stien udenom eller imellem foldene.

Stk. 6. Hunde skal føres i snor. Undtaget herfra er brugshunde i forbindelse med jagt.

Stk. 7. Plejemyndigheden sikrer, at stier som fremgår af fredningskortet, holdes åbne ved f.eks. slåning af spor, når dette er nødvendigt for at kunne erkende stierne i terrænet. Hvis det er nødvendigt for offentlighedens færdsel, må plejemyndigheden udlægge spang, boardwalks og lign.m.m.

Stk. 8. Plejemyndigheden sikrer, at de stier som fremgår af fredningskortet, er afmærkede i terrænet og dermed synlige for publikum.

§ 9 Pleje og plejeplaner

Stk. 1. Plejemyndigheden, Bornholms Regionskommune, kan udføre pleje af de fredede arealer efter den til enhver tid gældende plejebekendtgørelse (nu BEK 924 af 27. juni 2016).

Stk. 2. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan over det fredede område senest 2 år efter fredningens gennemførelse med efterfølgende revision hvert 5.-10. år. Plejeplanen skal være koordineret med den gældende Natura 2000-plan.

Stk. 3. Plejeplanen skal redegøre for natur-, landskabs- og fortidsmindeplejeforanstaltninger og kan f.eks. indeholde foranstaltninger som rydninger, afgræsning, høslæt m.v. med henblik på at sikre, at de lysåbne arealer, fortidsminder og sprækkedale holdes åbne samt at eksisterende beplantning kan fjernes, nedskæres m.v. Plejen kan desuden indeholde foranstaltninger som skal sikre bedre levebetingelser for sjældne og/eller truede arter, f.eks. ved at skabe lysbrønde i tæt skov, også i de ekstensivt drevne dele, hvis dette har afgørende betydning for den/de arter, som plejen sigter mod at forbedre levebetingelserne for.

Stk. 4. Ved træfældning, jf. stk. 3, tilfalder det fældede træ ejeren, såfremt det fjernes inden en af plejemyndigheden fastsat frist. Ejeren kan ikke stille krav om opskæring, sammenkørsel af fældet træ eller kørsel til fast vej.

§ 10 Retningslinjer for plejen

Stk. 1. Plejen skal tilrettelægges således, at den opfylder fredningens formål om at bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten samt for at sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området.

Stk. 2. Pleje af skov, overdrev, indlandsklipper, heder, enge og moser skal bevare og fremme plantesamfund med arter, der er karakteristiske for naturtyperne, samt i videst muligt omfang fremme et rigt og varieret dyreliv. Plejen skal i særlig grad tage sigte på bevaring af sårbare og sjældne arter.

Stk. 3. Arter der er angivet på Naturstyrelsens Sortliste som invasive, kan bekæmpes over alt inden for fredningsområdet. Såfremt lodsejer ikke foretager nødvendig bekæmpelse, gennemfører plejemyndigheden så vidt muligt den fornødne bekæmpelse.

Stk. 4. Græsning skal som udgangspunkt være ekstensiv, og der må som udgangspunkt ikke tilskudsfodres på lysåbne arealer inden for fredningen. Opstår der behov for tilskudsfodring kan plejemyndigheden anvise hvor på en ejendom tilskudsfodring må finde sted, så næringsstoffølsomme områder friholdes. Fredningen er ikke til hinder for skovgræsning.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure til græssende dyr efter fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.

§ 11 Naturgenopretning

Stk. 1. Fredningen er ikke til hinder for, at der kan ske naturgenopretning eller genskabelse af den naturlige hydrologi i et område, efter nærmere beskrivelse i en plejeplan.

Stk. 2. På længere sigt er fredningen ikke til hinder for tiltag der genopretter en selvforvaltende natur med fri dynamik og naturlige processer efter en samlet plan og med fredningsnævnets tilladelse.

§ 12 Jagt

Stk. 1. På arealerne markeret med særlig signatur på fredningskortet er enkeltmandsjagt ikke tilladt. Jagten må kun drives af en jagtforening og jagt må ikke afholdes i perioden 1. marts til hare- eller råvildtjagten går ind om efteråret.

Stk. 2. På øvrige arealer er jagt tilladt i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning.

§ 13 Særbestemmelser

Stk. 1. Fredningen er ikke til hinder for fortsat drift af Paradisbakkerne Skovbegravelsesplads på matrikel nr. 149i Hovedejerlavet, Ibsker.

Stk. 2. Plejemyndigheden etablerer senest 2 år efter fredningens endelige vedtagelse en parkeringsplads på 400 kvadratmeter på matr.nr. 149aq Hovedejerlavet, Ibsker som angivet på fredningskortet.

§ 14 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 15 Ophævelse af eksisterende fredning

Følgende fredninger og deklARATIONER ophæves:

- Fredningen af Paradisbakkerne af 24. november 1932 (reg.nr. 00360.00)
- Deklaration af 20. oktober 1934, tinglyst på matr.nr. 51a Hovedejerlavet, Ibsker m.fl.
- Deklaration af 21. august 1973, tinglyst på matr.nr. 51a Hovedejerlavet, Ibsker m.fl.

Litteraturliste

[Aarhus Universitet 2021. Danmarks biodiversitet 2020. Tilstand og udvikling. Videnskabelig rapport nr. 465.](#)

[Aarhus Universitet 2023. Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV.](#)

[Biodiversitetskortet](#)

Bornholms Regionskommune. [Folder 2009](#).

Caspersen, Ole Hjorth: *Paradisbakkerne* i *Den Store Danske* på lex.dk. Hentet 9. maj 2023 fra <https://denstoredanske.lex.dk/Paradisbakkerne>

Danmarks Natur bind 1. 1967. Landskabernes opståen.

[Den Danske Rødliste 2019](#). Aarhus Universitet.

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland. [Rokkestenen](#).

Dofbasen.dk/danmarksfugle

Geologisk Museum, 1977. [Geologi på Bornholm](#)

Heilmann-Clausen, J., Bruun, H.H., Højgård Petersen, A., Riis-Hansen, R. og Rahbek, C. 2021. Forvaltning af biodiversitet i dyrket skov.

[Københavns Universitet 2016. Bevarelse af biodiversiteten i de danske skove.](#)

Miljøministeriet, 2021. [Natura 2000-basisanalyse 2022-2027](#), revideret udgave. Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne.

Naturbasen.dk

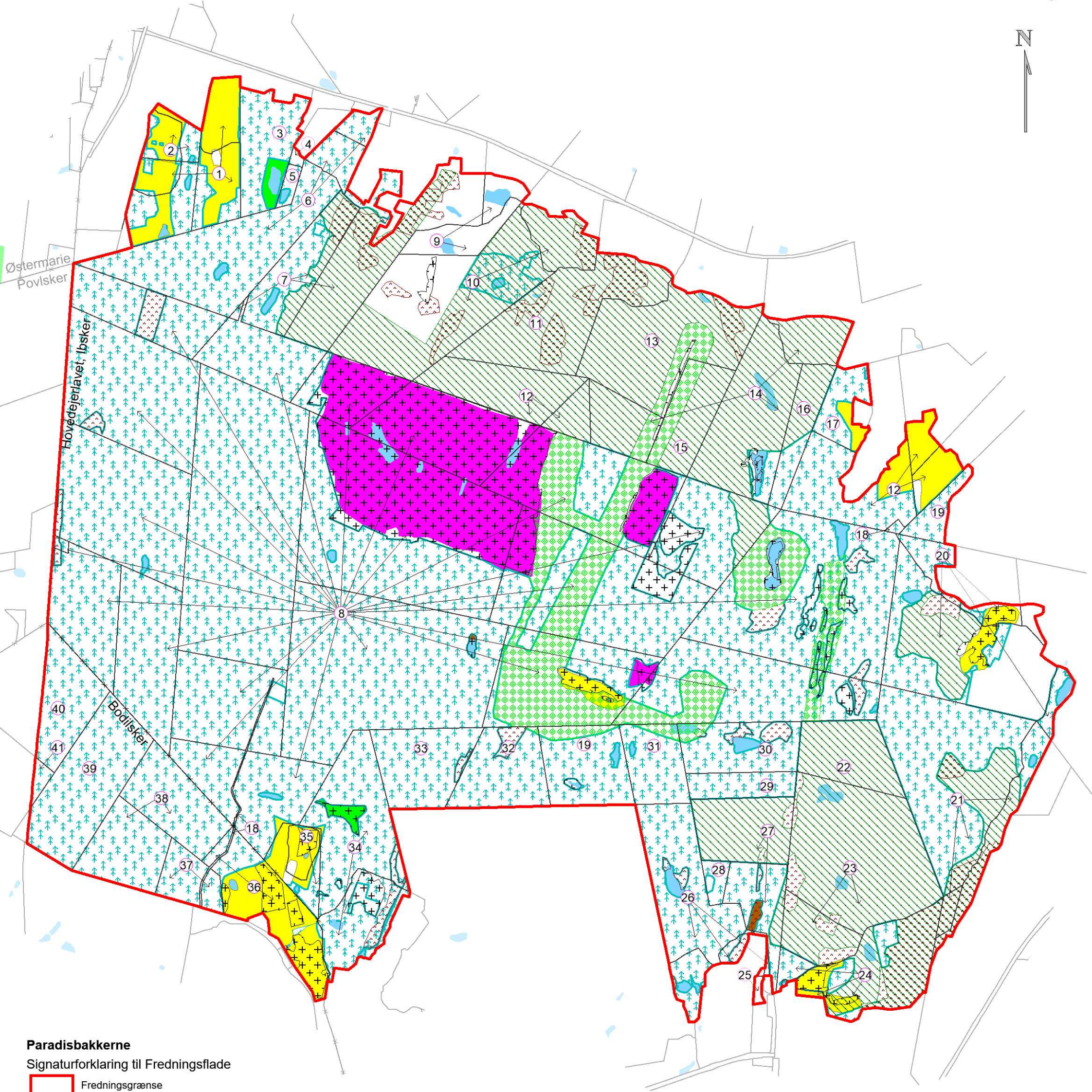
[NOVANA. Aarhus Universitet. Padde og krybdyr.](#)

VARV 1977. Geologi på Bornholm. VARV Ekskursionsfører nr. 1.

367 ture i Bornholms Natur. [Paradisbakkerne – Klint \(140\)](#).

367 ture i Bornholms Natur. [Paradisbakkerne – Gamleborg \(147\)](#).

367 ture i Bornholms Natur. [Midterpilt \(149\)](#)



Paradisbakkerne
Signaturforklaring til Fredningsflade

- Fredningsgrænse
- Ny lysåben natur
- Lysåben habitatnatur
- Skov habitatnatur
- Naturnær skovdrift
- Øvrig skov
- Naturbeskyttelseslovens §3 Eng
- Naturbeskyttelseslovens §3 Hede
- Naturbeskyttelseslovens §3 Mose
- Naturbeskyttelseslovens §3 Overdrev
- Naturbeskyttelseslovens §3 Sø
- Ejerlav
- Henvisning til areal- og lodsejerliste

Den 15.01.2024 Ivi DN

From: Lena Bau
Sent: Mon, 26 Feb 2024 12:55:16 +0100
To: Ilsebil Hansen
Subject: VS: Hvilke fredningsafgrænsninger er gældende? Årsdale Ret og Klint i Paradisbakkerne
(MST Id nr.: 9526487)

Hej Ilsebil,

T.O.

Venlig hilsen

Lena Bau
Fredningsmedarbejder

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø

Tlf.: +45 39174000
Mobil: +4531109537
E-mail: lana@dn.dk



Fra: Anette Pia Fischer <anpif@mst.dk>
Sendt: 26. februar 2024 12:48
Til: Lena Bau <lana@dn.dk>
Emne: Sv: Hvilke fredningsafgrænsninger er gældende? Årsdale Ret og Klint i Paradisbakkerne (MST Id nr.: 9526487)

Kære Lena

Til din orientering vil vi i løbet af denne uge få tilrettet GIS-laget i overensstemmelse med kommunes fredningslag. Det kan jo være relevant for dig ift. hvis du ønsker at rette koret til fredningsforslaget for

Paradisbakkerne til. Jeg kan dog ikke udelukke at der senere kan komme mindre ændringer af fredningslaget...

God dag til dig.

Venlig hilsen

Anette Pia Fischer

AC-medarbejder | Landskab og Skov

+45 20 36 46 37 | +45 20 36 46 37 | anpif@mst.dk

Miljø- og Fødevareministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

Til: Else Marie Stamphøj (ems@mst.dk)

Cc: Ilsebil Hansen (Ilsebil.Hansen@brk.dk)

Fra: Lena Bau (lena@dn.dk)

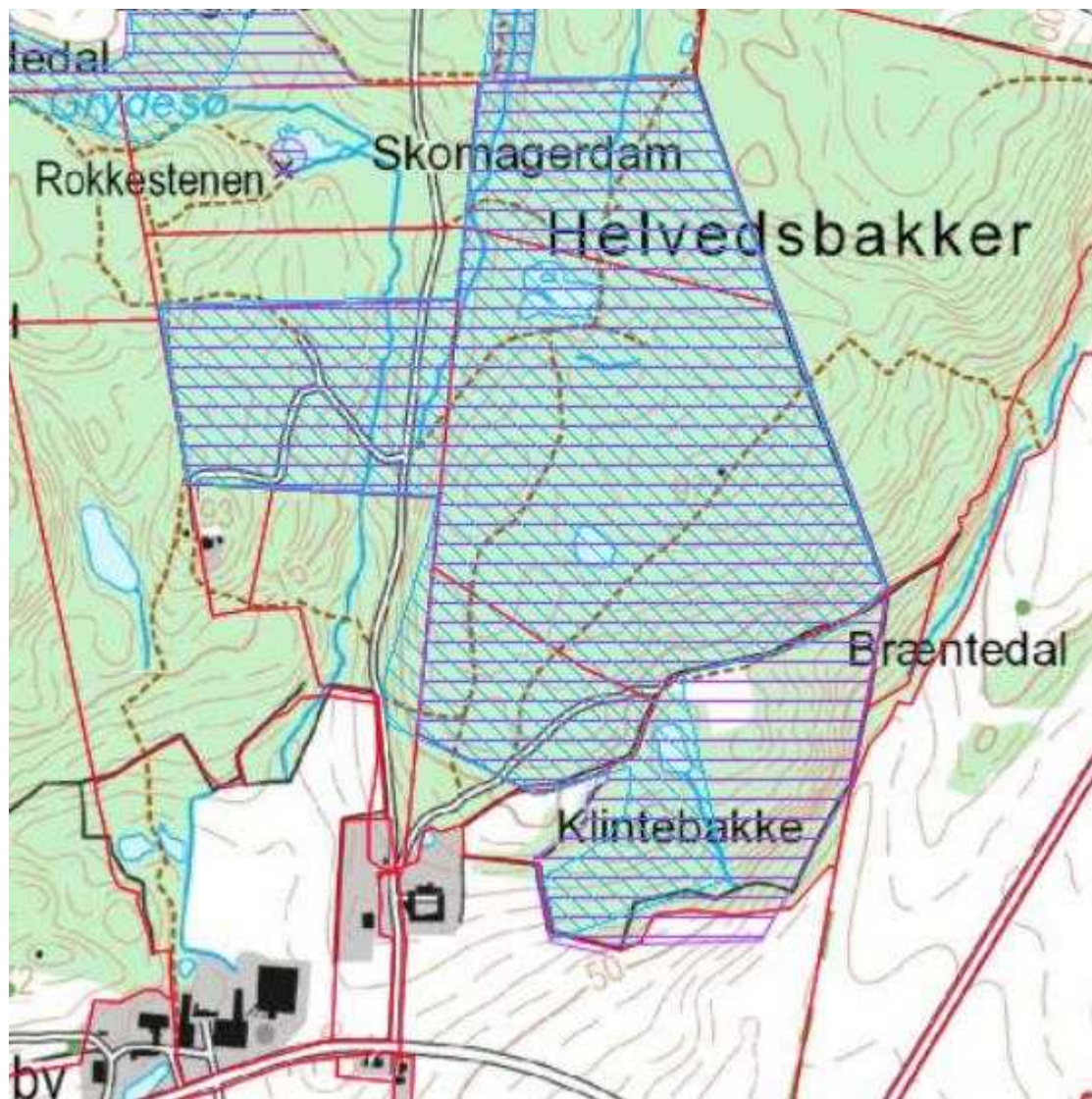
Titel: Hvilke fredningsafgrænsninger er gældende? Årsdale Ret og Klint i Paradisbakkerne

Sendt: 25-08-2023 11:36

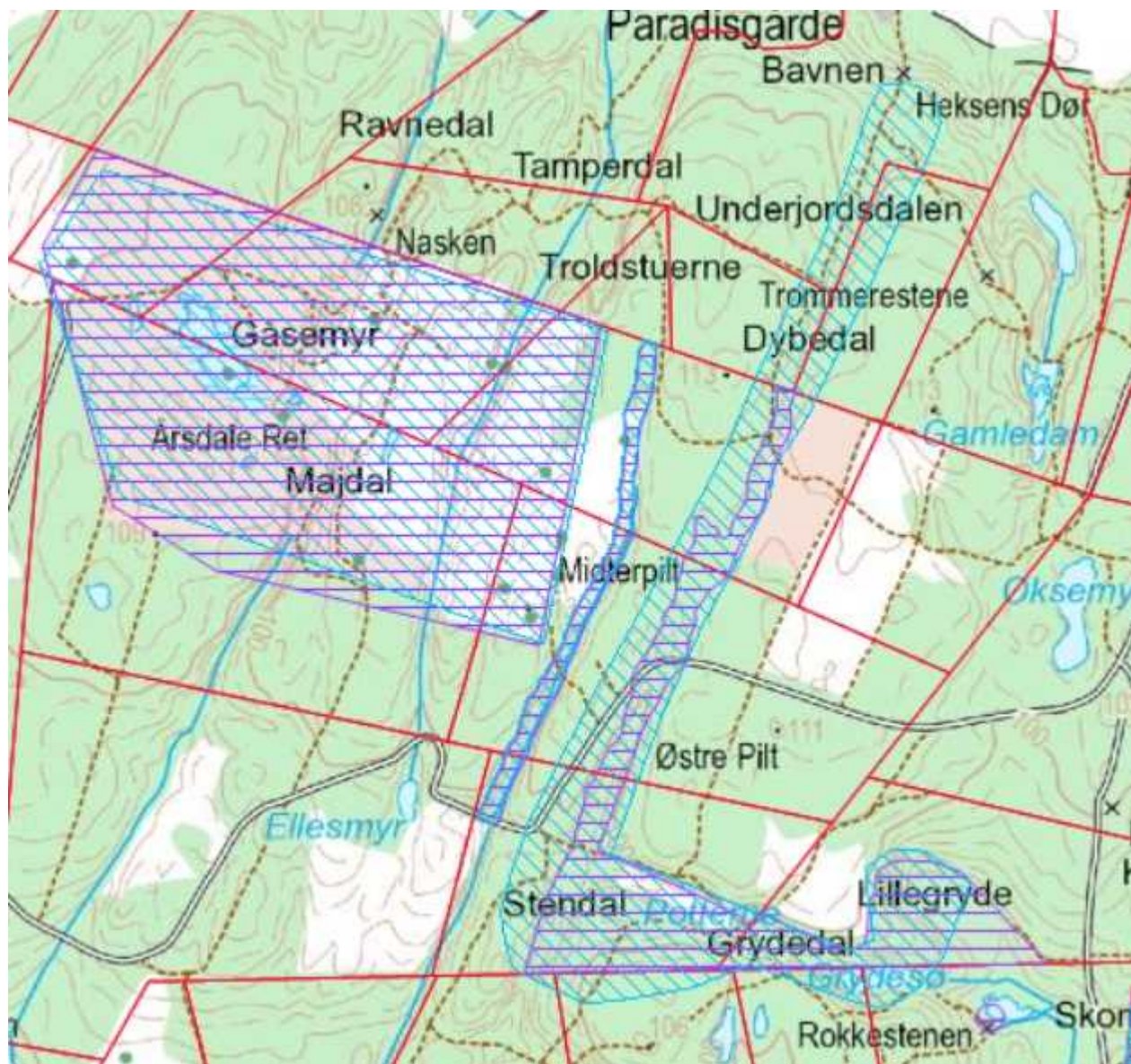
Kære Else Marie,

Jeg var i går til møde om Paradisbakkerne med Ilsebil Hansen fra Bornholms Regionskommune og to af hendes kolleger. I den forbindelse blev vi opmærksomme på, at der er forskel på fredningsgrænserne på to af de eksisterende fredninger i området på kommunes kort og på Arealinformation. Det drejer sig om Årsdale Ret og Klint. Se nedenstående kort, hvor den lilla afgrænsning er kommunens. Desuden er der vedhæftet et kort fra amtets plejeplan, som også viser afgrænsningerne.

Da de eksisterende fredningers afgrænsning jo vil have betydning for erstatningsstørrelsen, hvis det kommende fredningsforslag bliver vedtaget, håber jeg I kan hjælpe med en afklaring af, hvilke fredningsgrænser, der er gældende.



Husmandsplantagens fredninger (Årdsale Ret, Kodalen, Dybedal.)



Venlig hilsen

Lena Bau
Fredningsmedarbejder

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø

Tlf.: +45 39174000
Mobil: +4531109537

E-mail: lena@dn.dk



Danmarks
Naturfredningsforening



ledal

Brydesø

Rokkestenen

Skomagerdam

Helvedsbakker

Braentedal

Klintebakke

by

From: Lena Bau
Sent: Tue, 6 Feb 2024 11:45:36 +0100
To: mst@mst.dk; fredning@mst.dk; Bornholms Regionskommune
Cc: Ilsebil Hansen
Subject: Budgethøring vedr. fredningsforslag for Paradisbakkerne
Attachments: Budgetoverslag.docx

Til Miljøstyrelsen og Bornholms Regionskommune

Ved en fejltagelse var budgetoverslaget ikke vedhæftet de tidligere mails om budgethøring vedr. fredningsforslag for Paradisbakkerne.

Budgetoverslaget er nu vedhæftet.

Venlig hilsen

Lena Bau
Fredningsmedarbejder

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø

Tlf.: +45 39174000
Mobil: +4531109537
E-mail: lena@dn.dk



Følgende filer understøttes ikke:
Budgetoverslag.docx

Budgetoverslag for forslag om fredning af Paradisbakkerne

Danmarks Naturfredningsforening rejser om kort tid fredningssag for Paradisbakkerne i Bornholms Regionskommune. I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 skal et fredningsforslag ledsages af et overslag over de forventede omkostninger, der knytter sig til gennemførelsen af forslaget.

Af "Vejledning om de nye fredningsbestemmelser i naturbeskyttelsesloven" (<https://mst.dk/media/147602/vejledning-om-de-nye-fredningsbestemmelser-i-nbl.pdf>), fremgår, at *"Myndighederne skal gennemgå budgetoverslaget med henblik på at vurdere, om det samlede overslag over omkostningerne ved at gennemføre fredningen er realistisk, herunder om det er baseret på et rimeligt grundlag. Myndighederne bør endvidere tilkendegive, hvis de på baggrund af budgetoverslaget vurderer, at der er en klar uoverensstemmelse imellem det, der opnås med fredningen og de omkostninger, fredningen medfører. Myndighedernes skal derimod ikke på dette indledende stadium af fredningssagen forholde sig mere detaljeret til den forventede størrelse af erstatningen m.v. eller til, om myndigheden kan støtte en gennemførelse af fredningen med det foreslåede indhold. En stillingtagen til disse forhold skal som hidtil først fremføres i forbindelse med behandlingen af fredningssagen i fredningsnævn og Naturklagenævnet"* (nu Miljø- og Fødevarerklagenævnet).

Fredningsforslaget omfatter i alt ca. 642 ha fordelt på 41 ejendomme med i alt 47 lodsejere. Der er 0,5 ha offentligt ejede arealer inden for fredningsområdet, primært vejmatrakter.

Hele fredningsområdet ligger inden for Natura 2000-område nr. 186, Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. Området fremstår som en mosaik af skov og lysåbne naturområder, og således er en stor del af området fredskov, omfattet af eksisterende fredninger og/eller naturbeskyttelseslovens § 3, ligesom en række arealer er kortlagt som skovhabitatnatur eller lysåbne habitatnaturtyper.

I fredningsforslaget foreslås tre typer af udpegninger, der har betydning for den fremtidige drift: "naturnær skovdrift", "ny lysåben natur" samt "øvrige skov".

Udpegningen af områder til "naturnær skovdrift" tager udgangspunkt i de dele af skovene, hvor driften allerede er forholdsvis ekstensiv, og hvor der er kortlagt en større andel skovhabitatnatur. På baggrund af afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet nr. 520-00013 om Svartingedalen er taksten for "naturnær skovdrift" angivet til kr. 10.000 pr. ha. Der vurderes at være tale om sammenlignelige forhold i Svartingedalen, både hvad angår indholdet af fredningsbestemmelsen om naturnær skovdrift samt arealernes beskaffenhed.

Udpegningen af områder til "ny lysåben natur" tager udgangspunkt i allerede fredede områder (fredning fra 1932), hvor der jævnfør fredningsbestemmelserne ikke må genplantes. I budgetoverslaget sondres der mellem arealer, der er omfattet af gældende fredning, og

arealer, der ikke er. Taksten for den fremtidige konvertering af disse arealer til overvejende lysåbne naturområder, tager udgangspunkt i Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis om at der ikke ydes grundtakst for arealer inden for tidligere fredede områder samt at den gældende fredning forbyder genplantning. Taksten for de øvrige arealer til ny lysåben natur er fastsat med henvisning til afgørelse om fredning af Læsten Bakker, hvor der blev fastsat en erstatning på kr. 15.000 for fjernelse af skov og overgang til vedvarende græsning (NKN-111-00005). Samtidig er der lagt vægt på arealernes beskaffenhed, herunder klippegrund, kuperet terræn og den langvarige tilstand som skovareal, altså ikke i øvrigt dyrkbar jord. Desuden har det indgået i overvejelserne, at områderne fortsat vil være egnede til jagt.

Udpegningen "øvrig skov" består af de resterende skovbevoksede arealer og/eller fredskovsarealer. På disse arealer kan den hidtidige drift fortsætte, men med krav om, at der efter afdrift kun må genplantes blandskov med hjemmehørende arter og maksimalt 40 % nåletræer, og dødt ved skal efterlades. Taksten er fastsat med henvisning til Naturklagenævnets afgørelse om fredning af Læsten Bakker, hvor erstatningen for konvertering af nål til løv var kr. 4.000 pr. ha. I Paradisbakkerne er der dog for disse "øvrig skov"-arealer langt overvejende tale om arealer med nåletræ, hvorfor fredningsbestemmelsen kan synes at udgøre en større begrænsning i driften da max. 40 % må være nål, på trods af at driften kan fortsætte således, at renafdrift f.eks. fortsat er tilladt. Taksten er i budgetoverslaget derfor skønnet til kr. 5.000 pr. ha.

Det skønnes, at der ikke skal udbetales erstatning for fri fladefærdsel på en del af arealerne, jf. fredningskortet, eftersom det allerede følger af eksisterende fredning og fredningslignende deklaration, at der er fri fladefærdsel.

Fredningsbestemmelserne indebærer ikke begrænsninger i jagt.

Nedenfor angives et overslag over forventelige fredningserstatninger for fredningsområdet som helhed.

For området som helhed:

Areal (ha)	Regulering	Skønnet erstatning (kr./ha)	Sammenholdt med klagenævnets-afgørelser	Bemærkninger	Skønnet erstatning i alt kr.
202	Grundtakst	3.800	Klagenævnets praksis		767.600
70	§ 3-beskyttede arealer og lysåbne arealer kortlagt som lysåben habitatnatur	0	Klagenævnets faste praksis		0
275	Fredskovspligtige arealer	0	Klagenævnets faste praksis		0
98	Arealer inden for eksisterende fredninger	0	Klagenævnets faste praksis		0
	Arealer inden for fortidsminde-		Klagenævnets faste praksis	1/2 grundtakst	

Dato: 6. februar 2024

Til: Miljøstyrelsen og Bornholms Regionskommune

12	beskyttelseslinje (NBL § 18)	1.900			22.800
133	Naturnær skovdrift	10.000	NMK-520- 00013 Svartingedalen.		1.330.000
27	Ny lysåben natur, jf. § 4, stk. 6, beliggende inden for eksisterende fredning	0	Klagenævnets faste praksis	I henhold til den eksisterende fredning "Paradisbakkerne" fra 1932 må arealerne ikke genplantes. Fredningen sætter således ikke yderligere begrænsning	0
8	Ny lysåben natur, jf. § 4, stk. 6, som ikke ligger inden for eksisterende fredning	15.000	NKN-111-00005 Læsten Bakker	Der er lagt vægt på arealernes beskaffenhed, herunder klippegrund, kuperet terræn og den langvarige tilstand som skovareal, altså ikke i øvrigt dyrkbare jord. Desuden har det indgået i overvejelserne, at områderne fortsat vil være egnede til jagt.	120.000
364	Øvrige skovarealer, jf. § 4, stk. 5	5.000	NKN-111-00005 Læsten Bakker	Der må fortsat drives intensiv skovdrift, dog med den begrænsning, at det skal være hjemmehørende arter, max. 40 % nål og dødt ved skal efterlades.	1.820.000
2181 m	Ny sti	60 kr./lbm	Klagenævnets faste praksis	Ny trampesti i tidligere trace	130.860
24.492 m	Eksisterende sti	15 kr./lbm	Klagenævnets faste praksis		367.380
400 m ²	Parkeringsareal	50.000		Arealet kan ikke længere anvendes til dyrkning, jagt mm.	2.000
1,62	Umatruleret areal	0			0
I alt:					4.560.640

From: Lena Bau
Sent: Tue, 6 Feb 2024 11:13:18 +0100
To: mst@mst.dk; fredning@mst.dk; Bornholms Regionskommune
Cc: Ilsebil Hansen
Subject: Budgethøring vedrørende fredningsforslag for Paradisbakkerne
Attachments: Fredningskort_24012024.jpg
Categories: Afsendt til journalisering

Hermed kortbilag 1, fredningskortet, jf. tidligere afsendt mail om budgethøring vedr. fredningsforslag for Paradisbakkerne.

Venlig hilsen

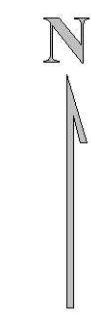
Lena Bau
Fredningsmedarbejder

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø

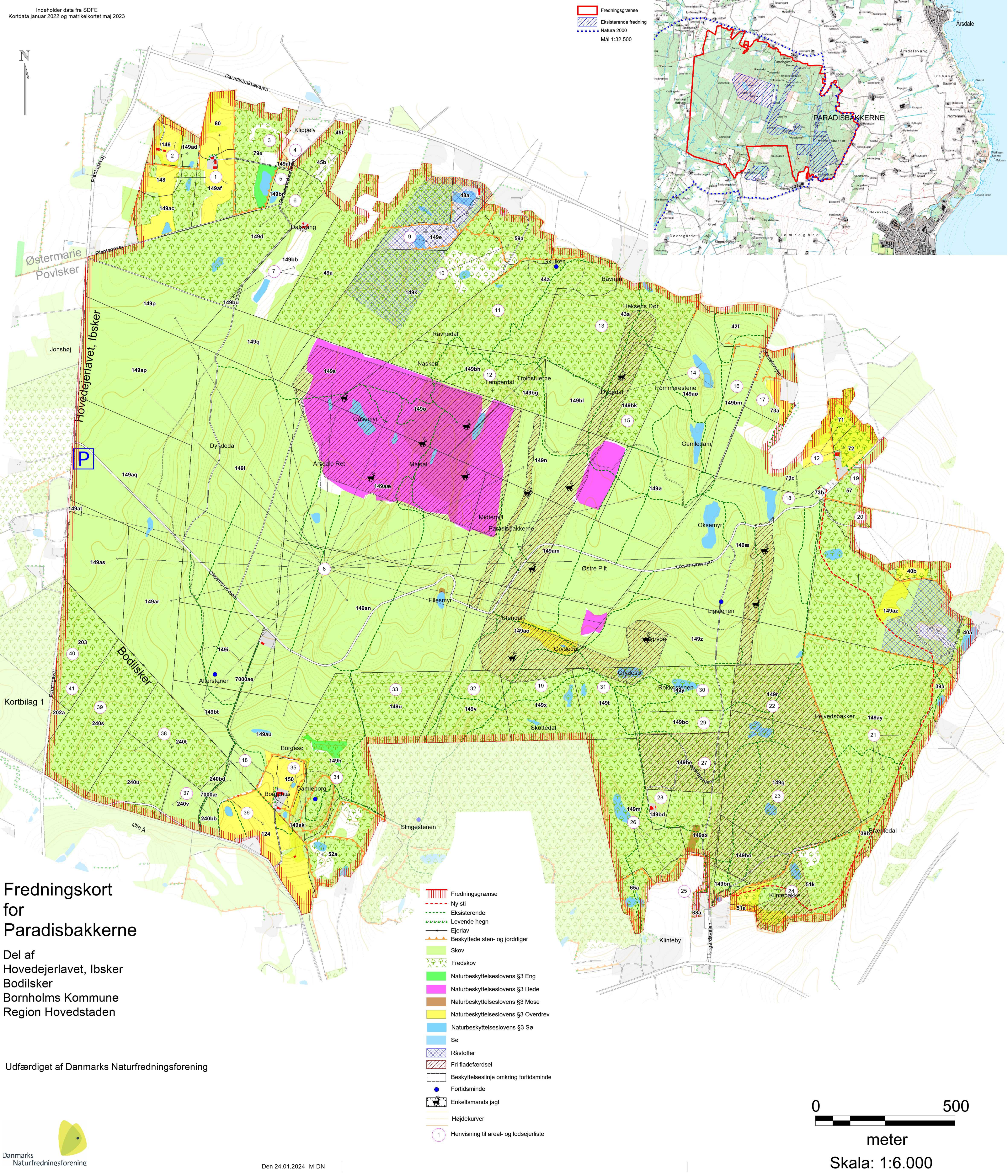
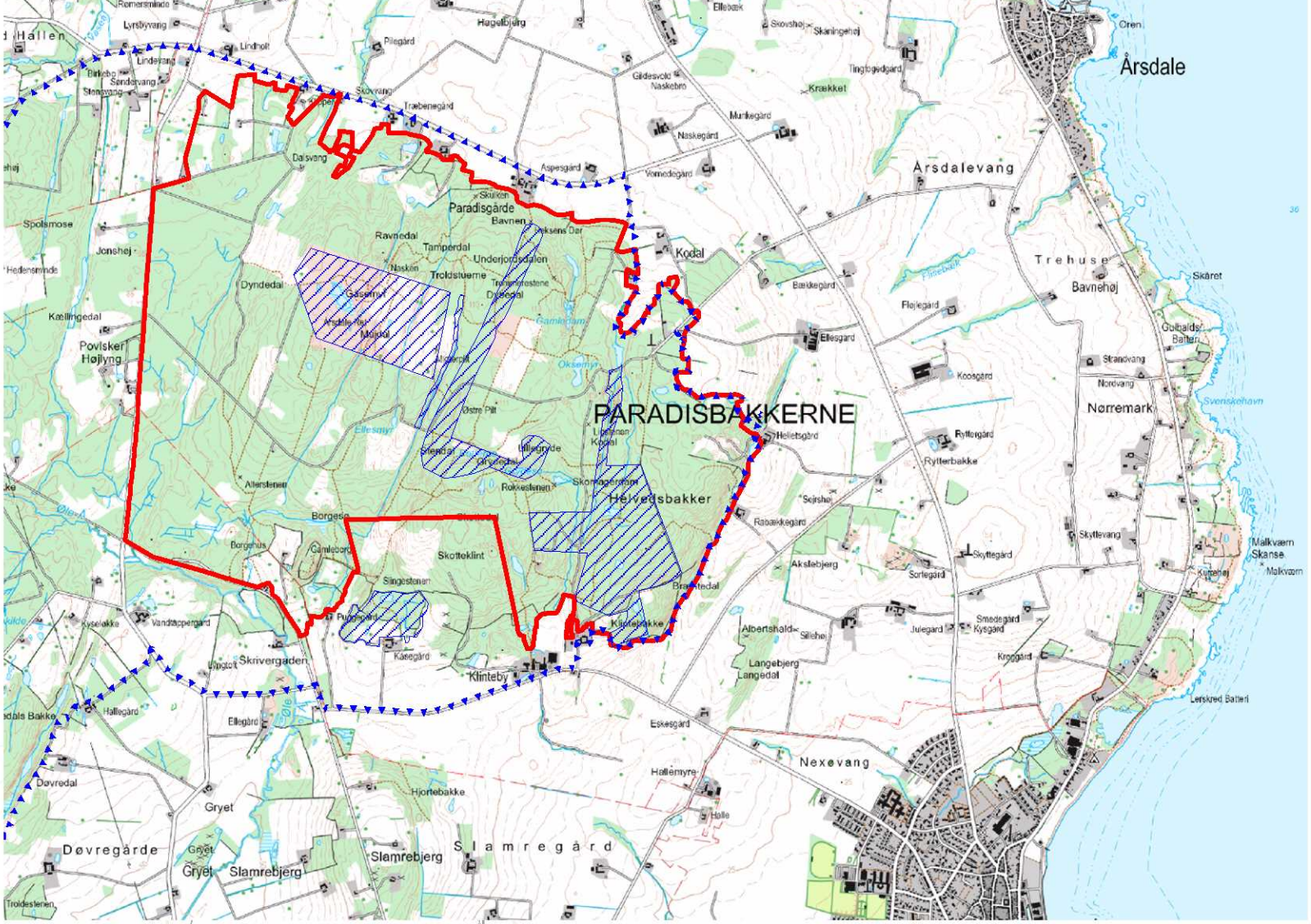
Tlf.: +45 39174000
Mobil: +4531109537
E-mail: lena@dn.dk



Følgende filer understøttes ikke:
Fredningskort_24012024.jpg



Fredningsgrænse
Eksisterende fredning
Natura 2000
Mål 1:32.500



Fredningskort for Paradisbakkerne

Del af
Hovedejerlavet, Ibsker
Bodilsker
Bornholms Kommune
Region Hovedstaden

Udfærdiget af Danmarks Naturfredningsforening

- Fredningsgrænse
- Ny sti
- Eksisterende
- Levende hegn
- Ejerlav
- Beskyttede sten- og jorddiger
- Skov
- Fredskov
- Naturbeskyttelseslovens §3 Eng
- Naturbeskyttelseslovens §3 Hede
- Naturbeskyttelseslovens §3 Mose
- Naturbeskyttelseslovens §3 Overdrev
- Naturbeskyttelseslovens §3 Sø
- Sø
- Råstoffer
- Fri fladefærdsel
- Beskyttelseslinje omkring fortidsminde
- Fortidsminde
- Enkeltmands jagt
- Højdekurver
- Henvvisning til areal- og lodsejerliste

0 500
meter
Skala: 1:6.000

From: Lena Bau
Sent: Tue, 6 Feb 2024 11:11:06 +0100
To: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse; fredning@mst.dk; Bornholms Regionskommune
Cc: Ilsebil Hansen
Subject: Budgethøring vedrørende fredningsforslag for Paradisbakkerne
Attachments: Fredningsforslag.pdf, Kortbilag 2_15012024.jpg

Til Miljøstyrelsen og Bornholms Regionskommune

Danmarks Naturfredningsforening rejser om kort tid fredningssag for Paradisbakkerne i Bornholms Regionskommune, i alt ca. 642 ha. I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 skal et fredningsforslag ledsages af et overslag over de forventede omkostninger, der knytter sig til gennemførelsen af forslaget.

Eventuelle bemærkninger fra Miljøstyrelsen og Bornholms Regionskommune skal være Danmarks Naturfredningsforening i hænde inden 4 uger fra d.d. og senest den 5. marts 2024.

Vedhæftet denne mail er også bilag 2 til fredningsforslaget. Bilag 1, fredningskortet, sendes i separat mail på grund af kortets størrelse.

Venlig hilsen

Lena Bau
Fredningsmedarbejder

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø

Tlf.: +45 39174000
Mobil: +4531109537
E-mail: lena@dn.dk



PARADISBAKKERNE

Udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening, xxxxxx 2024



Dato:
Sagsbehandler: Lena Bau
Kontaktoplysninger: lena@dn.dk, 3110 9537

Fredningsnævnet for Bornholm

Forslag til fredning af Paradisbakkerne

Indholdsfortegnelse:

1. Baggrunden for forslaget	side 3
2. Fredningsforslagets afgrænsning	side 4
3. Beskrivelse af fredningsområdet	side 4
Landskabsformer og geologi	
Natur	
Natura 2000	
Særligt beskyttede arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV	
Kulturspor	
Offentlighedens adgang	
Friluftsliv	
Naturpleje og naturplejeaftaler	
Råstofindvinding og vandindvindingsinteresser	
4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold	side 25
Eksisterende fredninger	
Zonestatus	
Kommuneplanforhold	
Lokalplanforhold	
Jagt	
5. Forslag til fredningsbestemmelser	side 29

Bilag:

Bilag 1: Areal- og lodsejerliste
Bilag 2: Budgetoverslag
Bilag 3: Myndigheders bemærkninger til budgetoverslaget
Bilag 4: DNs bemærkninger til budgethøringen
Bilag 5: Screeningsnotat

Kortbilag:

Kortbilag 1: Fredningskort i 1:6000 og oversigtskort i 1:32.500
Kortbilag 2: Arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 mv., ny lysåben natur, naturnær skovdrift, øvrig skov mm.

Litteraturliste

1. Baggrunden for forslaget

Danmarks Naturfredningsforening fremsætter hermed i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, jf. § 33 stk.3, forslag til fredning af Paradisbakkerne i Bornholms Regionskommune, i alt 641,7 ha.

Paradisbakkerne udgør den østligste del af det store skovkompleks i hjertet af Bornholm, der også indeholder Almindingen i den vestligste del, og Aaker, Pedersker, Povlsker og Bodilsker Plantager centralt. Den skovklædte grundfjeldsknude, som Paradisbakkerne er, rejser sig 30-50 meter over det øvrige terræn og er gennemskåret af talrige, smalle sprækkedale. Stenvarden Midterpiltten, er et af de højeste punkter, ca. 113 m.o.h., og herfra er der en flot udsigt mod nordvest over det centrale åbne hedeområde. Heden er resterne af den oprindelige højlyng som sammen med en række andre lysåbne naturområder som overdrev og mindre søer og blandskovområderne rummer store naturværdier.

Det stærkt kuperede klippeterræn med de mange sprækkedale og skovområder vekslende med lysåbne naturområder, ofte med hedelyng, danner et smukt og unikt landskabsbillede.

Af de mange sprækkedale er Majdalen den mest markante, og den fremtræder tydeligst i den nordlige del, hvor den ligger inden for hedeområdet Årsdale Ret. Her kan man se et eventyrligt landskab med stejle klipper, og en blanding af tør hede, mosedannelser, vandhuller og spredte buske og træer i maleriske former. Den næsten nord/sydgående sprækkedal er på den øvrige del flankeret af skov mod vest. Andre sprækkedale er smalle og med næsten lodrette klippesider.

Især i den nordlige og østlige del af fredningsområdet er der områder, der består af ældre blandskov, hvor driften er relativ ekstensiv. En række af disse skovarealer er kortlagt som habitatskovnaturtyperne egeskov, elle- og askeskov og bøg på mor, men langt størstedelen af skovarealerne i den resterende del af fredningsområdet er intensivt drevne nåletræsplantager med ikke-hjemmehørende arter som bl.a. Sitkagran og Douglas.

Naturværdierne i dette store sammenhængende naturområde er nogle steder allerede høje. Blandt de mest karakteristiske og sjældne arter i området er perleugle, løvfrø, Vand-portulak, Nordisk Radeløv, orkidéerne Skov-gøgelilje, Skov-hullæbe, Plettet gøgeurt, Ægbladet fliglæbe og Tyndakset gøgeurt. Desuden findes der rødlistede svampe som Fløjls-mælkehat, Peberskørhat og Kandelabersvamp samt rødlistede insekter som strengtæge og engperlemorsommerfugl. Jævnfør [Biodiversitetskortet](#) er det særligt de lysåbne naturtyper, der har høj naturværdi, men generelt er naturværdierne middelhøje, og både de lysåbne arealer og skovene rummer et stort potentiale for at naturværdierne kan forbedres og biodiversiteten øges.

På trods af den hidtidige relativt ekstensive drift i dele af skovene er der ingen beskyttelse mod fældning af værdifulde gamle træer og udtagning af dødt ved, to meget vigtige faktorer for naturværdierne i skove. Samtidig betyder den intensive drift med ikke-hjemmehørende nåletræer, at der er ringe naturværdi i disse dele af Paradisbakkerne. Det faktum, at hele fredningsområdet er Natura 2000-område, begrænser ikke etableringen af nye skovarealer med ikke-hjemmehørende arter som erstatning for eksisterende nåleskov. At området er Natura 2000 giver altså ikke automatisk større naturværdi. Store sammenhængende naturområder med en mosaik af ekstensivt drevet skov med hjemmehørende arter og lysåbne naturområder med nødvendig naturpleje vil give grundlag for høj biodiversitet og være afgørende for at medvirke til at standse tabet af den biologiske mangfoldighed i Danmark. De store naturværdier og det store potentiale for at forbedre dem, som der er i Paradisbakkerne, bør efter sagsrejsers mening udnyttes.

En stor del af Paradisbakkerne er hverken beskyttet af eksisterende fredninger eller omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 og ej heller er der fredskovspligt på arealerne. Det betyder, at i en stor del af området er beskyttelsen ringe.

Planloven er revideret flere gange inden for de senere år og landzonebestemmelserne er blevet lempet. Fredningen skal sikre, at området forbliver friholdt for byggeri, master, solcelleparker, vindmølleparker og andre tiltag, der ikke understøtter de naturmæssige, landskabelige og geologiske værdier og offentlighedens mulighed for at færdes i området.

Det kulturlandskabsbillede, som Paradisbakkerne tegner i dag, og som det har været i mange år, med ekstensivt drevet skov og plantagedrift vekslede med lysåbne naturområder skal fredningen understøtte, men med den forskel, at der skal mere fokus på biodiversitet.

Kun en fredning kan sikre de store natur-, landskabs- og geologiske værdier på lang sigt.

2. Fredningsforslagets afgrænsning

Fredningsgrænsen følger mod vest Plantagevej og mod sydvest Slamrebjergvej. Mod nord og øst følger afgrænsningen skov eller lysåben natur, mens grænsen mod sydøst og syd følger skovens afgrænsning frem til Aage V. Jensens Naturfonds areal (matr.nr. 1e Hovedejerslavet, Ibsker) som ikke inddrages i fredningen. Herefter følger den skovens og beskyttede naturområders afgrænsning frem til Plantagevej.

Arealet ejet af Aage V. Jensen Naturfond er med henvisning til naturbeskyttelseslovens § 36 stk. 7 udeladt fra fredningsforslaget.

Fredningsforslagets afgrænsning fremgår af kortbilag 1.

3. Beskrivelse af fredningsområdet

Paradisbakkerne udgør den østligste del af det store skovkompleks i hjertet af Bornholm, der også indeholder Almindingen i den vestligste del, og Aaker, Pedersker, Povlsker og Bodilsker Plantager centralt. Som et stort lysåbent område finder man Årsdale Ret, der er den bedst bevarede del af højlyngen. Højlyngen er det bornholmske navn for lynghede, en naturtype som engang var vidt udbredt på øen.

Fredningsområdet er et stort sammenhængende privatejet skov- og naturområde, der stort set er friholdt for byggeri og anlæg. En asfalteret vej, Oksemyrevejen, går gennem fredningsområdet i øst/vestlig retning, men vejen er lukket for gennemkørsel.

I Paradisbakkerne finder man den største af Bornholms tre rokkesten, og i den sydlige del er der adgang til Gamleborg, der er fra jernalderen.

Landskabsformer og geologi

Bornholms grundfjeld, skabt af bjergkædefoldninger for ca. 1,4 mia år siden, består af forskellige bjergarter, bl.a. gnejs, Paradisbakke-migmatit og granit som Rønne-granit og Svaneke-granit. Gnejs udgør den største del af grundfjeldet mens Paradisbakke-migmatit kun findes i Paradisbakkerne. Et tyndt morænelag dækker det meste af Bornholms grundfjeld, men i Paradisbakkerne og resten af Almindingskomplekset, er dette lag af udpræget sandet-gruset karakter.

Paradisbakkerne består af en grundfjeldsknude, der rejser sig 30-50 meter over det øvrige terræn og som er gennemskåret af talrige smalle sprækkedale. Flere steder ligger grundfjeldsknuden mere end 100 meter over havets overflade. Sprækkedalene er opstået ved isens og smeltevandets erosion på steder, hvor der i forkastningszonerne har været bløde bjergarter eller knust grundfjeldsmateriale.

Et sagn lyder om Rokkestenen i Paradisbakkerne, at "Da kirkeklokkerne i Bodilsker begyndte at ringe, kunne trolden i Pedersker ikke holde larmen ud. Han tog derfor en stor sten og smed efter kirketårnet, men han var ikke så god til at sigte. Stenen røg helt til Paradisbakkerne og landede der, hvor den nu ligger". Der er dog i virkeligheden tale om, at Rokkestenen, der vurderes at veje omkring 35 tons, er en vandreblok der består af bjergarten båndet gnejs. Vandreblokken blev ført med isen under sidste istid, Weichel, til dens nuværende placering.

Frem til midten af 1800-tallet var Paradisbakkerne en del af højlyngen, et oprindeligt ca. 120 km² stort klippefyldt lyng- og kratområde på den højtliggende del af Bornholm. På dette tidspunkt var kun ca. 4 % af Danmarks areal dækket af skov, og derfor begyndte man at plante skov, ikke bare på Bornholm, men i hele landet. I dag fremstår Paradisbakkerne derfor hovedsageligt som skov, men med mange lysåbne arealer indimellem. Herunder det store hedeområde Årsdale Ret.

Det kuperede landskab med de markante sprækkedale, skovene, det storslåede lysåbne hedeareal og de mindre søer, overdrev og heder hist og her giver oplevelsen af et varieret og enestående landskab.

Natur

Selvom skovene dominerer i Paradisbakkerne er området en mosaik af skov og lysåbne naturtyper som hede, overdrev, moser og søer. Mest imponerende fremstår den allerede fredede Årsdale Ret, et ca. 40 ha hedeområde med de bedst bevarede rester af den oprindelige højlyng, der strakte sig over store dele af Bornholm indtil for ca. 200 år siden.

Som det eneste sted i Danmark findes på Bornholm naturtypen indlandsklippe, der er karakteriseret ved at være tørre blottede klipper, der ikke ligger ud til vandet, og som typisk er voksested for sjældne arter af bregner, men også mere almindelige arter som hedelyng, vellugtende gulaks, håret høgeurt, blåbær og ene.

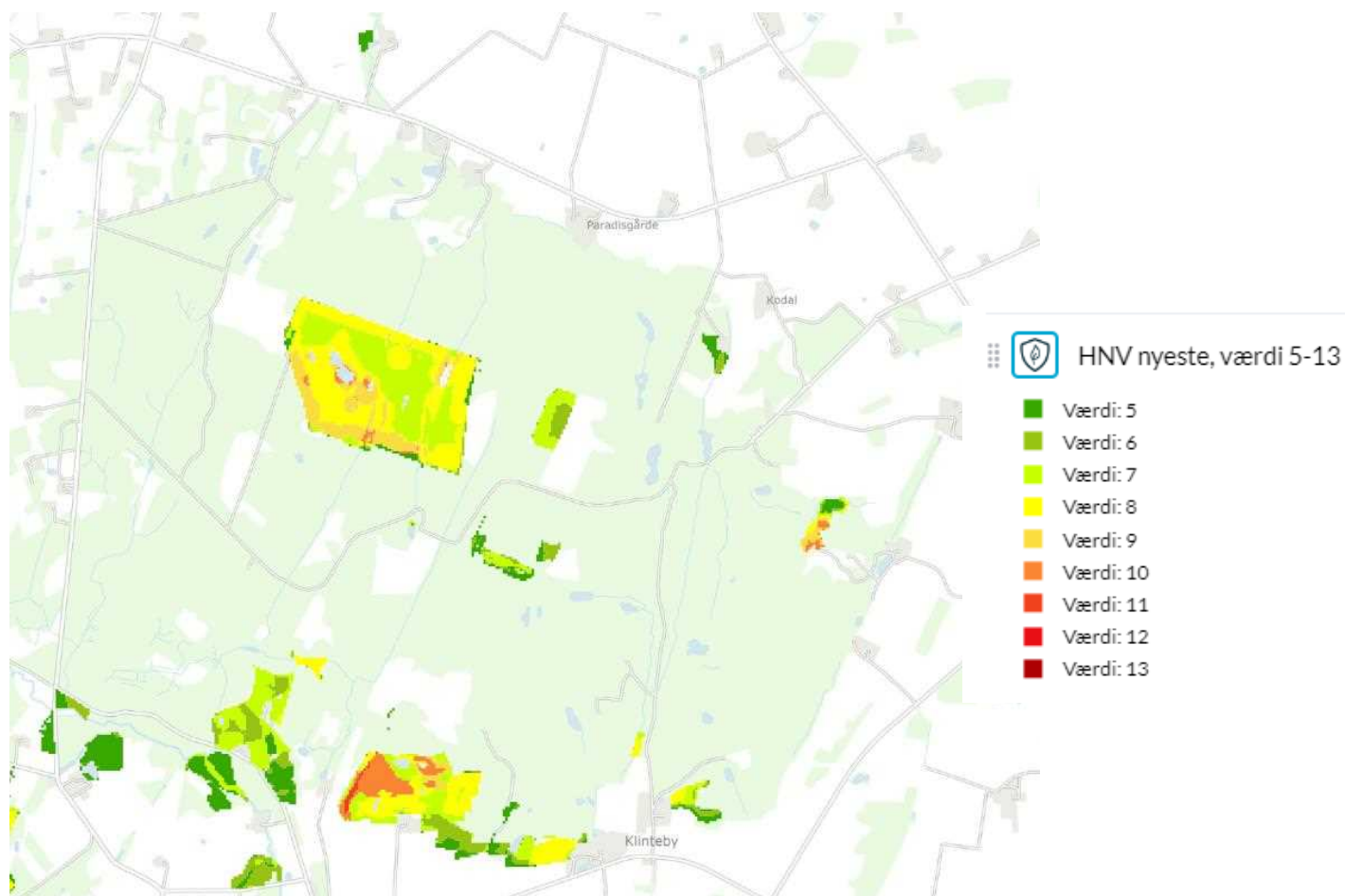
Tilstedeværelsen af en mosaik af forskellige lysåbne naturtyper og skov giver i sig selv grundlag for høj biodiversitet, og at der i Paradisbakkerne er registreret mere end 600 arter af dyr og planter vidner da også om stor artsrigdom.

Blandt de mest karakteristiske og sjældne arter i området er løvfrø, vand-portulak, nordisk radeløv, pyramidel-læbeløs, orkidéerne skov-gøgelilje, skov-hullæbe, plettet gøgeurt, ægbladet fliglæbe og tyndakset gøgeurt. Desuden findes der rødlistede svampe som Fløjls-mælkehat, Peber-skørhat og Kandelabersvamp samt rødlistede insekter som stregtæge, dværgspinder og engperlemorsommerfugl.

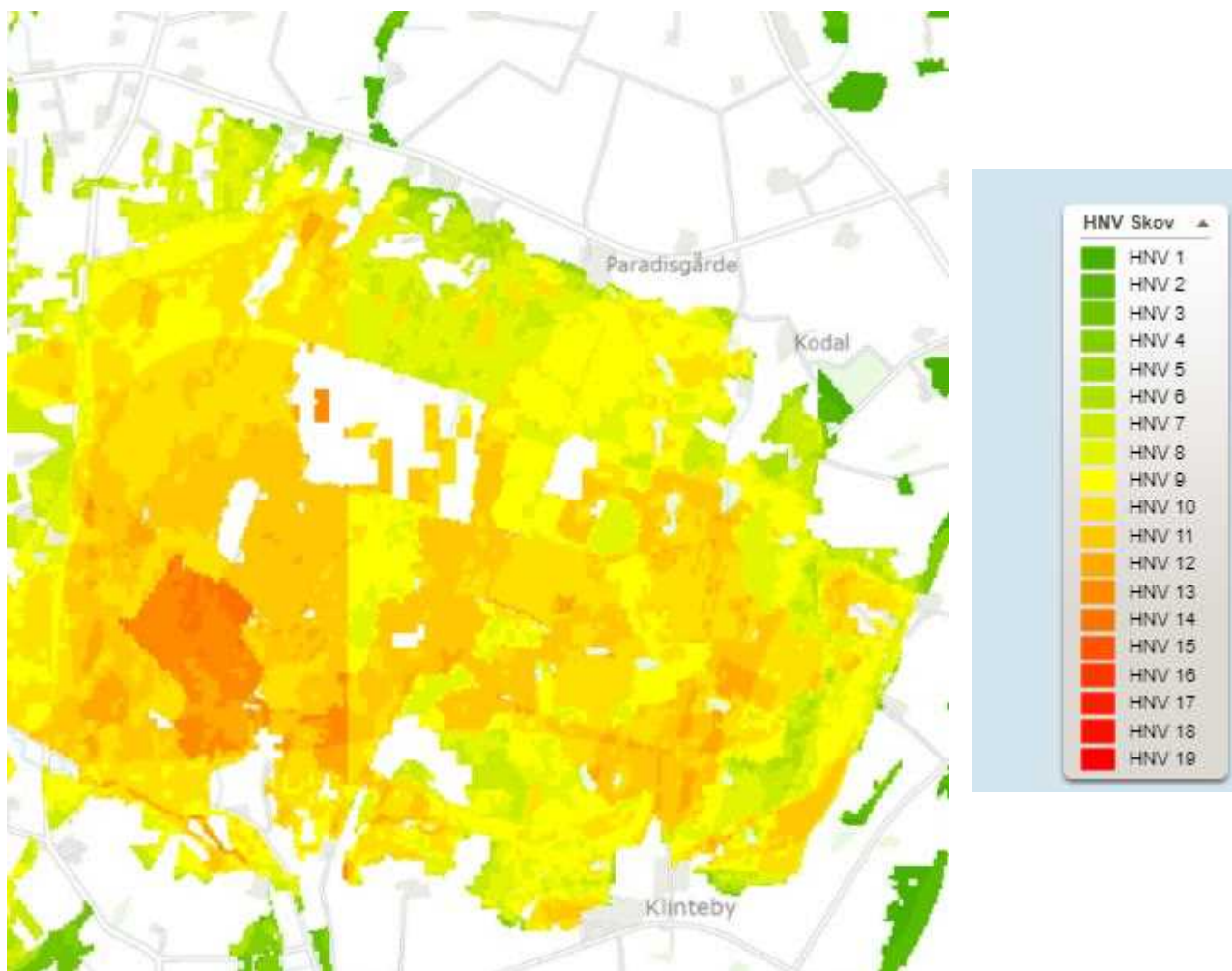
Naturværdierne i Paradisbakkerne er visse steder allerede høje, men der er stort potentiale for at øge biodiversiteten. Potentialet ligger ikke mindst i skovene, men også i at udvide og skabe sammenhæng mellem de lysåbne naturtyper.

Jævnfør HNV-kortene (HNV står for High Nature Value) og Miljøministeriets [Biodiversitetskort](#) nedenfor er der tale om omtrent middelhøje naturværdier for de fleste skov- og naturarealer,

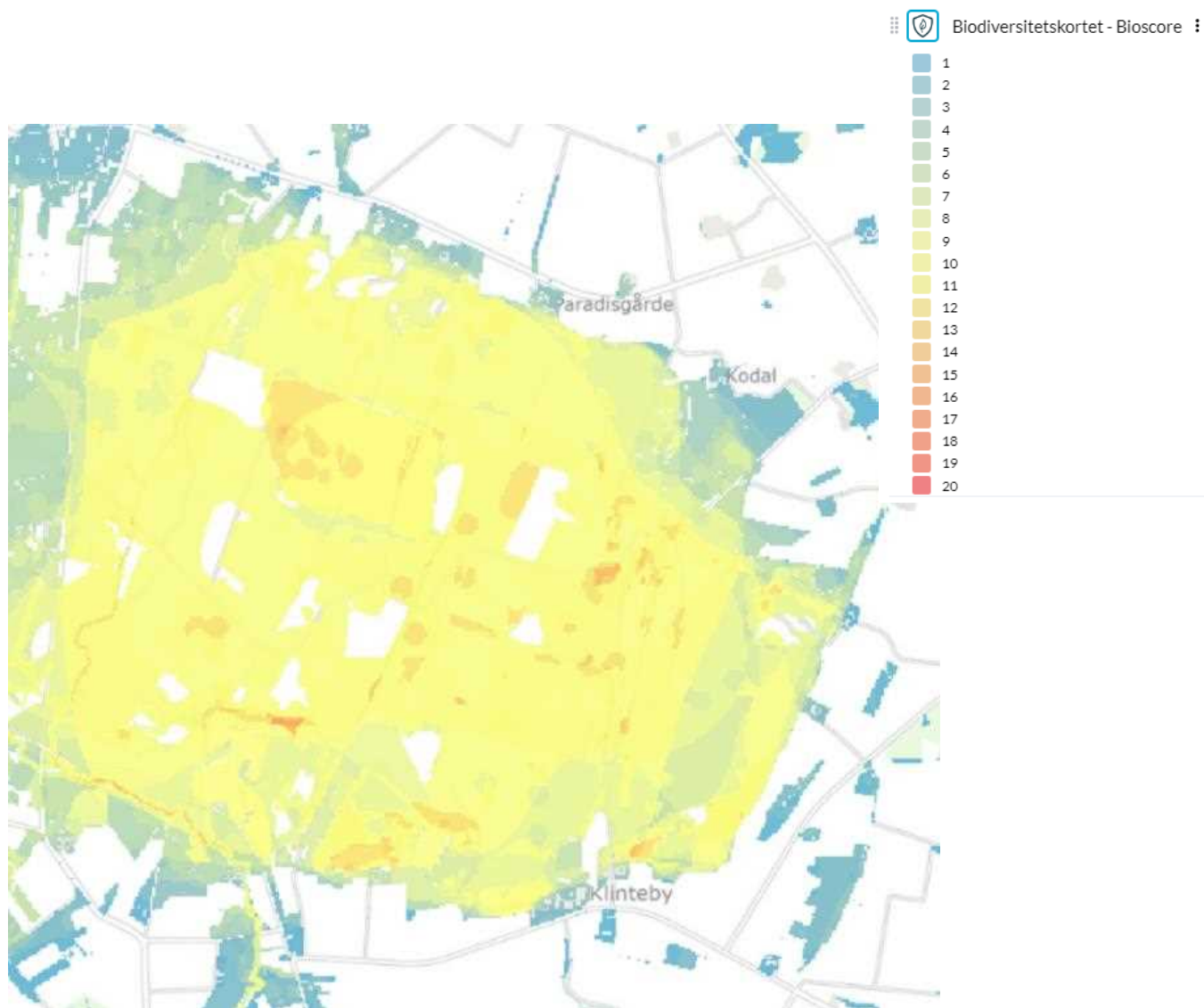
og både de lysåbne arealer og skovene rummer et stort potentiale for at naturværdierne kan forbedres og biodiversiteten øges med den rette pleje og drift. Mens Biodiversitetskortet bl.a. viser kortlagte og potentielle levesteder for de arter, der er allermest truede og sjældne, de såkaldte rødlistede arter, viser HNV-kortet naturværdier som er baseret på bl.a. observationer af de enkelte arter og indikatorer for naturkvalitet, f.eks. skovstruktur og ekstensiv drift.



HNK-værdier for lysåbne naturtyper. Bemærk skala fra 1-13. Højeste værdier inden for fredningsområdet ligger i det store hedeområde Årsdale Ret og på et overdrevsareal i den østlige del af området. Fra Danmarks Arealinformation



HNV-værdier for skov. Bemærk skala fra 1-19. Fra Biodiversitetskortet.



Biodiversitetskortet viser kortlagte og potentielle levesteder for de arter, der er allermest truede og sjældne, de såkaldte rødlistede arter jf. Miljøgis

Skov

Skovene dominerer i Paradisbakkerne. Især i den nordlige og sydøstlige del af fredningsområdet er der områder, der består af ældre blandskov, hvor driften er relativ ekstensiv. En række af disse skovarealer er kortlagt som habitatskovnaturtyperne egeskov, elle- og askeskov og bøg på mor, men langt størstedelen af skovarealerne i den resterende del af fredningsområdet er intensivt drevet nåletræsplantager af ensaldrende ikke-hjemmehørende arter som bl.a. sitkagram og douglas, som hvor de står tæt, er stort set uden underskogsvegetation.

I de dele, der er kortlagt som habitatskovnaturtyperne, hvilket typisk er på nogle af de mest kuperede arealer, er der bl.a. registreret stilk-eg, rød-el, ask, avnbøg, skov-fyr, vorte-birk, tørst, rødgran, ahorn, fugle-kirsebær, bøg, lærk, alm. hvidtjørn, alm. hyld, og benved. Underskogsvegetationen og bundfloraen i disse relativt ekstensivt drevne skovområder er artsrig og består bl.a. af alm. røn, selje-røn, hassel, brombær, alm. gedeblad, alm. mangeløv, bredbladet mangeløv, alm. engelsød, blåbær, vedbend, stor konval, akselblomstret star, skov-star, skov-stilkaks, mose-bunke og bølget bunke.

Et artsrigt skovøkosystem er typisk en skov med lang skovkontinuitet og som bl.a. rummer mange arter af hjemmehørende træer, træer i forskellige aldre, stående dødt ved, liggende dødt ved, lysninger, tydelige skovbryn, en artsrig bundflora og naturlig hydrologi. Er disse betingelser til stede vil der være levesteder for en lang række andre arter tilknyttet skov.



En stor del af skovene i Paradisbakkerne består af ensartede bevoksninger af sitkagran eller douglas. Her er genplantet med nye nåletræer.



Fra Klintebyvejen er der udsigt til noget af den ældre løvskov i fredningsområdet.

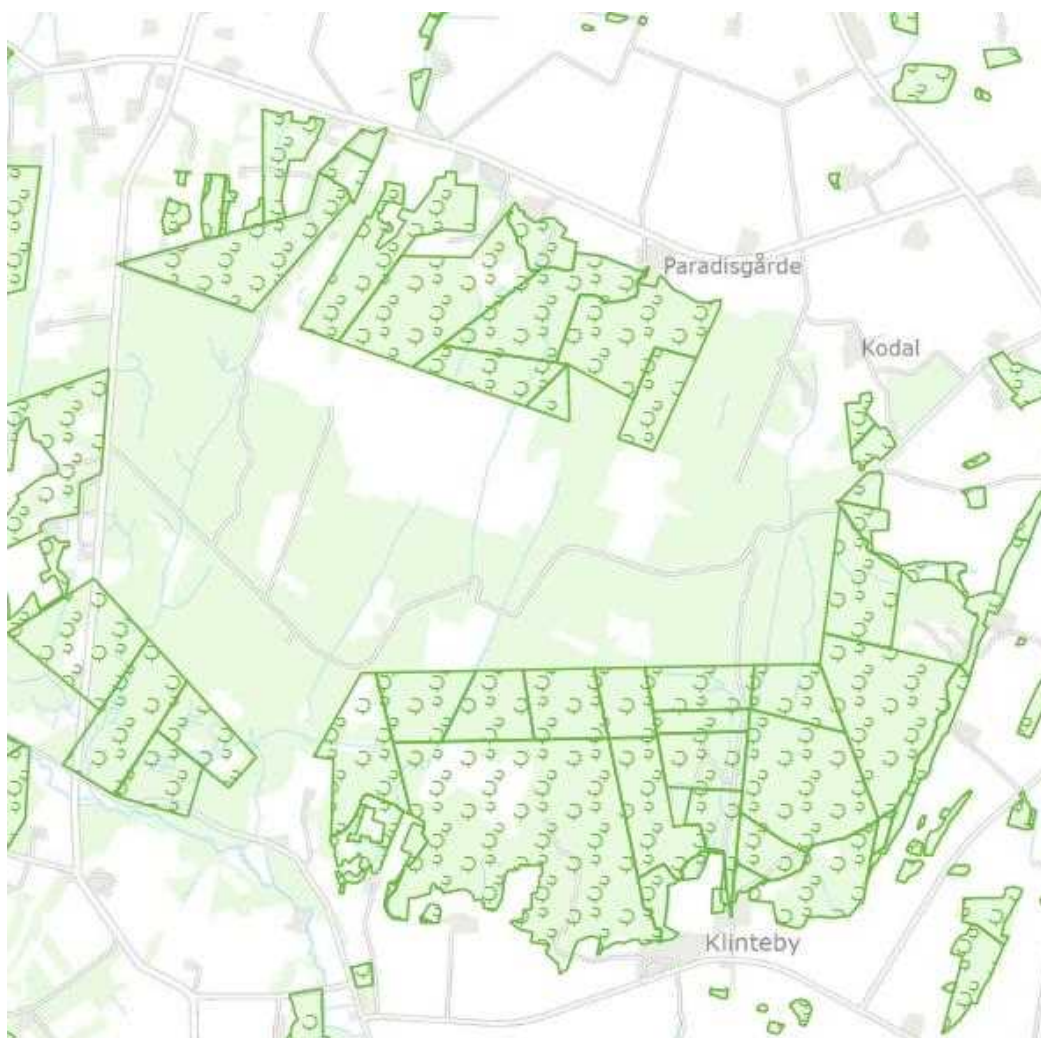
Når det er vigtigt at have hjemmehørende træarter i skovene, er det fordi mængden af "følgearter" er stor. De hjemmehørende træarter har gennem årtusinder tilpasset sig klima og jordbundstyper, hvilket har medført, at en række andre organismer som f.eks. svampe, insekter og fugle har udviklet sig til at leve i tilknytning til disse træarter. Et egetræ har mere end 1300 kendte arter tilknyttet mens tallet for den ikke-hjemmehørende douglasgran, når den vokser i Danmark, er lidt over 100. Hvor der er hjemmehørende træarter, er der derfor potentiale for høj biodiversitet. Fredningsforslaget indeholder bestemmelser om at fremme hjemmehørende arter på alle skovarealerne.

Dødt ved og gamle træer er en vigtig faktor i skovens økosystem, men dødt ved og gamle træer er en mangelvare i mange skove i Danmark. Det betyder, at levestederne for en lang række arter, ikke er til stede. Omkring en tredjedel af alle skovens arter er tilknyttet dødt ved og gamle træer. Det er f.eks. nedbryderne, der lever direkte af det døde ved, svampe der nedbryder cellulose, insekter der lever som rovdyr eller parasitter på svampe- eller vedædende insekter, mosser og laver der vokser på barken, men også flagermus, spætter, ugler m.fl., som udnytter hule eller døde træer. For at sikre levesteder til en række arter, der ellers har svære kår i produktionsskov, lægger fredningsforslaget op til, at dødt ved ikke må fjernes fra skovarealerne.

I det kuperede terræn i den nordlige og sydøstlige del af fredningsområdet er skovbilledet et noget andet end de intensivt dyrkede nåletræsplantager. Skovene her har mere karakter af blandskov med træer i forskellige aldre og driften forekommer ekstensiv. Omtrent 25 ha er i disse dele af Paradisbakkerne kortlagt som skovhabitatnaturtyperne egeskov, ege-blandskov og elle-og askeskov. Ekstensiv naturnær skovdrift med blandskov af hjemmehørende arter, træer i forskellige aldre og mere dødt ved vil understøtte den gode tilstand, der allerede er på disse arealer i dag, og vil medvirke til at skabe grundlag for videreudvikling af skovhabitatnaturtyperne og endnu højere biodiversitet. Der foreslås derfor, at ca. 133 ha udlægges til naturnær skovdrift.

Bestemmelsen om naturnær skovdrift læner sig op ad den praksis, som Miljøstyrelsen har, når der anmeldes drift på arealer, der er kortlagt som habitatskov. Her er der nemlig krav om, at der kun må ske tynding i et omfang, der sikrer, at der til stadighed er 50 % kronedække på tyndingsarealet. Med bestemmelsen om naturnær skovdrift vil det altså sikres, at der også i skovarealer, der ikke er kortlagt som habitat skov, vil blive en drift, der i højere grad vil understøtte udviklingen af mere habitatskovnatur, helt som Natura 2000-planen har som formål.

Omtrent 275 ha af skovene i Paradisbakkerne er fredskov. Det betyder imidlertid ikke, at naturværdierne i disse skove er underlagt en reel beskyttelse. Fredskov betyder blot, at skoven altid skal drives efter skovlovens regler, og skovloven er en rammelov, der ikke fastsætter driftsmæssige begrænsninger eller standarder for trævalg. En fredning med de foreslåede bestemmelser for skovene vil medvirke til at udvikle naturværdierne og sikre, at der også på lang sigt er grundlag for at biodiversiteten øges både i produktionsskoven og i de dele, der udlægges til naturnær skovdrift.



Omtrent 275 ha i fredningsområdet er fredskov, men en stor del af skovene (nåleskovene) i fredningsområdet er ikke underlagt nogen form for beskyttelse og er således kun beskyttet gennem Planloven.

Lysåben natur

Den kalkfattige klippegrund og de mange sprækkedale er ophav til en lysåben naturtype, der kun findes på Bornholm, nemlig indlandsklippe. Naturtypen er karakteriseret ved bl.a. arten Nordisk radeløv, en art af bregner, der på Rødlisten 2030 er listet som kritisk truet, og som udover en enkelt bestand på Falster kun findes på Bornholm. Arter som hedelyng, rødknæ, pille-star, tidlig dværgbunke, sand-hvene og alm. hvene er dog også ofte at finde i naturtypen indlandsklippe.



Det er i sprækkedale som denne, Majdalen, at naturtypen indlandsklippe forekommer

Arealmæssigt er det dog hede og overdrev der dominerer de lysåbne naturtyper, men også moser og søer forekommer spredt omkring. Dette er naturtyper, der alle er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 om generelt beskyttede naturtyper.

Blandt de karakteristiske og sjældne plantearter tilknyttet disse naturtyper kan nævnes plettet gøgeurt, ægbladet fliglæbe, tyndakset gøgeurt, pyramide-læbeløs (truet), kamillebladet månerude (truet), pilledrager (truet) og vejbred-vandaks (truet). Af særlige sommerfugle kan nævnes foranderlig blåfugl, markperlemorsommerfugl og lille natpåfugleøje. Paradisbakkerne er et af de få levesteder for lille natpåfugleøje på Bornholm.

Der er i Paradisbakkerne registreret ikke færre end 68 rødlistede arter, der er enten truet eller kritisk truet. 32 af disse arter er insekter, 6 er planter, 8 er fugle, 1 padde og resten er svampe. Minimum 22 af disse 68 rødlistede arter må anses for værende forsvundet fra området, i hvert fald er de ikke registreret inden for de seneste 25 år.

Lige uden for fredningsområdet, på arealer der ejes af Aage V. Jensen Naturfond, findes den ene af Danmarks to bestande af orkidéen hylde-gøgeurt.

De lysåbne naturtyper er dynamiske og har brug for tilbagevendende "forstyrrelser" så som afgræsning eller høslæt for at de forbliver lysåbne. Historisk set har disse gamle ekstensive driftsformer skabt og vedligeholdt de meget værdifulde naturområder, men i mange tilfælde er

disse driftsformer ikke længere rentable og er derfor ophørt. Det betyder, at arealerne gror til i krat og skov, hvorved de lyskrævende arter, der er karakteristiske for naturtyperne, forsvinder.

Jo større de enkelte lysåbne naturområder er, jo flere typer af levesteder kan der være i området (f.eks. lavninger, sydvendte skråninger, buskadser der giver ly og læ) og jo mere robuste er de over for negative påvirkninger. Når naturområderne er mindre og ligger spredt i landskabet har arterne sværere ved at sprede sig mellem de egnede levesteder. For at sikre at der kan udvikles større og mere sammenhængende og robuste naturområder foreslås knap 35 ha udlagt til overvejende lysåben natur. Størstedelen af disse arealer, som også omfatter markante sprækkedale, er beliggende inden for en eksisterende fredning, som ikke tillader genplantning, når skovene er afdrevet.

Som privat lodsejer har man ikke en forpligtelse til at pleje sine lysåbne arealer, og der er derfor risiko for at endnu flere naturområder gror til og vokser ud af den beskyttelse, der ellers findes jævnfør naturbeskyttelsesloven. Med en fredning får plejemyndigheden, kommunen, ret til at pleje private naturområder.



Årsdale Ret, et stort lysåbent hedeområde

Fugle

På arter.dk som er Danmarks vidensbase om de arter, der lever i vores natur, samles data fra private og offentlige kilder. Data viser, at der er registreret 139 arter af fugle i Paradisbakkerne. Mosaikken af skov og lysåbne naturområder tilbyder mange typer af levesteder og fuglene kvitterer ved deres tilstedeværelse. Af de mere sjældne eller

karakteristiske fugle kan nævnes perleugle, vandrefalk, trane, natravn, lille flagspætte, rødrygget tornskade og ravn.

Perleugle

Perleuglen er på rødliste 2030 opført som kritisk truet. I Danmark ses arten primært om vinteren, men siden 1979 har den uregelmæssigt ynglet på Bornholm. Det antages, at perleuglen indvandrede i forbindelse med at sortspætten fra omkring 1970 bredte sig til bl.a. Bornholm fra Sydsverige. Den yngler især i ældre nåleskov, hvor den benytter gamle sortspættehuller, men den kan også yngle i redekasser. Føden består næsten udelukkende af mus.

Perleugle er på udpegningsgrundlaget for det Natura 2000-område, som Paradisbakkerne er en del af (se afsnit om Natura 2000 neden for). Det betyder, at der skal arbejdes for at der er gode yngle- og rasteområder for arten i hele Natura 2000-området.

Fakta om Rødliste 2030

Listen rummer en vurdering af 13.898 arters risiko for at uddø fra den danske natur.

17,2 % af de vurderede arter er truede i kategorierne kritisk truet, truet eller sårbar.

Rødlistekategorierne



Vandrefalk

Vandrefalken er ligesom perleuglen opført på rødliste 2030 som truet, i kategorien sårbar. I 1972 forsvandt arten som ynglefugl i Danmark som følge af indsamling af unger og forgiftning med miljøgifte. Billedet var det samme andre steder i Europa, men efterfølgende forbud mod miljøgifte og bedre beskyttelse mod jagtlig efterstræbelser suppleret med udsætningsprojekter i flere lande betød at den europæiske bestand begyndte at komme sig. I 2001 genindvandrede vandrefalken til Møns Klint, hvor den yngede for første gang i 30 år. I 2019 var der 13 par med æg og/eller unger, herunder også ynglepar på Bornholm.

Ynglestederne er typisk klippesprækker og føden består af næsten udelukkende af mellemstore fugle som duer, vadefugle og små ænder som bliver torpederet i luften når falken styrtdykker.

Trane

Antallet af ynglende traner er gået markant frem siden 1990'erne, og antallet af ynglende traner vurderes nu at være op mod 1.000 par. På Bornholm yngler tranerne typisk i skovmoser hvor den også finder en stor del af føden i form af plantedele, insekter, padder, mus og fugleunger. I Paradisbakkerne er der registreret ynglende trane i en sø i nærheden af Årsdale Ret.

Trane er lige som perleuglen på udpegningsgrundlaget som ynglefugl i Natura 2000-området. I 2019 blev der registreret 17 ynglefugle i Natura 2000-området.

Natravn

Natravnen er opført på rødliste 2030 som næsten truet. I 1800-tallet var natravnen almindelig, især på de jyske heder, men efterhånden som hederne blev tilplantet eller groede til på grund af manglende pleje, og på grund af det øgede pesticidforbrug i Europa, der medførte udryddelse af en stor del af natravnsens fødegrundlag, faldt bestanden betydeligt. I takt med at hederne er forsvundet har natravnen formået at tilpasse sig relativt åbne nåletræsbevoksninger. I Paradisbakkerne findes natravn især i og omkring det store hedeområde Årsdale Ret.

Om dagen er natravnen inaktiv, mens den om natten fanger natsværmere og andre insekter i flugten.

Rødrygget tornskade

Hvis man i åbne naturområder med enkeltstående træer og buske støder på insekter spiddet på tornene, så er det med stor sandsynlighed rødrygget tornskade, der har hamstret byttedyr. Padder, krybdyr, gnavere og småfugle er dog også på menuen.

På landsplan er der tale om at antallet af danske ynglepar er i moderat tilbagegang, og i den østlige del af landet menes ødelæggelse af levesteder at udgøre årsagen til tilbagegangen. I Paradisbakkerne ynglende formentlig to par i Årsdale Ret i 2022.

Rødrygget tornskade er også på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Lille flagspætte

Som navnet siger er lille flagspætte en lille spætte. På størrelse med spætmejse. Den begyndte at yngle i Danmark i 1964, og nu findes der omkring 100 ynglepar, primært i skovene på Bornholm og i Nordsjælland. Den lever i løv- og blandskove, med rigelig forekomst af døde og døende træer, hvor reden hugges ud, og fødegrundlaget udgøres næsten udelukkende af insekter og andre smådyr den finder i revner og under bark.

Det er uvist hvor mange ynglepar, der er i Paradisbakkerne, men arten er registreret så sent som i 2023.

Natura 2000

Natura 2000-områder er et netværk af beskyttede naturområder i EU og områderne udgøres af fuglebeskyttelsesområder, habitatområder og Ramsar-områder. Et område kan være omfattet af en eller flere af de tre typer beskyttelse.

Hele fredningsområdet er en del af Natura 2000-område nr. 186 "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne", der udgøres af Habitatområde nr. 162 og Fuglebeskyttelsesområde nr. 80.



Fredningsområdet ligger inden for habitatområde nr. 162 (grøn skravering) og fuglebeskyttelsesområde nr. 80 (lille skravering).

I Danmark er der udpeget 250 Natura 2000-områder, og hvert område er udpeget for at beskytte særlige naturtyper og arter, det såkaldte udpegningsgrundlag. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 186 er angivet i tabellerne neden for.

Når et område er udpeget som Natura 2000-område indebærer det, at der skal sikres en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, som området er udpeget for at beskyttet, og at der skal gøres en aktiv indsats for at sikre eller genoprette naturen i området.

Staten udarbejder Natura 2000-planer hvert sjette år som beskriver hvilke mål, der skal nås, og på baggrund af planerne udarbejder kommunerne Natura 2000-handleplanerne, som beskriver, hvilke indsatser der skal til for at disse mål nås. Natura 2000-planen er bindende for myndighederne, hvilket betyder, at alle myndigheder i deres arealdrift og naturforvaltning skal lægge Natura 2000-planen til grund.

I Danmark er habitatdirektivet implementeret i lovgivningen således, at de arealer, der er direkte beskyttede og skal opnå gunstig bevaringsstatus, er de arealer, der opfylder betingelserne for at være en naturtype, der er på udpegningsgrundlaget eller som er levested for en eller flere af arterne på udpegningsgrundlaget. Disse kortlægges af Miljøstyrelsen hvert 6. år.

De overordnede mål for Natura 2000-område nr. 186 er bl.a. at arealet af skovnaturtyperne, tør hede og indlandsklippe sikres. Disse naturtyper er enten i en stærk ugunstig bevaringsstatus eller har store forekomster i den kontinentale biogeografiske region. Samtidig skal området være et godt leve- og ynglested for bl.a. bechsteins flagermus, damflagermus og perleugle, som kun har få forekomster i Danmark. Hverken bechsteins flagermus eller damflagermus er registreret i Paradisbakkerne, men derimod andre steder inden for Natura 2000-området. Perleugle er senest i 2014 registreret som ynglefugl i Paradisbakkerne, men forekommer flere andre steder i Natura 2000-området.

Et fredningsforslag skal i henhold til naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 2 og 3 medvirke til at opfylde Danmarks internationale forpligtelser inden for Natura 2000-området og indeholde en redegørelse for, hvorledes fredningen medvirker hertil.

Formålet med fredningen er bl.a. at bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten med særlig vægt på at skabe en mosaik af ekstensivt naturnær drevet skov med hjemmehørende arter og sammenhængende lysåbne naturområder samt at øge andelen af skov med hjemmehørende arter. Samtidig er det en del af formålet at skabe grundlag for naturpleje, hvilket vil styrke muligheden for at naturtyperne og arterne kan opnå gunstig bevaringsstatus.

Der er visse begrænsninger, der pålægges private lodsejere i driften af arealer, der er kortlagt som lysåben habitatnatur eller skovhabitatnatur. Men der er i et Natura 2000-område f.eks. ikke noget til hinder for, at et nåletræsareal med ikke-hjemmehørende arter fældes og erstattes af ny beplantning med ikke-hjemmehørende arter eftersom det ikke direkte vil forringe udpegningsgrundlagets tilstand. Med andre ord, der er som udgangspunkt ikke nogen restriktioner for driften på arealer, der ikke er kortlagt som habitatnatur eller habitatskov. Det betyder, at den lovlige drift på disse arealer ikke nødvendigvis understøtter Natura 2000-planens målsætninger. Der kan således gå meget lang tid før målene om gunstig bevaringsstatus nås. Fredningen vil med de foreslåede bestemmelser for skovene på sigt medvirke til at skabe grundlag for at andelen af skovhabitatnaturen øges, og vil således understøtte målsætningerne for Natura 2000-området.

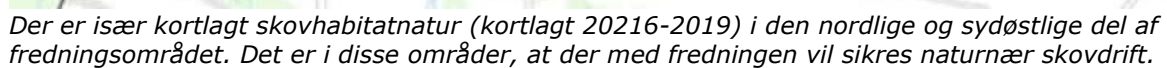
Af Miljøstyrelsens [Miljøgis for Natura 2000-basisanalyse 2022-2027](#) fremgår at en stor del af de kortlagte lysåbne habitatnaturtyper har moderat eller ringe tilstand. Natura 2000-indsatserne på privatejede arealer er især baseret på frivillige tilskudsordninger til naturvenlige driftsformer, men i mange tilfælde vil arealerne være for små til at det er rentabelt for den enkelte lodsejer at søge tilskud til driften og pleje arealerne. Fredningen vil give kommunen mulighed at udføre pleje på privatejede arealer og derfor muligheden for at medvirke direkte til at disse arealer kan opnå gunstig bevaringsstatus.

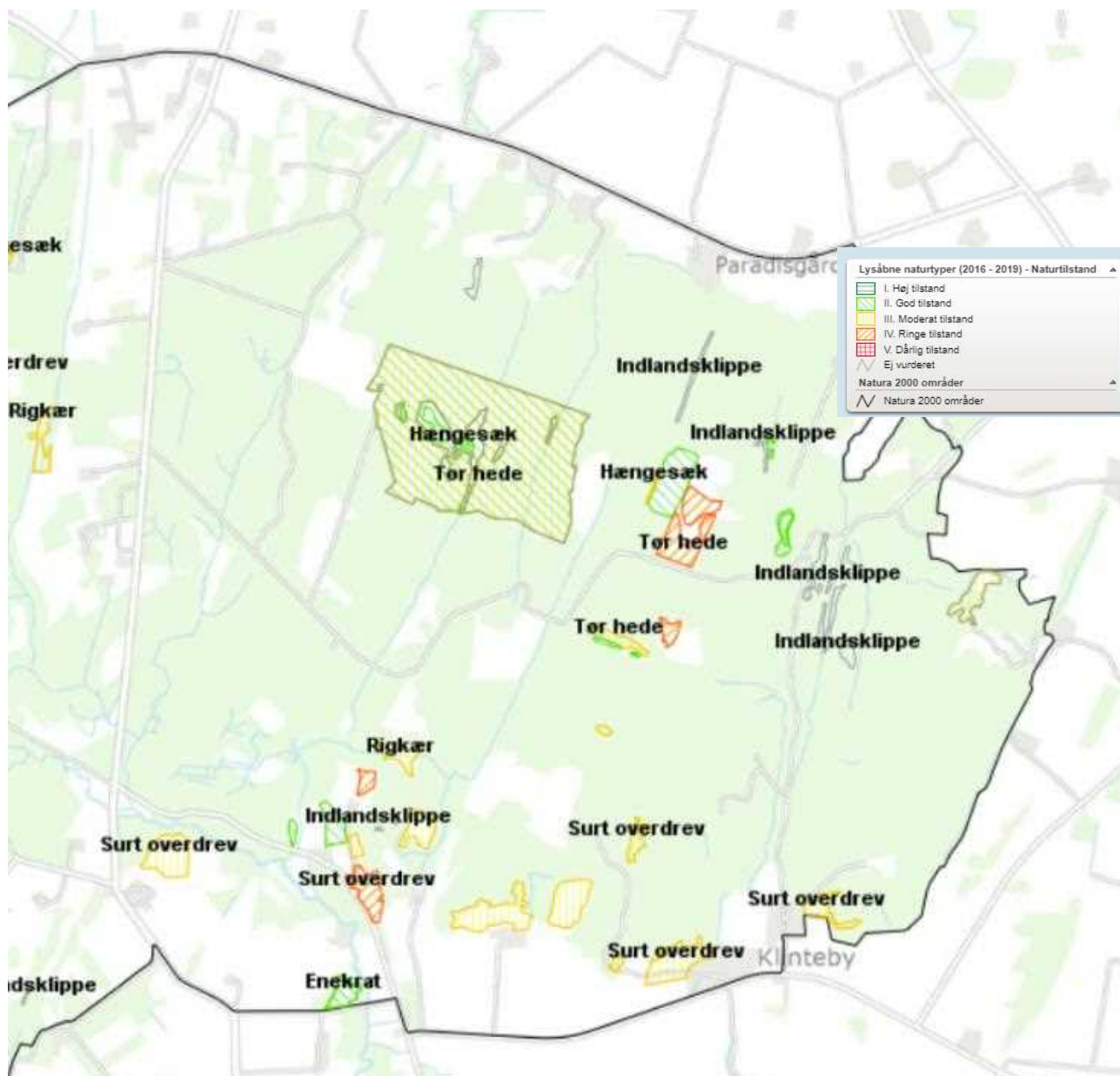
Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 162		
Naturtyper:	Søbred med smårter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Hængesæk (7140)	Avneknippemose* (7210)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Indlandsklippe (8220)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Vinteregeskov (9170)	Stilkege-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Bred vandkalv (1081)	Lys skivevandkalv (1082)
	Stor vandsalamander (1166)	Bechsteins Flagermus (1323)
	Damflagermus (1318)	

Udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 162

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 80		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rød glente (Y)
	Rørhøg (Y)	Hvepsevåge (Y)
	Engsnarre (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Trane (Y)	Perleugle (Y)
	Sortspætte (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde nr. 80





Miljøstyrelsens nyeste kortlægning (2016-2019) viser, at en stor del af de lysåbne naturtyper har moderat eller ringe tilstand. Der er ikke udarbejdet et tilstandsvurderingssystem for naturtypen indlandssklippe.

Særligt beskyttede arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV

Inden for fredningsområdet findes flere arter, som er på habitatdirektivets bilag IV over strengt beskyttede arter, hvis yngle- og rasteområder ikke må ødelægges. Det gælder både inden for og uden for Natura 2000-områderne. Det er bl.a. arterne markfirben, stor vandsalamander, løvfrø og springfrø.

Markfirben

Markfirben er registreret i den sydøstlige del af fredningsområdet og arten er lige som padder og andre krybdyr et såkaldt vekselvarmt dyr, der er afhængig af solens varme for at være aktiv og kunne reproducere sig. De yngler derfor hvor der er solvendte skråninger med løs jord og sparsom vegetation, hvor æggene kan graves ned. Egnede levesteder findes typisk i

overdrev, klitter og heder, hvor der vokser mange forskellige planter, så fødeudbuddet af insekter er stort, og hvor der er mulighed for at finde skjul under buske. Om vinteren går markfirben i dvale, typisk i musehuller eller i hulheder under sten eller rødder på solvendte skrånninger og andre veldrænede arealer. Markfirbenet er i tilbagegang i Danmark, og især indlandsbestandene har været udsat for kraftig tilbagegang. På grund af dens stedfaste levevis har arten en forholdsvis lav spredningsevne, og er derfor sårbar over for opsplitning af bestandene ved f.eks. ødelæggelse af levesteder og spredningskorridorer eller ved tilgroning.

Arten er på den danske rødliste registreret som sårbar.

Stor vandsalamander

Stor vandsalamander opholder sig det meste af året på land, men i foråret søger salamanderne til vandhuller med forholdsvis rent vand, hvor æggene lægges på planter som vandmynte og svømmende vandaks, typisk i april-juni. Ynglesuccesen er størst, hvis der ikke er fisk i vandhullerne, og hvis maksimalt 20 % af vandfladen er skygget.

I modsætning til andre paddearter, opholder en stor del af de nyforvandlede salamandre sig i lange perioder i vandhullerne. Også voksne individer kan opholde sig i vandhullerne i om sommeren, men ellers er leve- og rasteområder ofte i nærheden af ynglevandhullerne, hvor der er gode skjulesteder, f.eks. i skove med bunker af dødt ved eller levende hegn. Her lever de især af regnorme, snegle og insekter, mens de i vandhullerne især lever af æg fra frøer og tudser.

Overvintring sker typisk frostfrie steder i rasteområderne, men store larver kan også overvintre i vandhullerne.

Stor vandsalamander er meget stedbunden, og koloniserer sjældent nye vandhuller mere end 6-700 meter væk. Ødelæggelse af ynglesteder, herunder tilgroning, samt udsætning af ænder er nogle af truslerne mod arten. I Paradisbakkerne er arten registreret flere steder.

Springfrø

Springfrø yngler i vandhuller i marts og april og er ikke specielt kræsen hvad angår typen af vandhul, dog skal det være solbeskinnet og med god vandkvalitet. Vandhuller i eller ved løvskov foretrækkes. Efter æglægningen, som sker ved at æg fæstnes til stængler eller grene, har springfrøerne en inaktiv periode. Omkring maj bliver de igen aktive, og de fleste vandrer væk fra ynglevandhullet. Umiddelbart efter forvandlingen vandrer også de nye frøer væk fra vandhullet.

På land opholder springfrøerne sig typisk i lysåben og fugtig løv- eller blandskov, hvor der er en varieret bundvegetation. Her lever de af bl.a. insekter, edderkopper, tusindben, snegle og regnorme indtil de i oktober-november går i dvale, på steder der er frostfrie og fri for oversvømmelse.

I modsætning til f.eks. stor vandsalamander, har springfrø en stor evne til at sprede sig i landskabet og kolonisere nye vandhuller, også når de ligger i en afstand af op til 2 km. Springfrø er da også registreret flere steder i Paradisbakkerne, og er den eneste art af brune frøer på øen.

Tilgroning og næringsstofftilførsel til ynglevandhullerne er nogle af truslerne mod arten, som igennem 1900-tallet var i betydelig tilbagegang, og som stadig i nogle landsdele er en truet art.

Løvfrø

Løvfrø har behov for solbeskinne vandhuller uden fisk og med god vandkvalitet for at kunne yngle. Det er samtidig nødvendigt, at der tæt på ynglestederne er velegnede rasteområder i

form af solbeskinnet høj vegetation som buske, krat og levende hegn. Fødegrundlaget udgøres i høj grad af insekter.

Typisk i slutningen af april vandrer frøerne til ynglevandhullerne, hvor æggene lægges i små ægklumper på vandplanter som vandranunkel og svømmende vandaks i maj og juni. Hunnerne forlader oftest vandhullerne umiddelbart efter æglægning, og i slutningen af juli går de nyforvandlede frøer på land.

Når nattefrosten sætter ind, går frøerne i dvale under blade eller dødt ved, i hulrum under jorden eller i stendyrer under træer og buske. Ofte er overvintringsstederne i de samme områder, som frøerne anvendte til rasteområder i sommerperioden.

Truslerne mod løvfrø er bl.a. ødelæggelse af yngleområder, tilgroning, overskygning og udsætning af fisk, krebs og ænder.

På Bornholm gik løvfrø tilbage med ca. 90 % i slutningen af 1900-tallet, frem til 1990. Siden da blev der udført en række udsætningsprojekter, også på Bornholm, og arten gik frem på landsplan. I Paradisbakkerne er løvfrø registreret adskillige steder.

Fredningen får til formål bl.a. at bevare og forbedre naturværdierne, med særlig vægt på at skabe en mosaik af ekstensivt naturnær drevet skov med hjemmehørende arter og sammenhængende lysåbne naturområder som heder, overdrev, moser og enge. Dette vil understøtte bestandene af de nævnte bilag IV-arter fordi der på sigt vil være flere egnede yngle- og/eller rastesteder, og fordi kvaliteten af de eksisterende levesteder blive sikret gennem naturpleje.

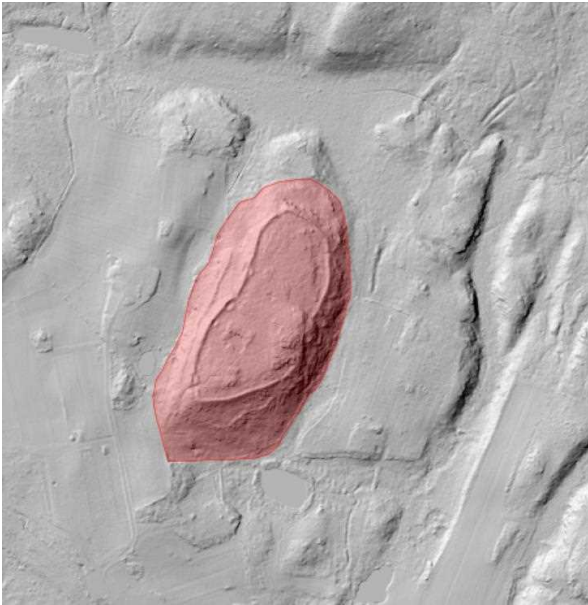
Kulturspor

Gamleborg

På et klippeplateau i den sydlige del af fredningsområdet ligger Gamleborg, der er en tilflugtsborg fra ældre jernalder. De tidligste dele kan føres tilbage til omkring 400 år efter Kr. I middelalderen lå borgen dog hen som en ruin, og i dag fremstår borgen tilgroet, men dens udstrækning kan erkendes på den ca. 1 meter høje vold af sten og jord, der stadig findes omkring størstedelen af anlægget.

Af Bornholms Kommuneplan 2020 fremgår, at Gamleborg er udpeget som særligt kulturmiljø. Særlige kulturmiljøer rummer en stor koncentration af betydningsfulde kulturspor fra forhistorisk og historisk tid. Det er områder der indeholder fredede fortidsminder og værdifulde kulturlandskaber, og hvor der er stor sandsynlighed for, at der gemmer sig værdifulde arkæologiske fund.

Fredningen som foreslået vil bl.a. få til formål at bevare de kulturhistoriske værdier, og lægger op til at der skal foretages pleje af Gamleborg så den fremstår mere tydeligt i landskabet. Plejen kan derfor bl.a. indebære, at borganlægget ryddes for vegetation. Dette vil være helt i tråd med kommuneplanens målsætning om at Bornholms kulturarv skal være et aktiv i kommunens turismepolitik.



Skyggekortet viser tydeligt Gamleborgs udstrækning i form af volden omkring anlægget. Det menes, at borgen blev brugt som tilflugtssted for folk med deres husdyr og andre værdier, når der var krig.



Det fremgår af højdekurverne, at Gamleborg ligger på en klippebanke.



Der lægges op til at der skal foretages pleje af fortidsmindet Gamleborg, så det fremstår mere tydeligt i landskabet.

Pilte

Som et levn fra højlyngstiden finder man, for det meste nu lidt skjult og mørkt inde i plantningerne, såkaldte pilte. Det er små kegleformede stendynger, der ligger højt på det blottede grundfjeld og som har tjent som kendingsmærker, varder, på den i sin tid vidtstrakte lyngflade. Ordet "pilt" er afledt af det oldnordiske ord "piltr", der hentyder til "en lille dreng".

Midterpilt ligger på det højeste punkt i Paradisbakkerne, 113 meter over havniveau.



Midterpilt



Østerpilt

Beskyttede sten- og jorddiger

Inden for fredningsområdet findes en række sten- og jorddiger, der er beskyttede efter Museumslovens § 29a. Beskyttelsen af digerne har tre formål:

- Den kulturhistoriske værdi som giver oplysninger om ældre tiders hegning og markering af skel og ejendom i landskabet
- Den landskabelige værdi som struktur i landskabet
- Den biologiske værdi for dyr og planter som levested og spredning i landskabet

Fredningsforslaget lægger ikke op til yderligere regulering af sten- og jorddiger.

Offentlighedens adgang

I området er der et omfattende net af afmærkede stier, hvoraf en af ruterne er en del af Højlyngsstien, en 67 kilometer vandrerrute, der går på tværs af Bornholm fra Sandvig Strand til Paradisbakkerne.

Offentlighedens adgang til Paradisbakkerne er i dag reguleret af bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven og af de eksisterende fredninger. Det betyder, at skovene er åbne for færdsel til fods og på cykel ad stier og veje samt at udyrkede arealer er åbne for færdsel til fods og ophold, hvis der er lovlig adgang til dem, altså via veje eller stier. Den eksisterende

fredning af bl.a. Årsdale Ret giver offentligheden adgang til fods på hele det fredede areal. Det samme gør den fredningslignende deklaration i det område i den sydøstlige del af Paradisbakkerne, der kaldes Klinten. Med fredningsforslaget fastholdes, at offentlighedens adgang til området reguleres af bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven, dog fastholdes den udvidede ret til at færdes på alle arealer inden for den eksisterende fredning og fredningsdeklaration, jf. kortbilag 1 hvor arealerne er angivet med signaturen "fri fladefærdsel". Samtidig foreslås, at plejemyndigheden skal etablere et nyt stiforløb i den sydøstlige del af området, jf. fredningskortet. Det nye stiforløb er en reetablering af et tidligere forekommende stiforløb som nu er svært at erkende i landskabet.

For at øge offentlighedens adgang til den vestlige del af fredningsområdet, foreslås det at der skal etableres en parkeringsplads på hjørnet af Oksemyrevej og Plantagevej, jf. fredningskortet.



Kommunen har afmærket en række vandrestier i Paradisbakkerne. Udover disse er der utallige mindre stier, og der er således gode muligheder for at offentligheden kan færdes i området.

Friluftsliv

Der er allerede i dag rig mulighed for offentligheden til at færdes i området til fods og på cykel, ligesom det i visse tilfælde er muligt at færdes til hest, jf. naturbeskyttelseslovens kapitel 4. På grund af de store fredningsværdier, både landskabeligt og naturmæssigt, lægger fredningsforslaget op til, at der ikke må opføres nogen former for sportsanlæg og lign. Dog vil det være muligt inden for fredningsområdet at opføre enkelte shelters til offentlighedens benyttelse, hvis målet ikke er kommerciel udnyttelse af de opførte shelters.

Naturpleje og naturplejeaftaler

Som plejemyndighed udfører Bornholms Regionskommune allerede i dag naturpleje i de dele af fredningsområdet, hvor der er eksisterende fredninger. Det drejer sig bl.a. om en årlig rydning af opvækst i form af birk, bævreasp og diverse småbuske på Årsdale Ret, men også rydninger i nogle af sprækkedalene. Plejen indebærer også opsætning af hegn, så arealer kan afgræsses af f.eks. kreaturer og får.

Jagtforeningen Ibsker Husmandsplantage, der ejer en række arealer, herunder Årsdale Ret, udfører også naturpleje på foreningens arealer efter anvisning fra Bornholms Regionskommune.

Erfaringer med naturpleje medfører, at der løbende opnås ny viden om, hvordan man bedst sikrer og øger biodiversiteten på den enkelte lokalitet, og der kan derfor opstå behov for at ændre metoder over tid. På den baggrund er det uhensigtsmæssigt, at det f.eks. af den eksisterende fredning fra 1932 fremgår, at græsning med kreaturer ikke må finde sted. I dag ved man at kreaturer er særdeles egnede til naturpleje, gerne i samgræsning med heste.

Med fredningsforslaget sættes bredere rammer for fremtidens naturpleje i Paradisbakkerne, men med fokus på at plejen tilrettelægges således, at den opfylder fredningens formål om at bevare og forbedre naturværdierne, og i særlig grad tage sigte på bevaring af sårbare og sjældne arter. Samtidig foreslås det, at en række arealer udlægges til overvejende lysåben natur, der kan skabe sammenhæng mellem andre lysåbne områder, men også synliggøre landskabet betydeligt mere. En stor del af disse arealer er allerede fredet, og er arealer som efter fredningen fra 1932 ikke må beplantes igen.

Råstofindvinding og vandindvindingsinteresser

To områder inden for fredningsområdet er udlagt til råstofindvindingsområde i Bornholms Regionskommunens Råstofplan 2020. Dele af disse to områder er udnyttet til råstofindvinding, mens resten endnu ikke er udnyttet. Med udpegningerne vil der til stadighed være en berettiget forventning om at kunne udnyttet råstofferne. Fredningsforslaget lægger derfor ikke op til yderligere regulering af disse arealer.



To områder inden for fredningsgrænsen er udlagt til råstofgraveområder. Områderne er delvist udnyttet til indvinding. Fredningen hindrer ikke udnyttelse af råstofferne i disse to områder.

4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold

Eksisterende fredninger

Inden for fredningsområdet ligger en fredning "Paradisbakkerne", der omfatter ca. 100 ha. Fredningen er fra 1932 og har til formål at bevare en rest af højlyngen, Årsdale Ret, samt friholde visse sprækkedale for fremtidig beplantning. Fredningen sætter visse begrænsninger for jagten, bl.a. at der ikke må foretages enkeltmandsjagt. Derudover indeholder fredningen et forbud mod råstofindvinding.

Udover fredningen fra 1932 er der i området fredningslignende deklARATIONER fra henholdsvis 1934 og 1973. Deklarationen fra 1934 omhandler en fredning af det område, der kaldes "Klinten" som ligger i den sydøstlige del af området. Formålet er at området skal henligge i sin nuværende tilstand og offentligheden have fri og uhindret adgang dertil og ret til at opholde sig der. Deklarationen fra 1973 omhandler alene en frastykning af et areal.

Zonestatus

Hele fredningsområdet ligger i landzone.

Kommuneplanforhold

Der er en række udpegninger i Bornholms Regionskommunes kommuneplan (2020-2032) vedrørende Paradisbakkerne. Fælles for dem er, at de sigter på at bevare og øge naturværdierne samt beskytte landskabsværdierne, de geologiske værdier og de kulturhistoriske værdier. Fredningsforslaget er udarbejdet i overensstemmelse med den kommunale planlægning og understøtter denne.

Grønt Danmarkskort

Udpegningerne i Grønt Danmarkskort sker på baggrund af reglerne i planloven, og formålet er at det Grønne Danmarkskort skal sikre en forstærket indsats for større og sammenhængende naturområder ligesom udpegningerne skal tjene som et strategisk planlægnings- og prioriteringsværktøj i forhold til kommende naturindsatser.

Udpegningerne i Grønt Danmarkskort er bl.a. naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og økologiske forbindelser. Af nedenstående kort fremgår, at hele fredningsområdet er udpeget som naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og økologisk forbindelse.

I kommuneplanens retningslinjer for Grønt Danmarkskort hedder det bl.a. at: "Naturindsatsen inden for Grønt Danmarkskort prioriteres højt i følgende områder: naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, herunder Natura 2000-områder".



Naturbeskyttelsesområde



Økologisk forbindelse

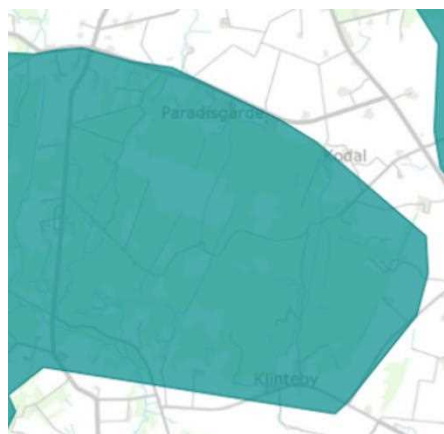
Landskabsværdier

Af kommuneplanen fremgår, at hele fredningsområdet er udpeget som særligt værdifuldt landskab og større sammenhængende landskab. Både de særligt værdifulde landskaber og større sammenhængende landskaber er udpeget for at sikre de landskabelige værdier, som er af uvurderlig betydning for befolkningens friluftsliv og rekreation.

Det fremgår af kommuneplanens retningslinjer bl.a. at "som udgangspunkt må der ikke gennemføres byggeri, anlæg eller skovrejsning inden for de særligt værdifulde landskaber, hvis ændringerne forringer områdets landskabelige værdier eller ikke understøtter og styrker landskabernes karaktertræk".



Særligt værdifuldt landskab



Større sammenhængende landskaber

Øvrige udpegninger i kommuneplanen

Desuden er langt størstedelen af Paradisbakkerne udpeget som geologiske bevaringsværdier, og det fremgår af kommuneplanen, at målsætningen for disse områder bl.a. er at de skal beskyttes mod gravning, bebyggelse, tekniske anlæg, skovplantning og kystsikring.

Gamleborg og området umiddelbart omkring Gamleborg er udpeget som særligt kulturformål, og af retningslinjerne fremgår bl.a., at "det er vigtigt at samspillet mellem kulturspor, naturgrundlag og landskab bevares. Derfor må etablering af nye anlæg, ny bebyggelse og andre indgreb, der i væsentlig grad forringer oplevelsen eller kvaliteten af de særlige kulturmiljøer ikke finde sted".



Geologiske bevaringsværdier



Værdifulde kulturmiljøer

Lokalplanforhold

Der er hverken vedtagne lokalplaner eller lokalplanforslag inden for fredningsområdet.

Jagt

Af Paradisbakkerne-fredningen fra 1932 fremgår, at Husmandsplantagen (Ibsker Jagtforening) har jagtretten i området, men at der ikke må forekomme enkeltmandsjagt og at jagten kun må drives af en jagtforening. Samtidig må jagt ikke afholdes i tiden fra 1. marts til hare- eller råvildtjagten går ind om efteråret.

Fredningsforslaget lægger op til at fastholde disse bestemmelser i de eksisterende fredede områder, mens jagten på øvrige arealer skal være tilladt efter den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning.

5. Forslag til fredningsbestemmelser

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål

- at bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særlig vægt på at skabe en mosaik af ekstensivt naturnær drevet skov med hjemmehørende arter og sammenhængende lysåbne naturområder som heder, overdrev, moser og enge,
- at sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området,
- at sikre de geologiske interesser,
- at medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus af arter og naturtyper, som Natura 2000-område nr. 186 er udpeget for,
- at skabe grundlag for naturpleje,
- at sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ved etablering og fastholdelse af sammenhængende stisystemer,

§ 2 Fredningsområdet

Stk. 1. Det fredede område omfatter 641,7 ha og fremgår af fredningskortet. Fredningsområdet fremtræder som en mosaik af skov og lysåbne naturområder.

Stk. 2. Hele fredningsområdet er omfattet af Natura 2000 og underlagt den til enhver tid gældende Natura 2000-plan og tilhørende kommunale og statslige handleplaner.

§ 3 Bevaring af området

Stk. 1. Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring er gunstig i forhold til fredningens formål, påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation.

Stk. 2. Fredningsnævnets godkendelse erstatter ikke nødvendige tilladelser eller dispensationer, som skal indhentes ved andre myndigheder.

§ 4 Arealernes drift og anvendelse

Stk. 1. Driften af skov- og naturarealer skal ske i overensstemmelse med den til enhver tid gældende Natura 2000-plan og deraf følgende kommunale og statslige handleplaner.

Skov:

Naturnær skovdrift

Stk. 2. Skov angivet på kortbilag 2 med signaturen "naturnær skovdrift", skal drives med ekstensiv naturnær skovdrift, defineret som:

- blandskov med hjemmehørende arter (som til enhver tid er defineret af Miljøstyrelsen, dog også rødgran), og med maks. 20 % nåletræer på ejendomsniveau.
- selvforyngelse, dog må selvforyngelse fra ikke-hjemmehørende arter til enhver tid fjernes
- døende træer og dødt ved må ikke fjernes
- Renafdrift er ikke tilladt. Der må foretages tynding i et omfang, der sikrer, at der til stadighed er mindst 50 % sammenhængende kronedække på tyndingsarealet.
- Der må forekomme lysstilling for at skabe tydelige skovbryn eller for at skabe små lysninger.
- Der er forbud mod gødskning og anvendelse af pesticider.

Stk. 3. Den naturnære skovdrift skal sikre en varieret skov med mange arter af hjemmehørende træer i forskellige aldre, herunder gamle og særprægede træer, og med en rig og varieret bundvegetation samt bevarelse af dødt ved.

Øvrige skovarealer

Stk. 4. På arealer angivet med signaturen "øvrige skovarealer" på kortbilag 2, skal der efter afdrift genplantes med blandskov af hjemmehørende arter, dog max. 40 % nåletræer. Rødgran betragtes som hjemmehørende. Dødt ved må ikke fjernes. Fredningen er ikke til hinder for at undlade at genplante skov, således, at arealer overgår til lysåben natur.

Ny lysåben natur

Stk. 5. Arealer angivet på kortbilag 2 med signaturen "ny lysåben natur" skal efter afdrift, senest ved almindelig omdriftsalder, konverteres til overvejende lysåben natur som indlandsklippe, hede og overdrev.

Stk. 6. Undtaget for kravet i stk. 6 er del-arealer, hvor der er udviklet skovnaturtyper og/eller levesteder for arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, og hvor konvertering derfor vil være i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Ligeledes undtaget er arealer, der indeholder levesteder for andre sjældne og/eller truede arter, og hvor hensynet til disse ifølge plejemyndigheden bør prioriteres højere end konverteringen til lysåben natur.

Nye lysåbne arealer, lysåben habitatnatur og arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

Stk. 7. Arealer angivet på kortbilag 2 med signaturen "ny lysåben natur" skal udvikles til overvejende lysåben natur og sammen med arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og/eller som er kortlagt som lysåben habitatnatur, skal de fastholdes som lysåben natur, jf. dog stk. 6.

Stk. 8. Arealerne må ikke omlægges, tilplantes, jordbearbejdes og tilsås medmindre, det sker som led i en plejeplans indsatser for at fremme biodiversiteten og efter tilladelse fra tilsynsmyndigheden.

Stk. 9. Arealerne må ikke gødskes, kalkes eller behandles med pesticider.

Generelt for arealerne

Stk. 10. Ikke-hjemmehørende arter må til enhver tid udtages/fjernes.

Stk. 11. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne kan overgå til driftsformer, hvor der tages yderligere biodiversitetshensyn, herunder f.eks. græsning med kreaturer og heste.

Stk. 12. Fredningen er ikke til hinder for tilplantning i private haver. Arealerne er markeret på fredningskortet (bilag 1) med signatur "hus med have og gårdspladsareal".

Fortidsminder

Stk.13. Plejemyndigheden udfører pleje, herunder rydning af vegetation, af Gamleborg, beliggende matr.nre. 149h og 149k Hovedejelavet, Ibsker efter reglerne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fortidsminder (nugældende BEK nr. 1514 af 14. december 2006), og efter inddragelse af Bornholms Museum, således, at fortidsmindet bevares og fremstår tydeligt i landskabet.

§ 5 Bebyggelse

Stk. 1. Der må ikke opføres ny selvstændig bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter, transformerstationer og lignende.

Stk. 2. Der må ikke opføres legeredskaber, terrasser, drivhuse og andre faste indretninger uden tilknytning til den eksisterende bebyggelse. Sådanne konstruktioner kan opføres på arealer som er omfattet af fredningskortets signatur "hus med have og gårdspladsareal".

Stk. 3. Der må ikke opføres bure og bygninger til pelsdyr-, svine- eller fjerkræsfarme, fasanerier, dambrug, rideskoler, ridehaller, stutierier, hestepensioner, drivhusgartnerier, planteskoler, frugtplantager eller koloni- og nyttehaver.

Stk. 4. Uden for have- og gårdspladsarealer må der ikke anbringes campingvogne eller lignende.

Stk. 5. Tilbygning til og udvendig ombygning af eksisterende bygninger kræver tilladelse af fredningsnævnet med hensyn til størrelse samt udformning, inkl. materiale- og farvevalg.

Stk. 6. Bygninger som er nødvendige for landbrugsdriften kan opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse efter forudgående godkendelse af Fredningsnævnet for så vidt angår byggeriets udformning, størrelse og placering.

Stk. 7. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for får, kreaturer og lignende efter Fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.

Stk. 8. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig anbringelse af skurvogne eller skure, der i kortere perioder er nødvendige for skovdrift eller naturpleje (max. 6 uger).

Stk. 9. Fredningen er ikke til hinder for opførelse af enkelte shelters hvis offentligheden får adgang til dem og således at der ikke sker en kommerciel udnyttelse af udlån af shelters. Opførelse af shelters kræver fredningsnævnets godkendelse hvad angår materiale, størrelse og placering.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

Stk. 1. Faste anlæg og konstruktioner, som f.eks. tårne, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer, solcelleparker og master, må ikke etableres inden for fredningsområdet, og der må ikke føres luftledninger over arealerne. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger.

Stk. 3. Etablering af sportsanlæg som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt. Det er heller ikke tilladt at etablere klatrebaner, glampingtelte og lign.

Stk. 4. Fredningen er ikke til hinder for hegning af hele eller dele af fredningsområdet til naturplejformål. Opsætning af hegn må ikke begrænse offentlighedens adgang efter naturbeskyttelsesloven. Hegn skal være almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyr. Sædvanlige hegn omkring nyplanter er tilladt såfremt disse fjernes igen inden 12 år efter opsætning.

Stk. 5. Der må opsættes informationstavler til formidling af fredningen på foranledning af plejemyndigheden.

Stk. 6. Der må ikke opsættes bistader.

Stk. 7. Der må ikke anlægges nye veje. Almindelig vedligeholdelse af mark- og skovveje med eksempelvis sten eller grus er tilladt.

Stk. 8. Nye stier må anlægges i overensstemmelse med fredningskortet. Herudover kan nye stier anlægges med Fredningsnævnets godkendelse efter aftale med lodsejere.

Stk. 9. Der må ikke etableres nye grøfter eller dræn. Plejemyndigheden kan dog i særlige tilfælde godkende nye grøfter eller dræn, hvis formålet er at muliggøre naturpleje, eller hvis det er nødvendigt for opretholdelse af udlagte veje og stier.

Stk. 10. Fredningen er ikke til hinder for etablering af de nødvendige foranstaltninger i forbindelse med pleje, anlæg af stier mv., f.eks. stenter, drikkeanlæg, fangfolde og lignende.

§ 7 Terrænændringer mv.

Stk. 1. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstofferne må ikke udvindes, heller ikke til eget brug. Undtaget herfra er dog to eksisterende råstofområder, jf. særlig angivelse på fredningskortet. Dog kan terrænændringer ske som led i naturgenopretning.

Stk. 2. Undtaget fra forbuddet i stk. 1 er mindre terrænændringer i private haver.

Stk. 3. Fredningen er ikke til hinder for arkæologiske udgravninger i området efter fredningsnævnets godkendelse.

§ 8 Offentlighedens adgang

Stk. 1. Offentlighedens adgangs- og opholdsret i området følger af de almindelige bestemmelser i gældende love, og eksisterende veje og stier er således åbne for offentlighedens færdsel til fods eller cykel, jf. naturbeskyttelseslovens bestemmelser.

Stk. 2. På de på kortbilag 1 markerede arealer med fri fladefærdsel (tidligere fredede områder) er der offentlig adgang på arealerne, og det er tilladt at tage ophold.

Stk. 3. Eksisterende stier, herunder de som er vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Fredningsnævnet kan godkende, at stiers, vejes og markvejes nuværende tracé kan ændres, såfremt den samlede stiforbindelse gennem landskabet ikke afbrydes, og offentlighedens mulighed for at opleve det fredede område ikke forringes.

Stk. 4. Der udlægges nye stier som vist med særlig signatur på fredningskortet. Stierne kan etableres som trampespor eller slæde 1 meter brede stier. Plejemyndigheden skal inden for 2 år efter fredningens gennemførelse have etableret de på kortet viste nye stier. Yderligere stier,

herunder ridestier, kan etableres af plejemyndigheden efter aftale med lodsejeren og efter fredningsnævnets godkendelse.

Stk. 5. Hvor adgang til de på fredningskortet angivne stier forhindres ved hegning af hensyn til græssende husdyr, skal stierne holdes åbne og tilgængelige for offentligheden med stenter, klaplåger, færiste eller lignende, eller ved at føre stien udenom eller imellem foldene.

Stk. 6. Hunde skal føres i snor. Undtaget herfra er brugshunde i forbindelse med jagt.

Stk. 7. Plejemyndigheden sikrer, at stier som fremgår af fredningskortet, holdes åbne ved f.eks. slåning af spor, når dette er nødvendigt for at kunne erkende stierne i terrænet. Hvis det er nødvendigt for offentlighedens færdsel, må plejemyndigheden udlægge spang, boardwalks og lign.m.m.

Stk. 8. Plejemyndigheden sikrer, at de stier som fremgår af fredningskortet, er afmærkede i terrænet og dermed synlige for publikum.

§ 9 Pleje og plejeplaner

Stk. 1. Plejemyndigheden, Bornholms Regionskommune, kan udføre pleje af de fredede arealer efter den til enhver tid gældende plejebekendtgørelse (nu BEK 924 af 27. juni 2016).

Stk. 2. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan over det fredede område senest 2 år efter fredningens gennemførelse med efterfølgende revision hvert 5.-10. år. Plejeplanen skal være koordineret med den gældende Natura 2000-plan.

Stk. 3. Plejeplanen skal redegøre for natur-, landskabs- og fortidsmindeplejeforanstaltninger og kan f.eks. indeholde foranstaltninger som rydninger, afgræsning, høslæt m.v. med henblik på at sikre, at de lysåbne arealer, fortidsminder og sprækkedale holdes åbne samt at eksisterende beplantning kan fjernes, nedskæres m.v. Plejen kan desuden indeholde foranstaltninger som skal sikre bedre levebetingelser for sjældne og/eller truede arter, f.eks. ved at skabe lysbrønde i tæt skov, også i de ekstensivt drevne dele, hvis dette har afgørende betydning for den/de arter, som plejen sigter mod at forbedre levebetingelserne for.

Stk. 4. Ved træfældning, jf. stk. 3, tilfalder det fældede træ ejeren, såfremt det fjernes inden en af plejemyndigheden fastsat frist. Ejeren kan ikke stille krav om opskæring, sammenkørsel af fældet træ eller kørsel til fast vej.

§ 10 Retningslinjer for plejen

Stk. 1. Plejen skal tilrettelægges således, at den opfylder fredningens formål om at bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten samt for at sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området.

Stk. 2. Pleje af skov, overdrev, indlandsklipper, heder, enge og moser skal bevare og fremme plantesamfund med arter, der er karakteristiske for naturtyperne, samt i videst muligt omfang fremme et rigt og varieret dyreliv. Plejen skal i særlig grad tage sigte på bevaring af sårbare og sjældne arter.

Stk. 3. Arter der er angivet på Naturstyrelsens Sortliste som invasive, kan bekæmpes over alt inden for fredningsområdet. Såfremt lodsejer ikke foretager nødvendig bekæmpelse, gennemfører plejemyndigheden så vidt muligt den fornødne bekæmpelse.

Stk. 4. Græsning skal som udgangspunkt være ekstensiv, og der må som udgangspunkt ikke tilskuds fodres på lysåbne arealer inden for fredningen. Opstår der behov for tilskuds fodring kan plejemyndigheden anvise hvor på en ejendom tilskuds fodring må finde sted, så næringsstoffølsomme områder friholdes. Fredningen er ikke til hinder for skovgræsning.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure til græssende dyr efter fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.

§ 11 Naturgenopretning

Stk. 1. Fredningen er ikke til hinder for, at der kan ske naturgenopretning eller genskabelse af den naturlige hydrologi i et område, efter nærmere beskrivelse i en plejeplan.

Stk. 2. På længere sigt er fredningen ikke til hinder for tiltag der genopretter en selvforvaltende natur med fri dynamik og naturlige processer efter en samlet plan og med fredningsnævnets tilladelse.

§ 12 Jagt

Stk. 1. På arealerne markeret med særlig signatur på fredningskortet er enkeltmandsjagt ikke tilladt. Jagten må kun drives af en jagtforening og jagt må ikke afholdes i perioden 1. marts til hare- eller råvildtjagten går ind om efteråret.

Stk. 2. På øvrige arealer er jagt tilladt i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning.

§ 13 Særbestemmelser

Stk. 1. Fredningen er ikke til hinder for fortsat drift af Paradisbakkerne Skovbegravelsesplads på matrikel nr. 149i Hovedejerlavet, Ibsker.

Stk. 2. Plejemyndigheden etablerer senest 2 år efter fredningens endelige vedtagelse en parkeringsplads på 400 kvadratmeter på matr.nr. 149aq Hovedejerlavet, Ibsker som angivet på fredningskortet.

§ 14 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 15 Ophævelse af eksisterende fredning

Følgende fredninger og deklARATIONER ophæves:

- Fredningen af Paradisbakkerne af 24. november 1932 (reg.nr. 00360.00)
- Deklaration af 20. oktober 1934, tinglyst på matr.nr. 51a Hovedejerlavet, Ibsker m.fl.
- Deklaration af 21. august 1973, tinglyst på matr.nr. 51a Hovedejerlavet, Ibsker m.fl.

Litteraturliste

[Aarhus Universitet 2021. Danmarks biodiversitet 2020. Tilstand og udvikling. Videnskabelig rapport nr. 465.](#)

[Aarhus Universitet 2023. Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV.](#)

[Biodiversitetskortet](#)

Bornholms Regionskommune. [Folder 2009](#).

Caspersen, Ole Hjorth: *Paradisbakkerne* i *Den Store Danske* på lex.dk. Hentet 9. maj 2023 fra <https://denstoredanske.lex.dk/Paradisbakkerne>

Danmarks Natur bind 1. 1967. Landskabernes opståen.

[Den Danske Rødliste 2019](#). Aarhus Universitet.

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland. [Rokkestenen](#).

Dofbasen.dk/danmarksfugle

Geologisk Museum, 1977. [Geologi på Bornholm](#)

Heilmann-Clausen, J., Bruun, H.H., Højgård Petersen, A., Riis-Hansen, R. og Rahbek, C. 2021. Forvaltning af biodiversitet i dyrket skov.

[Københavns Universitet 2016. Bevarelse af biodiversiteten i de danske skove.](#)

Miljøministeriet, 2021. [Natura 2000-basisanalyse 2022-2027](#), revideret udgave. Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne.

Naturbasen.dk

[NOVANA. Aarhus Universitet. Padde og krybdyr.](#)

VARV 1977. Geologi på Bornholm. VARV Ekskursionsfører nr. 1.

367 ture i Bornholms Natur. [Paradisbakkerne – Klint \(140\)](#).

367 ture i Bornholms Natur. [Paradisbakkerne – Gamleborg \(147\)](#).

367 ture i Bornholms Natur. [Midterpilt \(149\)](#)

Følgende filer understøttes ikke:
Kortbilag 2_15012024.jpg

PARADISBAKKERNE

Udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening, xxxxxx 2024



Danmarks
Naturfredningsforening



Dato:
Sagsbehandler: Lena Bau
Kontaktoplysninger: lena@dn.dk, 3110 9537

Fredningsnævnet for Bornholm

Forslag til fredning af Paradisbakkerne

Indholdsfortegnelse:

1. Baggrunden for forslaget	side 3
2. Fredningsforslagets afgrænsning	side 4
3. Beskrivelse af fredningsområdet	side 4
Landskabsformer og geologi	
Natur	
Natura 2000	
Særligt beskyttede arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV	
Kulturspor	
Offentlighedens adgang	
Friluftsliv	
Naturpleje og naturplejeaftaler	
Råstofindvinding og vandindvindingsinteresser	
4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold	side 25
Eksisterende fredninger	
Zonestatus	
Kommuneplanforhold	
Lokalplanforhold	
Jagt	
5. Forslag til fredningsbestemmelser	side 29

Bilag:

Bilag 1: Areal- og lodsejerliste
Bilag 2: Budgetoverslag
Bilag 3: Myndigheders bemærkninger til budgetoverslaget
Bilag 4: DNs bemærkninger til budgethøringen
Bilag 5: Screeningsnotat

Kortbilag:

Kortbilag 1: Fredningskort i 1:6000 og oversigtskort i 1:32.500
Kortbilag 2: Arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 mv., ny lysåben natur, naturnær skovdrift, øvrig skov mm.

Litteraturliste

1. Baggrunden for forslaget

Danmarks Naturfredningsforening fremsætter hermed i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, jf. § 33 stk.3, forslag til fredning af Paradisbakkerne i Bornholms Regionskommune, i alt 641,7 ha.

Paradisbakkerne udgør den østligste del af det store skovkompleks i hjertet af Bornholm, der også indeholder Almindingen i den vestligste del, og Aaker, Pedersker, Povlsker og Bodilsker Plantager centralt. Den skovklædte grundfjeldsknude, som Paradisbakkerne er, rejser sig 30-50 meter over det øvrige terræn og er gennemskåret af talrige, smalle sprækkedale. Stenvarden Midterpiltten, er et af de højeste punkter, ca. 113 m.o.h., og herfra er der en flot udsigt mod nordvest over det centrale åbne hedeområde. Heden er resterne af den oprindelige højlyng som sammen med en række andre lysåbne naturområder som overdrev og mindre søer og blandskovområderne rummer store naturværdier.

Det stærkt kuperede klippeterræn med de mange sprækkedale og skovområder vekslende med lysåbne naturområder, ofte med hedelyng, danner et smukt og unikt landskabsbillede.

Af de mange sprækkedale er Majdalen den mest markante, og den fremtræder tydeligst i den nordlige del, hvor den ligger inden for hedeområdet Årdsdale Ret. Her kan man se et eventyrligt landskab med stejle klipper, og en blanding af tør hede, mosedannelser, vandhuller og spredte buske og træer i maleriske former. Den næsten nord/sydgående sprækkedal er på den øvrige del flankeret af skov mod vest. Andre sprækkedale er smalle og med næsten lodrette klippesider.

Især i den nordlige og østlige del af fredningsområdet er der områder, der består af ældre blandskov, hvor driften er relativ ekstensiv. En række af disse skovarealer er kortlagt som habitatskovnaturtyperne egeskov, elle- og askeskov og bøg på mor, men langt størstedelen af skovarealerne i den resterende del af fredningsområdet er intensivt drevne nåletræsplantager med ikke-hjemmehørende arter som bl.a. Sitkagran og Douglas.

Naturværdierne i dette store sammenhængende naturområde er nogle steder allerede høje. Blandt de mest karakteristiske og sjældne arter i området er perleugle, løvfrø, Vand-portulak, Nordisk Radeløv, orkidéerne Skov-gøgelilje, Skov-hullæbe, Plettet gøgeurt, Ægbladet fliglæbe og Tyndakset gøgeurt. Desuden findes der rødlistede svampe som Fløjls-mælkehat, Peberskørhat og Kandelabersvamp samt rødlistede insekter som strengtæge og engperlemorsommerfugl. Jævnfør [Biodiversitetskortet](#) er det særligt de lysåbne naturtyper, der har høj naturværdi, men generelt er naturværdierne middelhøje, og både de lysåbne arealer og skovene rummer et stort potentiale for at naturværdierne kan forbedres og biodiversiteten øges.

På trods af den hidtidige relativt ekstensive drift i dele af skovene er der ingen beskyttelse mod fældning af værdifulde gamle træer og udtagning af dødt ved, to meget vigtige faktorer for naturværdierne i skove. Samtidig betyder den intensive drift med ikke-hjemmehørende nåletræer, at der er ringe naturværdi i disse dele af Paradisbakkerne. Det faktum, at hele fredningsområdet er Natura 2000-område, begrænser ikke etableringen af nye skovarealer med ikke-hjemmehørende arter som erstatning for eksisterende nåleskov. At området er Natura 2000 giver altså ikke automatisk større naturværdi. Store sammenhængende naturområder med en mosaik af ekstensivt drevet skov med hjemmehørende arter og lysåbne naturområder med nødvendig naturpleje vil give grundlag for høj biodiversitet og være afgørende for at medvirke til at standse tabet af den biologiske mangfoldighed i Danmark. De store naturværdier og det store potentiale for at forbedre dem, som der er i Paradisbakkerne, bør efter sagsrejsers mening udnyttes.

En stor del af Paradisbakkerne er hverken beskyttet af eksisterende fredninger eller omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 og ej heller er der fredskovspligt på arealerne. Det betyder, at i en stor del af området er beskyttelsen ringe.

Planloven er revideret flere gange inden for de senere år og landzonebestemmelserne er blevet lempet. Fredningen skal sikre, at området forbliver friholdt for byggeri, master, solcelleparker, vindmølleparker og andre tiltag, der ikke understøtter de naturmæssige, landskabelige og geologiske værdier og offentlighedens mulighed for at færdes i området.

Det kulturlandskabsbillede, som Paradisbakkerne tegner i dag, og som det har været i mange år, med ekstensivt drevet skov og plantagedrift vekslede med lysåbne naturområder skal fredningen understøtte, men med den forskel, at der skal mere fokus på biodiversitet.

Kun en fredning kan sikre de store natur-, landskabs- og geologiske værdier på lang sigt.

2. Fredningsforslagets afgrænsning

Fredningsgrænsen følger mod vest Plantagevej og mod sydvest Slamrebjergvej. Mod nord og øst følger afgrænsningen skov eller lysåben natur, mens grænsen mod sydøst og syd følger skovens afgrænsning frem til Aage V. Jensens Naturfonds areal (matr.nr. 1e Hovedejerslavet, Ibsker) som ikke inddrages i fredningen. Herefter følger den skovens og beskyttede naturområders afgrænsning frem til Plantagevej.

Arealet ejet af Aage V. Jensen Naturfond er med henvisning til naturbeskyttelseslovens § 36 stk. 7 udeladt fra fredningsforslaget.

Fredningsforslagets afgrænsning fremgår af kortbilag 1.

3. Beskrivelse af fredningsområdet

Paradisbakkerne udgør den østligste del af det store skovkompleks i hjertet af Bornholm, der også indeholder Almindingen i den vestligste del, og Aaker, Pedersker, Povlsker og Bodilsker Plantager centralt. Som et stort lysåbent område finder man Årsdale Ret, der er den bedst bevarede del af højlyngen. Højlyngen er det bornholmske navn for lynghede, en naturtype som engang var vidt udbredt på øen.

Fredningsområdet er et stort sammenhængende privatejet skov- og naturområde, der stort set er friholdt for byggeri og anlæg. En asfalteret vej, Oksemyrevejen, går gennem fredningsområdet i øst/vestlig retning, men vejen er lukket for gennemkørsel.

I Paradisbakkerne finder man den største af Bornholms tre rokkesten, og i den sydlige del er der adgang til Gamleborg, der er fra jernalderen.

Landskabsformer og geologi

Bornholms grundfjeld, skabt af bjergkædefoldninger for ca. 1,4 mia år siden, består af forskellige bjergarter, bl.a. gnejs, Paradisbakke-migmatit og granit som Rønne-granit og Svaneke-granit. Gnejs udgør den største del af grundfjeldet mens Paradisbakke-migmatit kun findes i Paradisbakkerne. Et tyndt morænelag dækker det meste af Bornholms grundfjeld, men i Paradisbakkerne og resten af Almindingskomplekset, er dette lag af udpræget sandet-gruset karakter.

Paradisbakkerne består af en grundfjeldsknude, der rejser sig 30-50 meter over det øvrige terræn og som er gennemskåret af talrige smalle sprækkedale. Flere steder ligger grundfjeldsknuden mere end 100 meter over havets overflade. Sprækkedalene er opstået ved isens og smeltevandets erosion på steder, hvor der i forkastningszonerne har været bløde bjergarter eller knust grundfjeldsmateriale.

Et sagn lyder om Rokkestenen i Paradisbakkerne, at "Da kirkeklokkerne i Bodilsker begyndte at ringe, kunne trolden i Pedersker ikke holde larmen ud. Han tog derfor en stor sten og smed efter kirketårnet, men han var ikke så god til at sigte. Stenen røg helt til Paradisbakkerne og landede der, hvor den nu ligger". Der er dog i virkeligheden tale om, at Rokkestenen, der vurderes at veje omkring 35 tons, er en vandreblok der består af bjergarten båndet gnejs. Vandreblokken blev ført med isen under sidste istid, Weichel, til dens nuværende placering.

Frem til midten af 1800-tallet var Paradisbakkerne en del af højlyngen, et oprindeligt ca. 120 km² stort klippefyldt lyng- og kratområde på den højtliggende del af Bornholm. På dette tidspunkt var kun ca. 4 % af Danmarks areal dækket af skov, og derfor begyndte man at plante skov, ikke bare på Bornholm, men i hele landet. I dag fremstår Paradisbakkerne derfor hovedsageligt som skov, men med mange lysåbne arealer indimellem. Herunder det store hedeområde Årsdale Ret.

Det kuperede landskab med de markante sprækkedale, skovene, det storslåede lysåbne hedeareal og de mindre søer, overdrev og heder hist og her giver oplevelsen af et varieret og enestående landskab.

Natur

Selvom skovene dominerer i Paradisbakkerne er området en mosaik af skov og lysåbne naturtyper som hede, overdrev, moser og søer. Mest imponerende fremstår den allerede fredede Årsdale Ret, et ca. 40 ha hedeområde med de bedst bevarede rester af den oprindelige højlyng, der strakte sig over store dele af Bornholm indtil for ca. 200 år siden.

Som det eneste sted i Danmark findes på Bornholm naturtypen indlandsklippe, der er karakteriseret ved at være tørre blottede klipper, der ikke ligger ud til vandet, og som typisk er voksested for sjældne arter af bregner, men også mere almindelige arter som hedelyng, vellugtende gulaks, håret høgeurt, blåbær og ene.

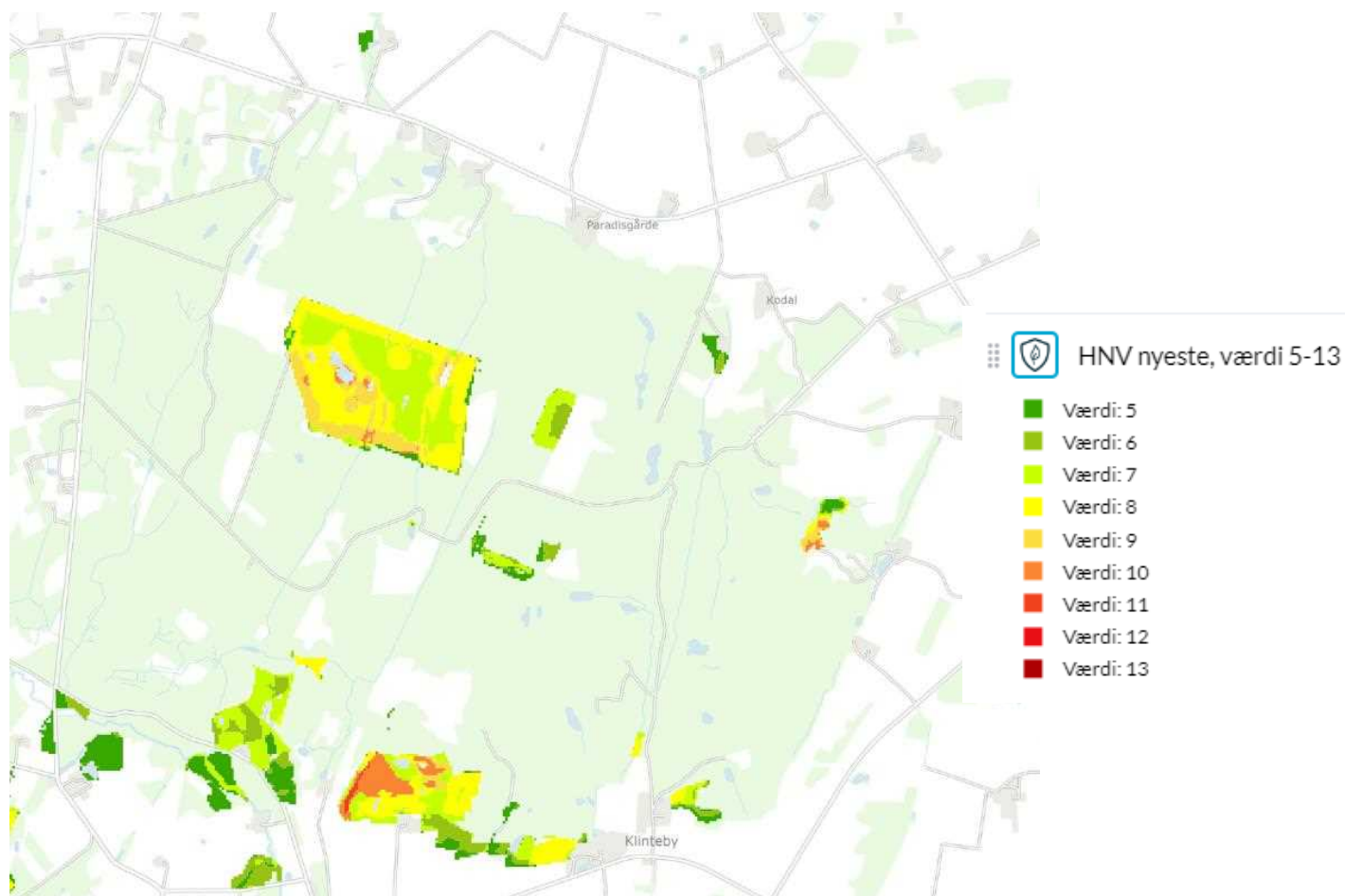
Tilstedeværelsen af en mosaik af forskellige lysåbne naturtyper og skov giver i sig selv grundlag for høj biodiversitet, og at der i Paradisbakkerne er registreret mere end 600 arter af dyr og planter vidner da også om stor artsrigdom.

Blandt de mest karakteristiske og sjældne arter i området er løvfrø, vand-portulak, nordisk radeløv, pyramidel-læbeløs, orkidéerne skov-gøgelilje, skov-hullæbe, plettet gøgeurt, ægbladet fliglæbe og tyndakset gøgeurt. Desuden findes der rødlistede svampe som Fløjls-mælkehat, Peber-skørhat og Kandelabersvamp samt rødlistede insekter som stregtæge, dværgspinder og engperlemorsommerfugl.

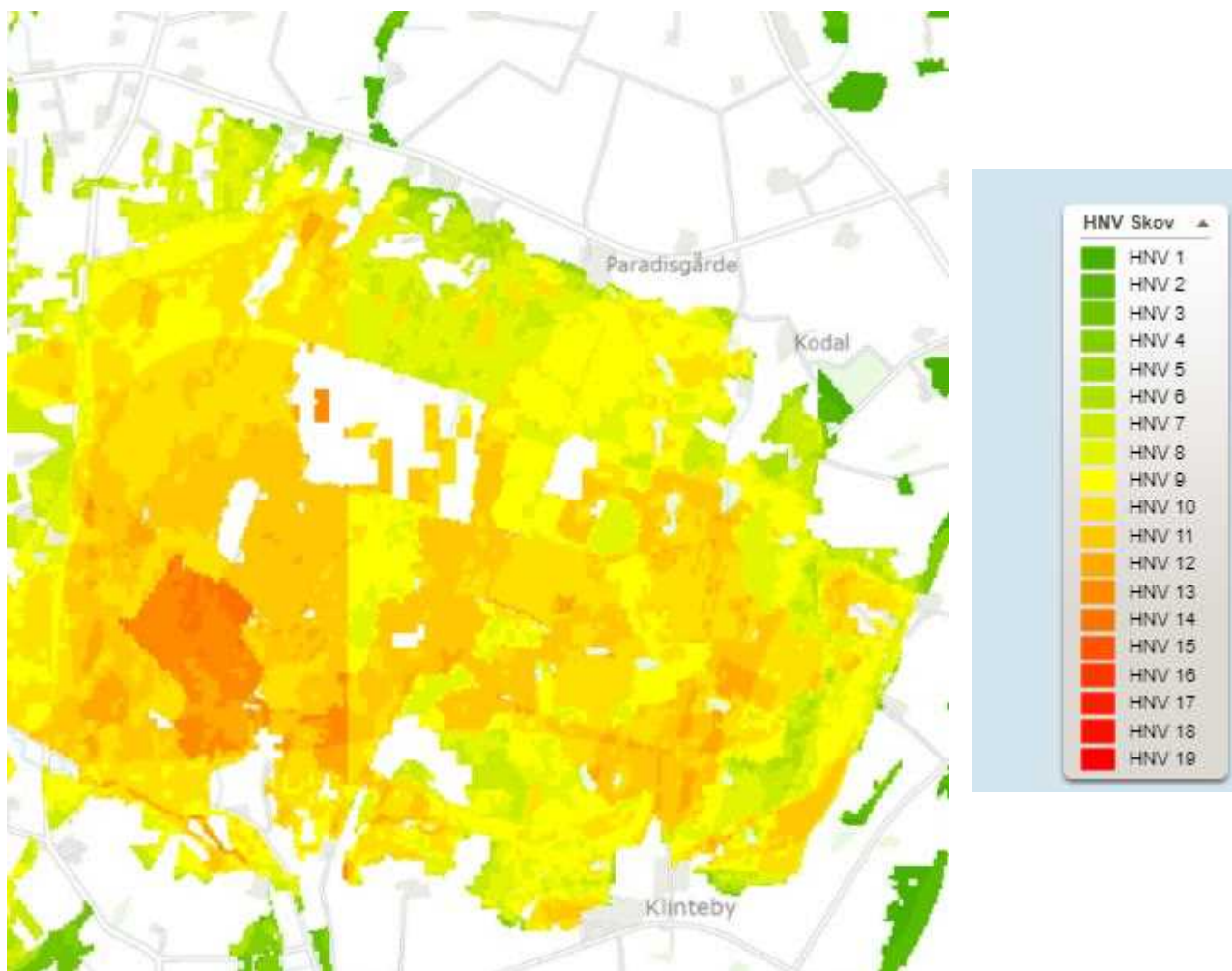
Naturværdierne i Paradisbakkerne er visse steder allerede høje, men der er stort potentiale for at øge biodiversiteten. Potentialet ligger ikke mindst i skovene, men også i at udvide og skabe sammenhæng mellem de lysåbne naturtyper.

Jævnfør HNV-kortene (HNV står for High Nature Value) og Miljøministeriets [Biodiversitetskort](#) nedenfor er der tale om omtrent middelhøje naturværdier for de fleste skov- og naturarealer,

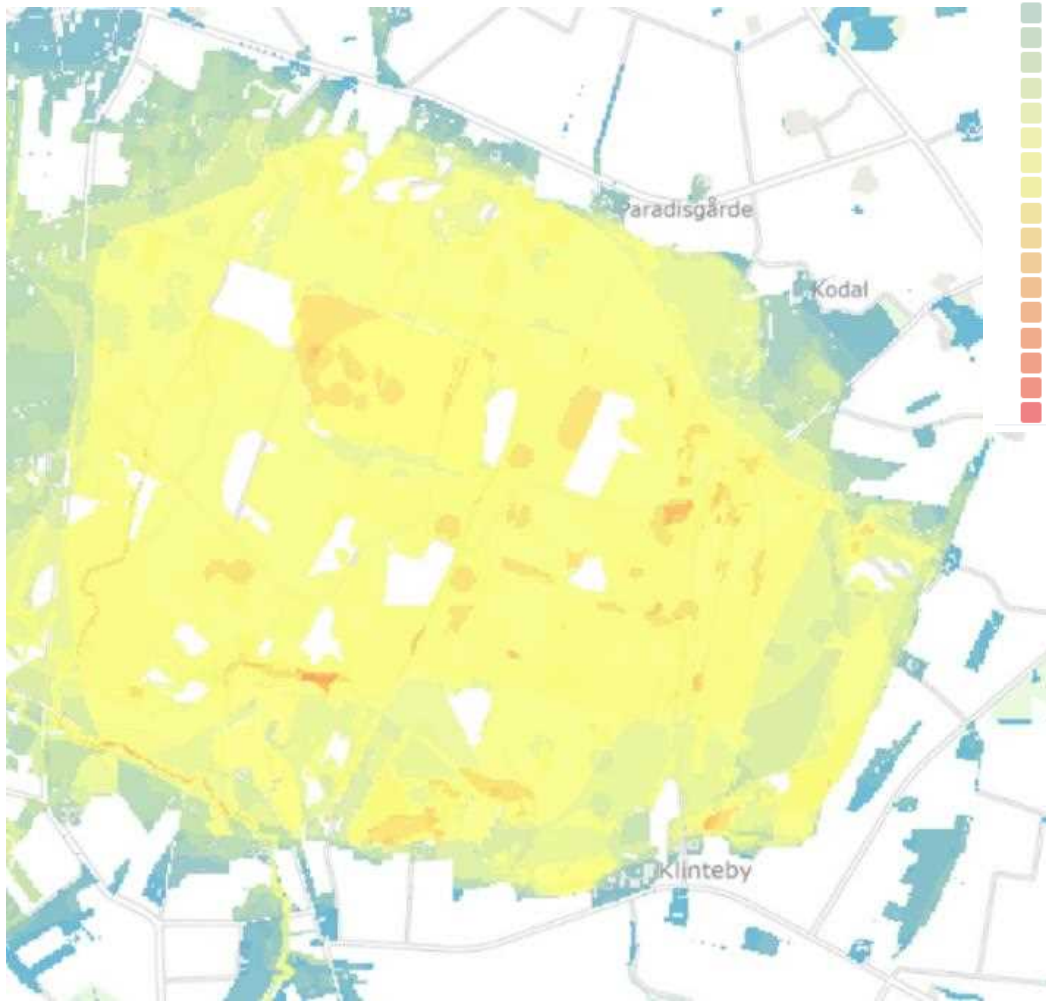
og både de lysåbne arealer og skovene rummer et stort potentiale for at naturværdierne kan forbedres og biodiversiteten øges med den rette pleje og drift. Mens Biodiversitetskortet bl.a. viser kortlagte og potentielle levesteder for de arter, der er allermest truede og sjældne, de såkaldte rødlistede arter, viser HNV-kortet naturværdier som er baseret på bl.a. observationer af de enkelte arter og indikatorer for naturkvalitet, f.eks. skovstruktur og ekstensiv drift.



HNK-værdier for lysåbne naturtyper. Bemærk skala fra 1-13. Højeste værdier inden for fredningsområdet ligger i det store hedeområde Årsdale Ret og på et overdrevsareal i den østlige del af området. Fra Danmarks Arealinformation



HNV-værdier for skov. Bemærk skala fra 1-19. Fra Biodiversitetskortet.



Biodiversitetskortet viser kortlagte og potentielle levesteder for de arter, der er allermest truede og sjældne, de såkaldte rødlistede arter jf. Miljøgis

Skov

Skovene dominerer i Paradisbakkerne. Især i den nordlige og sydøstlige del af fredningsområdet er der områder, der består af ældre blandskov, hvor driften er relativ ekstensiv. En række af disse skovarealer er kortlagt som habitatskovnaturtyperne egeskov, elle- og askeskov og bøg på mor, men langt størstedelen af skovarealerne i den resterende del af fredningsområdet er intensivt drevet nåletræsplantager af ensaldrende ikke-hjemmehørende arter som bl.a. sitkagram og douglas, som hvor de står tæt, er stort set uden underskogsvegetation.

I de dele, der er kortlagt som habitatskovnaturtyperne, hvilket typisk er på nogle af de mest kuperede arealer, er der bl.a. registreret stilk-eg, rød-el, ask, avnbøg, skov-fyr, vorte-birk, tørst, rødgran, ahorn, fugle-kirsebær, bøg, lærk, alm. hvidtjørn, alm. hyld, og benved. Underskogsvegetationen og bundfloraen i disse relativt ekstensivt drevne skovområder er artsrig og består bl.a. af alm. røn, selje-røn, hassel, brombær, alm. gedeblad, alm. mangeløv, bredbladet mangeløv, alm. engelsød, blåbær, vedbend, stor konval, akselblomstret star, skov-star, skov-stilkaks, mose-bunke og bølget bunke.

Et artsrigt skovøkosystem er typisk en skov med lang skovkontinuitet og som bl.a. rummer mange arter af hjemmehørende træer, træer i forskellige aldre, stående dødt ved, liggende dødt ved, lysninger, tydelige skovbryn, en artsrig bundflora og naturlig hydrologi. Er disse betingelser til stede vil der være levesteder for en lang række andre arter tilknyttet skov.



En stor del af skovene i Paradisbakkerne består af ensartede bevoksninger af sitkagran eller douglas. Her er genplantet med nye nåletræer.



Fra Klintebyvejen er der udsigt til noget af den ældre løvskov i fredningsområdet.

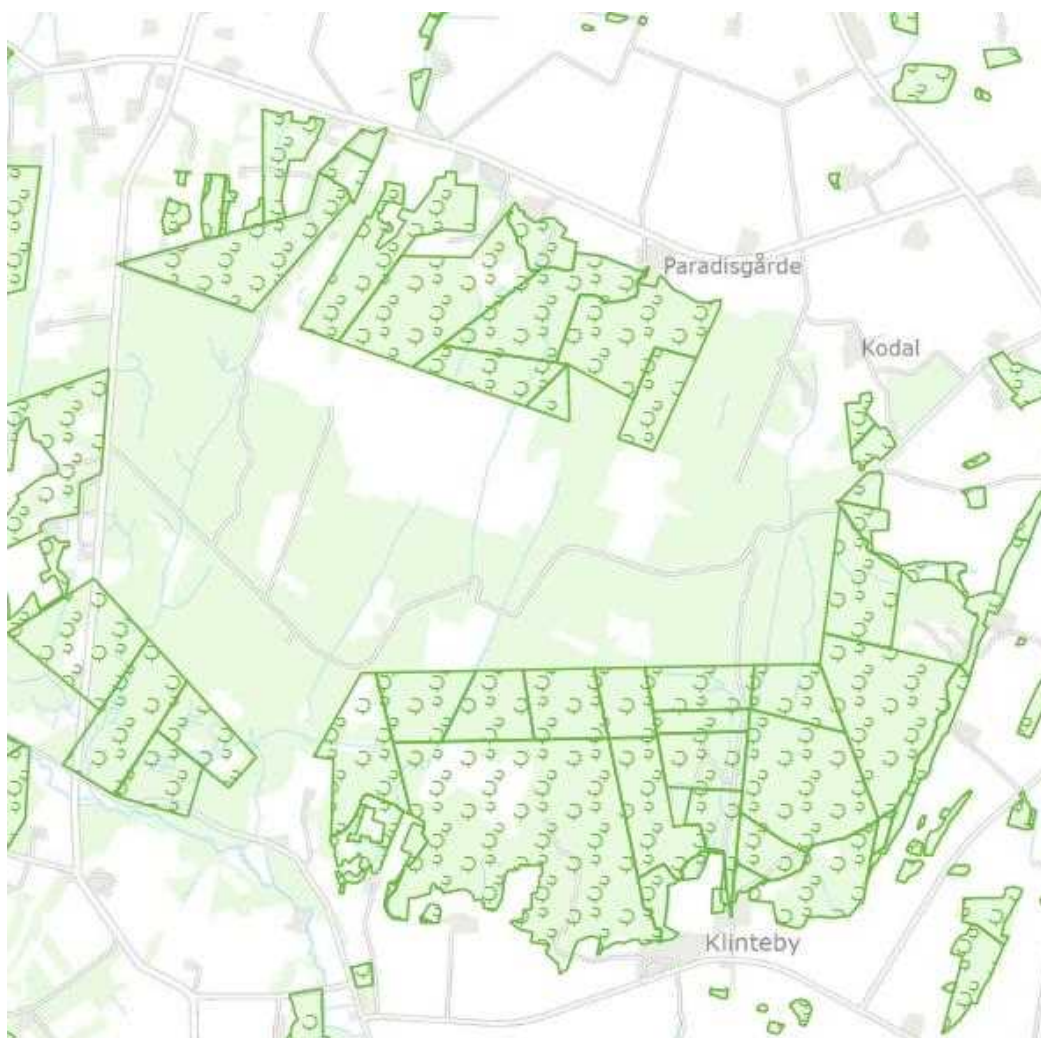
Når det er vigtigt at have hjemmehørende træarter i skovene, er det fordi mængden af "følgearter" er stor. De hjemmehørende træarter har gennem årtusinder tilpasset sig klima og jordbundstyper, hvilket har medført, at en række andre organismer som f.eks. svampe, insekter og fugle har udviklet sig til at leve i tilknytning til disse træarter. Et egetræ har mere end 1300 kendte arter tilknyttet mens tallet for den ikke-hjemmehørende douglasgran, når den vokser i Danmark, er lidt over 100. Hvor der er hjemmehørende træarter, er der derfor potentiale for høj biodiversitet. Fredningsforslaget indeholder bestemmelser om at fremme hjemmehørende arter på alle skovarealerne.

Dødt ved og gamle træer er en vigtig faktor i skovens økosystem, men dødt ved og gamle træer er en mangelvare i mange skove i Danmark. Det betyder, at levestederne for en lang række arter, ikke er til stede. Omkring en tredjedel af alle skovens arter er tilknyttet dødt ved og gamle træer. Det er f.eks. nedbryderne, der lever direkte af det døde ved, svampe der nedbryder cellulose, insekter der lever som rovdyr eller parasitter på svampe- eller vedædende insekter, mosser og laver der vokser på barken, men også flagermus, spætter, ugler m.fl., som udnytter hule eller døde træer. For at sikre levesteder til en række arter, der ellers har svære kår i produktionsskov, lægger fredningsforslaget op til, at dødt ved ikke må fjernes fra skovarealerne.

I det kuperede terræn i den nordlige og sydøstlige del af fredningsområdet er skovbilledet et noget andet end de intensivt dyrkede nåletræsplantager. Skovene her har mere karakter af blandskov med træer i forskellige aldre og driften forekommer ekstensiv. Omtrent 25 ha er i disse dele af Paradisbakkerne kortlagt som skovhabitatnaturtyperne egeskov, ege-blandskov og elle-og askeskov. Ekstensiv naturnær skovdrift med blandskov af hjemmehørende arter, træer i forskellige aldre og mere dødt ved vil understøtte den gode tilstand, der allerede er på disse arealer i dag, og vil medvirke til at skabe grundlag for videreudvikling af skovhabitatnaturtyperne og endnu højere biodiversitet. Der foreslås derfor, at ca. 133 ha udlægges til naturnær skovdrift.

Bestemmelsen om naturnær skovdrift læner sig op ad den praksis, som Miljøstyrelsen har, når der anmeldes drift på arealer, der er kortlagt som habitatskov. Her er der nemlig krav om, at der kun må ske tynding i et omfang, der sikrer, at der til stadighed er 50 % kronedække på tyndingsarealet. Med bestemmelsen om naturnær skovdrift vil det altså sikres, at der også i skovarealer, der ikke er kortlagt som habitat skov, vil blive en drift, der i højere grad vil understøtte udviklingen af mere habitatskovnatur, helt som Natura 2000-planen har som formål.

Omtrent 275 ha af skovene i Paradisbakkerne er fredskov. Det betyder imidlertid ikke, at naturværdierne i disse skove er underlagt en reel beskyttelse. Fredskov betyder blot, at skoven altid skal drives efter skovlovens regler, og skovloven er en rammelov, der ikke fastsætter driftsmæssige begrænsninger eller standarder for trævalg. En fredning med de foreslåede bestemmelser for skovene vil medvirke til at udvikle naturværdierne og sikre, at der også på lang sigt er grundlag for at biodiversiteten øges både i produktionsskoven og i de dele, der udlægges til naturnær skovdrift.



Omtrent 275 ha i fredningsområdet er fredskov, men en stor del af skovene (nåleskovene) i fredningsområdet er ikke underlagt nogen form for beskyttelse og er således kun beskyttet gennem Planloven.

Lysåben natur

Den kalkfattige klippegrund og de mange sprækkedale er ophav til en lysåben naturtype, der kun findes på Bornholm, nemlig indlandsklippe. Naturtypen er karakteriseret ved bl.a. arten Nordisk radeløv, en art af bregner, der på Rødlisten 2030 er listet som kritisk truet, og som udover en enkelt bestand på Falster kun findes på Bornholm. Arter som hedelyng, rødknæ, pille-star, tidlig dværgbunke, sand-hvene og alm. hvene er dog også ofte at finde i naturtypen indlandsklippe.



Det er i sprækkedale som denne, Majdalen, at naturtypen indlandsklippe forekommer

Arealmæssigt er det dog hede og overdrev der dominerer de lysåbne naturtyper, men også moser og søer forekommer spredt omkring. Dette er naturtyper, der alle er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 om generelt beskyttede naturtyper.

Blandt de karakteristiske og sjældne plantearter tilknyttet disse naturtyper kan nævnes plettet gøgeurt, ægbladet fliglæbe, tyndakset gøgeurt, pyramide-læbeløs (truet), kamillebladet månerude (truet), pilledrager (truet) og vejbred-vandaks (truet). Af særlige sommerfugle kan nævnes foranderlig blåfugl, markperlemorsommerfugl og lille natpåfugleøje. Paradisbakkerne er et af de få levesteder for lille natpåfugleøje på Bornholm.

Der er i Paradisbakkerne registreret ikke færre end 68 rødlistede arter, der er enten truet eller kritisk truet. 32 af disse arter er insekter, 6 er planter, 8 er fugle, 1 padde og resten er svampe. Minimum 22 af disse 68 rødlistede arter må anses for værende forsvundet fra området, i hvert fald er de ikke registreret inden for de seneste 25 år.

Lige uden for fredningsområdet, på arealer der ejes af Aage V. Jensen Naturfond, findes den ene af Danmarks to bestande af orkidéen hylde-gøgeurt.

De lysåbne naturtyper er dynamiske og har brug for tilbagevendende "forstyrrelser" så som afgræsning eller høslæt for at de forbliver lysåbne. Historisk set har disse gamle ekstensive driftsformer skabt og vedligeholdt de meget værdifulde naturområder, men i mange tilfælde er

disse driftsformer ikke længere rentable og er derfor ophørt. Det betyder, at arealerne gror til i krat og skov, hvorved de lyskrævende arter, der er karakteristiske for naturtyperne, forsvinder.

Jo større de enkelte lysåbne naturområder er, jo flere typer af levesteder kan der være i området (f.eks. lavninger, sydvendte skråninger, buskadser der giver ly og læ) og jo mere robuste er de over for negative påvirkninger. Når naturområderne er mindre og ligger spredt i landskabet har arterne sværere ved at sprede sig mellem de egnede levesteder. For at sikre at der kan udvikles større og mere sammenhængende og robuste naturområder foreslås knap 35 ha udlagt til overvejende lysåben natur. Størstedelen af disse arealer, som også omfatter markante sprækkedale, er beliggende inden for en eksisterende fredning, som ikke tillader genplantning, når skovene er afdrevet.

Som privat lodsejer har man ikke en forpligtelse til at pleje sine lysåbne arealer, og der er derfor risiko for at endnu flere naturområder gror til og vokser ud af den beskyttelse, der ellers findes jævnfør naturbeskyttelsesloven. Med en fredning får plejemyndigheden, kommunen, ret til at pleje private naturområder.



Årsdale Ret, et stort lysåbent hedeområde

Fugle

På arter.dk som er Danmarks videnbase om de arter, der lever i vores natur, samles data fra private og offentlige kilder. Data viser, at der er registreret 139 arter af fugle i Paradisbakkerne. Mosaikken af skov og lysåbne naturområder tilbyder mange typer af levesteder og fuglene kvitterer ved deres tilstedeværelse. Af de mere sjældne eller

karakteristiske fugle kan nævnes perleugle, vandrefalk, trane, natravn, lille flagspætte, rødrygget tornskade og ravn.

Perleugle

Perleuglen er på rødliste 2030 opført som kritisk truet. I Danmark ses arten primært om vinteren, men siden 1979 har den uregelmæssigt ynglet på Bornholm. Det antages, at perleuglen indvandrede i forbindelse med at sortspætten fra omkring 1970 bredte sig til bl.a. Bornholm fra Sydsverige. Den yngler især i ældre nåleskov, hvor den benytter gamle sortspættehuller, men den kan også yngle i redekasser. Føden består næsten udelukkende af mus.

Perleugle er på udpegningsgrundlaget for det Natura 2000-område, som Paradisbakkerne er en del af (se afsnit om Natura 2000 neden for). Det betyder, at der skal arbejdes for at der er gode yngle- og rasteområder for arten i hele Natura 2000-området.

Fakta om Rødliste 2030

Listen rummer en vurdering af 13.898 arters risiko for at uddø fra den danske natur.

17,2 % af de vurderede arter er truede i kategorierne kritisk truet, truet eller sårbar.

Rødlistekategorierne



Vandrefalk

Vandrefalken er ligesom perleuglen opført på rødliste 2030 som truet, i kategorien sårbar. I 1972 forsvandt arten som ynglefugl i Danmark som følge af indsamling af unger og forgiftning med miljøgifte. Billedet var det samme andre steder i Europa, men efterfølgende forbud mod miljøgifte og bedre beskyttelse mod jagtlig efterstræbelser suppleret med udsætningsprojekter i flere lande betød at den europæiske bestand begyndte at komme sig. I 2001 genindvandrede vandrefalken til Møns Klint, hvor den ynglede for første gang i 30 år. I 2019 var der 13 par med æg og/eller unger, herunder også ynglepar på Bornholm.

Ynglestederne er typisk klippesprækker og føden består af næsten udelukkende af mellemstore fugle som duer, vadefugle og små ænder som bliver torpederet i luften når falken styrtdykker.

Trane

Antallet af ynglende traner er gået markant frem siden 1990'erne, og antallet af ynglende traner vurderes nu at være op mod 1.000 par. På Bornholm yngler tranerne typisk i skovmoser hvor den også finder en stor del af føden i form af plantedele, insekter, padder, mus og fugleunger. I Paradisbakkerne er der registreret ynglende trane i en sø i nærheden af Årsdale Ret.

Trane er lige som perleuglen på udpegningsgrundlaget som ynglefugl i Natura 2000-området. I 2019 blev der registreret 17 ynglefugle i Natura 2000-området.

Natravn

Natravnen er opført på rødliste 2030 som næsten truet. I 1800-tallet var natravnen almindelig, især på de jyske heder, men efterhånden som hederne blev tilplantet eller groede til på grund af manglende pleje, og på grund af det øgede pesticidforbrug i Europa, der medførte udryddelse af en stor del af natravnsens fødegrundlag, faldt bestanden betydeligt. I takt med at hederne er forsvundet har natravnen formået at tilpasse sig relativt åbne nåletræsbevoksninger. I Paradisbakkerne findes natravn især i og omkring det store hedeområde Årsdale Ret.

Om dagen er natravnen inaktiv, mens den om natten fanger natsværmere og andre insekter i flugten.

Rødrygget tornskade

Hvis man i åbne naturområder med enkeltstående træer og buske støder på insekter spiddet på tornene, så er det med stor sandsynlighed rødrygget tornskade, der har hamstret byttedyr. Padder, krybdyr, gnavere og småfugle er dog også på menuen.

På landsplan er der tale om at antallet af danske ynglepar er i moderat tilbagegang, og i den østlige del af landet menes ødelæggelse af levesteder at udgøre årsagen til tilbagegangen. I Paradisbakkerne ynglende formentlig to par i Årsdale Ret i 2022.

Rødrygget tornskade er også på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Lille flagspætte

Som navnet siger er lille flagspætte en lille spætte. På størrelse med spætmejse. Den begyndte at yngle i Danmark i 1964, og nu findes der omkring 100 ynglepar, primært i skovene på Bornholm og i Nordsjælland. Den lever i løv- og blandskove, med rigelig forekomst af døde og døende træer, hvor reden hugges ud, og fødegrundlaget udgøres næsten udelukkende af insekter og andre smådyr den finder i revner og under bark.

Det er uvist hvor mange ynglepar, der er i Paradisbakkerne, men arten er registreret så sent som i 2023.

Natura 2000

Natura 2000-områder er et netværk af beskyttede naturområder i EU og områderne udgøres af fuglebeskyttelsesområder, habitatområder og Ramsar-områder. Et område kan være omfattet af en eller flere af de tre typer beskyttelse.

Hele fredningsområdet er en del af Natura 2000-område nr. 186 "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne", der udgøres af Habitatområde nr. 162 og Fuglebeskyttelsesområde nr. 80.



Fredningsområdet ligger inden for habitatområde nr. 162 (grøn skravering) og fuglebeskyttelsesområde nr. 80 (lille skravering).

I Danmark er der udpeget 250 Natura 2000-områder, og hvert område er udpeget for at beskytte særlige naturtyper og arter, det såkaldte udpegningsgrundlag. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 186 er angivet i tabellerne neden for.

Når et område er udpeget som Natura 2000-område indebærer det, at der skal sikres en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, som området er udpeget for at beskyttes, og at der skal gøres en aktiv indsats for at sikre eller genoprette naturen i området.

Staten udarbejder Natura 2000-planer hvert sjette år som beskriver hvilke mål, der skal nås, og på baggrund af planerne udarbejder kommunerne Natura 2000-handleplanerne, som beskriver, hvilke indsatser der skal til for at disse mål nås. Natura 2000-planen er bindende for myndighederne, hvilket betyder, at alle myndigheder i deres arealdrift og naturforvaltning skal lægge Natura 2000-planen til grund.

I Danmark er habitatdirektivet implementeret i lovgivningen således, at de arealer, der er direkte beskyttede og skal opnå gunstig bevaringsstatus, er de arealer, der opfylder betingelserne for at være en naturtype, der er på udpegningsgrundlaget eller som er levested for en eller flere af arterne på udpegningsgrundlaget. Disse kortlægges af Miljøstyrelsen hvert 6. år.

De overordnede mål for Natura 2000-område nr. 186 er bl.a. at arealet af skovnaturtyperne, tør hede og indlandsklippe sikres. Disse naturtyper er enten i en stærk ugunstig bevaringsstatus eller har store forekomster i den kontinentale biogeografiske region. Samtidig skal området være et godt leve- og ynglested for bl.a. bechsteins flagermus, damflagermus og perleugle, som kun har få forekomster i Danmark. Hverken bechsteins flagermus eller damflagermus er registreret i Paradisbakkerne, men derimod andre steder inden for Natura 2000-området. Perleugle er senest i 2014 registreret som ynglefugl i Paradisbakkerne, men forekommer flere andre steder i Natura 2000-området.

Et fredningsforslag skal i henhold til naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 2 og 3 medvirke til at opfylde Danmarks internationale forpligtelser inden for Natura 2000-området og indeholde en redegørelse for, hvorledes fredningen medvirker hertil.

Formålet med fredningen er bl.a. at bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten med særlig vægt på at skabe en mosaik af ekstensivt naturnær drevet skov med hjemmehørende arter og sammenhængende lysåbne naturområder samt at øge andelen af skov med hjemmehørende arter. Samtidig er det en del af formålet at skabe grundlag for naturpleje, hvilket vil styrke muligheden for at naturtyperne og arterne kan opnå gunstig bevaringsstatus.

Der er visse begrænsninger, der pålægges private lodsejere i driften af arealer, der er kortlagt som lysåben habitatnatur eller skovhabitatnatur. Men der er i et Natura 2000-område f.eks. ikke noget til hinder for, at et nåletræsareal med ikke-hjemmehørende arter fældes og erstattes af ny beplantning med ikke-hjemmehørende arter eftersom det ikke direkte vil forringe udpegningsgrundlagets tilstand. Med andre ord, der er som udgangspunkt ikke nogen restriktioner for driften på arealer, der ikke er kortlagt som habitatnatur eller habitatskov. Det betyder, at den lovlige drift på disse arealer ikke nødvendigvis understøtter Natura 2000-planens målsætninger. Der kan således gå meget lang tid før målene om gunstig bevaringsstatus nås. Fredningen vil med de foreslåede bestemmelser for skovene på sigt medvirke til at skabe grundlag for at andelen af skovhabitatnaturen øges, og vil således understøtte målsætningerne for Natura 2000-området.

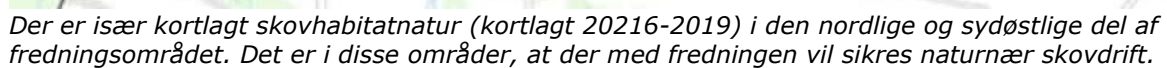
Af Miljøstyrelsens [Miljøgis for Natura 2000-basisanalyse 2022-2027](#) fremgår at en stor del af de kortlagte lysåbne habitatnaturtyper har moderat eller ringe tilstand. Natura 2000-indsatserne på privatejede arealer er især baseret på frivillige tilskudsordninger til naturvenlige driftsformer, men i mange tilfælde vil arealerne være for små til at det er rentabelt for den enkelte lodsejer at søge tilskud til driften og pleje arealerne. Fredningen vil give kommunen mulighed at udføre pleje på privatejede arealer og derfor muligheden for at medvirke direkte til at disse arealer kan opnå gunstig bevaringsstatus.

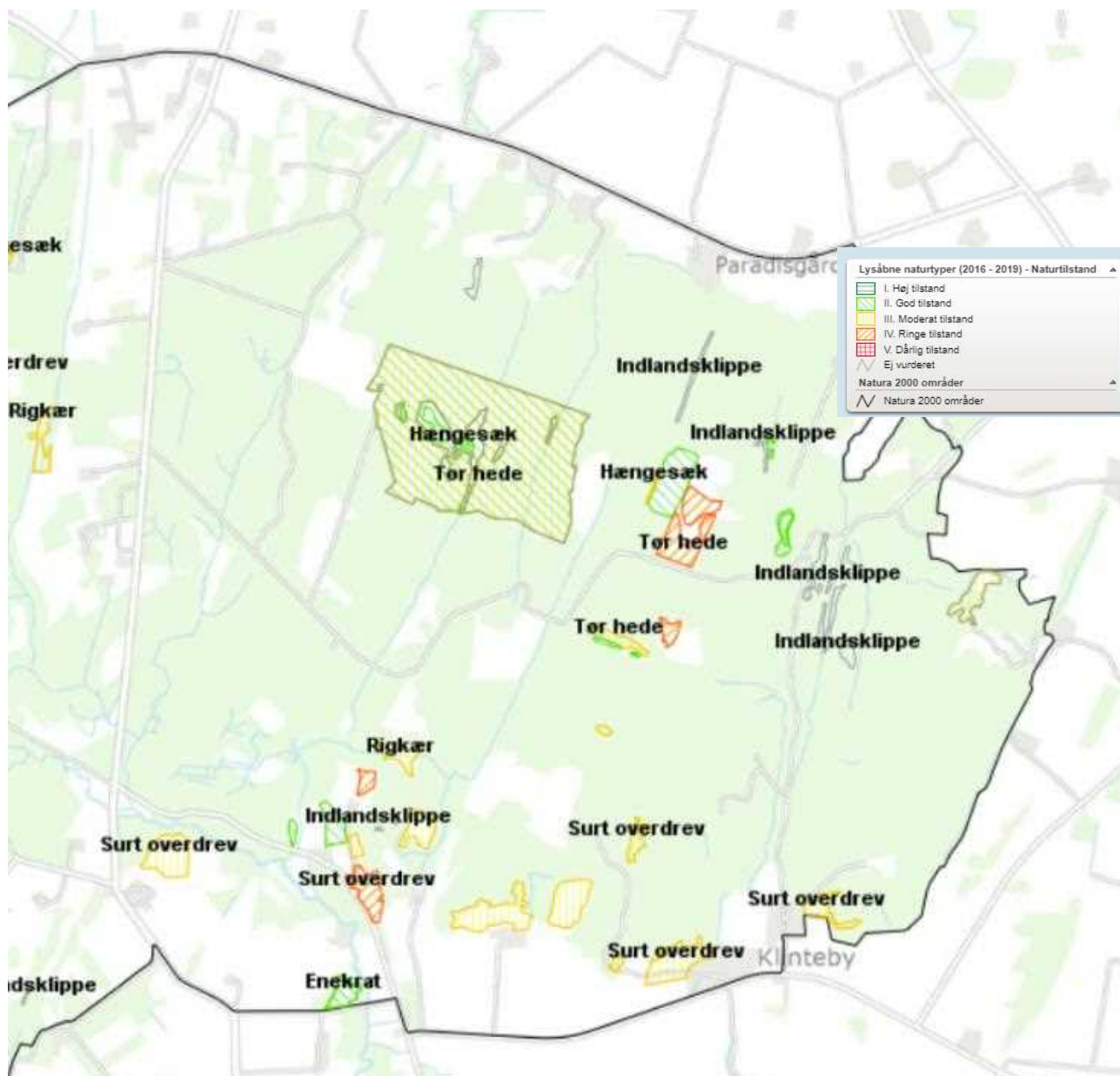
Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 162		
Naturtyper:	Søbred med smårter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Hængesæk (7140)	Avneknippemose* (7210)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Indlandsklippe (8220)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Vinteregeskov (9170)	Stilkege-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Bred vandkalv (1081)	Lys skivevandkalv (1082)
	Stor vandsalamander (1166)	Bechsteins Flagermus (1323)
	Damflagermus (1318)	

Udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 162

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 80		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rød glente (Y)
	Rørhøg (Y)	Hvepsevåge (Y)
	Engsnarre (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Trane (Y)	Perleugle (Y)
	Sortspætte (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde nr. 80





Miljøstyrelsens nyeste kortlægning (2016-2019) viser, at en stor del af de lysåbne naturtyper har moderat eller ringe tilstand. Der er ikke udarbejdet et tilstandsvurderingssystem for naturtypen indlandsklippe.

Særligt beskyttede arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV

Inden for fredningsområdet findes flere arter, som er på habitatdirektivets bilag IV over strengt beskyttede arter, hvis yngle- og rasteområder ikke må ødelægges. Det gælder både inden for og uden for Natura 2000-områderne. Det er bl.a. arterne markfirben, stor vandsalamander, løvfrø og springfrø.

Markfirben

Markfirben er registreret i den sydøstlige del af fredningsområdet og arten er lige som padder og andre krybdyr et såkaldt vekselvarmt dyr, der er afhængig af solens varme for at være aktiv og kunne reproducere sig. De yngler derfor hvor der er solvendte skråninger med løs jord og sparsom vegetation, hvor æggene kan graves ned. Egnede levesteder findes typisk i

overdrev, klitter og heder, hvor der vokser mange forskellige planter, så fødeudbuddet af insekter er stort, og hvor der er mulighed for at finde skjul under buske. Om vinteren går markfirben i dvale, typisk i musehuller eller i hulheder under sten eller rødder på solvendte skrånninger og andre veldrænede arealer. Markfirbenet er i tilbagegang i Danmark, og især indlandsbestandene har været udsat for kraftig tilbagegang. På grund af dens stedfaste levevis har arten en forholdsvis lav spredningsevne, og er derfor sårbar over for opsplitning af bestandene ved f.eks. ødelæggelse af levesteder og spredningskorridorer eller ved tilgroning.

Arten er på den danske rødliste registreret som sårbar.

Stor vandsalamander

Stor vandsalamander opholder sig det meste af året på land, men i foråret søger salamanderne til vandhuller med forholdsvis rent vand, hvor æggene lægges på planter som vandmynte og svømmende vandaks, typisk i april-juni. Ynglesuccesen er størst, hvis der ikke er fisk i vandhullerne, og hvis maksimalt 20 % af vandfladen er skygget.

I modsætning til andre paddearter, opholder en stor del af de nyforvandlede salamandre sig i lange perioder i vandhullerne. Også voksne individer kan opholde sig i vandhullerne i om sommeren, men ellers er leve- og rasteområder ofte i nærheden af ynglevandhullerne, hvor der er gode skjulesteder, f.eks. i skove med bunker af dødt ved eller levende hegn. Her lever de især af regnorme, snegle og insekter, mens de i vandhullerne især lever af æg fra frøer og tudser.

Overvintring sker typisk frostfrie steder i rasteområderne, men store larver kan også overvintre i vandhullerne.

Stor vandsalamander er meget stedbunden, og koloniserer sjældent nye vandhuller mere end 6-700 meter væk. Ødelæggelse af ynglesteder, herunder tilgroning, samt udsætning af ænder er nogle af truslerne mod arten. I Paradisbakkerne er arten registreret flere steder.

Springfrø

Springfrø yngler i vandhuller i marts og april og er ikke specielt kræsen hvad angår typen af vandhul, dog skal det være solbeskinnet og med god vandkvalitet. Vandhuller i eller ved løvskov foretrækkes. Efter æglægningen, som sker ved at æg fæstnes til stængler eller grene, har springfrøerne en inaktiv periode. Omkring maj bliver de igen aktive, og de fleste vandrer væk fra ynglevandhullet. Umiddelbart efter forvandlingen vandrer også de nye frøer væk fra vandhullet.

På land opholder springfrøerne sig typisk i lysåben og fugtig løv- eller blandskov, hvor der er en varieret bundvegetation. Her lever de af bl.a. insekter, edderkopper, tusindben, snegle og regnorme indtil de i oktober-november går i dvale, på steder der er frostfrie og fri for oversvømmelse.

I modsætning til f.eks. stor vandsalamander, har springfrø en stor evne til at sprede sig i landskabet og kolonisere nye vandhuller, også når de ligger i en afstand af op til 2 km. Springfrø er da også registreret flere steder i Paradisbakkerne, og er den eneste art af brune frøer på øen.

Tilgroning og næringsstofftilførsel til ynglevandhullerne er nogle af truslerne mod arten, som igennem 1900-tallet var i betydelig tilbagegang, og som stadig i nogle landsdele er en truet art.

Løvfrø

Løvfrø har behov for solbeskinne vandhuller uden fisk og med god vandkvalitet for at kunne yngle. Det er samtidig nødvendigt, at der tæt på ynglestederne er velegnede rasteområder i

form af solbeskinnet høj vegetation som buske, krat og levende hegn. Fødegrundlaget udgøres i høj grad af insekter.

Typisk i slutningen af april vandrer frøerne til ynglevandhullerne, hvor æggene lægges i små ægklumper på vandplanter som vandranunkel og svømmende vandaks i maj og juni. Hunnerne forlader oftest vandhullerne umiddelbart efter æglægning, og i slutningen af juli går de nyforvandlede frøer på land.

Når nattefrosten sætter ind, går frøerne i dvale under blade eller dødt ved, i hulrum under jorden eller i stendyrer under træer og buske. Ofte er overvintringsstederne i de samme områder, som frøerne anvendte til rasteområder i sommerperioden.

Truslerne mod løvfrø er bl.a. ødelæggelse af yngleområder, tilgroning, overskygning og udsætning af fisk, krebs og ænder.

På Bornholm gik løvfrø tilbage med ca. 90 % i slutningen af 1900-tallet, frem til 1990. Siden da blev der udført en række udsætningsprojekter, også på Bornholm, og arten gik frem på landsplan. I Paradisbakkerne er løvfrø registreret adskillige steder.

Fredningen får til formål bl.a. at bevare og forbedre naturværdierne, med særlig vægt på at skabe en mosaik af ekstensivt naturnær drevet skov med hjemmehørende arter og sammenhængende lysåbne naturområder som heder, overdrev, moser og enge. Dette vil understøtte bestandene af de nævnte bilag IV-arter fordi der på sigt vil være flere egnede yngle- og/eller rastesteder, og fordi kvaliteten af de eksisterende levesteder blive sikret gennem naturpleje.

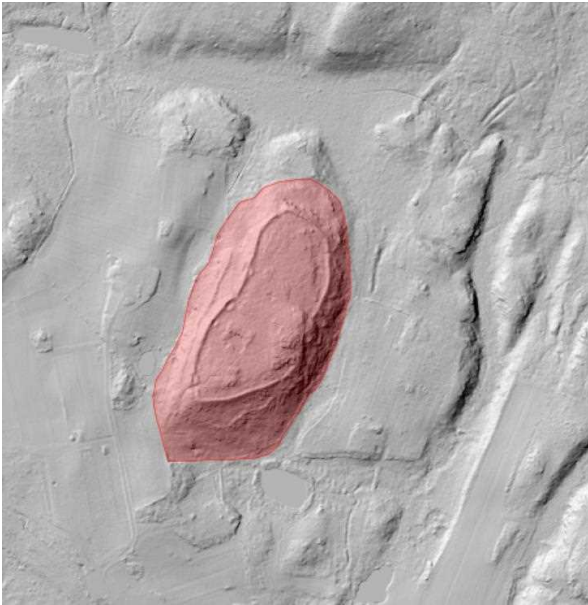
Kulturspor

Gamleborg

På et klippeplateau i den sydlige del af fredningsområdet ligger Gamleborg, der er en tilflugtsborg fra ældre jernalder. De tidligste dele kan føres tilbage til omkring 400 år efter Kr. I middelalderen lå borgen dog hen som en ruin, og i dag fremstår borgen tilgroet, men dens udstrækning kan erkendes på den ca. 1 meter høje vold af sten og jord, der stadig findes omkring størstedelen af anlægget.

Af Bornholms Kommuneplan 2020 fremgår, at Gamleborg er udpeget som særligt kulturmiljø. Særlige kulturmiljøer rummer en stor koncentration af betydningsfulde kulturspor fra forhistorisk og historisk tid. Det er områder der indeholder fredede fortidsminder og værdifulde kulturlandskaber, og hvor der er stor sandsynlighed for, at der gemmer sig værdifulde arkæologiske fund.

Fredningen som foreslået vil bl.a. få til formål at bevare de kulturhistoriske værdier, og lægger op til at der skal foretages pleje af Gamleborg så den fremstår mere tydeligt i landskabet. Plejen kan derfor bl.a. indebære, at borganlægget ryddes for vegetation. Dette vil være helt i tråd med kommuneplanens målsætning om at Bornholms kulturarv skal være et aktiv i kommunens turismepolitik.



Skyggekortet viser tydeligt Gamleborgs udstrækning i form af volden omkring anlægget. Det menes, at borgen blev brugt som tilflugtssted for folk med deres husdyr og andre værdier, når der var krig.



Det fremgår af højdekurverne, at Gamleborg ligger på en klippebanke.



Der lægges op til at der skal foretages pleje af fortidsmindet Gamleborg, så det fremstår mere tydeligt i landskabet.

Pilte

Som et levn fra højlyngstiden finder man, for det meste nu lidt skjult og mørkt inde i plantningerne, såkaldte pilte. Det er små kegleformede stendynger, der ligger højt på det blottede grundfjeld og som har tjent som kendingsmærker, varder, på den i sin tid vidtstrakte lyngflade. Ordet "pilt" er afledt af det oldnordiske ord "piltr", der hentyder til "en lille dreng".

Midterpilt ligger på det højeste punkt i Paradisbakkerne, 113 meter over havniveau.



Midterpilt



Østerpilt

Beskyttede sten- og jorddiger

Inden for fredningsområdet findes en række sten- og jorddiger, der er beskyttede efter Museumslovens § 29a. Beskyttelsen af digerne har tre formål:

- Den kulturhistoriske værdi som giver oplysninger om ældre tiders hegning og markering af skel og ejendom i landskabet
- Den landskabelige værdi som struktur i landskabet
- Den biologiske værdi for dyr og planter som levested og spredning i landskabet

Fredningsforslaget lægger ikke op til yderligere regulering af sten- og jorddiger.

Offentlighedens adgang

I området er der et omfattende net af afmærkede stier, hvoraf en af ruterne er en del af Højlyngsstien, en 67 kilometer vandrerute, der går på tværs af Bornholm fra Sandvig Strand til Paradisbakkerne.

Offentlighedens adgang til Paradisbakkerne er i dag reguleret af bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven og af de eksisterende fredninger. Det betyder, at skovene er åbne for færdsel til fods og på cykel ad stier og veje samt at udyrkede arealer er åbne for færdsel til fods og ophold, hvis der er lovlig adgang til dem, altså via veje eller stier. Den eksisterende

fredning af bl.a. Årsdale Ret giver offentligheden adgang til fods på hele det fredede areal. Det samme gør den fredningslignende deklaration i det område i den sydøstlige del af Paradisbakkerne, der kaldes Klinten. Med fredningsforslaget fastholdes, at offentlighedens adgang til området reguleres af bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven, dog fastholdes den udvidede ret til at færdes på alle arealer inden for den eksisterende fredning og fredningsdeklaration, jf. kortbilag 1 hvor arealerne er angivet med signaturen "fri fladefærdsel". Samtidig foreslås, at plejemyndigheden skal etablere et nyt stiforløb i den sydøstlige del af området, jf. fredningskortet. Det nye stiforløb er en reetablering af et tidligere forekommende stiforløb som nu er svært at erkende i landskabet.

For at øge offentlighedens adgang til den vestlige del af fredningsområdet, foreslås det at der skal etableres en parkeringsplads på hjørnet af Oksemyrevej og Plantagevej, jf. fredningskortet.



Kommunen har afmærket en række vandrestier i Paradisbakkerne. Udover disse er der utallige mindre stier, og der er således gode muligheder for at offentligheden kan færdes i området.

Friluftsliv

Der er allerede i dag rig mulighed for offentligheden til at færdes i området til fods og på cykel, ligesom det i visse tilfælde er muligt at færdes til hest, jf. naturbeskyttelseslovens kapitel 4. På grund af de store fredningsværdier, både landskabeligt og naturmæssigt, lægger fredningsforslaget op til, at der ikke må opføres nogen former for sportsanlæg og lign. Dog vil det være muligt inden for fredningsområdet at opføre enkelte shelters til offentlighedens benyttelse, hvis målet ikke er kommerciel udnyttelse af de opførte shelters.

Naturpleje og naturplejeaftaler

Som plejemyndighed udfører Bornholms Regionskommune allerede i dag naturpleje i de dele af fredningsområdet, hvor der er eksisterende fredninger. Det drejer sig bl.a. om en årlig rydning af opvækst i form af birk, bævreasp og diverse småbuske på Årsdale Ret, men også rydninger i nogle af sprækkedalene. Plejen indebærer også opsætning af hegn, så arealer kan afgræsses af f.eks. kreaturer og får.

Jagtforeningen Ibsker Husmandsplantage, der ejer en række arealer, herunder Årsdale Ret, udfører også naturpleje på foreningens arealer efter anvisning fra Bornholms Regionskommune.

Erfaringer med naturpleje medfører, at der løbende opnås ny viden om, hvordan man bedst sikrer og øger biodiversiteten på den enkelte lokalitet, og der kan derfor opstå behov for at ændre metoder over tid. På den baggrund er det uhensigtsmæssigt, at det f.eks. af den eksisterende fredning fra 1932 fremgår, at græsning med kreaturer ikke må finde sted. I dag ved man at kreaturer er særdeles egnede til naturpleje, gerne i samgræsning med heste.

Med fredningsforslaget sættes bredere rammer for fremtidens naturpleje i Paradisbakkerne, men med fokus på at plejen tilrettelægges således, at den opfylder fredningens formål om at bevare og forbedre naturværdierne, og i særlig grad tage sigte på bevaring af sårbare og sjældne arter. Samtidig foreslås det, at en række arealer udlægges til overvejende lysåben natur, der kan skabe sammenhæng mellem andre lysåbne områder, men også synliggøre landskabet betydeligt mere. En stor del af disse arealer er allerede fredet, og er arealer som efter fredningen fra 1932 ikke må beplantes igen.

Råstofindvinding og vandindvindingsinteresser

To områder inden for fredningsområdet er udlagt til råstofindvindingsområde i Bornholms Regionskommunens Råstofplan 2020. Dele af disse to områder er udnyttet til råstofindvinding, mens resten endnu ikke er udnyttet. Med udpegningerne vil der til stadighed være en berettiget forventning om at kunne udnyttet råstofferne. Fredningsforslaget lægger derfor ikke op til yderligere regulering af disse arealer.



To områder inden for fredningsgrænsen er udlagt til råstofgraveområder. Områderne er delvist udnyttet til indvinding. Fredningen hindrer ikke udnyttelse af råstofferne i disse to områder.

4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold

Eksisterende fredninger

Inden for fredningsområdet ligger en fredning "Paradisbakkerne", der omfatter ca. 100 ha. Fredningen er fra 1932 og har til formål at bevare en rest af højlyngen, Årsdale Ret, samt friholde visse sprækkedale for fremtidig beplantning. Fredningen sætter visse begrænsninger for jagten, bl.a. at der ikke må foretages enkeltmandsjagt. Derudover indeholder fredningen et forbud mod råstofindvinding.

Udover fredningen fra 1932 er der i området fredningslignende deklARATIONER fra henholdsvis 1934 og 1973. Deklarationen fra 1934 omhandler en fredning af det område, der kaldes "Klinten" som ligger i den sydøstlige del af området. Formålet er at området skal henligge i sin nuværende tilstand og offentligheden have fri og uhindret adgang dertil og ret til at opholde sig der. Deklarationen fra 1973 omhandler alene en frastykning af et areal.

Zonestatus

Hele fredningsområdet ligger i landzone.

Kommuneplanforhold

Der er en række udpegninger i Bornholms Regionskommunes kommuneplan (2020-2032) vedrørende Paradisbakkerne. Fælles for dem er, at de sigter på at bevare og øge naturværdierne samt beskytte landskabsværdierne, de geologiske værdier og de kulturhistoriske værdier. Fredningsforslaget er udarbejdet i overensstemmelse med den kommunale planlægning og understøtter denne.

Grønt Danmarkskort

Udpegningerne i Grønt Danmarkskort sker på baggrund af reglerne i planloven, og formålet er at det Grønne Danmarkskort skal sikre en forstærket indsats for større og sammenhængende naturområder ligesom udpegningerne skal tjene som et strategisk planlægnings- og prioriteringsværktøj i forhold til kommende naturindsatser.

Udpegningerne i Grønt Danmarkskort er bl.a. naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og økologiske forbindelser. Af nedenstående kort fremgår, at hele fredningsområdet er udpeget som naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og økologisk forbindelse.

I kommuneplanens retningslinjer for Grønt Danmarkskort hedder det bl.a. at: "Naturindsatsen inden for Grønt Danmarkskort prioriteres højt i følgende områder: naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, herunder Natura 2000-områder".



Naturbeskyttelsesområde



Økologisk forbindelse

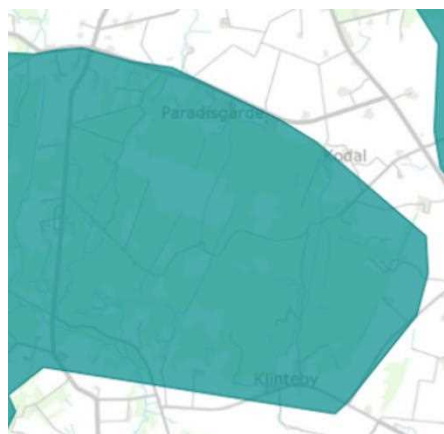
Landskabsværdier

Af kommuneplanen fremgår, at hele fredningsområdet er udpeget som særligt værdifuldt landskab og større sammenhængende landskab. Både de særligt værdifulde landskaber og større sammenhængende landskaber er udpeget for at sikre de landskabelige værdier, som er af uvurderlig betydning for befolkningens friluftsliv og rekreation.

Det fremgår af kommuneplanens retningslinjer bl.a. at "som udgangspunkt må der ikke gennemføres byggeri, anlæg eller skovrejsning inden for de særligt værdifulde landskaber, hvis ændringerne forringer områdets landskabelige værdier eller ikke understøtter og styrker landskabernes karaktertræk".



Særligt værdifuldt landskab



Større sammenhængende landskaber

Øvrige udpegninger i kommuneplanen

Desuden er langt størstedelen af Paradisbakkerne udpeget som geologiske bevaringsværdier, og det fremgår af kommuneplanen, at målsætningen for disse områder bl.a. er at de skal beskyttes mod gravning, bebyggelse, tekniske anlæg, skovplantning og kystsikring.

Gamleborg og området umiddelbart omkring Gamleborg er udpeget som særligt kulturformål, og af retningslinjerne fremgår bl.a., at "det er vigtigt at samspillet mellem kulturspor, naturgrundlag og landskab bevares. Derfor må etablering af nye anlæg, ny bebyggelse og andre indgreb, der i væsentlig grad forringer oplevelsen eller kvaliteten af de særlige kulturmiljøer ikke finde sted".



Geologiske bevaringsværdier



Værdifulde kulturmiljøer

Lokalplanforhold

Der er hverken vedtagne lokalplaner eller lokalplanforslag inden for fredningsområdet.

Jagt

Af Paradisbakkerne-fredningen fra 1932 fremgår, at Husmandsplantagen (Ibsker Jagtforening) har jagtretten i området, men at der ikke må forekomme enkeltmandsjagt og at jagten kun må drives af en jagtforening. Samtidig må jagt ikke afholdes i tiden fra 1. marts til hare- eller råvildtjagten går ind om efteråret.

Fredningsforslaget lægger op til at fastholde disse bestemmelser i de eksisterende fredede områder, mens jagten på øvrige arealer skal være tilladt efter den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning.

5. Forslag til fredningsbestemmelser

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål

- at bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særlig vægt på at skabe en mosaik af ekstensivt naturnær drevet skov med hjemmehørende arter og sammenhængende lysåbne naturområder som heder, overdrev, moser og enge,
- at sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området,
- at sikre de geologiske interesser,
- at medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus af arter og naturtyper, som Natura 2000-område nr. 186 er udpeget for,
- at skabe grundlag for naturpleje,
- at sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ved etablering og fastholdelse af sammenhængende stisystemer,

§ 2 Fredningsområdet

Stk. 1. Det fredede område omfatter 641,7 ha og fremgår af fredningskortet. Fredningsområdet fremtræder som en mosaik af skov og lysåbne naturområder.

Stk. 2. Hele fredningsområdet er omfattet af Natura 2000 og underlagt den til enhver tid gældende Natura 2000-plan og tilhørende kommunale og statslige handleplaner.

§ 3 Bevaring af området

Stk. 1. Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring er gunstig i forhold til fredningens formål, påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation.

Stk. 2. Fredningsnævnets godkendelse erstatter ikke nødvendige tilladelser eller dispensationer, som skal indhentes ved andre myndigheder.

§ 4 Arealernes drift og anvendelse

Stk. 1. Driften af skov- og naturarealer skal ske i overensstemmelse med den til enhver tid gældende Natura 2000-plan og deraf følgende kommunale og statslige handleplaner.

Skov:

Naturnær skovdrift

Stk. 2. Skov angivet på kortbilag 2 med signaturen "naturnær skovdrift", skal drives med ekstensiv naturnær skovdrift, defineret som:

- blandskov med hjemmehørende arter (som til enhver tid er defineret af Miljøstyrelsen, dog også rødgran), og med maks. 20 % nåletræer på ejendomsniveau.
- selvforyngelse, dog må selvforyngelse fra ikke-hjemmehørende arter til enhver tid fjernes
- døende træer og dødt ved må ikke fjernes
- Renafdrift er ikke tilladt. Der må foretages tynding i et omfang, der sikrer, at der til stadighed er mindst 50 % sammenhængende kronedække på tyndingsarealet.
- Der må forekomme lysstilling for at skabe tydelige skovbryn eller for at skabe små lysninger.
- Der er forbud mod gødskning og anvendelse af pesticider.

Stk. 3. Den naturnære skovdrift skal sikre en varieret skov med mange arter af hjemmehørende træer i forskellige aldre, herunder gamle og særprægede træer, og med en rig og varieret bundvegetation samt bevarelse af dødt ved.

Øvrige skovarealer

Stk. 4. På arealer angivet med signaturen "øvrige skovarealer" på kortbilag 2, skal der efter afdrift genplantes med blandskov af hjemmehørende arter, dog max. 40 % nåletræer. Rødgran betragtes som hjemmehørende. Dødt ved må ikke fjernes. Fredningen er ikke til hinder for at undlade at genplante skov, således, at arealer overgår til lysåben natur.

Ny lysåben natur

Stk. 5. Arealer angivet på kortbilag 2 med signaturen "ny lysåben natur" skal efter afdrift, senest ved almindelig omdriftsalder, konverteres til overvejende lysåben natur som indlandsklippe, hede og overdrev.

Stk. 6. Undtaget for kravet i stk. 6 er del-arealer, hvor der er udviklet skovnaturtyper og/eller levesteder for arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, og hvor konvertering derfor vil være i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Ligeledes undtaget er arealer, der indeholder levesteder for andre sjældne og/eller truede arter, og hvor hensynet til disse ifølge plejemyndigheden bør prioriteres højere end konverteringen til lysåben natur.

Nye lysåbne arealer, lysåben habitatnatur og arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

Stk. 7. Arealer angivet på kortbilag 2 med signaturen "ny lysåben natur" skal udvikles til overvejende lysåben natur og sammen med arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og/eller som er kortlagt som lysåben habitatnatur, skal de fastholdes som lysåben natur, jf. dog stk. 6.

Stk. 8. Arealerne må ikke omlægges, tilplantes, jordbearbejdes og tilsås medmindre, det sker som led i en plejeplans indsatser for at fremme biodiversiteten og efter tilladelse fra tilsynsmyndigheden.

Stk. 9. Arealerne må ikke gødskes, kalkes eller behandles med pesticider.

Generelt for arealerne

Stk. 10. Ikke-hjemmehørende arter må til enhver tid udtages/fjernes.

Stk. 11. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne kan overgå til driftsformer, hvor der tages yderligere biodiversitetshensyn, herunder f.eks. græsning med kreaturer og heste.

Stk. 12. Fredningen er ikke til hinder for tilplantning i private haver. Arealerne er markeret på fredningskortet (bilag 1) med signatur "hus med have og gårdspladsareal".

Fortidsminder

Stk.13. Plejemyndigheden udfører pleje, herunder rydning af vegetation, af Gamleborg, beliggende matr.nre. 149h og 149k Hovedejelavet, Ibsker efter reglerne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fortidsminder (nugældende BEK nr. 1514 af 14. december 2006), og efter inddragelse af Bornholms Museum, således, at fortidsmindet bevares og fremstår tydeligt i landskabet.

§ 5 Bebyggelse

Stk. 1. Der må ikke opføres ny selvstændig bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter, transformerstationer og lignende.

Stk. 2. Der må ikke opføres legeredskaber, terrasser, drivhuse og andre faste indretninger uden tilknytning til den eksisterende bebyggelse. Sådanne konstruktioner kan opføres på arealer som er omfattet af fredningskortets signatur "hus med have og gårdspladsareal".

Stk. 3. Der må ikke opføres bure og bygninger til pelsdyr-, svine- eller fjerkræsfarme, fasanerier, dambrug, rideskoler, ridehaller, stutierier, hestepensioner, drivhusgartnerier, planteskoler, frugtplantager eller koloni- og nyttehaver.

Stk. 4. Uden for have- og gårdspladsarealer må der ikke anbringes campingvogne eller lignende.

Stk. 5. Tilbygning til og udvendig ombygning af eksisterende bygninger kræver tilladelse af fredningsnævnet med hensyn til størrelse samt udformning, inkl. materiale- og farvevalg.

Stk. 6. Bygninger som er nødvendige for landbrugsdriften kan opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse efter forudgående godkendelse af Fredningsnævnet for så vidt angår byggeriets udformning, størrelse og placering.

Stk. 7. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for får, kreaturer og lignende efter Fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.

Stk. 8. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig anbringelse af skurvogne eller skure, der i kortere perioder er nødvendige for skovdrift eller naturpleje (max. 6 uger).

Stk. 9. Fredningen er ikke til hinder for opførelse af enkelte shelters hvis offentligheden får adgang til dem og således at der ikke sker en kommerciel udnyttelse af udlån af shelters. Opførelse af shelters kræver fredningsnævnets godkendelse hvad angår materiale, størrelse og placering.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

Stk. 1. Faste anlæg og konstruktioner, som f.eks. tårne, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer, solcelleparker og master, må ikke etableres inden for fredningsområdet, og der må ikke føres luftledninger over arealerne. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger.

Stk. 3. Etablering af sportsanlæg som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt. Det er heller ikke tilladt at etablere klatrebaner, glampingtelte og lign.

Stk. 4. Fredningen er ikke til hinder for hegning af hele eller dele af fredningsområdet til naturplejformål. Opsætning af hegn må ikke begrænse offentlighedens adgang efter naturbeskyttelsesloven. Hegn skal være almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyr. Sædvanlige hegn omkring nyplanter er tilladt såfremt disse fjernes igen inden 12 år efter opsætning.

Stk. 5. Der må opsættes informationstavler til formidling af fredningen på foranledning af plejemyndigheden.

Stk. 6. Der må ikke opsættes bistader.

Stk. 7. Der må ikke anlægges nye veje. Almindelig vedligeholdelse af mark- og skovveje med eksempelvis sten eller grus er tilladt.

Stk. 8. Nye stier må anlægges i overensstemmelse med fredningskortet. Herudover kan nye stier anlægges med Fredningsnævnets godkendelse efter aftale med lodsejere.

Stk. 9. Der må ikke etableres nye grøfter eller dræn. Plejemyndigheden kan dog i særlige tilfælde godkende nye grøfter eller dræn, hvis formålet er at muliggøre naturpleje, eller hvis det er nødvendigt for opretholdelse af udlagte veje og stier.

Stk. 10. Fredningen er ikke til hinder for etablering af de nødvendige foranstaltninger i forbindelse med pleje, anlæg af stier mv., f.eks. stenter, drikkeanlæg, fangfolde og lignende.

§ 7 Terrænændringer mv.

Stk. 1. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstofferne må ikke udvindes, heller ikke til eget brug. Undtaget herfra er dog to eksisterende råstofområder, jf. særlig angivelse på fredningskortet. Dog kan terrænændringer ske som led i naturgenopretning.

Stk. 2. Undtaget fra forbuddet i stk. 1 er mindre terrænændringer i private haver.

Stk. 3. Fredningen er ikke til hinder for arkæologiske udgravninger i området efter fredningsnævnets godkendelse.

§ 8 Offentlighedens adgang

Stk. 1. Offentlighedens adgangs- og opholdsret i området følger af de almindelige bestemmelser i gældende love, og eksisterende veje og stier er således åbne for offentlighedens færdsel til fods eller cykel, jf. naturbeskyttelseslovens bestemmelser.

Stk. 2. På de på kortbilag 1 markerede arealer med fri fladefærdsel (tidligere fredede områder) er der offentlig adgang på arealerne, og det er tilladt at tage ophold.

Stk. 3. Eksisterende stier, herunder de som er vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Fredningsnævnet kan godkende, at stiers, vejes og markvejes nuværende tracé kan ændres, såfremt den samlede stiforbindelse gennem landskabet ikke afbrydes, og offentlighedens mulighed for at opleve det fredede område ikke forringes.

Stk. 4. Der udlægges nye stier som vist med særlig signatur på fredningskortet. Stierne kan etableres som trampespor eller slæde 1 meter brede stier. Plejemyndigheden skal inden for 2 år efter fredningens gennemførelse have etableret de på kortet viste nye stier. Yderligere stier,

herunder ridestier, kan etableres af plejemyndigheden efter aftale med lodsejeren og efter fredningsnævnets godkendelse.

Stk. 5. Hvor adgang til de på fredningskortet angivne stier forhindres ved hegning af hensyn til græssende husdyr, skal stierne holdes åbne og tilgængelige for offentligheden med stenter, klaplåger, færiste eller lignende, eller ved at føre stien udenom eller imellem foldene.

Stk. 6. Hunde skal føres i snor. Undtaget herfra er brugshunde i forbindelse med jagt.

Stk. 7. Plejemyndigheden sikrer, at stier som fremgår af fredningskortet, holdes åbne ved f.eks. slåning af spor, når dette er nødvendigt for at kunne erkende stierne i terrænet. Hvis det er nødvendigt for offentlighedens færdsel, må plejemyndigheden udlægge spang, boardwalks og lign.m.m.

Stk. 8. Plejemyndigheden sikrer, at de stier som fremgår af fredningskortet, er afmærkede i terrænet og dermed synlige for publikum.

§ 9 Pleje og plejeplaner

Stk. 1. Plejemyndigheden, Bornholms Regionskommune, kan udføre pleje af de fredede arealer efter den til enhver tid gældende plejebekendtgørelse (nu BEK 924 af 27. juni 2016).

Stk. 2. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan over det fredede område senest 2 år efter fredningens gennemførelse med efterfølgende revision hvert 5.-10. år. Plejeplanen skal være koordineret med den gældende Natura 2000-plan.

Stk. 3. Plejeplanen skal redegøre for natur-, landskabs- og fortidsmindeplejeforanstaltninger og kan f.eks. indeholde foranstaltninger som rydninger, afgræsning, høslæt m.v. med henblik på at sikre, at de lysåbne arealer, fortidsminder og sprækkedale holdes åbne samt at eksisterende beplantning kan fjernes, nedskæres m.v. Plejen kan desuden indeholde foranstaltninger som skal sikre bedre levebetingelser for sjældne og/eller truede arter, f.eks. ved at skabe lysbrønde i tæt skov, også i de ekstensivt drevne dele, hvis dette har afgørende betydning for den/de arter, som plejen sigter mod at forbedre levebetingelserne for.

Stk. 4. Ved træfældning, jf. stk. 3, tilfalder det fældede træ ejeren, såfremt det fjernes inden en af plejemyndigheden fastsat frist. Ejeren kan ikke stille krav om opskæring, sammenkørsel af fældet træ eller kørsel til fast vej.

§ 10 Retningslinjer for plejen

Stk. 1. Plejen skal tilrettelægges således, at den opfylder fredningens formål om at bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten samt for at sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området.

Stk. 2. Pleje af skov, overdrev, indlandsklipper, heder, enge og moser skal bevare og fremme plantesamfund med arter, der er karakteristiske for naturtyperne, samt i videst muligt omfang fremme et rigt og varieret dyreliv. Plejen skal i særlig grad tage sigte på bevaring af sårbare og sjældne arter.

Stk. 3. Arter der er angivet på Naturstyrelsens Sortliste som invasive, kan bekæmpes over alt inden for fredningsområdet. Såfremt lodsejer ikke foretager nødvendig bekæmpelse, gennemfører plejemyndigheden så vidt muligt den fornødne bekæmpelse.

Stk. 4. Græsning skal som udgangspunkt være ekstensiv, og der må som udgangspunkt ikke tilskudsfodres på lysåbne arealer inden for fredningen. Opstår der behov for tilskudsfodring kan plejemyndigheden anvise hvor på en ejendom tilskudsfodring må finde sted, så næringsstoffølsomme områder friholdes. Fredningen er ikke til hinder for skovgræsning.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure til græssende dyr efter fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.

§ 11 Naturgenopretning

Stk. 1. Fredningen er ikke til hinder for, at der kan ske naturgenopretning eller genskabelse af den naturlige hydrologi i et område, efter nærmere beskrivelse i en plejeplan.

Stk. 2. På længere sigt er fredningen ikke til hinder for tiltag der genopretter en selvforvaltende natur med fri dynamik og naturlige processer efter en samlet plan og med fredningsnævnets tilladelse.

§ 12 Jagt

Stk. 1. På arealerne markeret med særlig signatur på fredningskortet er enkeltmandsjagt ikke tilladt. Jagten må kun drives af en jagtforening og jagt må ikke afholdes i perioden 1. marts til hare- eller råvildtjagten går ind om efteråret.

Stk. 2. På øvrige arealer er jagt tilladt i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning.

§ 13 Særbestemmelser

Stk. 1. Fredningen er ikke til hinder for fortsat drift af Paradisbakkerne Skovbegravelsesplads på matrikel nr. 149i Hovedejerlavet, Ibsker.

Stk. 2. Plejemyndigheden etablerer senest 2 år efter fredningens endelige vedtagelse en parkeringsplads på 400 kvadratmeter på matr.nr. 149aq Hovedejerlavet, Ibsker som angivet på fredningskortet.

§ 14 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 15 Ophævelse af eksisterende fredning

Følgende fredninger og deklARATIONER ophæves:

- Fredningen af Paradisbakkerne af 24. november 1932 (reg.nr. 00360.00)
- Deklaration af 20. oktober 1934, tinglyst på matr.nr. 51a Hovedejerlavet, Ibsker m.fl.
- Deklaration af 21. august 1973, tinglyst på matr.nr. 51a Hovedejerlavet, Ibsker m.fl.

Litteraturliste

[Aarhus Universitet 2021. Danmarks biodiversitet 2020. Tilstand og udvikling. Videnskabelig rapport nr. 465.](#)

[Aarhus Universitet 2023. Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV.](#)

[Biodiversitetskortet](#)

Bornholms Regionskommune. [Folder 2009](#).

Caspersen, Ole Hjorth: *Paradisbakkerne* i *Den Store Danske* på lex.dk. Hentet 9. maj 2023 fra <https://denstoredanske.lex.dk/Paradisbakkerne>

Danmarks Natur bind 1. 1967. Landskabernes opståen.

[Den Danske Rødliste 2019](#). Aarhus Universitet.

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland. [Rokkestenen](#).

Dofbasen.dk/danmarksfugle

Geologisk Museum, 1977. [Geologi på Bornholm](#)

Heilmann-Clausen, J., Bruun, H.H., Højgård Petersen, A., Riis-Hansen, R. og Rahbek, C. 2021. Forvaltning af biodiversitet i dyrket skov.

[Københavns Universitet 2016. Bevarelse af biodiversiteten i de danske skove.](#)

Miljøministeriet, 2021. [Natura 2000-basisanalyse 2022-2027](#), revideret udgave. Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne.

Naturbasen.dk

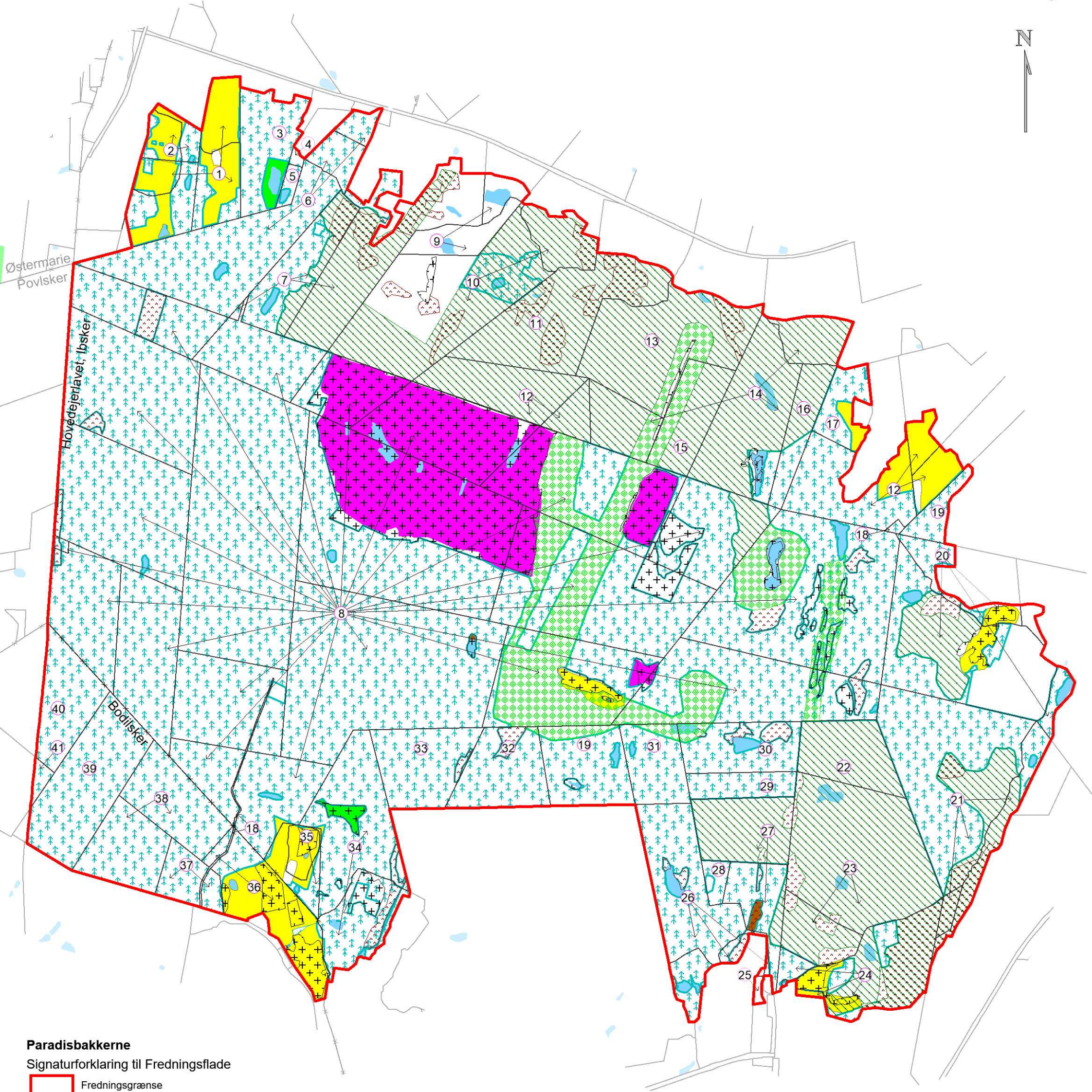
[NOVANA. Aarhus Universitet. Padde og krybdyr.](#)

VARV 1977. Geologi på Bornholm. VARV Ekskursionsfører nr. 1.

367 ture i Bornholms Natur. [Paradisbakkerne – Klint \(140\)](#).

367 ture i Bornholms Natur. [Paradisbakkerne – Gamleborg \(147\)](#).

367 ture i Bornholms Natur. [Midterpilt \(149\)](#)



Paradisbakkerne

Signaturforklaring til Fredningsflade

- Fredningsgrænse
- Ny lysåben natur
- Lysåben habitatnatur
- Skov habitatnatur
- Naturnær skovdrift
- Øvrig skov
- Naturbeskyttelseslovens §3 Eng
- Naturbeskyttelseslovens §3 Hede
- Naturbeskyttelseslovens §3 Mose
- Naturbeskyttelseslovens §3 Overdrev
- Naturbeskyttelseslovens §3 Sø
- Ejerlav
- Henvi-
sing til areal- og lodsejerliste

Den 15.01.2024 Ivi DN

From: Ilsebil Hansen
Sent: Thu, 24 Aug 2023 15:41:41 +0200
To: 'Lena Bau'
Cc: Ole Marius Holm Pedersen; Katrine Bruntse Høst
Subject: Paradisbakkerne - opfølgning fra mødet i dag vedr eksisterende fredningsgrænser
Attachments: deklaration Klint.pdf, deklaration Årdsale Ret, Kodalen mm 1932.pdf, Udklip kort fra plejeplan-Paradisbakkerne 98.PNG

Hej Lena

Tak for mødet 😊

Jeg følger lige op vedrørende uklarhed om eksisterende fredningsgrænser.

Både ved Klint og Husmandsplantagen, er der forskellige grænser, alt efter om det er Miljøstyrelsens optegning eller kommunens.

Nedenfor kort med fredningsgrænser.

Lyseblå skravering – fra Miljøstyrelsens kort. Lille skravering - fra kommunens kort.

Jeg vedhæfter de to deklarationer. Når jeg læser deklarationerne og ser på kortene synes jeg, at det er de lilla streger, der ser mest rigtige ud. I hvert fald i forhold til Dybedal og Klint.

Jeg er mere usikker på Årdsale Ret. Der er "vores" grænse muligvis for langt mod syd. Men det tror jeg kan måles op, da der er mål på kortet.

Men beskrivelserne kan bestemt være svære at stedfæste..

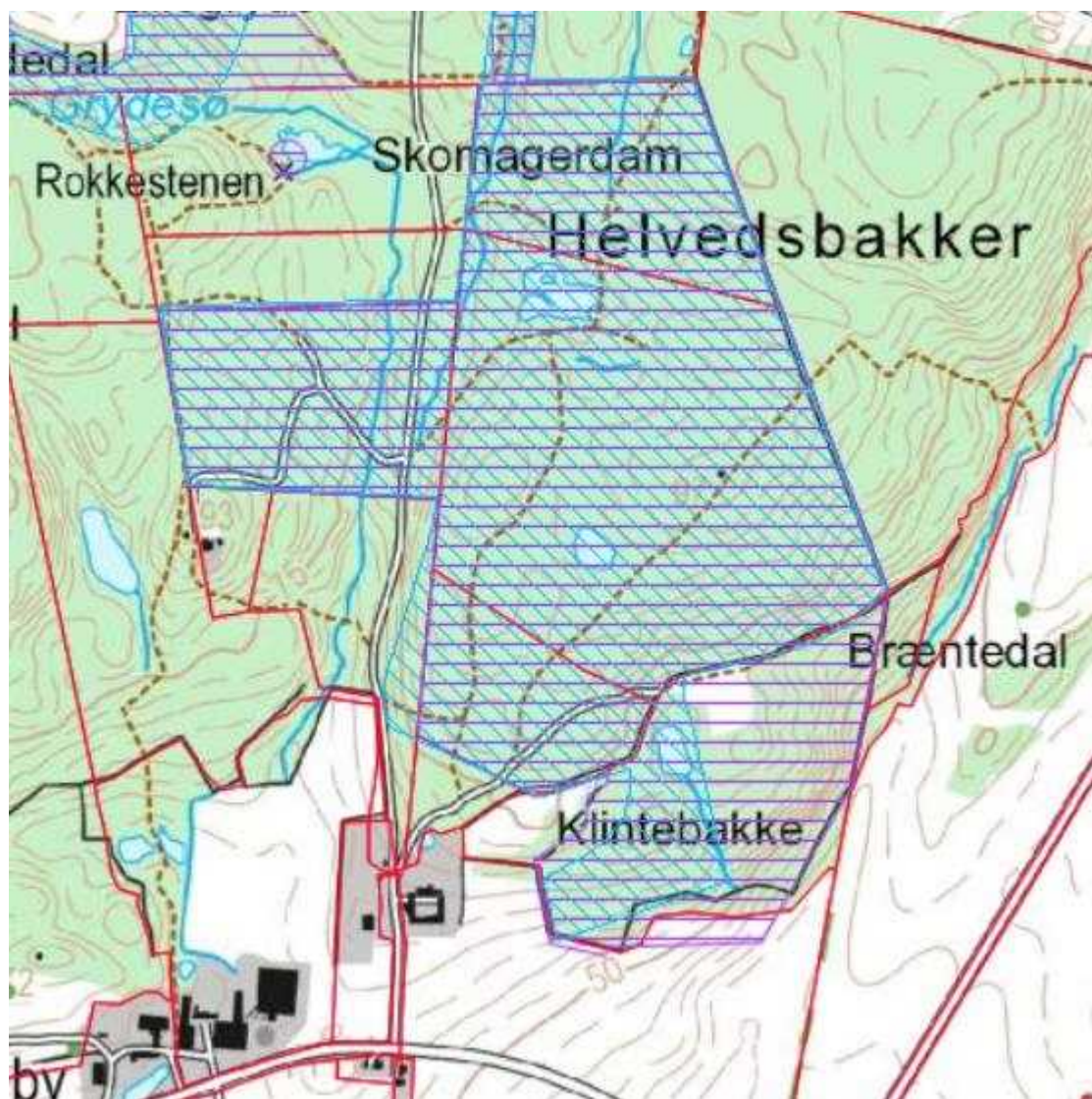
Jeg vedhæfter også kortet fra Amtets plejeplan fra 1998 hvor fredningsgrænserne er tegnet op. I forhold til denne optegning står:

Deklarationens mangelfulde beskrivelse af fredningsgrænserne har gjort det vanskeligt at fastslå den nøjagtige placering af grænserne. Der er i deklarationen brugt udtryk som "de gamle plantninger" og "grænsen er stien". De gamle plantningers placering kan ikke erkendes idag, ligeledes kan stiernes forløb være ændret gennem de 66 år siden fredningens gennemførelse.

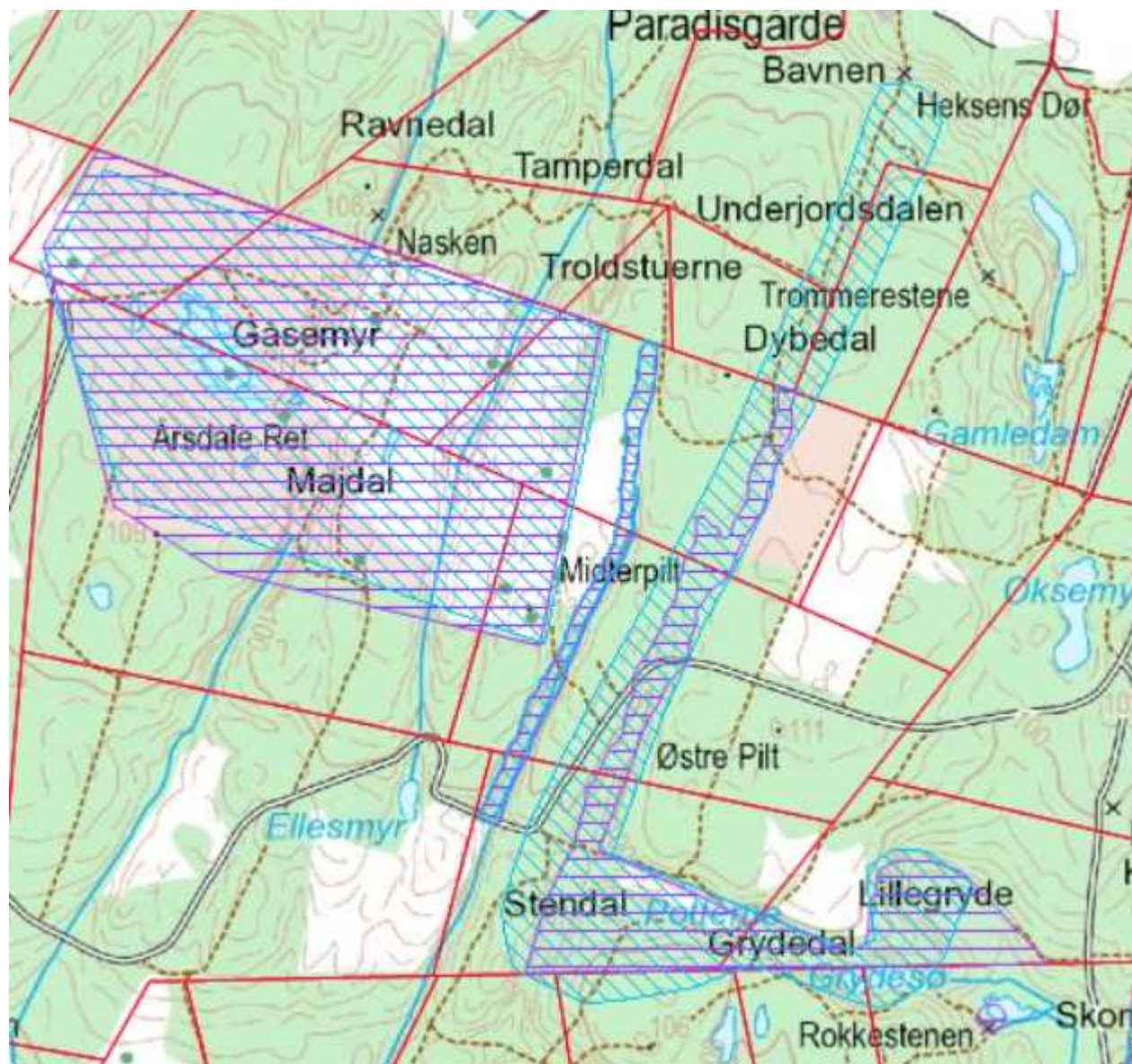
Dette blot til orientering. Det ville nok være fint at vende spørgsmålet med Miljøstyrelsen.

Mvh Ilsebil

Klint:



Husmandsplantagens fredninger (Årsdale Ret, Kodalen, Dybedal.)



Justitsministeriets Genpartpapir. Til Skøder, Skadesløsbreve, Kvitteringer til
Udslettelse og andre Paategninger m. m. (vedr. fast Ejendom).

Mtr. Nr., Ejerlav, Sogn: 51a Ibsker m. fl.

(i København Kvarter)

eller (i de sønderjydske Lands-
dele) Bd. og Bl. i Ting-
bogen, Art. Nr., Ejerlav,
Sogn.

Købers Bopæl:
Kreditors

Anmelderens Navn og Bopæl (Kontor):

Gade og Hus Nr.:

(hvor saadant findes)

Næste
Stempel: 2 Kr. 00 Øre.

D e k l a r a t i o n.

underskrevne Gaardejer Laurits Andreas Mik-
kelsen, Klinteby, Ibsker, paalægger herved efter Overenskomst
med Foreningen "Bornholm" den mig tilhørende Gaard i Klinteby i Ib-
sker følgende Fredningsbestemmelser:

I.

Det paa vedhæftede Kort med rødt indtegnede Areal, der i
Marken er markeret ved Skelsten, "Klinten" kaldet, undergives en
fuldstændig Fredning, saaledes at det steds skal henlægges i sin
nuværende Tilstand og Offentligheden have fri og uhindret Adgang de-
til og her til at opholde sig der. Paa Arealet maa ingen Bygninger,
Skure o. l. opføres og Barakker, Telte o. l. ikke opstilles og der
maa ikke under nogen Form anbringes industrielle eller landbrugs-
messige Anlæg. Skovning af de paa Arealet staaende Træer maa kun
finde Sted med Skovriderens Samtykke. Eventuel Opvækst af selvsaæ-
de Træer kan kræves fjernede af Foreningen paa Ejerens Bekostning.
Derimod forbeholdes mig og kommende Ejere Ret til at lade Kreaturer
med Undtagelse af Tyre græsse paa Arealet. Til Arealet har Offent-
ligheden Adgang ad følgende Veje og Stier:

1) Syd fra ad en Markvej, der fra Sognevejen fører til et Led eller
en Stænte i det søndre Gerde, 2) Øst fra ad den nyanlagte Sti gen-
nem Helvedesbakkerne, 3) Nord fra ad Stien i Lyngen, 4) Vest fra ad
en Sti, der kan anlægges fra Rokkestensvejen nord for Lynggårdet.
Disse Bestemmelser vedrører som Kortet udviser Matr. No 51a, 51b,
149bn og 149bo Ibsker og begæres ved Lysningen noterede paa disse
Lodders Tingbogsblade.

II.

Hele Gaardens øvrige nord for Sognevejen beliggende Skov-
areal undergives følgende Bestemmelser:

- a. Arealet maa ikke udstykkes.
- b. Arealet maa ikke bebygges under nogen som helst Form, være sig
ved Bygninger, Skure, Barakker, Telte eller andet.
- c. Offentligheden har fri og uhindret Adgang til at færdes og opholde
sig paa Arealet.
- d. Industrielle Anlæg maa ikke anbringes.

Den forstlige Udnyttelse af Arealet staar derimod Ejeren
fri med Undtagelse af det med grønt indtegnede Areal syd for Klinten
betegnet som 2), hvor Hugst kun maa finde Sted med Skovriderens
Samtykke.

Disse Bestemmelser vedrører Matr. No 51a, 51b, 149bn, 149bc,
149g, 149r og 149be og begæres ved Tinglysningen noterede paa dis-
se Lodders Tingbogsblade.

III.

2 Øst for Klinten staaende Egetræer paa Kortet betegnede
med A og B. maa ikke hugges eller beskæres.

Denne Bestemmelse vedrører Matr. No 51a.

IV.

Denne Deklaration vil være at tinglyse som Hæftelse paa Landbrugsejendommen Matr. No 51a og 38a samt de øvrige nævnte Parceller med Paataaleret for Foreningen "Bornholm" eller den eller de, hvortil Foreningen ved tinglyst Erklæring maatte have overdraget samme.

Om Ejendommens Hæftelser og Byrder henvises til Ejendommens Tingbogsblad.

p. t. M e x ø, den 20. September 1934.

L. Hikkelsen.

Til Vitterlighed om Underskriftens Ægthed, Dateringens Rigtighed og Underskriverens Myndighed:

Navn:	Jac. Wichmann	Navn:	P. Jørgensen
Stilling:	Domsfuldmægtig	Stilling:	Kontorist
Bopæl:	Nexø.	Bopæl:	Nexø.

indført i Dagbogen for Retshandling Nr. 26. Næste Kreds m. v.

den 16. Oktober 1934.

§ 12 Kr. 5-

§ 14

§ 14 2-

§ 14 2-

Ialt Kr. 5-

+ 1/2 Kr 000

+ Bekræftelse af Gens.
af Lov 2 Nr.

Lyst Tingbog: Bd. I Bl. 205, 206. Aht: Skab B Nr. 57
II - 136, 146, 323.

Kred. forevist.

Importans Rigtighed bekræftes.

Ulf. Løvedrup

[Signature]

Justitsministeriets Genpartkalkertærred. Til Kort.

At denne Kort-Genpart er nøjagtig Genpart af det originale Kort vedrørende Ejendommen

Vol. Nr. 512-5499, 7 be, 60 *Thales* *Sax* attesteres herved.

d. 15 June 1934 W. H. R. R.
Gautier, N. H. R.

§

38^a

51^a

382

Sognevet

Deklarationskort

Matr. Nr. 51^a, 149^a, 149^c, 149^{be}, 149^{bo}, 37^c

JBSKER SOGN

Øster Herred Bornholms Amt

Kopieret efter en Kopt af Majrikulskortet

I Det med Rødt indkredsede Areal undergives fuldstændig
Fredning. Areal c: $2\frac{3}{4}$ Ha.

1. Det med Grant indkredede Areal undergives delvis
Frodning, herunder det øvrige paa Ejendommen værende
Skovareal. Det med Grant indkredede er ca. 40 ha.

2 Ege paa Matr. Nr. 519 nrkt. A og B
114000

114000

Expenditure on lighted beacons

Helg. Landings

Bestillings- Formular

Y-1 Flo

Jensen & Kildakov, A/S

Udt. Nr 149⁶ m. H.
Ibsker Sogn

Anmelder: Naturfredningsnævnet
for Bornholms Amt.

Dømsmærke



for
Rokke-
m.v.



112

Mellem Bestyrelsen for Ibsker Husmandsplantage paa den ene Side og Formanden for Foreningen "Bornholm", Rektor Koefoed, Formanden for den lokale Afdeling af Danmarks Naturfredningsforening, Dr. Ladsen, og Statens Tilsynsførende med de private Skove, Skovrider Bransen, paa den anden Side er indgaaet følgende Overenskomst:

Man erkender fra begge Sider, at det er ønskeligt, at en Del af Ibsker Højlyng bevares for Eftertiden i en saadan Tilstand, at kommende Slægter kan faa et Indtryk af Højlyngens oprindelige Udseende, og saaledes, at Billedet af dens geologiske Ejendommeligheder, de karakteristiske Sprækkedale, ikke udviskes.

Til dette Formaal er der opnaaet Enighed om en Fredning, for hvilken nedennævnte Bestemmelser skal være gældende:

1.

De fredede Arealer er følgende (jfr. dog Post 11):

- a. Det ikke tilplantede Stykke af Husmandsplantagen, begrænset i Nord af Plantagens Nordgrænse, i Øst af et lille Dalstrøg lige vest for Stendalen, i Syd af en Linie fra den gamle Plantheds Nordgrænse syd for Midterpeltten til et Punkt ca. 20 m syd for Peltens Aarsdale Ret, i Vest af en brudt Linie fra dette Punkt til et Punkt ved Ormedalen vest for Gaasemyren og videre langs Ormedalens østre Væg til Plantagens Nordgrænse.
- b. Kodalen fra Vejen nord for Dalen til Plantagens Sydgrænse. I Øst en Grænsen Stien langs Kodalens østre Væg, i Vest den gamle Plantheds.
- c. Partiet om "Lille Gryde", begrænset mod Nord og Vest af Stien fra Rokkestensvejen til Grydedal, mod Syd af Plantagens Sydgrænse, mod Øst af den gamle Plantheds.

D.R. 54-18-1 1864-19

ad L. J. 1932 Nr. 2563 2

- d. Grydedal fra "Store Gryde" til Dybedal, begrænset mod Nord af Fortsættelsen af den under c nævnte Sti, mod Syd af Plantagens Sydgrænse.
- e. Dybedal fra Plantagens Nordgrænse til en Linie i Forlængelse af Grydedal; mod Øst og Vest er Grænserne de gamle Plantninger.
- f. Stendal fra Plantagens Nordgrænse til den omtalte Linie i Grydedalens Forlængelse; mod Øst og Vest er Grænserne de gamle Plantninger.

2.

Det under 1a anførte Areal, der ved en af Landinspektør Koforetagen foreløbig Opmaaling er anslaaet til ca. 40 ha, afmarkes tydelige Skelsten ikke alene i Hjørnerne, men ogsaa i de rette Grænselinier. Der fremskaffes et Kort med 3 Kopier over det Stykke af Mandsplantagen, indenfor hvilket de fredede Arealer ligger. Paa Kortet skal Grænserne for de fredede Omraader være tydeligt afsatte med Angivelse af, hvor de enkelte Skelsten staar. Paa disse Kort skal ligeledes være afsat Beliggenheden af Dale, Vandhuller, Stier, Pelte m. Endvidere skal det af Kortet fremgaa, hvilke Matr. Numre de fredede Arealer omfatter.

Omkostningerne ved Opmaalingen og Afmærkningen samt ved Udfærdigelsen af Kort med Kopier afholdes af Foreningen "Bornholm".

3.

Til at overvåge Fredningsbestemmelsernes Overholdelse nedsættes et Kontroludvalg, bestaaende af Amtmanden over Bornholms Amt, Formanden for Naturfredningsnævnet for Bornholm, Formanden for Foreningen "Bornholm", Formanden for Nationalforeningen "Bornholm" i København, Formanden for den lokale Afdeling af Danmarks Naturfredningsforening samt Statens Tilsynsførende med de private Skove paa Bornholm. Udvalget fastsætter selv de nærmere Regler for dets Virksomhed. De nuværende Indehavere af de nævnte Embeder og Stillinger har alle erklæret sig villige til at fungere som Medlemmer af Udvalget. Skulde en af de anførte Institutioner blive nedlagt eller en af Indehaverne være uvillig til at indtræde i Udvalget, kan dette ved Beslutning af de øvrige Medlemmer supplere sig med et Medlem, der skønnes bedst muligt at kunne træde i det udtraadte Medlems Sted. Dersom Foreningen "Bornholm" ophører at eksistere, kan Kontroludvalget træffe Overenskomst med en anden

Institution om Overtagelse af de Foreningen i Postene 6 og 7 til-
lagte Rettigheder og Pligter.

4.

Husmandene beholder Ejendomsretten til de fredede Arealer og
skal udrede alle Skatter og Afgifter, der hviler eller måtte komme
til at hvile paa disse.

5.

Husmandene beholder Jagtretten paa de fredede Arealer, dog er
Enkeltmandsjagt ikke tilladt, ej heller Udsetning af Gift. Jagten maa
kun drives af en Jagtforening. Jagt maa ikke afholdes i Tiden fra
1' Marts til Hare- eller Raavildtjagten gaar ind om Efteraaret.

6.

De fredede Arealer maa ikke beplantes. Naar Kontroludvalget
skønner, at der bør foretages Hugst i de bestaaende og senere opkom-
mende Bevoksninger, foretages saadan Hugst paa Foreningen "Bornholm"
Bekostning; Foreningen er da berettiget til at raade over de ved Hug-
sten fremkomne Skoveffekter m. v.

7.

Der maa ikke brydes, hugges eller bortføres Sten fra de fre-
dede Arealer. Kontroludvalget kan dog anvisé Steder, hvorfra Sten-
materiale kan tages til Brug ved Anlæg eller Udbedring af Veje og
Stier indenfor de fredede Omraader. Kontroludvalget kan bemyndige
Foreningen "Bornholm" til uden Udgift for Husmandene at anlægge og
vedligeholde Veje og Stier indenfor de fredede Omraader.

8.

Lær- eller Sandgravning, Gravning eller Skæring af Lærp
Græsset eller Græsning af Kreaturer maa ikke finde Sted indenfor
de fredede Omraader. Skulde der undtagelsesvis blive Trang til Lyng
til Kreaturfoder, er Husmandene berettigede til at tage denne i de
vest for Majdalen og øst for Tamperdalen liggende Dele af det under
1a fredede Areal. Imellem Majdalen og Tamperdalen maa Lynghøst kun
finde Sted med Kontroludvalgets Samtykke.

9.

Paa de fredede Omraader maa der ikke opføres Bygninger af
uden Art, ej heller Sommerhuse, Kiosker, Boder, Udsalg eller lignende.

de, og der maa ikke gives Tilladelse til Lejrslagning og Optanding af Baal indenfor disse Omraader.

10.

Der skal være Adgang for alle og enhver til at færdes til Fods paa det fredede Omraade og til at opholde sig dersteds.

11.

Indenfor de fredede Arealer maa der ikke anlægges Veje uden Kontroludvalgets Samtykke, Skulde der blive Tale om Ven Opgave af Opsynsmandsbolig, maa denne ikke anlægges øst for Alterstensvejen. Ved Nyanlæg af Parke- ringsplads i den ikke fredede Del af Husmandsplantagen, skal Afstanden fra de fredede Arealers Grænser være mindst 100 Meter.

12.

Paataleret med Hensyn til Overtrædelser af Fredningsbestemmelserne, derunder ogsaa Bestemmelsen i Post 11, har saavel Kontroludvalget som Fredningsnavnet for Bornholm eller den Institution, der maatte træde i Stedet for samme.

-----oOo-----

For de Indgreb i Husmændenes Dispositionsret, som disse Fredningsbestemmelser medfører, ydes der Husmændene en Erstatning paa 3500 Kr., der udredes af Foreningen "Bornholm" i 2 Rater paa 1750 Kr., første Rate en Maaned efter Fredningsdeklarationens Tinglysning, anden Rate Aarsdagen derefter.

Narværende Deklaration underskrives af Oprettetne - for Husmandsplantagens Bestyrelses Vedkommende efter vedtagtsmessig Godkendelse paa et Møde af Husmændene.

Deklarationen oprettes under Forbehold af Landbrugsministeriets Approbation, særlig ogsaa med Hensyn til Ophævelsen for de fredede Arealers Vedkommende af den ved den kgl. Udmarkskommissions Udfærdigelse af 24' August 1866 fastsatte Tilplantningspligt.

Naar Approbationen foreligger, vil Deklarationen være at overgive til Fredningsnavnet for Bornholms Amt for at tilføres dettes Protokol overensstemmende med Naturfredningslov 8' Maj 1917 § 7.

Deklarationen bliver derhos at tinglyse og at notere som Hæftelse paa de Matr.Numre, paa hvilke de fredede Arealer og de Arealer, som omfattes af Bestemmelserne i Post 11, ifølge Landinspektørattest

er beliggende.

Med Hensyn til tidligere Kancellier henvises til de pargældende Folier i Tingbogen.

Seine Oberen Kommanden wird hiermit mitgeteilt
und ein extraordinäres Generalsamtung
den 27. Febr. 1932.

Hecker-Edmund Thompson

1) Jens Mortensen 2) And. Thapold.
3) J. Bidstrup 4) Jens Jensen
5) Mr. Nielsen

- Gömme den 8 Monats 1932.

McKusack.

Salisbury air 10 March 1932

Eq. Martin

Simonsdal den 12. Marts 1932

J. F. Brannen.

J^r Henthold til Landbrugsministeriets Præsident af
14 Oktober 1932 til Borchgrevink med henvisning til vedtagne
Ophavs i ovenstående Tidskrift, at vi have till.
troet os af Henthold og Læreren Borchgrevink. Måske for-
slag om Brændstoffer af de ovenstående 3500 Kr.,
næmlig, at der ikke af Ulemperbestyrelsen kan disponere.

over den individuelle Kapital uden Samtykke
af Andetmanden over Bornholms Amt. Recler-
ne skal med Tilslutning af Statens Tilgæng.
föreende anvendes til nyttige Foranstaltninger
i Plantagen.

Som Formand for Jørgen Hummelboes Plantage Udvalgte
København den 1 November 1932.
Jens Christensen

Som Formand for Foreningen Bornholms
Rønne den 23 Okt. 1932.

Alfred
Som Formand for den lokale Afdeling af
Danmarks Nabarbedelsesforening.

Aakirkeby den 21 Oktober 1932
Ey. Møntin

Som Statens Tilgængföreende med de private
Køve fra Bornholms

Römendal den 20 Oktober 1932

H. Bransen.

Foranstaaende Overenskomst approberes herved.

Landbrugsmønstret den 12. November 1932.

P. M. V.

[Signature]

[Signature]

Foranstaaende

Overenskomst er forelagt og tiltraadt af Naturfredningsnævnet, og de vedtagne Fredninger er saaledes underkastede Naturfredningslovens Bestemmelser.

I Henhold til en af Landinspektør H. Kofoed, Rønne, udstedt Attest bergrer Fredningerne følgende Matr.Numre og vil være at tilregne som Hæftelse paa disse, nemlig:

Matr.Nr. 149i, 149 l, 149n, 149o, 149q, 149s, 149z, 149x, 149d, 149am, 149an, 149ao, 149au og 149aa af Tøsker Sogn.

Naturfredningsnævnet for Bornholms Amt, den 24. November 1932.

[Signature]
Formand.

Indført i Dagbogen for Retshreds Nr. 28. Næsteb Kbstad m. v.,
den 24. Novbr. 1932,

Lund. T.	Bl.	II	Bl.	138.	Amt: Sten E. Nr. 6
"	"	"	"	140.	
"	"	"	"	142=43.	
"	"	"	"	145.	
"	"	"	"	147.	
"	"	"	"	153=55.	
"	"	"	"	167=69.	
"	"	"	"	175.	
"	"	"	"	180.	

L. 275-4/5 1917

§ 28 Kr. 0. m

§ 2

§ 141 m 0. m

§ 141 m 2. m

Ialt Kr. 2. m

o: 50 Kr.

Medhæfter af Forhandlingsprotokol
forev. Kort forev. Lettejend Landinspekt.
forb. H. L. Larnberg

[Signature]

[Signature]

Kgl. Kommando

J Overenskomst af 1932 mellem
 Bestyrelsen for Fiskerihavens
 fra den ene Side og Formanden for
 Foreningen Bontowen, Rikke, bestyrelsen
 Formanden for den danske
 Danmarks Naturfredningsforening
 Dr. Madsen og Statens Fiskeforvalter
 med de private Skove, Skovriderhusene
 fra den anden Side.

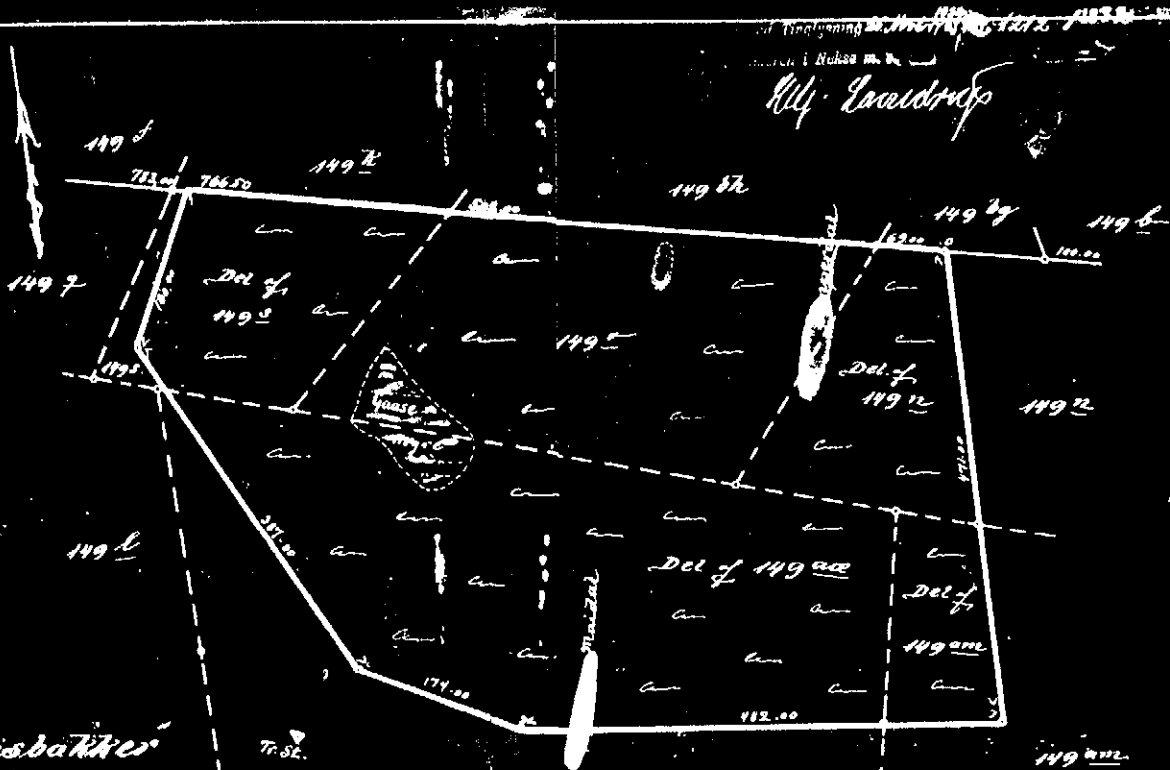
er de fremsatte Betingelser beliggende
 fra følgende matr. Nr. af Fiskerisom-
 men følger:

- Post 1^a fra Matr. Nr. 149^a, n, s, am, g, a, a
 - 1^b - - - 149^b g, a
 - 1^c - - - 149^c
 1^d - - - 149^d g, a, o
 1^e - - - 149^e n, am, g, a, o
 1^f - - - 149^f n, am, g, a, o
 11 - - - { 149^{i, l, n, o, g, s, b, d, o}
 149^{am, an, ar, au, ad}

hvilket hermed attesteres

Råne d. 21/4 1932

Rasmus Kjaer
 Rasmus Kjaer



Paradisbakker

Matr. Nr. 149 Samt Del af.
Matr. Nr. 149², 149³, 149⁴, 149⁵

Ibsker Sogns Højbyng
Bornholms Amt.

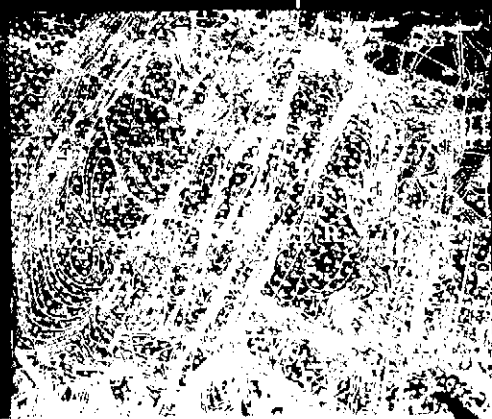
Opmaalt, kortlagt, Aftedning af
Fredning af det grøntstoppede Areal,
som i gamm. St. udgjør ialt: 36,4 ha.

Præst, Mai 1932

Nr. 4/1931.

maalestøtterne
1. 1930

Hans Christian
Hans Christian



Følgende filer understøttes ikke:

Udklip kort fra plejeplan-Paradisbakkerne 98.PNG

Justitsministeriets Genpartpapir. Til Skøder, Skadesløsbreve, Kvitteringer til
Udslettelse og andre Paategninger m. m. (vedr. fast Ejendom).

Mtr. Nr., Ejerlav, Sogn: 51a Ibsker m. fl.

(i København Kvarter)

eller (i de sønderjydske Lands-
dele) Bd. og Bl. i Ting-
bogen, Art. Nr., Ejerlav,
Sogn.

Købers Bopæl:
Kreditors

Anmelderens Navn og Bopæl (Kontor):

Gade og Hus Nr.:

(hvor saadant findes)

Næste
Stempel: 2 Kr. 00 Øre.

D e k l a r a t i o n.

underskrevne Gaardejer Laurits Andreas Mik-
kelsen, Klinteby, Ibsker, paalægger herved efter Overenskomst
med Foreningen "Bornholm" den mig tilhørende Gaard i Klinteby i Ib-
sker følgende Fredningsbestemmelser:

I.

Det paa vedhæftede Kort med rødt indtegnede Areal, der i
Marken er markeret ved Skelsten, "Klinten" kaldet, undergives en
fuldstændig Fredning, saaledes at det steds skal henlægges i sin
nuværende Tilstand og Offentligheden have fri og uhindret Adgang de-
til og her til at opholde sig der. Paa Arealet maa ingen Bygninger,
Skure o. l. opføres og Barakker, Telte o. l. ikke opstilles og der
maa ikke under nogen Form anbringes industrielle eller landbrugs-
messige Anlæg. Skovning af de paa Arealet staaende Træer maa kun
finde Sted med Skovriderens Samtykke. Eventuel Opvækst af selvsaæ-
de Træer kan kræves fjernede af Foreningen paa Ejerens Bekostning.
Derimod forbeholdes mig og kommende Ejere Ret til at lade Kreaturer
med Undtagelse af Tyre græsse paa Arealet. Til Arealet har Offent-
ligheden Adgang ad følgende Veje og Stier:

1) Syd fra ad en Markvej, der fra Sognevejen fører til et Led eller
en Stænte i det søndre Gerde, 2) Øst fra ad den nyanlagte Sti gen-
nem Helvedesbakkerne, 3) Nord fra ad Stien i Lyngen, 4) Vest fra ad
en Sti, der kan anlægges fra Rokkestensvejen nord for Lynggårdet.
Disse Bestemmelser vedrører som Kortet udviser Matr. No 51a, 51b,
149bn og 149bo Ibsker og begæres ved Lysningen noterede paa disse
Lodders Tingbogsblade.

II.

Hele Gaardens øvrige nord for Sognevejen beliggende Skov-
areal undergives følgende Bestemmelser:

- a. Arealet maa ikke udstykkes.
- b. Arealet maa ikke bebygges under nogen som helst Form, være sig
ved Bygninger, Skure, Barakker, Telte eller andet.
- c. Offentligheden har fri og uhindret Adgang til at færdes og ophol-
de sig paa Arealet.
- d. Industrielle Anlæg maa ikke anbringes.

Den forstlige Udnyttelse af Arealet staar derimod Ejeren
fri med Undtagelse af det med grønt indtegnede Areal syd for Klint-
ten betegnet som 2), hvor Hugst kun maa finde Sted med Skovriderens
Samtykke.

Disse Bestemmelser vedrører Matr. No 51a, 51b, 149bn, 149bc,
149g, 149r og 149be og begæres ved Tinglysningen noterede paa dis-
se Lodders Tingbogsblade.

III.

2 Øst for Klinten staaende Egetræer paa Kortet betegnede
med A og B. maa ikke hugges eller beskæres.

Denne Bestemmelse vedrører Matr. No 51a.

IV.

Denne Deklaration vil være at tinglyse som Hæftelse paa Landbrugsejendommen Matr. No 51a og 38a samt de øvrige nævnte Parceller med Paataaleret for Foreningen "Bornholm" eller den eller de, hvortil Foreningen ved tinglyst Erklæring maatte have overdraget samme.

Om Ejendommens Hæftelser og Byrder henvises til Ejendommens Tingbogsblad.

p. t. M e x ø, den 20. September 1934.

L. Hikkelsen.

Til Vitterlighed om Underskriftens Ægthed, Dateringens Rigtighed og Underskriverens Myndighed:

Navn:	Jac. Wichmann	Navn:	P. Jørgensen
Stilling:	Domsfuldmægtig	Stilling:	Kontorist
Bopæl:	Nexø.	Bopæl:	Nexø.

indført i Dagbogen for Retshandling Nr. 26. Næste Kreds m. v.

den 16. Oktober 1934.

§ 12 Kr. 5-

§ 14

§ 14 2-

§ 14 2-

Ialt Kr. 5-

+ 1/2 Kr 000

+ Bekræftelse af Gælder af Kred 2 Kr.

Lyst Tingbog: Bd. I Bl. 205, 206. Aht: Skab B Nr. 57

II - 136, 146, 323.

Kred. forevist.

Importans Rigtighed bekræftes.

Ulf. Lørdrup

[Signature]

Justitsministeriets Genpartkalkertærred. Til Kort.

At denne Kort-Genpart er nøjagtig Genpart af det originale Kort vedrørende Ejendommen

Vol. Nr. 512-5499, 7 be, 60 *Thales* *Sax* attesteres herved.

d. 15 June 1934 W. H. R. R.
Gautier, N. H. R.

§

38^a

51^a

382

Sognevet

Deklarationskort

Matr. Nr. 51^a, 149^g, 149^r, 149^{be}, 149^{bo}, 37^e

JBSKER SOGN

Øster Herred Bornholms Amt

Kopieret efter en Kopt af Majrikulskortet

I Det med Rødt indkredsede Areal undergives fuldstændig
Fredning. Areal c: $2\frac{3}{4}$ Ha.

1. Det med Grant indkredede Areal undergives delvis
Frodning, herunder det øvrige paa Ejendommen værende
Skovareal. Det med Grant indkredede er ca. 40 ha.

In 2 Ege paa Matr. Nr. 512 nrkt. A og B

114000

W. G. Landis

Bestillings- Formular

Y-1 Flow

Jensen & Kjeldskov, A/S

Udskr. Nr 149^e m. H.
Ibsker Sogn

Anmelder: Naturfredningsnævnet
for Bornholms Amt.

Dødsmerke



112

Mellem Bestyrelsen for Ibsker Husmandsplantage paa den ene Side og Formanden for Foreningen "Bornholm", Rektor Koefoed, Formanden for den lokale Afdeling af Danmarks Naturfredningsforening, Dr. Ladsen, og Statens Tilsynsførende med de private Skove, Skovrider Bransen, paa den anden Side er indgaaet følgende Overenskomst:

Man erkender fra begge Sider, at det er ønskeligt, at en Del af Ibsker Højlyng bevares for Eftertiden i en saadan Tilstand, at kommende Slægter kan faa et Indtryk af Højlyngens oprindelige Udseende, og saaledes, at Billedet af dens geologiske Ejendommeligheder, de karakteristiske Sprækkedale, ikke udviskes.

Til dette Formaal er der opnaaet Enighed om en Fredning, for hvilken nedennævnte Bestemmelser skal være gældende:

1.

De fredede Arealer er følgende (jfr. dog Post 11):

- a. Det ikke tilplantede Stykke af Husmandsplantagen, begrænset i Nord af Plantagens Nordgrænse, i Øst af et lille Dalstrøg lige vest for Stendalen, i Syd af en Linie fra den gamle Plantheds Nordgrænse syd for Midterpeltten til et Punkt ca. 20 m syd for Peltten Aarsdale Ret, i Vest af en brudt Linie fra dette Punkt til et Punkt ved Ormedalen vest for Gaasemyren og videre langs Ormedalens østre Væg til Plantagens Nordgrænse.
- b. Kodalen fra Vejen nord for Dalen til Plantagens Sydgrænse. I Øst en Grænsen Stien langs Kodalems østre Væg, i Vest den gamle Plantning.
- c. Partiet om "Lille Gryde", begrænset mod Nord og Vest af Stien fra Rokkestensvejen til Grydedal, mod Syd af Plantagens Sydgrænse, mod Øst af den gamle Plantning.

D.R. 54-18-1 1864-19

ad L. J. 1932 Nr. 2563 2

- d. Grydedal fra "Store Gryde" til Dybedal, begrænset mod Nord af Fortsættelsen af den under c nævnte Sti, mod Syd af Plantagens Sydgrænse.
- e. Dybedal fra Plantagens Nordgrænse til en Linie i Forlængelse af Grydedal; mod Øst og Vest er Grænserne de gamle Plantninger.
- f. Stendal fra Plantagens Nordgrænse til den omtalte Linie i Grydedalens Forlængelse; mod Øst og Vest er Grænserne de gamle Plantninger.

2.

Det under 1a anførte Areal, der ved en af Landinspektør Koforetagen foreløbig Opmaaling er anslaaet til ca. 40 ha, afmarkes tydelige Skelsten ikke alene i Hjørnerne, men ogsaa i de rette Grænselinier. Der fremskaffes et Kort med 3 Kopier over det Stykke af Mandsplantagen, indenfor hvilket de fredede Arealer ligger. Paa Kortet skal Grænserne for de fredede Omraader være tydeligt afsatte med Angivelse af, hvor de enkelte Skelsten staar. Paa disse Kort skal ligeledes være afsat Beliggenheden af Dale, Vandhuller, Stier, Pelte m. Endvidere skal det af Kortet fremgaa, hvilke Matr. Numre de fredede Arealer omfatter.

Omkostningerne ved Opmaalingen og Afmærkningen samt ved Udfærdigelsen af Kort med Kopier afholdes af Foreningen "Bornholm".

3.

Til at overvåge Fredningsbestemmelsernes Overholdelse nedsættes et Kontroludvalg, bestaaende af Amtmanden over Bornholms Amt, Formanden for Naturfredningsnævnet for Bornholm, Formanden for Foreningen "Bornholm", Formanden for Nationalforeningen "Bornholm" i København, Formanden for den lokale Afdeling af Danmarks Naturfredningsforening samt Statens Tilsynsførende med de private Skove paa Bornholm. Udvalget fastsætter selv de nærmere Regler for dets Virksomhed. De nuværende Indehavere af de nævnte Embeder og Stillinger har alle erklæret sig villige til at fungere som Medlemmer af Udvalget. Skulde en af de anførte Institutioner blive nedlagt eller en af Indehaverne være uvillig til at indtræde i Udvalget, kan dette ved Beslutning af de øvrige Medlemmer supplere sig med et Medlem, der skønnes bedst muligt at kunne træde i det udtraadte Medlems Sted. Dersom Foreningen "Bornholm" ophører at eksistere, kan Kontroludvalget træffe Overenskomst med en anden

Institution om Overtagelse af de Foreningen i Postene 6 og 7 til-
lagte Rettigheder og Pligter.

4.

Husmandene beholder Ejendomsretten til de fredede Arealer og
skal udrede alle Skatter og Afgifter, der hviler eller måtte komme
til at hvile paa disse.

5.

Husmandene beholder Jagtretten paa de fredede Arealer, dog er
Enkeltmandsjagt ikke tilladt, ejheller Udsetning af Gift. Jagten maa
kun drives af en Jagtforening. Jagt maa ikke afholdes i Tiden fra
1' Marts til Hare- eller Raavildtjagten gaar ind om Efteraaret.

6.

De fredede Arealer maa ikke beplantes. Naar Kontroludvalget
skønner, at der bør foretages Hugst i de bestaaende og senere opkom-
mende Bevoksninger, foretages saadan Hugst paa Foreningen "Bornholm"
Bekostning; Foreningen er da berettiget til at raade over de ved Hug-
sten fremkomne Skoveffekter m. v.

7.

Der maa ikke brydes, hugges eller bortføres Sten fra de fre-
dede Arealer. Kontroludvalget kan dog anvisé Steder, hvorfra Sten-
materiale kan tages til Brug ved Anlæg eller Udbedring af Veje og
Stier indenfor de fredede Omraader. Kontroludvalget kan bemyndige
Foreningen "Bornholm" til uden Udgift for Husmandene at anlægge og
vedligeholde Veje og Stier indenfor de fredede Omraader.

8.

Lær- eller Sandgravning, Gravning eller Skaring af Lærp
Græsset eller Grasning af Kreaturer maa ikke finde Sted indenfor
de fredede Omraader. Skulde der undtagelsesvis blive Trang til Lyng
til Kreaturfoder, er Husmandene berettigede til at tage denne i de
vest for Majdalen og øst for Tamperdalen liggende Dele af det under
1a fredede Areal. Imellem Majdalen og Tamperdalen maa Lynghøst kun
finde Sted med Kontroludvalgets Samtykke.

9.

Paa de fredede Omraader maa der ikke opføres Bygninger af
uden Art, ejheller Sommerhuse, Kiosker, Boder, Udsalg eller lignende.

de, og der maa ikke gives Tilladelse til Lejrslagning og Optanding af Baal indenfor disse Omraader.

10.

Der skal være Adgang for alle og enhver til at færdes til Fods paa det fredede Omraade og til at opholde sig dersteeds.

11.

Indenfor de fredede Arealer maa der ikke anlægges Vej uden Kontroludvalgets Samtykke, Skulde der blive Tale om ^{Opførelse af} en Opsynsmandsbolig, maa denne ikke anlægges øst for Alterstensvejen. Ved Nyanlæg af Parke- ringsplads i den ikke fredede Del af Husmandsplantagen, skal Afstanden fra de fredede Arealers Grænser være mindst 100 Meter.

12.

Paataaleret med Hensyn til Overtrædelser af Fredningsbestemmelserne, derunder ogsaa Bestemmelsen i Post 11, har saavel Kontroludvalget som Fredningsnævnet for Bornholm eller den Institution, der maatte træde i Stedet for samme.

For de Indgreb i Husmændenes Dispositionsret, som disse Fredningsbestemmelser medfører, ydes der Husmændene en Erstatning paa 3500 Kr., der udredes af Foreningen "Bornholm" i 2 Rater paa 1750 Kr., første Rate en Maaned efter Fredningsdeklarationens Tinglysning, anden Rate Aarsdagen derefter.

Nærværende Deklaration underskrives af Opretterne - for Husmandsplantagens Bestyrelses Vedkommende efter vedtagtsmæssig Godkendelse paa et Møde af Husmændene.

Deklarationen oprettes under Forbehold af Landbruksministeriets Approbation, særlig ogsaa med Hensyn til Ophævelsen for de fredede Arealers Vedkommende af den ved den kgl. Udmarkskommissions Udfærdigelse af 24^e August 1866 fastsatte Tilplantningspligt.

Naar Approbationen foreligger, vil Deklarationen være at overgi-
ve til Fredningsnavnet for Bornholms Amt for at tilføjes dets Proto-
kol overensstemmende med Naturfredningslov 8. Maj 1917 § 7.

Deklarationen bliver derhos at tinglyse og at notere som Hæftelse paa de Matr. Numre, paa hvilke de fredede Arealer og de Arealer, som omfattes af Bestemmelserne i Post 11, ifølge Landinspektørattest

er beliggende.

Med Hensyn til tidligere Kancellers henvises til de pargældende Foglier i Tingbogen.

Seine Oberen Kommanden wird hiermit mitgeteilt
und ein extraordinäres Generalsamtung
den 27. Febr. 1932.

Hecker-Edmund Thompson

1) Jens Mortensen 2) And. Thapold.
2) J. Bidstrup 3) Jens Jensen
3) Mr. Nielsen

- Gömme den 8 Monats 1932.

McKusack.

Salisbury air 10 March 1932

Eq. Martin

Simonsdal den 12. Marts 1932

J. F. Brannen.

J^r Henthold til Landbrugsministeriets Præsident af
14 Oktober 1932 til Borchgrevink med henvisning til vedtagne
Ophavs i ovenstående Tidskrift, at vi have till.
troet os af Henthold og Læreren Professor Mikkelsen for
at om Brændstofferne af de ovenstående 3500 Kr.,
næmlig, at der ikke af Ulemperbestyrelsen kan disponere.

over den individuelle Kapital uden Samtykke
af Andenanden over Boruholms Amt. Reuder.
ne skal med Tilslutning af Statens Tilgæng.
förende anvendes til nyttige Foranstaltninger
i Bantagen.

Som Formand for Jørgen Hummel's Bantage Udvalgte
København den 1 November 1932.
Jens Christensen

Som Formand for Foreningen, Boruholms
København den 23 Okt. 1932.

Alfred
Som Formand for den lokale Afdeling af
Danmarks Naboskabsforening.

Akershus den 21 Oktober 1932
Ey. M. Stein

Som Statens Tilgængförende med de private
København den 20 Oktober 1932

Römendal

H. Bransen.

Foranstaaende Overenskomst approberes herved.

Landbrugsmønstret den 12. November 1932.

P. M. V.

Maag

Meike

Foranstaaende

Overenskomst er forelagt og tiltraadt af Naturfredningsnævnet, og de vedtagne Fredninger er saaledes underkastede Naturfredningslovens Bestemmelser.

I Henhold til en af Landinspektør H. Kofoed, Rønne, udstedt Attest bergrer Fredningerne følgende Matr.Numre og vil være at tilregne som Hæftelse paa disse, nemlig:

Matr.Nr. 149i, 149 l, 149n, 149o, 149q, 149s, 149z, 149x, 149d, 149am, 149an, 149ao, 149au og 149aa af Tøsker Sogn.

Naturfredningsnævnet for Bornholms Amt, den 24. November 1932.

[Signature]
Formand.

Indført i Dagbogen for Retshreds Nr. 28. Næsteb Kbstad m. v.,
den 24. Novbr. 1932,

Lund. T.	Bl.	II	Bl.	138.	Amt: Sten E. Nr. 6
"	"	"	"	140.	
"	"	"	"	142=43.	
"	"	"	"	145.	
"	"	"	"	147.	
"	"	"	"	153=55.	
"	"	"	"	167=69.	
"	"	"	"	175.	
"	"	"	"	180.	

1. 2/5-1917
§ 28 Kr. 0. m
§
§ 141 " 0. m
§ 142 " 2. m
Ialt Kr. 2. m
o: 50 Kr.

Medhæfter af Forhandlingsprotokol
forev. Kort forev. Lettejend Landinspekt.
foratlet.

[Signature]
Helf. Larmdrup

[Signature]
P.

Kgl. Kommission

J. Overenskomst af 1932 mellem
Bestyrelsen for Fiskerihavens
for den ene Side og Formanden for
Foreningen Bontowen, Rikshavens
Formanden for den anden Side og
Danmarks Naturfredningsforening
Dr. Madsen og Statens Fiskeforvalter
med de Private Skove, Skovriderne
for den anden Side.

er de fremsatte Betingelser beliggende
for følgende Mat. Nr. af Fiske- og
søer følger:

- Post 1^a fra Mat. Nr. 149^a, n, s, am, g, a, a
- 1^b - - - 149^b g, a
- 1^c - - - 149^c
1^d - - - 149^d g, a
1^e - - - 149^e n, am, g, a
1^f - - - 149^f n, am, g, a
11 - - - { 149^{i, l, n, o, g, s, z, a, o}
149^{am, an, ar, au, ad}

hvilket hermed attesteres

Råne d. 21/4 1932

Rasmus Rasmussen
Rasmus Rasmussen



ledal

Brydesø

Rokkestenen

Skomagerdam

Helvedsbakker

Braentedal

Klintebakke

by

From: Ilsebil Hansen
Sent: Wed, 1 Mar 2023 13:22:08 +0100
To: 'Lena Bau'
Cc: Michael Brandt-Bernbom
Subject: Bemærkninger til oplægget fra mødet om fredning af Paradisbakkerne
Attachments: Bemærkninger til oplæg om fredning af Paradisbakkerne fra BRK Naturgruppe.pdf

Hej Lena
Vi har fra kommunens side nogen bemærkninger til oplægget.
Det er faglige input og forslag, som I kan overveje.
Håber det kan bidrage i forhold til den videre proces.
Se venligst vedhæftede notat.

Venlig hilsen



Ilsebil Hansen
Landskabsarkitekt

Center for Natur, Miljø og Fritid
Natur og miljø
Skovløkken 4, Tejn
3770 Allinge
www.brk.dk

Bornholms Regionskommune

www.brk.dk/privatlivspolitik

Fra: Lena Bau <lena@dn.dk>
Sendt: 18. januar 2023 13:48
Til: Lena Bau <lena@dn.dk>
Emne: Kopi af oplægget fra mødet om frednin

Til lodsejerne i Paradisbakkerne,

Hermed en kopi af oplægget fra mødet i mandags. Jeg har også vedhæftet en kopi af et kort med fredningsgrænsen, hvor baggrunden er et almindeligt baggrundskort og ikke luftfoto. Det skulle gerne gøre det lettere at se fredningsgrænsen.

Som det blev oplyst på mødet er der tale om et udkast til fredningsbestemmelser og kort. Og der vil derfor kunne forekomme ændringer i forbindelse med udarbejdelse af det endelige fredningsforslag.

I er velkomne til at komme med bemærkninger indtil den 1. marts 2023.

Venlig hilsen

Lena Bau
Fredningsmedarbejder

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø

Tlf.: +45 39174000
Mobil: +4531109537
E-mail: lena@dn.dk



Fredning af Paradisbakkerne

Bemærkninger til DNS oplæg.

Naturgruppen i Bornholms Regionskommune (BRK) har set på og drøftet oplægget og har følgende faglige input til jeres overvejelse. Bemærkningerne er ikke en BRKs stillingtagen til en eventuel fredning.

Generelle bemærkninger

GIS-filer. Er det muligt at BRK kunne få map-infofiler eller lignende på afgrænsningerne, så vi mere præcist kan se hvor de er?

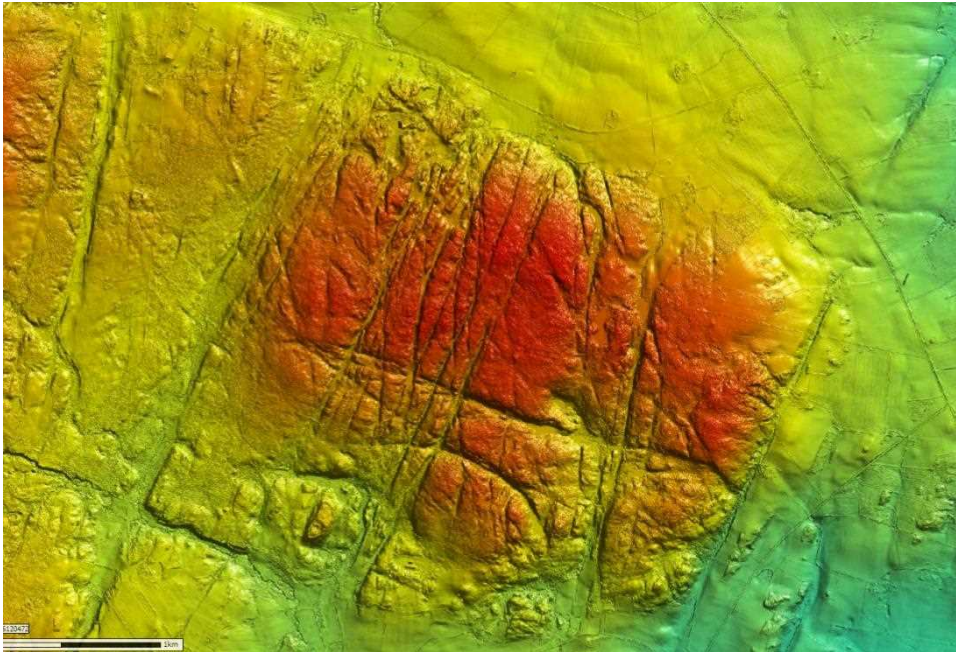
Enkle regler - effektiv administration. Generelt er det vigtigt at det bliver så enkelt og præcist som muligt og så er det vigtigt at man også tænker på at det skal være muligt at administrere både for ejerne og kommunen som tilsynsmyndighed.

§1 Fredningens formål

Præcisering. Fredningsformålets punkt 1 er lidt vagt formuleret og bør præciseres. *Ekstensivt naturnær skovdrift* er et uklart begreb og det bliver meget vanskelig at administrere efter i fremtiden.

Områdefafgrænsning. Det ser ud til at hele området skal være ekstensivt naturnær skovdrift selvom det senere fremgår at det kun er enkelte områder jfr. kortet.

Hjemmehørende arter. Det er kan være uhensigtsmæssigt at der, udover løvtræ, ikke kan plantes andet end rødgran og skovfyr. Man risikerer at Paradisbakkerne på sigt udvikler sig til en monokultur af Rødgran. En blandskov med f.eks. lærk, douglas og skovfyr giver meget større variation, mere biodiversitet og smukkere skovlandskab end ren rødgran (hvor omdriftstiden er kort og derfor ikke stor kontinuitet). Vi forstår det sådan at fredningens formål er at bevare det udtryk som Paradisbakkerne har nu. (Det kunne overvejes om plantning af Normansgran og Nobelis til juletræer og pyntegrønt skal forbydes.)



Geologi. Geologien i Paradisbakkerne er unik med alle de mange tætliggende sprække- dale. Det er et forhold der godt kunne fremhæves yderligere både i forhold til formålet med fredningen, men også i de efterfølgende paragraffer. Altså hvordan forholder man sig til sprækkedale og skal de tydeliggøres i landskabet/skoven.

§2 Fredningsområdet

Vi anbefaler at fondens arealer ved Kåsegård er med. Det virker rigtigt da de er en naturlig og sammenhængende del af Paradisbakkerne.

§3 Bevaring af området

"Nuværende tilstand". Det kan være uhensigtsmæssigt at bruge begrebet "nuværende tilstand" fordi naturen er dynamisk og der kan opstå modstridende interesser. Både nu og i fremtiden. F.eks. de biologiske interesser kontra f.eks. geologiske og landskabelige værdier. Der kan f.eks. være en konflikt i forhold til om man ønsker en sprækkedal, som et stykke urørt natur med væltede træer, bregner og svampe eller man ønsker en åben sprækkedal, der fremstår knivskarpt i landskabet med mere lysåben natur.

Kunne man evt. beskrive hvilken naturtilstand der er nu? Et kort med tilhørende billeder kunne supplere en beskrivelse så man kan se "nuværende tilstand" Det ville gøre det nemmere at administrere – også i fremtiden.

§4 Arealernes drift og anvendelse

Ekstensiv, naturnær skov. Hvordan er områderne ”ekstensiv naturnær skov” defineret? Det kunne være fint hvis kriterierne for udpegningen kunne forklares.

Grænserne for de skovtyper der beskrives i stk. 2 og 3 er meget vanskelige at administrere efter på sigt. Det kunne måske overvejes om matrikelgrænser, ejergrænser eller naturlige skel, som f.eks. et vandløb kunne bruges som afgrænsning?

Stk 3: Svært at se hvordan kan man håndhæve det med de fem ”blivende” træer. Er det plejemyndigheden der skal foretage og vedligeholde mærkningen af træerne.

Når der står: ”Døende træer og dødt ved må ikke fjernes.” gælder det så alle træer på arealerne eller kun de 5 udpegede ældste træer? Det er uklart så måske skal det præciseres.

Stk. 4. Vedr. hjemmehørende arter henvises til det vi tidligere har nævnt vedr. f.eks. lærk.

Stk. 5. Det ser ud til at udpegningen er foretaget ud fra luftfoto og ikke i marken. Det virker upræcis hvilke områder der er udpeget til ”ny lysåben natur” da f.eks. de vestlige områder er nyplantet lærkeskov og området vest for Ellesmyr er løvskov som kan stå i 100 år endnu. Måske skulle man præcisere kriterierne for udpegningerne. Kunne man i stedet se på landskabsinteresserne, de geologiske interesser (altså tydelige sprækkedale og udpegede lysåbne habitatnaturtyper – der kunne udvides.)?



Udsnit fra oplæg

Stk 7. Det ville give mening at tage hele Majdalen med under lysåben natur. Generelt er det svært at erkende grænserne på kortet i virkeligheden, og dermed også svært at efterleve for ejere og svært at administrere og håndhæve.

§5 Bebyggelse

Friluftsliv. Kunne man åbne for muligheden for mindre bebyggelser til friluftsliv. F.eks. shelter, bålplads o.lign? Kan der etableres en primitiv lejrplads for vandrere?

§8 Offentlighedens adgang

Afgrænsning af adgang. Det bliver svært at vide hvor man må gå og ikke gå hvis der er forskellige bestemmelser i skoven, og svært at administrere. Man kan overveje om adgangen bør være som naturbeskyttelseslovens bestemmelser for adgang i offentlige skove.

Supplerende stiforløb. BRK foreslår at de afmærkede stier suppleres med en afmærket sti i områdets østlige del. (Se kort) Denne sti har tidligere været der men er svær at erkende i terrænet nu. Den nævnes også i "Klint-fredningen".



§10 Retningslinjer for plejen

Invasive arter. Der bør stå at kommunen kan bekæmpe invasive arter.

§12 Jagt

Jagtret efter gældende lovgivning. Det med jagtret kan evt. forenkles ved at der må drives jagt i området efter den til enhver tid gældende lovgivning

Fredning af Paradisbakkerne

Bemærkninger til DNS oplæg.

Naturgruppen i Bornholms Regionskommune (BRK) har set på og drøftet oplægget og har følgende faglige input til jeres overvejelse. Bemærkningerne er ikke en BRKs stillingtagen til en eventuel fredning.

Generelle bemærkninger

GIS-filer. Er det muligt at BRK kunne få map-infofiler eller lignende på afgrænsningerne, så vi mere præcist kan se hvor de er?

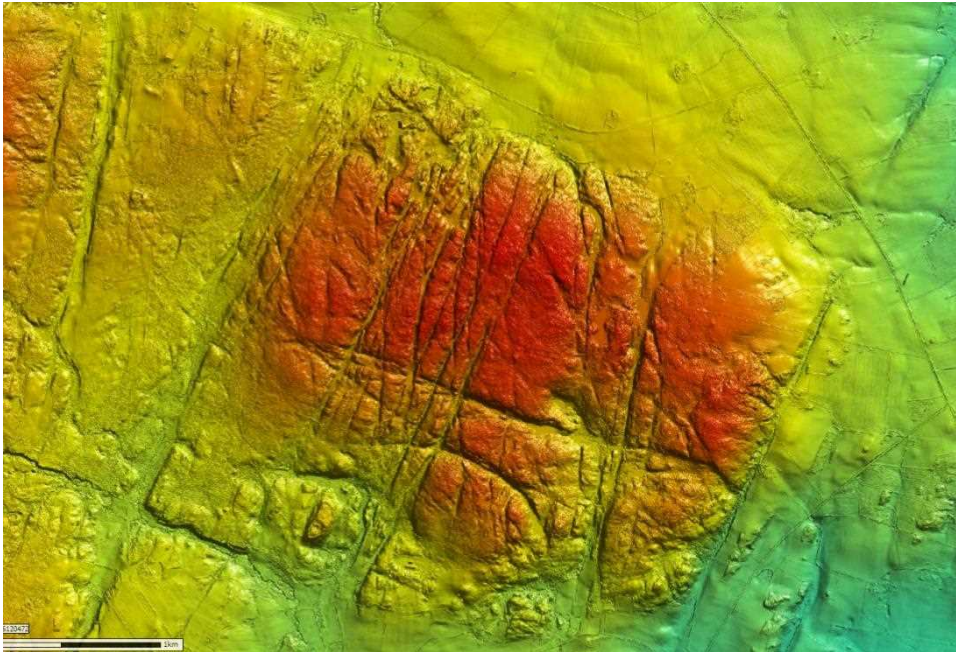
Enkle regler - effektiv administration. Generelt er det vigtigt at det bliver så enkelt og præcist som muligt og så er det vigtigt at man også tænker på at det skal være muligt at administrere både for ejerne og kommunen som tilsynsmyndighed.

§1 Fredningens formål

Præcisering. Fredningsformålets punkt 1 er lidt vagt formuleret og bør præciseres. *Ekstensivt naturnær skovdrift* er et uklart begreb og det bliver meget vanskelig at administrere efter i fremtiden.

Områdefafgrænsning. Det ser ud til at hele området skal være ekstensivt naturnær skovdrift selvom det senere fremgår at det kun er enkelte områder jfr. kortet.

Hjemmehørende arter. Det er kan være uhensigtsmæssigt at der, udover løvtræ, ikke kan plantes andet end rødgran og skovfyr. Man risikerer at Paradisbakkerne på sigt udvikler sig til en monokultur af Rødgran. En blandskov med f.eks. lærk, douglas og skovfyr giver meget større variation, mere biodiversitet og smukkere skovlandskab end ren rødgran (hvor omdriftstiden er kort og derfor ikke stor kontinuitet). Vi forstår det sådan at fredningens formål er at bevare det udtryk som Paradisbakkerne har nu. (Det kunne overvejes om plantning af Normansgran og Nobelis til juletræer og pyntegrønt skal forbydes.)



Geologi. Geologien i Paradisbakkerne er unik med alle de mange tætliggende sprække- dale. Det er et forhold der godt kunne fremhæves yderligere både i forhold til formålet med fredningen, men også i de efterfølgende paragraffer. Altså hvordan forholder man sig til sprækkedale og skal de tydeliggøres i landskabet/skoven.

§2 Fredningsområdet

Vi anbefaler at fondens arealer ved Kåsegård er med. Det virker rigtigt da de er en naturlig og sammenhængende del af Paradisbakkerne.

§3 Bevaring af området

"Nuværende tilstand". Det kan være uhensigtsmæssigt at bruge begrebet "nuværende tilstand" fordi naturen er dynamisk og der kan opstå modstridende interesser. Både nu og i fremtiden. F.eks. de biologiske interesser kontra f.eks. geologiske og landskabelige værdier. Der kan f.eks. være en konflikt i forhold til om man ønsker en sprækkedal, som et stykke urørt natur med væltede træer, bregner og svampe eller man ønsker en åben sprækkedal, der fremstår knivskarpt i landskabet med mere lysåben natur.

Kunne man evt. beskrive hvilken naturtilstand der er nu? Et kort med tilhørende billeder kunne supplere en beskrivelse så man kan se "nuværende tilstand" Det ville gøre det nemmere at administrere – også i fremtiden.

§4 Arealernes drift og anvendelse

Ekstensiv, naturnær skov. Hvordan er områderne ”ekstensiv naturnær skov” defineret? Det kunne være fint hvis kriterierne for udpegningen kunne forklares.

Grænserne for de skovtyper der beskrives i stk. 2 og 3 er meget vanskelige at administrere efter på sigt. Det kunne måske overvejes om matrikelgrænser, ejergrænser eller naturlige skel, som f.eks. et vandløb kunne bruges som afgrænsning?

Stk 3: Svært at se hvordan kan man håndhæve det med de fem ”blivende” træer. Er det plejemyndigheden der skal foretage og vedligeholde mærkningen af træerne.

Når der står: ”Døende træer og dødt ved må ikke fjernes.” gælder det så alle træer på arealerne eller kun de 5 udpegede ældste træer? Det er uklart så måske skal det præciseres.

Stk. 4. Vedr. hjemmehørende arter henvises til det vi tidligere har nævnt vedr. f.eks. lærk.

Stk. 5. Det ser ud til at udpegningen er foretaget ud fra luftfoto og ikke i marken. Det virker upræcis hvilke områder der er udpeget til ”ny lysåben natur” da f.eks. de vestlige områder er nyplantet lærkeskov og området vest for Ellesmyr er løvskov som kan stå i 100 år endnu. Måske skulle man præcisere kriterierne for udpegningerne. Kunne man i stedet se på landskabsinteresserne, de geologiske interesser (altså tydelige sprækkedale og udpegede lysåbne habitatnaturtyper – der kunne udvides.)?



Udsnit fra oplæg

Stk 7. Det ville give mening at tage hele Majdalen med under lysåben natur. Generelt er det svært at erkende grænserne på kortet i virkeligheden, og dermed også svært at efterleve for ejere og svært at administrere og håndhæve.

§5 Bebyggelse

Friluftsliv. Kunne man åbne for muligheden for mindre bebyggelser til friluftsliv. F.eks. shelter, bålplads o.lign? Kan der etableres en primitiv lejrplads for vandrere?

§8 Offentlighedens adgang

Afgrænsning af adgang. Det bliver svært at vide hvor man må gå og ikke gå hvis der er forskellige bestemmelser i skoven, og svært at administrere. Man kan overveje om adgangen bør være som naturbeskyttelseslovens bestemmelser for adgang i offentlige skove.

Supplerende stiforløb. BRK foreslår at de afmærkede stier suppleres med en afmærket sti i områdets østlige del. (Se kort) Denne sti har tidligere været der men er svær at erkende i terrænet nu. Den nævnes også i "Klint-fredningen".



§10 Retningslinjer for plejen

Invasive arter. Der bør stå at kommunen kan bekæmpe invasive arter.

§12 Jagt

Jagtret efter gældende lovgivning. Det med jagtret kan evt. forenkles ved at der må drives jagt i området efter den til enhver tid gældende lovgivning

From: Louise Lyng Bojesen
Sent: Tue, 1 Nov 2022 14:23:32 +0100
To: 'Lena Bau'
Cc: Ilsebil Hansen
Subject: SV: Invitation til samarbejde om fredning
Attachments: Dagsorden_Invitation til samarbejde om fredning af Paradisbakkerne.pdf

Kære Lena Bau.

Tak for orienteringen om planerne for fredning af Paradisbakkerne og invitationen til at samarbejde og til at indtræde som medrejser af fredningen.

I den forbindelse har Kommunalbestyrelsen besluttet at Bornholms Regionskommune ikke indtræder som medrejser i fredningssagen om Paradisbakkerne, men gerne indgår i dialog med DN om fredningsbestemmelsernes indhold, afgrænsning af området, naturpleje mm.

Jeg vedhæfter dagsordenen fra Kommunalbestyrelsesmødet 13. okt. 2022 til din orientering. Vi hører gerne om aktuel status, og du er selvfølgelig altid velkommen til at kontakte os med eventuelle spørgsmål eller andet.

Venlig hilsen



Louise Lyng Bojesen
Naturchef

Center for Natur, Miljø og Fritid
Skovløkken 4, Tejn
3770 Allinge
www.brk.dk

Telefon: 5692 2059
Mobil: 3018 1415
Louise.Lyng.Bojesen@brk.dk

Bornholms Regionskommune

www.brk.dk/privatlivspolitik

Fra: Lena Bau <lena@dn.dk>
Sendt: 22. juli 2022 09:10
Til: Louise Lyng Bojesen <Louise.Lyng.Bojesen@brk.dk>
Cc: Ilsebil Hansen <Ilsebil.Hansen@brk.dk>
Emne: Invitation til samarbejde om fredning

Kære Louise Lyng Bojsen,

Cc Ilsebil Hansen

Danmarks Naturfredningsforening har besluttet at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne. Vedhæftet brev er en invitation til samarbejde om fredningen.

Vi ser frem til at høre fra jer, og står selvfølgelig til rådighed hvis I ønsker yderligere information.

Venlig hilsen

Lena Bau
Fredningsmedarbejder

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø

Tlf.: +45 39174000
Mobil: +4531109537
E-mail: lena@dn.dk



Invitation til samarbejde om fredning af Paradisbakkerne

Sagsnr. i ESDH: 22/22372

Beslutningskompetence: Natur-, Miljø- og Planudvalget

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Danmarks Naturfredningsforening (DN) har besluttet at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne. I den forbindelse sender DN en orientering til kommunen med ønske om at gå i dialog om en hensigtsmæssig udformning af fredningsforslaget. Danmarks Naturfredningsforening inviterer samtidig Bornholms Regionskommune til at indtræde som medrejser af fredningssagen

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- Bornholms Regionskommune ikke indtræder som medrejser i fredningssagen om Paradisbakkerne. Kommunen indgår i dialog med DN om fredningsbestemmelsernes indhold og gør sin indflydelse gældende som høringspart.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 28-09-2022

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 05-10-2022

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 13-10-2022

Godkendt.

Sagsfremstilling

DN oplyser i sin henvendelse til Bornholms Regionskommune, at fredningsgrænsen ikke ligger fast. DN forventer at det kan dreje sig om 600-700ha.

DN oplyser at formålet med fredningen er at:

- bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særlig vægt på at skabe en mosaik af sammenhængende lysåbne naturområder som heder, overdrev, moser og enge samt ekstensivt drevet skov med hjemmehørende arter,
- sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området
- sikre de geologiske interesser,
- medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper, som Natura 2000-område nr. 186 er udpeget for,
- skabe grundlag for naturpleje,

- sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ved etablering af sammenhængende stisystemer.

Baggrund for DN's ønske om at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne

DN oplyser, at Paradisbakkerne tidligere har været en landskabeligt meget værdifuld del af den bornholmske højlyng, ikke mindst på grund af de talrige sprækkedale. På grund af den omfattende tilplantning med ikke-hjemmehørende arter og på grund af tilgroning, har landskabet i høj grad skiftet karakter, hvilket også har bevirket tab af flere sjældne plantearter. Paradisbakkerne er dog fortsat et naturmæssigt meget rigt område, med en høj bioscore på biodiversitetskortet, og potentialet for at øge naturværdierne og skabe et stort sammenhængende naturområde med høj diversitet er meget stort.

DNs trusselsvurdering - beskyttelse af naturværdier

Naturværdierne i Paradisbakkerne er især truet på grund af tilplantning med ikke-hjemmehørende arter, intensiv skovdrift og tilgroning af lysåbne naturområder.

Natura 2000-reglernes krav om gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter betyder ikke nødvendigvis en arealreservation til ny lysåben natur eller konvertering af eksisterende skov til habitatnaturtyper i Paradisbakkerne. Herved er der reel risiko for, at det store potentiale der er for at øge biodiversiteten i området, ikke udnyttes.

Procedurer for en fredning:

En fredning betyder, at der kan lægges væsentlige begrænsninger på et områdes fremtidige anvendelsesmuligheder, da den indeholder hel eller delvis afståelse af bestemte rettigheder over de omfattede ejendomme. Derfor har fredninger en særlig myndighedsstruktur med en bestemt procedure, og der bliver udbetalt erstatning til ejeren for det tab, som en ny fredning medfører.

Gennemførelse af fredninger tager tid, fordi alle involverede skal høres grundigt.

Tre parter kan tage initiativ til en fredning:

- Miljøministeren ved Miljøstyrelsen
- Kommunalbestyrelsen
- Danmarks Naturfredningsforening

Et fredningsforslag, der fremsættes, skal indeholde:

- En redegørelse for fredningen og baggrunden herfor. Der skal blandt andet redegøres for forholdet til eventuelle internationale naturbeskyttelsesinteresser
- Fredningsbestemmelser for området
- Ejendomsfortegnelse
- Kort over området
- Budgetoverslag

Forslag og budgetoverslaget sendes til kommunen samt Miljøstyrelsen med fire ugers svarfrist. Fredninger, der indeholder naturgenopretning, kan kun gennemføres, hvis de involverede myndigheder anbefaler fredningen.

Det færdige fredningsforslag sendes til Fredningsnævnet. Fredningsnævnet offentliggør forslaget og underretter ejerne og andre involverede parter. Desuden holdes et offentligt møde og en besigtigelse. På det offentlige møde har de forskellige parter mulighed for at fremkomme med deres synspunkter.

Når Fredningsnævnet har truffet foreløbige beslutninger om fredningens indhold og omfang, indkalder Fredningsnævnet erstatningskrav, hvorefter nævnet træffer afgørelse om fredning og erstatning samt godtgørelser for udgifter til sagkyndig bistand.

Fredningsnævnet vil vurdere om udgifterne står mål med den naturværdi der opnås ved fredningen.

Sagen går til Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvis erstatningerne overstiger 500.000 kroner (og det vil sandsynligvis være tilfældet her), eller hvis sagen påklages. Miljø- og Fødevareklagenævnet holder offentligt møde og besigtigelse og træffer afgørelse om fredning og erstatning samt godtgørelse.

Sagen går til Taksationskommissionen, hvis erstatningerne bliver påklaget af myndigheder, ejere eller andre. Taksationskommissionen afholder møde og besigtigelse med klagerne og myndighederne og træffer afgørelse om erstatning og godtgørelse. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan genoptage sagen. Sagen kan inden seks måneder efter endelig afgørelse, indbringes for domstolene.

Natur og Miljøs bemærkninger

Danmarks Naturfredningsforening har haft et informations- og dialogmøde om det kommende fredningsforslag. Mødet var d 5. september 2022 kl. 19-21. Der var stor modstand mod forslaget fra de fremmødte ejere.

Oplysningerne fra DN om fredningens indhold er meget generelle og upræcise og Natur og Miljø kan på den baggrund ikke anbefale at Bornholms Regionskommune er medrejser af fredningssagen.

Natur og Miljø har afsøgt mulighederne for at indgå i dialog med DN omkring det nærmere indhold af fredningsbestemmelserne og i den forbindelse modtaget positive men ikke bindende tilkendegivelser.

Som part i fredningssager har Bornholms Regionskommune en ret til at komme med bemærkninger til det endelige fredningsforslag og vil herigennem få indflydelse på indholdet af fredningen.

På den baggrund kan Natur og Miljø ikke anbefale, at Bornholms Regionskommune indtræder som medrejser af fredningen.

Økonomiske konsekvenser

Kommunen skal betale ¼ af udgifterne til en fredning. Altså erstatninger til lodsejere, udgifter til rådgivere mm.

Staten skal betale ¾ af beløbet.

Hvor store fredningserstatninger der vil være i denne sag er svært at sige på nuværende tidspunkt da størrelsen på fredningen og omfanget af "restriktioner" ikke kendes.

Det drejer sig om et større område på 600-700ha. Hvis der bliver større indskrænkninger i forhold til f.eks. jagt og fremtidig træproduktion vil det sandsynligvis være et betydeligt beløb.

Til sammenligning kan nævnes at kommunen betalte ca. 140.000 kr. i erstatning i forbindelse med Svartingedalfredningen som var på ca. 37 ha.

Ud over fredningserstatninger vil kommunen være ansvarlig for naturpleje og vedligeholdelse af stier og andre publikumsfaciliteter indenfor det fredede område. Kommunen står allerede i dag for pleje af de områder i Paradisbakkerne der er fredede (Årsdale Ret, Kodalen mm) og vedligeholder stier og skiltning. Dette arbejde og udgifterne i den forbindelse vil sandsynligvis øges væsentligt.

BILAG:

- | | | | | |
|-------------|------|---|-------------|-----|
| 1 - 6515120 | Åben | Fra DN- Invitation til samarbejde om fredning | (139550/22) | (H) |
| 2 - 6515121 | Åben | Invitation til samarbejde om fredning.pdf | (139550/22) | (F) |

Invitation til samarbejde om fredning af Paradisbakkerne

Sagsnr. i ESDH: 22/22372

Beslutningskompetence: Natur-, Miljø- og Planudvalget

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Danmarks Naturfredningsforening (DN) har besluttet at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne. I den forbindelse sender DN en orientering til kommunen med ønske om at gå i dialog om en hensigtsmæssig udformning af fredningsforslaget. Danmarks Naturfredningsforening inviterer samtidig Bornholms Regionskommune til at indtræde som medrejser af fredningssagen

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- Bornholms Regionskommune ikke indtræder som medrejser i fredningssagen om Paradisbakkerne. Kommunen indgår i dialog med DN om fredningsbestemmelsernes indhold og gør sin indflydelse gældende som høringspart.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 28-09-2022

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 05-10-2022

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 13-10-2022

Godkendt.

Sagsfremstilling

DN oplyser i sin henvendelse til Bornholms Regionskommune, at fredningsgrænsen ikke ligger fast. DN forventer at det kan dreje sig om 600-700ha.

DN oplyser at formålet med fredningen er at:

- bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særlig vægt på at skabe en mosaik af sammenhængende lysåbne naturområder som heder, overdrev, moser og enge samt ekstensivt drevet skov med hjemmehørende arter,
- sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området
- sikre de geologiske interesser,
- medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper, som Natura 2000-område nr. 186 er udpeget for,
- skabe grundlag for naturpleje,

- sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ved etablering af sammenhængende stisystemer.

Baggrund for DN's ønske om at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne

DN oplyser, at Paradisbakkerne tidligere har været en landskabeligt meget værdifuld del af den bornholmske højlyng, ikke mindst på grund af de talrige sprækkedale. På grund af den omfattende tilplantning med ikke-hjemmehørende arter og på grund af tilgroning, har landskabet i høj grad skiftet karakter, hvilket også har bevirket tab af flere sjældne plantearter. Paradisbakkerne er dog fortsat et naturmæssigt meget rigt område, med en høj bioscore på biodiversitetskortet, og potentialet for at øge naturværdierne og skabe et stort sammenhængende naturområde med høj diversitet er meget stort.

DNs trusselsvurdering - beskyttelse af naturværdier

Naturværdierne i Paradisbakkerne er især truet på grund af tilplantning med ikke-hjemmehørende arter, intensiv skovdrift og tilgroning af lysåbne naturområder.

Natura 2000-reglernes krav om gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter betyder ikke nødvendigvis en arealreservation til ny lysåben natur eller konvertering af eksisterende skov til habitatnaturtyper i Paradisbakkerne. Herved er der reel risiko for, at det store potentiale der er for at øge biodiversiteten i området, ikke udnyttes.

Procedurer for en fredning:

En fredning betyder, at der kan lægges væsentlige begrænsninger på et områdes fremtidige anvendelsesmuligheder, da den indeholder hel eller delvis afståelse af bestemte rettigheder over de omfattede ejendomme. Derfor har fredninger en særlig myndighedsstruktur med en bestemt procedure, og der bliver udbetalt erstatning til ejeren for det tab, som en ny fredning medfører.

Gennemførelse af fredninger tager tid, fordi alle involverede skal høres grundigt.

Tre parter kan tage initiativ til en fredning:

- Miljøministeren ved Miljøstyrelsen
- Kommunalbestyrelsen
- Danmarks Naturfredningsforening

Et fredningsforslag, der fremsættes, skal indeholde:

- En redegørelse for fredningen og baggrunden herfor. Der skal blandt andet redegøres for forholdet til eventuelle internationale naturbeskyttelsesinteresser
- Fredningsbestemmelser for området
- Ejendomsfortegnelse
- Kort over området
- Budgetoverslag

Forslag og budgetoverslaget sendes til kommunen samt Miljøstyrelsen med fire ugers svarfrist. Fredninger, der indeholder naturgenopretning, kan kun gennemføres, hvis de involverede myndigheder anbefaler fredningen.

Det færdige fredningsforslag sendes til Fredningsnævnet. Fredningsnævnet offentliggør forslaget og underretter ejerne og andre involverede parter. Desuden holdes et offentligt møde og en besigtigelse. På det offentlige møde har de forskellige parter mulighed for at fremkomme med deres synspunkter.

Når Fredningsnævnet har truffet foreløbige beslutninger om fredningens indhold og omfang, indkalder Fredningsnævnet erstatningskrav, hvorefter nævnet træffer afgørelse om fredning og erstatning samt godtgørelser for udgifter til sagkyndig bistand.

Fredningsnævnet vil vurdere om udgifterne står mål med den naturværdi der opnås ved fredningen.

Sagen går til Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvis erstatningerne overstiger 500.000 kroner (og det vil sandsynligvis være tilfældet her), eller hvis sagen påklages. Miljø- og Fødevareklagenævnet holder offentligt møde og besigtigelse og træffer afgørelse om fredning og erstatning samt godtgørelse.

Sagen går til Taksationskommissionen, hvis erstatningerne bliver påklaget af myndigheder, ejere eller andre. Taksationskommissionen afholder møde og besigtigelse med klagerne og myndighederne og træffer afgørelse om erstatning og godtgørelse. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan genoptage sagen. Sagen kan inden seks måneder efter endelig afgørelse, indbringes for domstolene.

Natur og Miljøs bemærkninger

Danmarks Naturfredningsforening har haft et informations- og dialogmøde om det kommende fredningsforslag. Mødet var d 5. september 2022 kl. 19-21. Der var stor modstand mod forslaget fra de fremmødte ejere.

Oplysningerne fra DN om fredningens indhold er meget generelle og upræcise og Natur og Miljø kan på den baggrund ikke anbefale at Bornholms Regionskommune er medrejser af fredningssagen.

Natur og Miljø har afsøgt mulighederne for at indgå i dialog med DN omkring det nærmere indhold af fredningsbestemmelserne og i den forbindelse modtaget positive men ikke bindende tilkendegivelser.

Som part i fredningssager har Bornholms Regionskommune en ret til at komme med bemærkninger til det endelige fredningsforslag og vil herigennem få indflydelse på indholdet af fredningen.

På den baggrund kan Natur og Miljø ikke anbefale, at Bornholms Regionskommune indtræder som medrejser af fredningen.

Økonomiske konsekvenser

Kommunen skal betale ¼ af udgifterne til en fredning. Altså erstatninger til lodsejere, udgifter til rådgivere mm.

Staten skal betale ¾ af beløbet.

Hvor store fredningserstatninger der vil være i denne sag er svært at sige på nuværende tidspunkt da størrelsen på fredningen og omfanget af "restriktioner" ikke kendes.

Det drejer sig om et større område på 600-700ha. Hvis der bliver større indskrænkninger i forhold til f.eks. jagt og fremtidig træproduktion vil det sandsynligvis være et betydeligt beløb.

Til sammenligning kan nævnes at kommunen betalte ca. 140.000 kr. i erstatning i forbindelse med Svartingedalfredningen som var på ca. 37 ha.

Ud over fredningserstatninger vil kommunen være ansvarlig for naturpleje og vedligeholdelse af stier og andre publikumsfaciliteter indenfor det fredede område. Kommunen står allerede i dag for pleje af de områder i Paradisbakkerne der er fredede (Årsdale Ret, Kodalen mm) og vedligeholder stier og skiltning. Dette arbejde og udgifterne i den forbindelse vil sandsynligvis øges væsentligt.

BILAG:

- | | | | | |
|-------------|------|---|-------------|-----|
| 1 - 6515120 | Åben | Fra DN- Invitation til samarbejde om fredning | (139550/22) | (H) |
| 2 - 6515121 | Åben | Invitation til samarbejde om fredning.pdf | (139550/22) | (F) |

Invitation til samarbejde om fredning af Paradisbakkerne

Sagsnr. i ESDH: 22/22372

Beslutningskompetence: Natur-, Miljø- og Planudvalget

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Danmarks Naturfredningsforening (DN) har besluttet at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne. I den forbindelse sender DN en orientering til kommunen med ønske om at gå i dialog om en hensigtsmæssig udformning af fredningsforslaget. Danmarks Naturfredningsforening inviterer samtidig Bornholms Regionskommune til at indtræde som medrejser af fredningssagen

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- Bornholms Regionskommune ikke indtræder som medrejser i fredningssagen om Paradisbakkerne. Kommunen indgår i dialog med DN om fredningsbestemmelsernes indhold og gør sin indflydelse gældende som høringspart.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 28-09-2022

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 05-10-2022

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 13-10-2022

Godkendt.

Sagsfremstilling

DN oplyser i sin henvendelse til Bornholms Regionskommune, at fredningsgrænsen ikke ligger fast. DN forventer at det kan dreje sig om 600-700ha.

DN oplyser at formålet med fredningen er at:

- bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særlig vægt på at skabe en mosaik af sammenhængende lysåbne naturområder som heder, overdrev, moser og enge samt ekstensivt drevet skov med hjemmehørende arter,
- sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området
- sikre de geologiske interesser,
- medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper, som Natura 2000-område nr. 186 er udpeget for,
- skabe grundlag for naturpleje,

- sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ved etablering af sammenhængende stisystemer.

Baggrund for DN's ønske om at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne

DN oplyser, at Paradisbakkerne tidligere har været en landskabeligt meget værdifuld del af den bornholmske højlyng, ikke mindst på grund af de talrige sprækkedale. På grund af den omfattende tilplantning med ikke-hjemmehørende arter og på grund af tilgroning, har landskabet i høj grad skiftet karakter, hvilket også har bevirket tab af flere sjældne plantearter. Paradisbakkerne er dog fortsat et naturmæssigt meget rigt område, med en høj bioscore på biodiversitetskortet, og potentialet for at øge naturværdierne og skabe et stort sammenhængende naturområde med høj diversitet er meget stort.

DNs trusselsvurdering - beskyttelse af naturværdier

Naturværdierne i Paradisbakkerne er især truet på grund af tilplantning med ikke-hjemmehørende arter, intensiv skovdrift og tilgroning af lysåbne naturområder.

Natura 2000-reglernes krav om gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter betyder ikke nødvendigvis en arealreservation til ny lysåben natur eller konvertering af eksisterende skov til habitatnaturtyper i Paradisbakkerne. Herved er der reel risiko for, at det store potentiale der er for at øge biodiversiteten i området, ikke udnyttes.

Procedurer for en fredning:

En fredning betyder, at der kan lægges væsentlige begrænsninger på et områdes fremtidige anvendelsesmuligheder, da den indeholder hel eller delvis afståelse af bestemte rettigheder over de omfattede ejendomme. Derfor har fredninger en særlig myndighedsstruktur med en bestemt procedure, og der bliver udbetalt erstatning til ejeren for det tab, som en ny fredning medfører.

Gennemførelse af fredninger tager tid, fordi alle involverede skal høres grundigt.

Tre parter kan tage initiativ til en fredning:

- Miljøministeren ved Miljøstyrelsen
- Kommunalbestyrelsen
- Danmarks Naturfredningsforening

Et fredningsforslag, der fremsættes, skal indeholde:

- En redegørelse for fredningen og baggrunden herfor. Der skal blandt andet redegøres for forholdet til eventuelle internationale naturbeskyttelsesinteresser
- Fredningsbestemmelser for området
- Ejendomsfortegnelse
- Kort over området
- Budgetoverslag

Forslag og budgetoverslaget sendes til kommunen samt Miljøstyrelsen med fire ugers svarfrist. Fredninger, der indeholder naturgenopretning, kan kun gennemføres, hvis de involverede myndigheder anbefaler fredningen.

Det færdige fredningsforslag sendes til Fredningsnævnet. Fredningsnævnet offentliggør forslaget og underretter ejerne og andre involverede parter. Desuden holdes et offentligt møde og en besigtigelse. På det offentlige møde har de forskellige parter mulighed for at fremkomme med deres synspunkter.

Når Fredningsnævnet har truffet foreløbige beslutninger om fredningens indhold og omfang, indkalder Fredningsnævnet erstatningskrav, hvorefter nævnet træffer afgørelse om fredning og erstatning samt godtgørelser for udgifter til sagkyndig bistand.

Fredningsnævnet vil vurdere om udgifterne står mål med den naturværdi der opnås ved fredningen.

Sagen går til Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvis erstatningerne overstiger 500.000 kroner (og det vil sandsynligvis være tilfældet her), eller hvis sagen påklages. Miljø- og Fødevareklagenævnet holder offentligt møde og besigtigelse og træffer afgørelse om fredning og erstatning samt godtgørelse.

Sagen går til Taksationskommissionen, hvis erstatningerne bliver påklaget af myndigheder, ejere eller andre. Taksationskommissionen afholder møde og besigtigelse med klagerne og myndighederne og træffer afgørelse om erstatning og godtgørelse. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan genoptage sagen. Sagen kan inden seks måneder efter endelig afgørelse, indbringes for domstolene.

Natur og Miljøs bemærkninger

Danmarks Naturfredningsforening har haft et informations- og dialogmøde om det kommende fredningsforslag. Mødet var d 5. september 2022 kl. 19-21. Der var stor modstand mod forslaget fra de fremmødte ejere.

Oplysningerne fra DN om fredningens indhold er meget generelle og upræcise og Natur og Miljø kan på den baggrund ikke anbefale at Bornholms Regionskommune er medrejser af fredningssagen.

Natur og Miljø har afsøgt mulighederne for at indgå i dialog med DN omkring det nærmere indhold af fredningsbestemmelserne og i den forbindelse modtaget positive men ikke bindende tilkendegivelser.

Som part i fredningssager har Bornholms Regionskommune en ret til at komme med bemærkninger til det endelige fredningsforslag og vil herigennem få indflydelse på indholdet af fredningen.

På den baggrund kan Natur og Miljø ikke anbefale, at Bornholms Regionskommune indtræder som medrejser af fredningen.

Økonomiske konsekvenser

Kommunen skal betale ¼ af udgifterne til en fredning. Altså erstatninger til lodsejere, udgifter til rådgivere mm.

Staten skal betale ¾ af beløbet.

Hvor store fredningserstatninger der vil være i denne sag er svært at sige på nuværende tidspunkt da størrelsen på fredningen og omfanget af "restriktioner" ikke kendes.

Det drejer sig om et større område på 600-700ha. Hvis der bliver større indskrænkninger i forhold til f.eks. jagt og fremtidig træproduktion vil det sandsynligvis være et betydeligt beløb.

Til sammenligning kan nævnes at kommunen betalte ca. 140.000 kr. i erstatning i forbindelse med Svartingedalfredningen som var på ca. 37 ha.

Ud over fredningserstatninger vil kommunen være ansvarlig for naturpleje og vedligeholdelse af stier og andre publikumsfaciliteter indenfor det fredede område. Kommunen står allerede i dag for pleje af de områder i Paradisbakkerne der er fredede (Årsdale Ret, Kodalen mm) og vedligeholder stier og skiltning. Dette arbejde og udgifterne i den forbindelse vil sandsynligvis øges væsentligt.

BILAG:

- | | | | | |
|-------------|------|---|-------------|-----|
| 1 - 6515120 | Åben | Fra DN- Invitation til samarbejde om fredning | (139550/22) | (H) |
| 2 - 6515121 | Åben | Invitation til samarbejde om fredning.pdf | (139550/22) | (F) |

Invitation til samarbejde om fredning af Paradisbakkerne

Sagsnr. i ESDH: 22/22372

Beslutningskompetence: Natur-, Miljø- og Planudvalget

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Danmarks Naturfredningsforening (DN) har besluttet at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne. I den forbindelse sender DN en orientering til kommunen med ønske om at gå i dialog om en hensigtsmæssig udformning af fredningsforslaget. Danmarks Naturfredningsforening inviterer samtidig Bornholms Regionskommune til at indtræde som medrejser af fredningssagen

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- Bornholms Regionskommune ikke indtræder som medrejser i fredningssagen om Paradisbakkerne. Kommunen indgår i dialog med DN om fredningsbestemmelsernes indhold og gør sin indflydelse gældende som høringspart.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 28-09-2022

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 05-10-2022

Anbefales.

Sagsfremstilling

DN oplyser i sin henvendelse til Bornholms Regionskommune, at fredningsgrænsen ikke ligger fast. DN forventer at det kan dreje sig om 600-700ha.

DN oplyser at formålet med fredningen er at:

- bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særlig vægt på at skabe en mosaik af sammenhængende lysåbne naturområder som heder, overdrev, moser og enge samt ekstensivt drevet skov med hjemmehørende arter,
- sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området
- sikre de geologiske interesser,
- medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper, som Natura 2000-område nr. 186 er udpeget for,
- skabe grundlag for naturpleje,
- sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ved etablering af sammenhængende stisystemer.

Baggrund for DN's ønske om at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne

DN oplyser, at Paradisbakkerne tidligere har været en landskabeligt meget værdifuld del af den bornholmske højlyng, ikke mindst på grund af de talrige sprækkedale. På grund af den omfattende tilplantning med ikke-hjemmehørende arter og på grund af tilgroning, har landskabet i høj grad skiftet karakter, hvilket også har bevirket tab af flere sjældne plantearter. Paradisbakkerne er dog fortsat et naturmæssigt meget rigt område, med en høj bioscore på biodiversitetskortet, og potentialet for at øge naturværdierne og skabe et stort sammenhængende naturområde med høj diversitet er meget stort.

DNs trusselsvurdering - beskyttelse af naturværdier

Naturværdierne i Paradisbakkerne er især truet på grund af tilplantning med ikke-hjemmehørende arter, intensiv skovdrift og tilgroning af lysåbne naturområder.

Natura 2000-reglernes krav om gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter betyder ikke nødvendigvis en arealreservation til ny lysåben natur eller konvertering af eksisterende skov til habitatnaturtyper i Paradisbakkerne. Herved er der reel risiko for, at det store potentiale der er for at øge biodiversiteten i området, ikke udnyttes.

Procedurer for en fredning:

En fredning betyder, at der kan lægges væsentlige begrænsninger på et områdes fremtidige anvendelsesmuligheder, da den indeholder hel eller delvis afståelse af bestemte rettigheder over de omfattede ejendomme. Derfor har fredninger en særlig myndighedsstruktur med en bestemt procedure, og der bliver udbetalt erstatning til ejeren for det tab, som en ny fredning medfører.

Gennemførelse af fredninger tager tid, fordi alle involverede skal høres grundigt.

Tre parter kan tage initiativ til en fredning:

- Miljøministeren ved Miljøstyrelsen
- Kommunalbestyrelsen
- Danmarks Naturfredningsforening

Et fredningsforslag, der fremsættes, skal indeholde:

- En redegørelse for fredningen og baggrunden herfor. Der skal blandt andet redegøres for forholdet til eventuelle internationale naturbeskyttelsesinteresser
- Fredningsbestemmelser for området
- Ejendomsfortegnelse
- Kort over området
- Budgetoverslag

Forslag og budgetoverslaget sendes til kommunen samt Miljøstyrelsen med fire ugers svarfrist. Fredninger, der indeholder naturgenopretning, kan kun gennemføres, hvis de involverede myndigheder anbefaler fredningen.

Det færdige fredningsforslag sendes til Fredningsnævnet. Fredningsnævnet offentliggør forslaget og underretter ejerne og andre involverede parter. Desuden holdes et offentligt møde og en besigtigelse. På det offentlige møde har de forskellige parter mulighed for at fremkomme med deres synspunkter.

Når Fredningsnævnet har truffet foreløbige beslutninger om fredningens indhold og omfang, indkalder Fredningsnævnet erstatningskrav, hvorefter nævnet træffer afgørelse om fredning og erstatning samt godtgørelser for udgifter til sagkyndig bistand.

Fredningsnævnet vil vurdere om udgifterne står mål med den naturværdi der opnås ved fredningen.

Sagen går til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, hvis erstatningerne overstiger 500.000 kroner (og det vil sandsynligvis være tilfældet her), eller hvis sagen påklages. Miljø- og Fødevarerklagenævnet holder offentligt møde og besigtigelse og træffer afgørelse om fredning og erstatning samt godtgørelse.

Sagen går til Taksationskommissionen, hvis erstatningerne bliver påklaget af myndigheder, ejere eller andre. Taksationskommissionen afholder møde og besigtigelse med klagerne og myndighederne og træffer afgørelse om erstatning og godtgørelse. Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan genoptage sagen. Sagen kan inden seks måneder efter endelig afgørelse, indbringes for domstolene.

Natur og Miljøs bemærkninger

Danmarks Naturfredningsforening har haft et informations- og dialogmøde om det kommende fredningsforslag. Mødet var d 5. september 2022 kl. 19-21. Der var stor modstand mod forslaget fra de fremmødte ejere.

Oplysningerne fra DN om fredningens indhold er meget generelle og upræcise og Natur og Miljø kan på den baggrund ikke anbefale at Bornholms Regionskommune er medrejser af fredningssagen.

Natur og Miljø har afsøgt mulighederne for at indgå i dialog med DN omkring det nærmere indhold af fredningsbestemmelserne og i den forbindelse modtaget positive men ikke bindende tilkendegivelser.

Som part i fredningssager har Bornholms Regionskommune en ret til at komme med bemærkninger til det endelige fredningsforslag og vil herigennem få indflydelse på indholdet af fredningen.

På den baggrund kan Natur og Miljø ikke anbefale, at Bornholms Regionskommune indtræder som medrejser af fredningen.

Økonomiske konsekvenser

Kommunen skal betale ¼ af udgifterne til en fredning. Altså erstatninger til lodsejere, udgifter til rådgivere mm.

Staten skal betale ¾ af beløbet.

Hvor store fredningserstatninger der vil være i denne sag er svært at sige på nuværende tidspunkt da størrelsen på fredningen og omfanget af "restriktioner" ikke kendes.

Det drejer sig om et større område på 600-700ha. Hvis der bliver større indskrænkninger i forhold til f.eks. jagt og fremtidig træproduktion vil det sandsynligvis være et betydeligt beløb.

Til sammenligning kan nævnes at kommunen betalte ca. 140.000 kr. i erstatning i forbindelse med Svartingedalfredningen som var på ca. 37 ha.

Ud over fredningserstatninger vil kommunen være ansvarlig for naturpleje og vedligeholdelse af stier og andre publikumsfaciliteter indenfor det fredede område. Kommunen står allerede i dag for pleje af de områder i Paradisbakkerne der er fredede (Årsdale Ret, Kodalen mm) og vedligeholder stier og skiltning. Dette arbejde og udgifterne i den forbindelse vil sandsynligvis øges væsentligt.

BILAG:

- | | | | | |
|-------------|------|---|-------------|-----|
| 1 - 6515120 | Åben | Fra DN- Invitation til samarbejde om fredning | (139550/22) | (H) |
| 2 - 6515121 | Åben | Invitation til samarbejde om fredning.pdf | (139550/22) | (F) |

Invitation til samarbejde om fredning af Paradisbakkerne

Sagsnr. i ESDH: 22/22372

Beslutningskompetence: Natur-, Miljø- og Planudvalget

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Danmarks Naturfredningsforening (DN) har besluttet at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne. I den forbindelse sender DN en orientering til kommunen med ønske om at gå i dialog om en hensigtsmæssig udformning af fredningsforslaget. Danmarks Naturfredningsforening inviterer samtidig Bornholms Regionskommune til at indtræde som medrejser af fredningssagen

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- Bornholms Regionskommune ikke indtræder som medrejser i fredningssagen om Paradisbakkerne. Kommunen indgår i dialog med DN om fredningsbestemmelsernes indhold og gør sin indflydelse gældende som høringspart.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 28-09-2022

Anbefales.

Sagsfremstilling

DN oplyser i sin henvendelse til Bornholms Regionskommune, at fredningsgrænsen ikke ligger fast. DN forventer at det kan dreje sig om 600-700ha.

DN oplyser at formålet med fredningen er at:

- bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særlig vægt på at skabe en mosaik af sammenhængende lysåbne naturområder som heder, overdrev, moser og enge samt ekstensivt drevet skov med hjemmehørende arter,
- sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området
- sikre de geologiske interesser,
- medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper, som Natura 2000-område nr. 186 er udpeget for,
- skabe grundlag for naturpleje,
- sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ved etablering af sammenhængende stisystemer.

Baggrund for DN's ønske om at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne

DN oplyser, at Paradisbakkerne tidligere har været en landskabeligt meget værdifuld del af den bornholmske højlyng, ikke mindst på grund af de talrige sprækkedale. På grund af den omfattende tilplantning med ikke-hjemmehørende arter og på grund af tilgroning, har

landskabet i høj grad skiftet karakter, hvilket også har bevirket tab af flere sjældne plantearter. Paradisbakkerne er dog fortsat et naturmæssigt meget rigt område, med en høj bioscore på biodiversitetskortet, og potentialet for at øge naturværdierne og skabe et stort sammenhængende naturområde med høj diversitet er meget stort.

DNs trusselsvurdering - beskyttelse af naturværdier

Naturværdierne i Paradisbakkerne er især truet på grund af tilplantning med ikke-hjemmehørende arter, intensiv skovdrift og tilgroning af lysåbne naturområder.

Natura 2000-reglernes krav om gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter betyder ikke nødvendigvis en arealreservation til ny lysåben natur eller konvertering af eksisterende skov til habitatnaturtyper i Paradisbakkerne. Herved er der reel risiko for, at det store potentiale der er for at øge biodiversiteten i området, ikke udnyttes.

Procedurer for en fredning:

En fredning betyder, at der kan lægges væsentlige begrænsninger på et områdes fremtidige anvendelsesmuligheder, da den indeholder hel eller delvis afståelse af bestemte rettigheder over de omfattede ejendomme. Derfor har fredninger en særlig myndighedsstruktur med en bestemt procedure, og der bliver udbetalt erstatning til ejeren for det tab, som en ny fredning medfører.

Gennemførelse af fredninger tager tid, fordi alle involverede skal høres grundigt.

Tre parter kan tage initiativ til en fredning:

- Miljøministeren ved Miljøstyrelsen
- Kommunalbestyrelsen
- Danmarks Naturfredningsforening

Et fredningsforslag, der fremsættes, skal indeholde:

- En redegørelse for fredningen og baggrunden herfor. Der skal blandt andet redegøres for forholdet til eventuelle internationale naturbeskyttelsesinteresser
- Fredningsbestemmelser for området
- Ejendomsfortegnelse
- Kort over området
- Budgetoverslag

Forslag og budgetoverslaget sendes til kommunen samt Miljøstyrelsen med fire ugers svarfrist. Fredninger, der indeholder naturgenopretning, kan kun gennemføres, hvis de involverede myndigheder anbefaler fredningen.

Det færdige fredningsforslag sendes til Fredningsnævnet. Fredningsnævnet offentliggør forslaget og underretter ejerne og andre involverede parter. Desuden holdes et offentligt møde og en besigtigelse. På det offentlige møde har de forskellige parter mulighed for at fremkomme med deres synspunkter.

Når Fredningsnævnet har truffet foreløbige beslutninger om fredningens indhold og omfang, indkalder Fredningsnævnet erstatningskrav, hvorefter nævnet træffer afgørelse om fredning og erstatning samt godtgørelser for udgifter til sagkyndig bistand.

Fredningsnævnet vil vurdere om udgifterne står mål med den naturværdi der opnås ved fredningen.

Sagen går til Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvis erstatningerne overstiger 500.000 kroner (og det vil sandsynligvis være tilfældet her), eller hvis sagen påklages. Miljø- og Fødevareklagenævnet holder offentligt møde og besigtigelse og træffer afgørelse om fredning og erstatning samt godtgørelse.

Sagen går til Taksationskommissionen, hvis erstatningerne bliver påklaget af myndigheder, ejere eller andre. Taksationskommissionen afholder møde og besigtigelse med klagerne og myndighederne og træffer afgørelse om erstatning og godtgørelse. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan genoptage sagen. Sagen kan inden seks måneder efter endelig afgørelse, indbringes for domstolene.

Natur og Miljøs bemærkninger

Danmarks Naturfredningsforening har haft et informations- og dialogmøde om det kommende fredningsforslag. Mødet var d 5. september 2022 kl. 19-21. Der var stor modstand mod forslaget fra de fremmødte ejere.

Oplysningerne fra DN om fredningens indhold er meget generelle og upræcise og Natur og Miljø kan på den baggrund ikke anbefale at Bornholms Regionskommune er medrejser af fredningssagen.

Natur og Miljø har afsøgt mulighederne for at indgå i dialog med DN omkring det nærmere indhold af fredningsbestemmelserne og i den forbindelse modtaget positive men ikke bindende tilkendegivelser.

Som part i fredningssager har Bornholms Regionskommune en ret til at komme med bemærkninger til det endelige fredningsforslag og vil herigennem få indflydelse på indholdet af fredningen.

På den baggrund kan Natur og Miljø ikke anbefale, at Bornholms Regionskommune indtræder som medrejser af fredningen.

Økonomiske konsekvenser

Kommunen skal betale ¼ af udgifterne til en fredning. Altså erstatninger til lodsejere, udgifter til rådgivere mm.

Staten skal betale ¾ af beløbet.

Hvor store fredningserstatninger der vil være i denne sag er svært at sige på nuværende tidspunkt da størrelsen på fredningen og omfanget af "restriktioner" ikke kendes.

Det drejer sig om et større område på 600-700ha. Hvis der bliver større indskrænkninger i forhold til f.eks. jagt og fremtidig træproduktion vil det sandsynligvis være et betydeligt beløb.

Til sammenligning kan nævnes at kommunen betalte ca. 140.000 kr. i erstatning i forbindelse med Svartingedalfredningen som var på ca. 37 ha.

Ud over fredningserstatninger vil kommunen være ansvarlig for naturpleje og vedligeholdelse af stier og andre publikumsfaciliteter indenfor det fredede område. Kommunen står allerede i dag for pleje af de områder i Paradisbakkerne der er fredede (Årsdale Ret, Kodalen mm) og vedligeholder stier og skiltning. Dette arbejde og udgifterne i den forbindelse vil sandsynligvis øges væsentligt.

BILAG:

- | | | | | |
|-------------|------|---|-------------|-----|
| 1 - 6515120 | Åben | Fra DN- Invitation til samarbejde om fredning | (139550/22) | (H) |
| 2 - 6515121 | Åben | Invitation til samarbejde om fredning.pdf | (139550/22) | (F) |

From: Lena Bau
Sent: Tue, 6 Sep 2022 16:00:52 +0200
To: Lena Bau
Subject: Oplæg om fredning
Attachments: Oplæg 05092022.pdf

Kære lodsejere i Paradisbakkerne,

Tak for jeres deltagelse i mødet i går. Og tak for gode spørgsmål.

Jeg har vedhæftet mit oplæg, som lovet.

Hvis I synes, at der er behov for endnu et fællesmøde, når vi er længere i processen, så stiller vi meget gerne op til det.

I er selvfølgelig også velkomne til at kontakte mig undervejs i processen.

Venlig hilsen

Lena Bau
Fredningsmedarbejder

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø

Tlf.: +45 39174000
Mobil: +4531109537
E-mail: lena@dn.dk



Informations- og dialogmøde om kommende forslag til fredning af Paradisbakkerne

Lena Bau, Natur og Miljø

tlf.: 3110 9537

lena@dn.dk

Velkommen

Dagsorden:

- Præsentation
- Oplæg:
 - Kort orientering om fredninger generelt
 - Orientering om baggrunden og de foreløbige tanker om fredningsforslag i området
 - Den videre proces – evt. opklarende spørgsmål undervejs
- Pause med kaffe og kage
- Spørgsmål og dialog
- Afrunding

Præsentation



Lena Bau – fredningsmedarbejder i Danmarks Naturfredningsforenings sekretariat

Repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening Bornholm afdeling

Om Danmarks Naturfredningsforening:

- Stiftet i 1911
- Siden 1937 ret til at foreslå fredninger
- Har ca. 135.000 medlemmer
- Arbejder for at være ”naturens stemme”
- Også kommunen og staten (tidligere også amterne) kan fremsætte fredningsforslag
- Sagerne afgøres af ”fredningsdomstole” – fredningsnævn og evt. Miljø- og Fødevareklagenævnet

105 år med fredning



Omkring:

- Knap 5% fredet
- Ca. 4400 fredninger – heraf ca. 1800 omkring kirker
- DN bag 7 ud af 10 fredninger
- DN rejser 4-6 nye forslag årligt
- Halvdelen sammen med kommune
- 85-90 % gennemføres



Hvad kan en fredning?

Fordele

- Den stærkeste beskyttelse
- Langsigtet
- En skræddersyet løsning
- Erstatning
- Dispensationer

Ulemper

- Langtrukken proces
- Restriktioner
- Indskrænkninger

Fredninger er forskellige

”Skræddersys” til det enkelte område, indenfor naturbeskyttelseslovens formål:

- 1) at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier,
- 2) at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, og
- 3) at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet.

Besluttet at rejse fredningssag



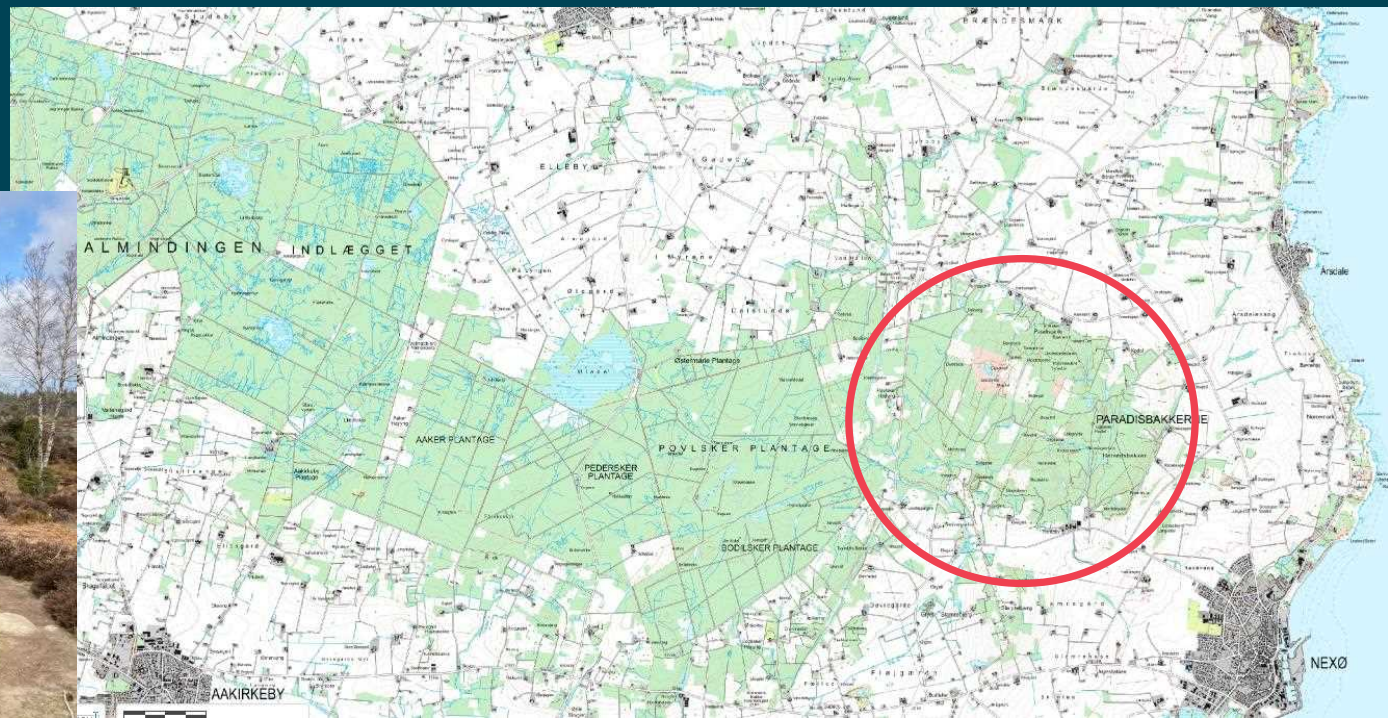
Princip-beslutning i Danmarks Naturfredningsforenings
Hovedbestyrelse

Indhold og afgrænsning er endnu ikke lagt fast

Vigtigt for os at orientere jer helt tidligt i processen og gå i dialog
med jer

Hvorfor Paradisbakkerne?

- Meget værdifuld natur – og stort potentiale for endnu mere
- Store landskabelige værdier
- Geologiske værdier af national betydning
- Kulturhistoriske værdier
- Stor rekreativ værdi



Naturen i Paradisbakkerne

historisk



Høje målebordsblade 1864-1899

Naturen i Paradisbakkerne *nu*

← → naturdata.miljøportal.dk/speciesSearch

Danmarks Miljøportal
Data om miljøet i Danmark

< TIL FORSIDEN
Søg arter

🔍 Søg en eller flere arter...

📏 Vælg område: (8.8 km²)

☐ Rødliste
☐ EU-listen
☐ Fredede arter

SØG

Din søgning gav 632 resultater
Marker en eller flere arter for at se dem på kortet

Registreringer - vis alle

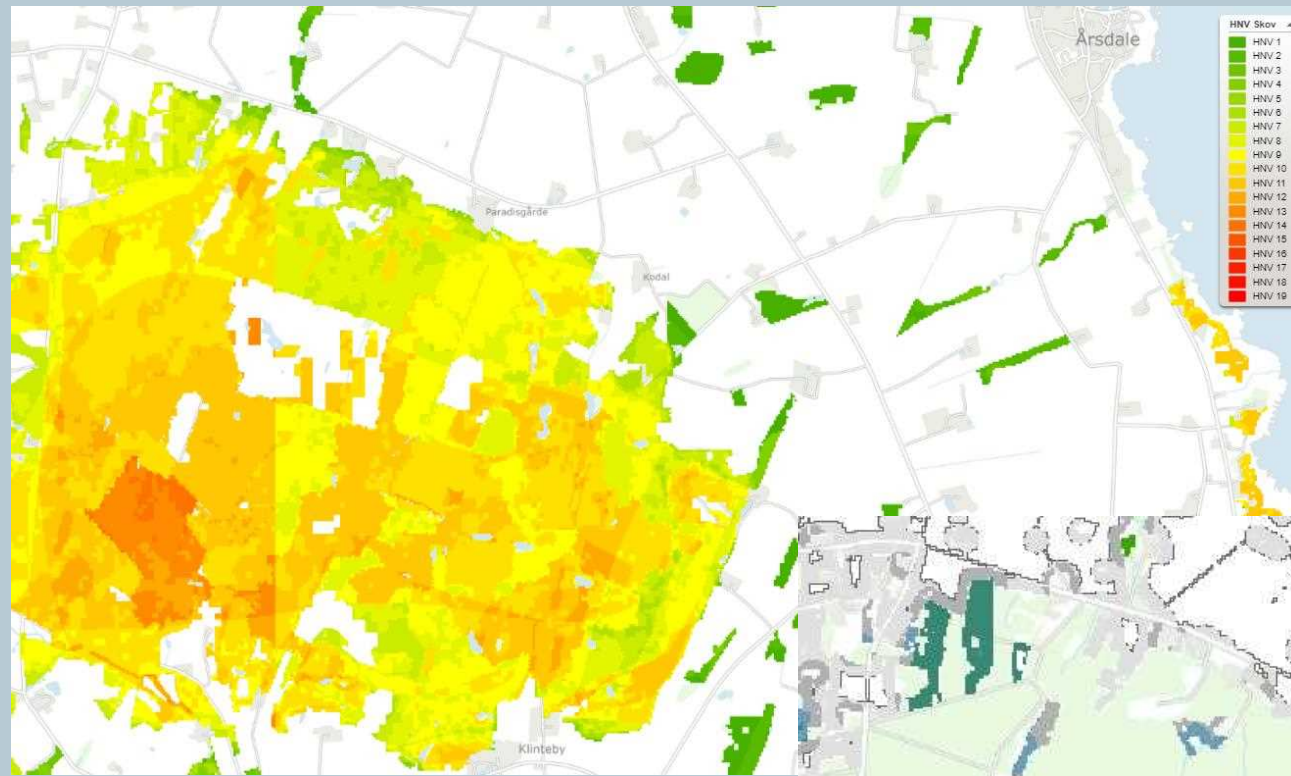
- Tarvemosselægten | Sphagnum
- Kragefod | Comarum palustre
- Vandnavle | Hydrocotyle vulgaris
- Violslægten | Viola
- Dynd-padderok | Equisetum fluviatile
- Rød svingel | Festuca rubra
- Rundbladet soldug | Drosera rotundifolia
- Grå-pil | Salix cinerea
- Krybende pil | Salix repens
- Smalbladet kæruld | Eriophorum angustifolium
- Grå star | Carex canescens
- Hunde-hvorn | Agrostis canina



HNV – skov

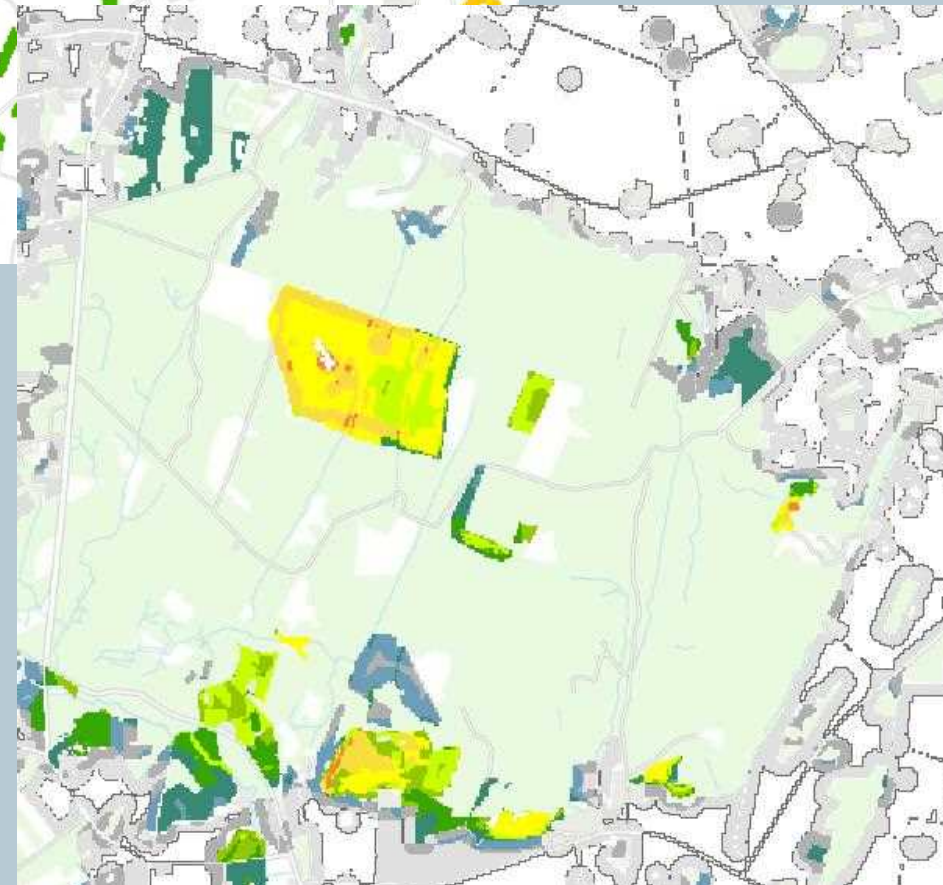
(Høj naturværdi)

Baseret på indikatorer for
naturkvalitet og fund af
Rødlistede arter



HNV – Naturbeskyttelseslovens § 3

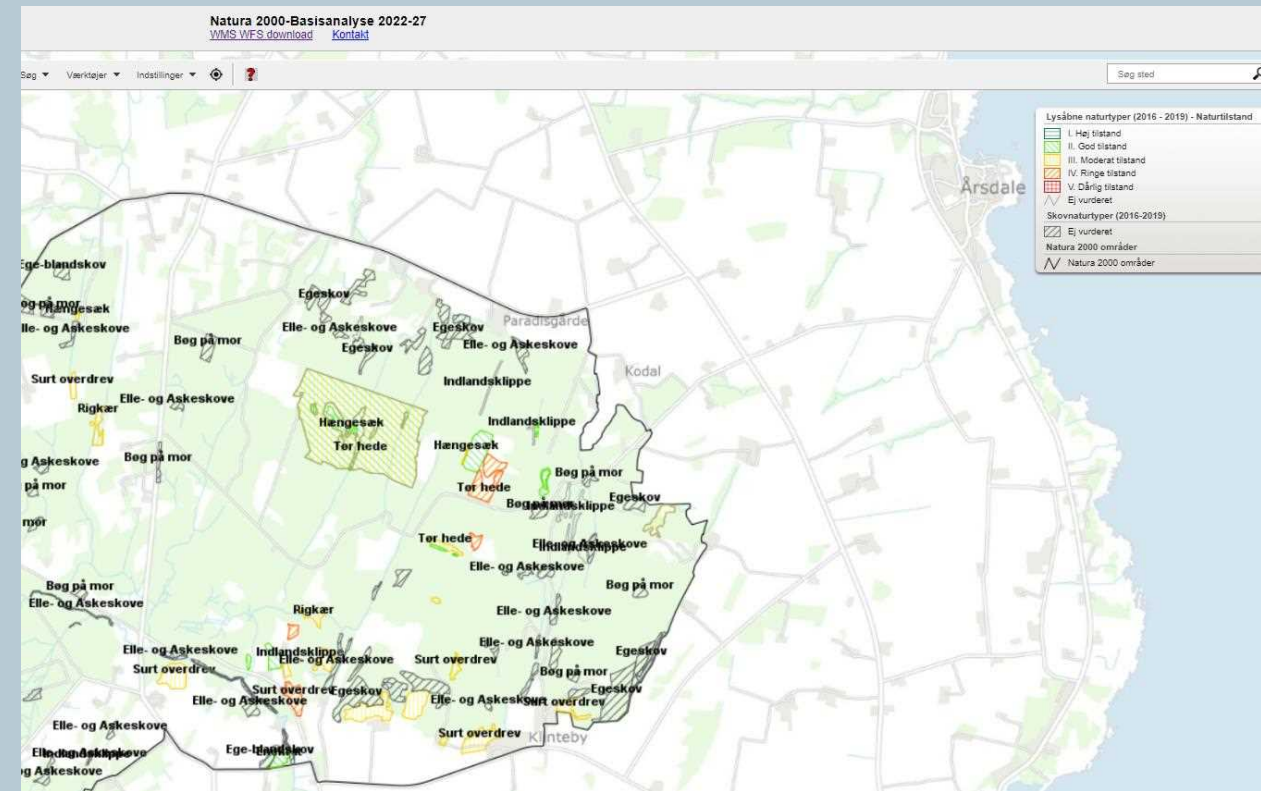
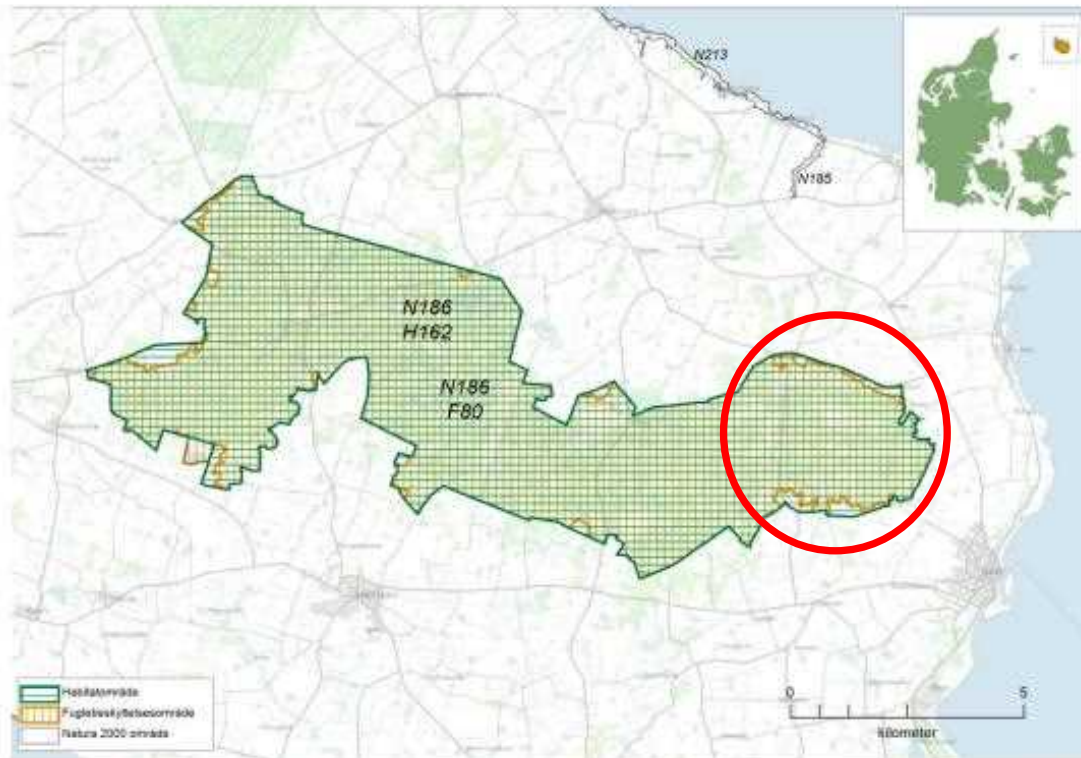
Baseret på 14 parametre, bl.a.
landskabsforhold, driftspraksis og
registrerede arter



Natura 2000

(Internationalt naturbeskyttelsesområde nr. 186, Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne)

Fuglebeskyttelsesområde
Habitatområde



Hvert Natura 2000-område er udpeget for at beskytte særlige naturtyper og arter

Fredningen skal understøtte Natura 2000-planen

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 162		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Hængesæk (7140)	Avneknippemose* (7210)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Indlandsklippe (8220)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Vinteregeskov (9170)	Stilkege-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Bred vandkalv (1081)	Lys skivevandkalv (1082)
	Stor vandsalamander (1166)	Bechsteins Flagermus (1323)
	Damflagermus (1318)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 80		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rød glente (Y)
	Rørhøg (Y)	Hvøpsevåge (Y)
	Engsnarre (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Trane (Y)	Perleugle (Y)
	Sortspætte (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Orkidéer

Hylde-gøgeurt

Skov-gøgelilje

Skov-hullæbe

Plettet gøgeurt

Ægbladet fliglæbe

Tyndakset gøgeurt



Skov-gøgelilje

© Michael Stoltze



Hylde-gøgeurt

© Michael Stoltze



Skov-hullæbe

© Michael Stoltze



Plettet gøgeurt

© Miljøstyrelsen



Tyndakset gøgeurt

© Michael Stoltze

Rødlistede arter (en liste over arter med information om hvor truede arterne er)



Latterfrø

© Michael Stoltze



Jordbær-potentil

© Michael Stoltze



Nordisk radeløv

© Michael Stoltze



Natravn

© Miljøstyrelsen



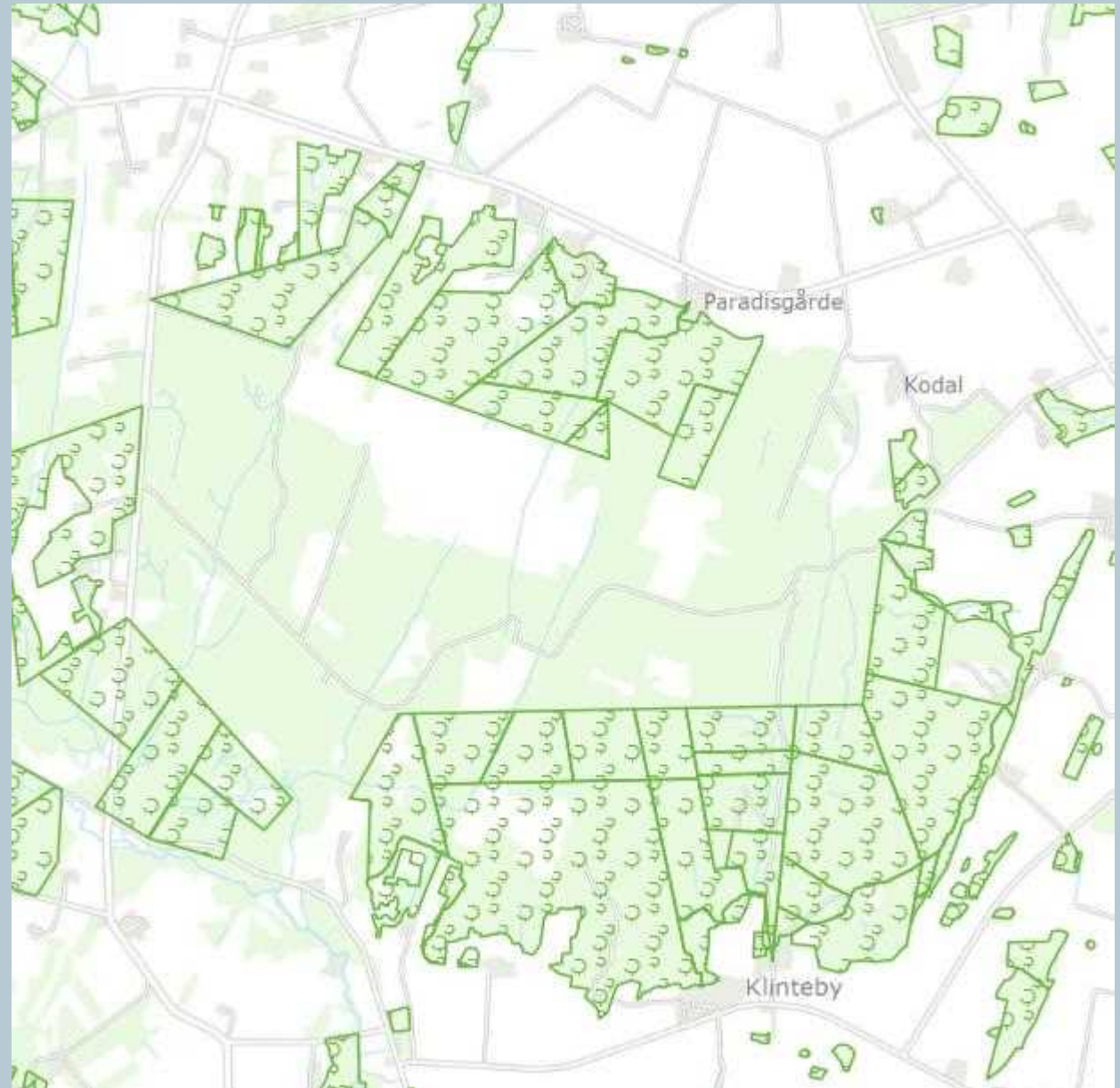
Løvfrø

© Michael Stoltze

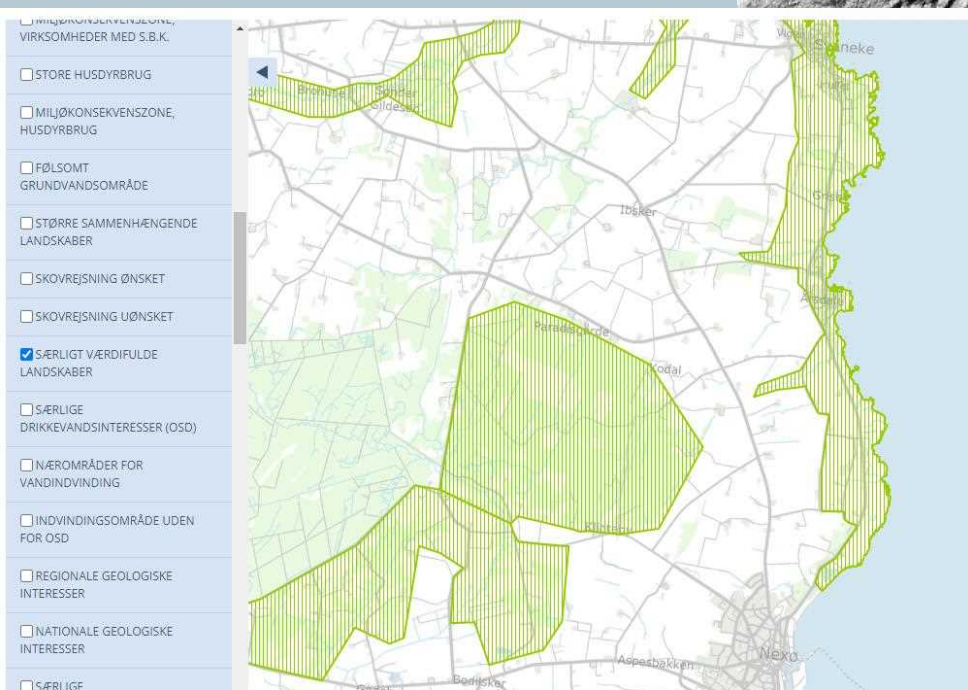
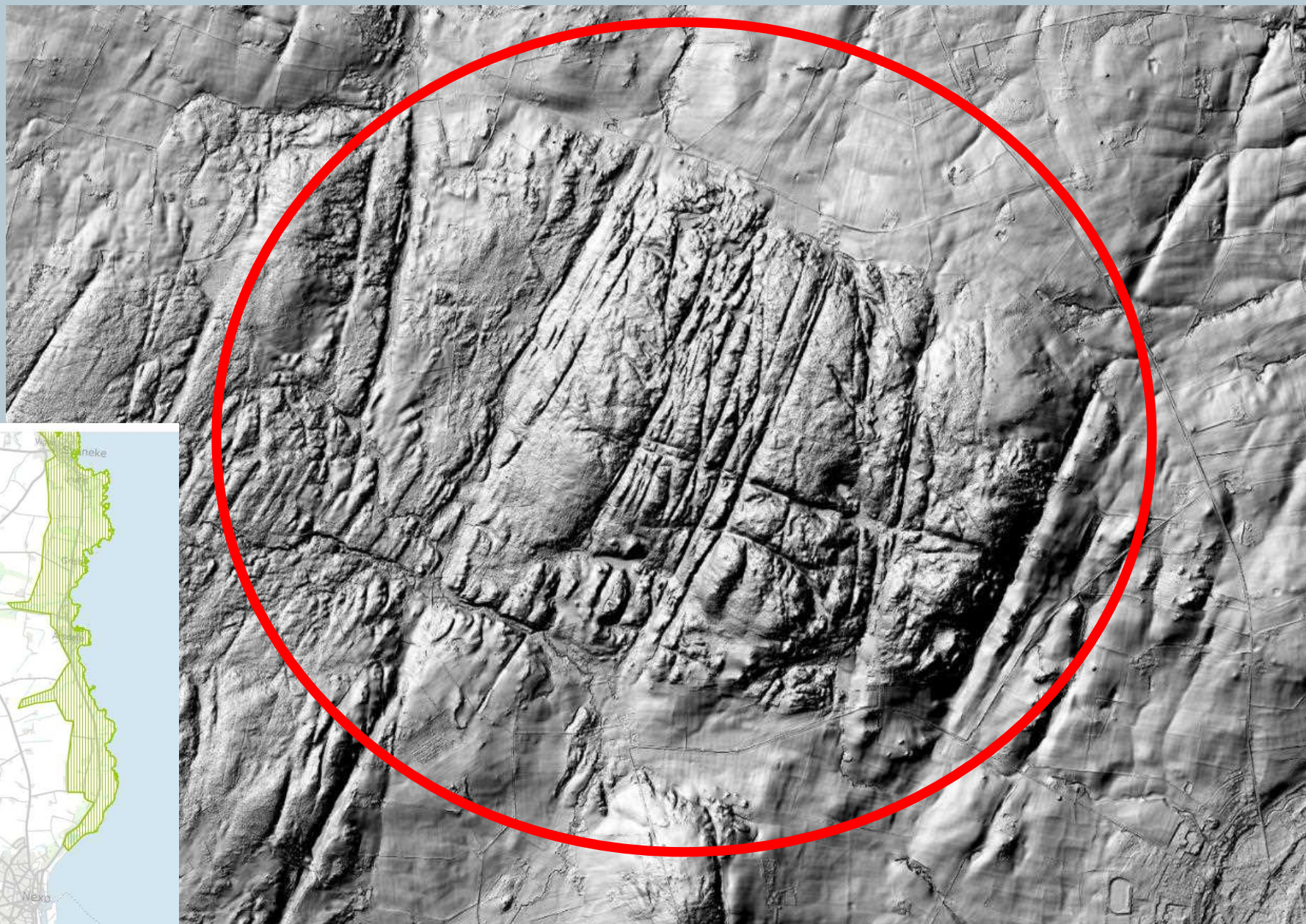
Fredskov

Fredskov er ikke en beskyttelse af naturværdier, men betyder, at skoven altid skal drives efter skovlovens regler.

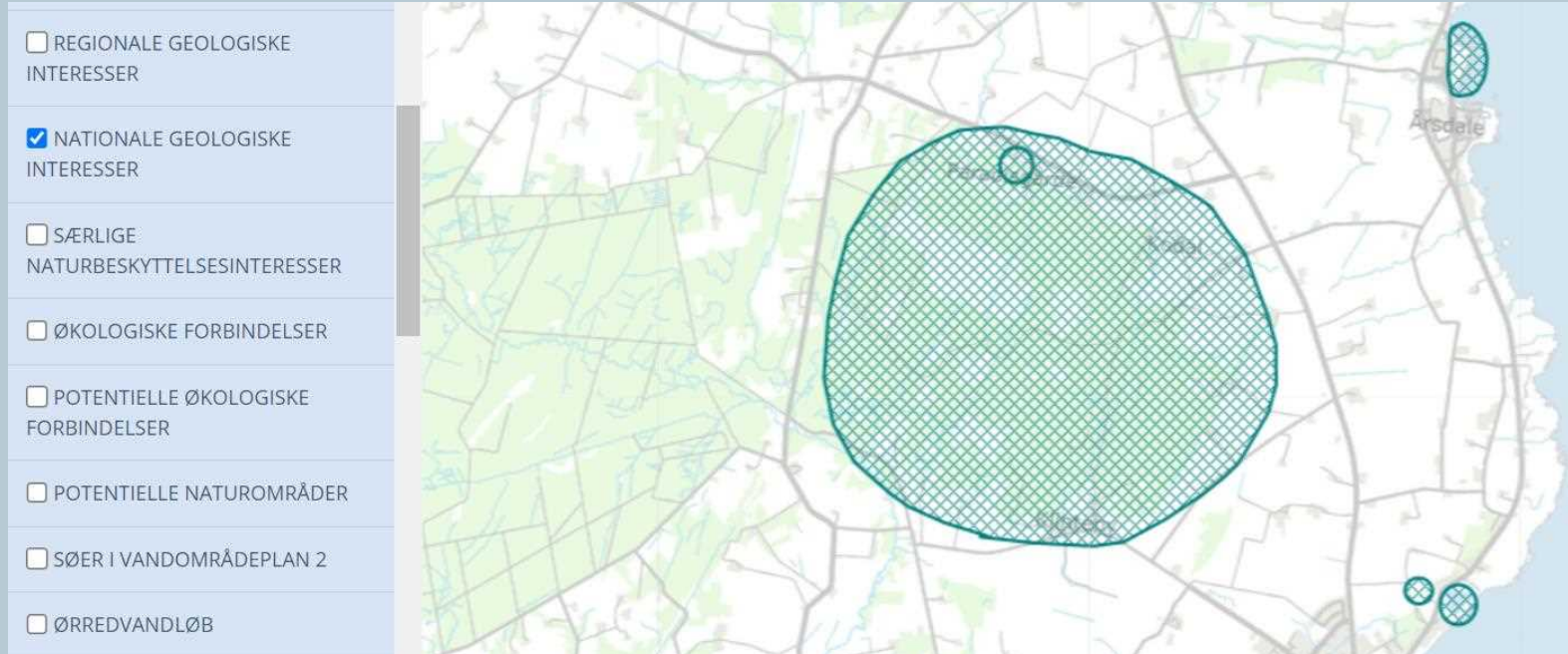
Disse regler fastsætter ikke driftsmæssige begrænsninger eller standarder for trævalg.



Landskab og landskabsformer



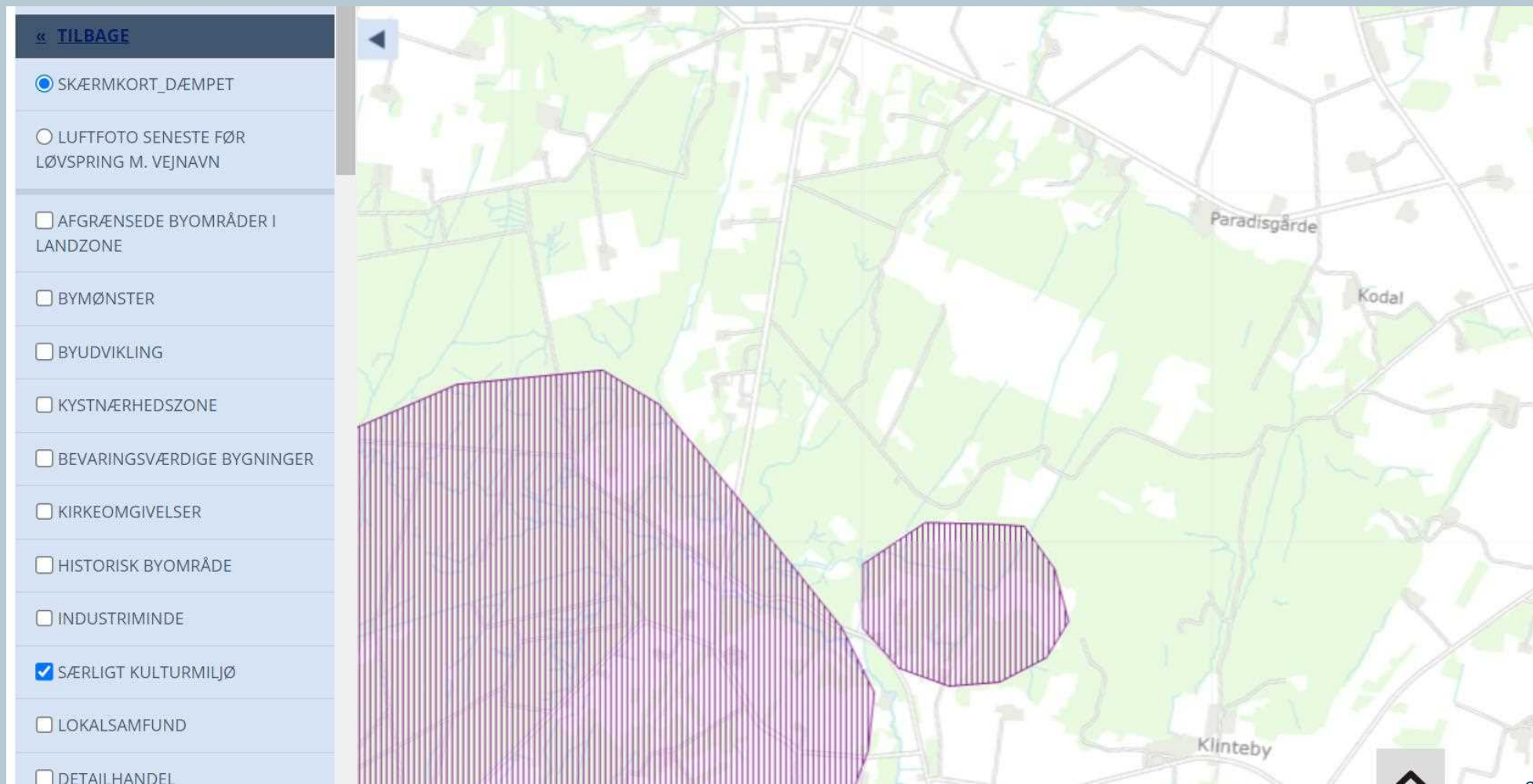
Geologiske værdier



Fra kommuneplanen: Retningslinje 3.4.3 Større geologiske formationer skal bevares synlige uden skæmmende eller tilslørende bebyggelse, beplantning eller opfyldning.



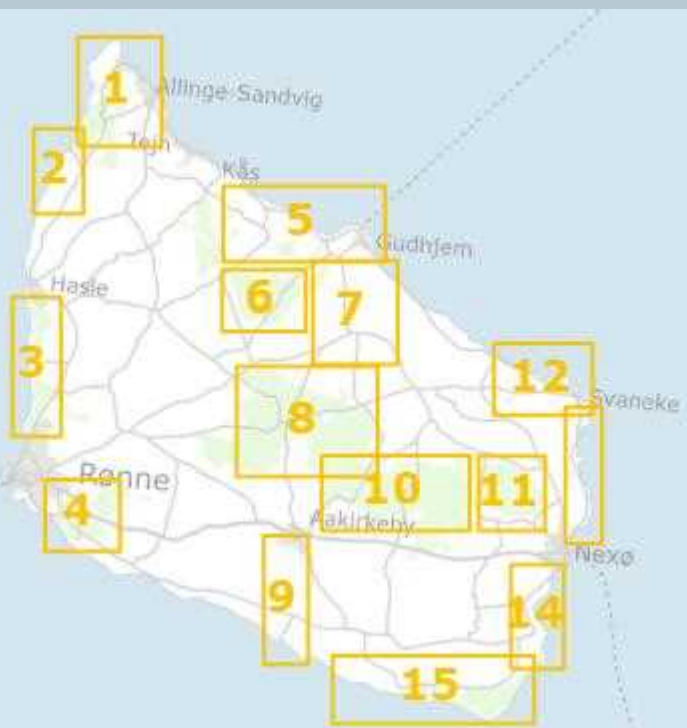
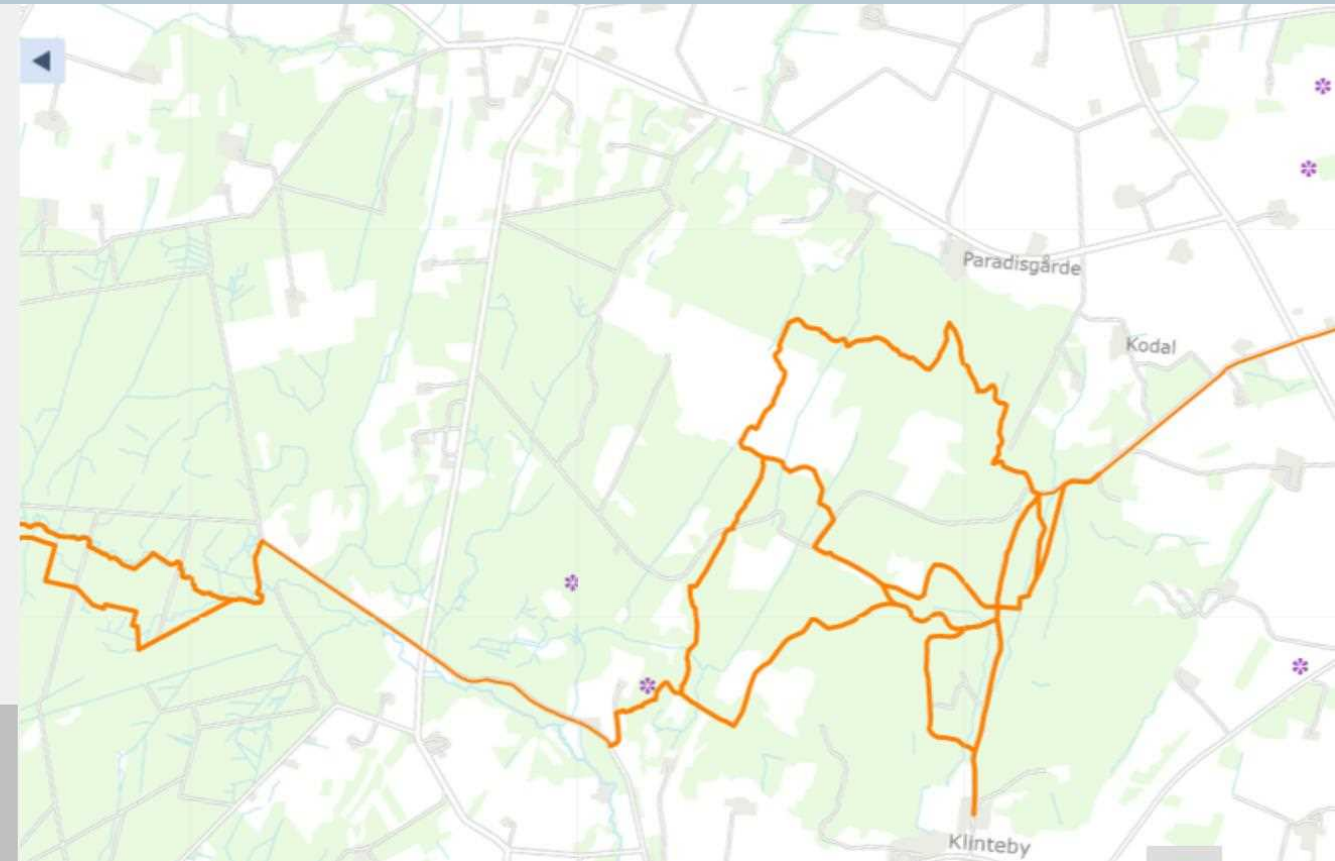
Kulturhistoriske værdier



Fra kommuneplanen: 1.4.2 Det er vigtigt at samspillet mellem kulturspor, naturgrundlag og landskab bevares. Derfor må etablering af nye anlæg, ny bebyggelse og andre indgreb, der i væsentlig grad forringer oplevelsen eller kvaliteten af de særlige kulturmiljøer ikke finde sted.

Store rekreative interesser

- ☐ FRILUFTSSØER
- ☐ IDRÆTSANLÆG
- ☐ IDRÆTSHALLER
- ☐ LEGEPLADSER
- ☒ AFMÆRKEDE VANDRESTIER
- ☒ FORTIDSMINDER MED OFF. ADGANG
- ☐ FREDET OMRÅDE
- ☐ LOKALVEJE
- ☐ STATSVEJ
- ☐ PLANLAGTE VEJE
- ☐ OVERORDNEDE VEJE
- ☐ HAVNE
- ☐ FLYVEPLADSER
- ☐ MILJØKONSEKVENSZONE, FLYVEPLADSER



Fra kommuneplanen: Retningslinje 2.2.1: Områder, hvor ferie- og fritidslivet skal understøttes og udvikles, fremgår af retningslinjekortet

Hvad kan en fredning?

Forny eksisterende fredninger

Fredning fra 1932

Bevarelse af højlyngen

Begrænsninger i jagten

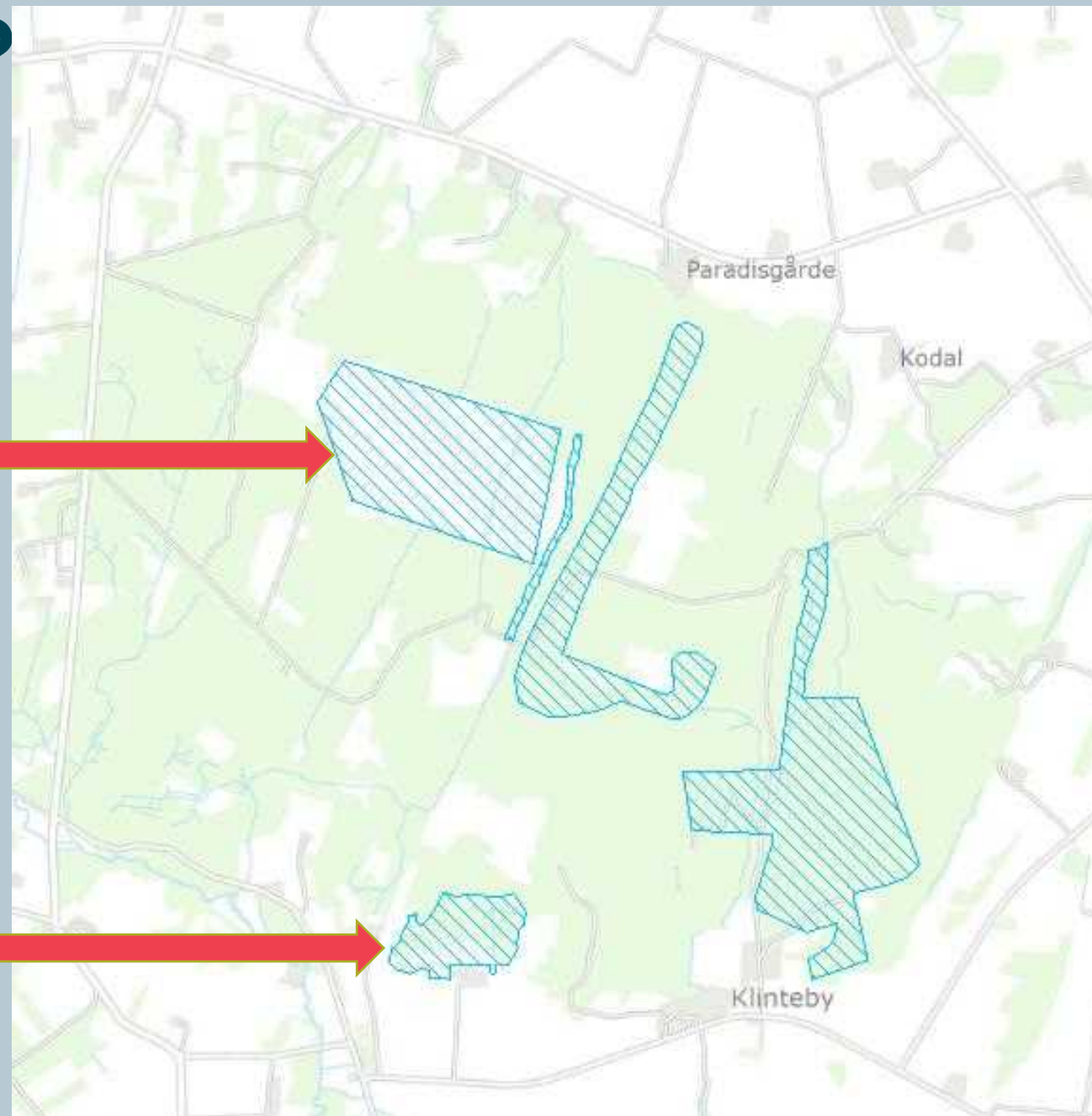
Forbud mod tilplantning

Forbud mod
råstofindvinding



Fredning fra 1997

Overdrev med Hylde-gøgeurt



Hvad kan en fredning?

- Give mulighed for, at kommunen kan udføre naturpleje for at sikre biodiversiteten
- F.eks. afgræsning, høslet, træfældning eller kratrydning
- Holde sprækkedale og fortidsminder lysåbne
- Sikre eksisterende stier og skabe nye sammenhængende stisystemer: Den grønne bølge



Hvad kan en fredning?

Beskytte mod tekniske anlæg,
bebyggelse, terrænændringer,
råstofindvinding m.v.



Det videre forløb (1)

- I er velkomne til at kontakte mig
- Skriv gerne jeres kontaktoplysninger på rundsendt liste
- Vi vil gå i dialog med kommunen – vil kommunen være med til at rejse fredningssagen?
- Politisk behandling i kommunen
- Udformning af konkret forslag i løbet af 2023
- Fremsendelse af forslaget til fredningsnævnet, formentlig i slutningen af 2023

Det videre forløb (2)

- Fredningsnævnet udsender forslaget og indkalder til offentligt møde og besigtigelse
- Fredningsnævnet fungerer som en slags domstol m. dommer og 2 lægdommere
- Alle bliver hørt og kan sende skriftlige indlæg
- Sagsrejsere kan kommentere på indlæg
- Fredningsnævnet træffer foreløbig afgørelse og indkalder erstatningskrav – eller kan afvise fredningen
- Fredningsnævnet kan ændre afgrænsningen og ændre bestemmelserne
- Fredningsnævnet træffer afgørelse om fredningens udformning og tilkender erstatninger
- Normalt inden for 2 år
- Man kan klage over afgørelsen og erstatningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet
- Hvis erstatningen samlet overstiger 500.000 kr., skal sagen automatisk til Miljø- og Fødevareklagenævnet
- Man kan få en vis godtgørelse af dokumenterede udgifter til advokat eller anden rådgiver

Det videre forløb (3)

- Miljø- og Fødevareklagenævnet indkalder til offentligt møde og besigtigelse
- Miljø- og Fødevareklagenævnet fungerer også som en slags domstol
 - Formand, 2 landsretsdommere, 4 medlemmer udpeget af Folketinget
- Alle bliver hørt og kan sende skriftlige indlæg
- Sagsrejsere kan kommentere på indlæg
- Miljø- og Fødevareklagenævnet kan ændre afgrænsningen og ændre bestemmelserne – eller afvise fredning – og tilkender erstatninger
- Man kan klage over erstatningen til en særlig Taksationskommission
- Man kan få en vis godtgørelse af dokumenterede udgifter til advokat eller anden rådgiver

Informations- og dialogmøde om kommende forslag til fredning af Paradisbakkerne

Lena Bau, Natur og Miljø

tlf.: 3110 9537

lena@dn.dk

Velkommen

Dagsorden:

- Præsentation
- Oplæg:
 - Kort orientering om fredninger generelt
 - Orientering om baggrunden og de foreløbige tanker om fredningsforslag i området
 - Den videre proces – evt. opklarende spørgsmål undervejs
- Pause med kaffe og kage
- Spørgsmål og dialog
- Afrunding

Præsentation



Lena Bau – fredningsmedarbejder i Danmarks Naturfredningsforenings sekretariat

Repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening Bornholm afdeling

Om Danmarks Naturfredningsforening:

- Stiftet i 1911
- Siden 1937 ret til at foreslå fredninger
- Har ca. 135.000 medlemmer
- Arbejder for at være ”naturens stemme”
- Også kommunen og staten (tidligere også amterne) kan fremsætte fredningsforslag
- Sagerne afgøres af ”fredningsdomstole” – fredningsnævn og evt. Miljø- og Fødevareklagenævnet

Hvad kan en fredning?

Fordele

- Den stærkeste beskyttelse
- Langsigtet
- En skræddersyet løsning
- Erstatning
- Dispensationer

Ulemper

- Langtrukken proces
- Restriktioner
- Indskrænkninger

Fredninger er forskellige

”Skræddersys” til det enkelte område, indenfor naturbeskyttelseslovens formål:

- 1) at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier,
- 2) at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, og
- 3) at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet.

Besluttet at rejse fredningssag



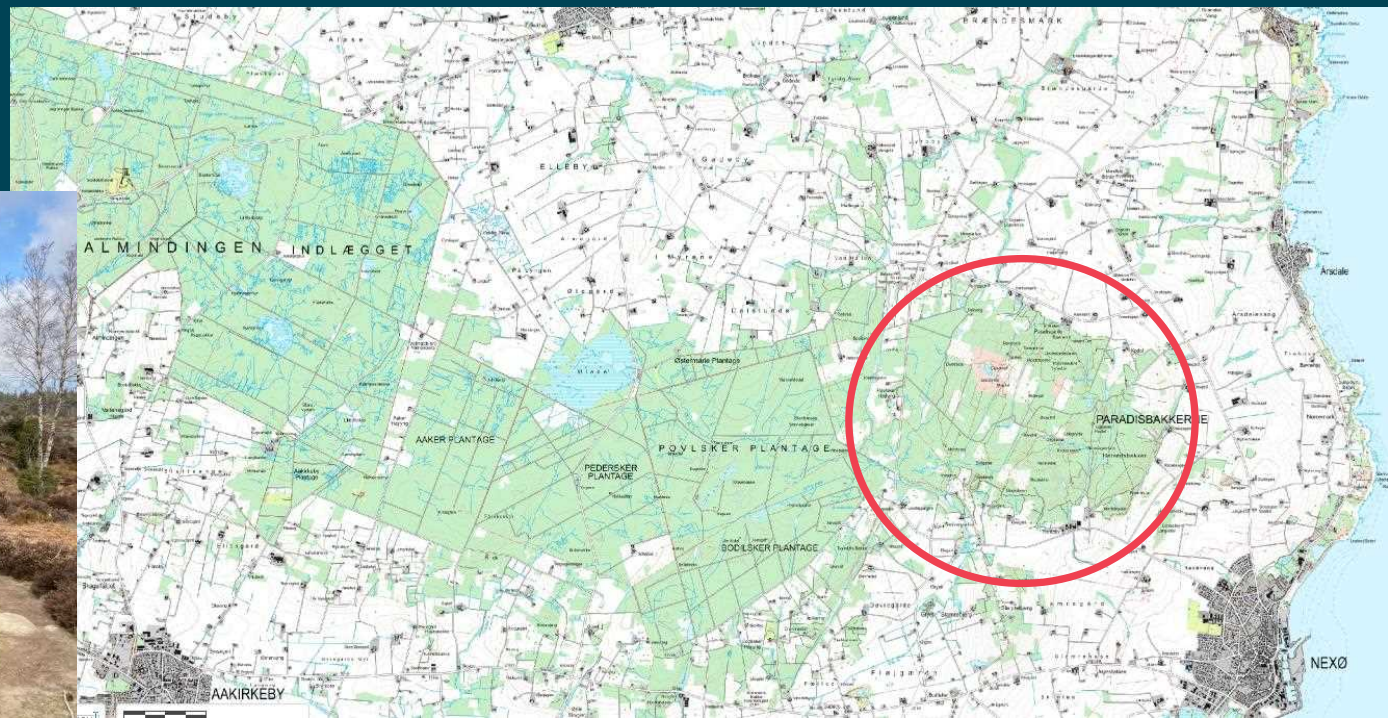
Princip-beslutning i Danmarks Naturfredningsforenings
Hovedbestyrelse

Indhold og afgrænsning er endnu ikke lagt fast

Vigtigt for os at orientere jer helt tidligt i processen og gå i dialog
med jer

Hvorfor Paradisbakkerne?

- Meget værdifuld natur – og stort potentiale for endnu mere
- Store landskabelige værdier
- Geologiske værdier af national betydning
- Kulturhistoriske værdier
- Stor rekreativ værdi



Naturen i Paradisbakkerne

historisk



Høje målebordsblade 1864-1899

Naturen i Paradisbakkerne *nu*

← → naturdata.miljøportal.dk/speciesSearch

Danmarks Miljøportal
Data om miljøet i Danmark

< TIL FORSIDEN
Søg arter

🔍 Søg en eller flere arter...

📏 Vælg område: (8.8 km²)

☐ Rødliste
☐ EU-listen
☐ Fredede arter

SØG

Din søgning gav 632 resultater
Marker en eller flere arter for at se dem på kortet

Registreringer - vis alle

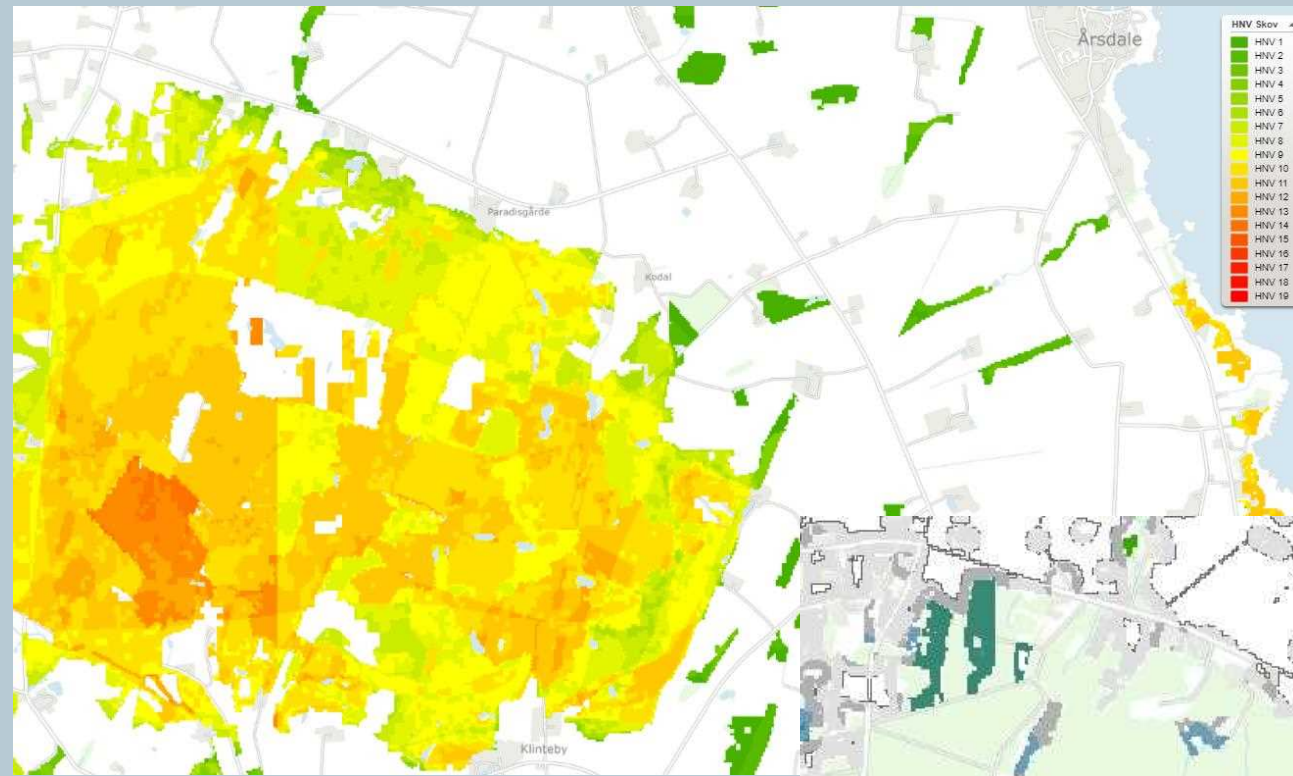
- Tarvemosselægten | Sphagnum
- Kragefod | Comarum palustre
- Vandnavle | Hydrocotyle vulgaris
- Violslægten | Viola
- Dynd-padderok | Equisetum fluviatile
- Rød svingel | Festuca rubra
- Rundbladet soldug | Drosera rotundifolia
- Grå-pil | Salix cinerea
- Krybende pil | Salix repens
- Smalbladet kæruld | Eriophorum angustifolium
- Grå star | Carex canescens
- Hunde-hvorn | Agrostis canina



HNV – skov

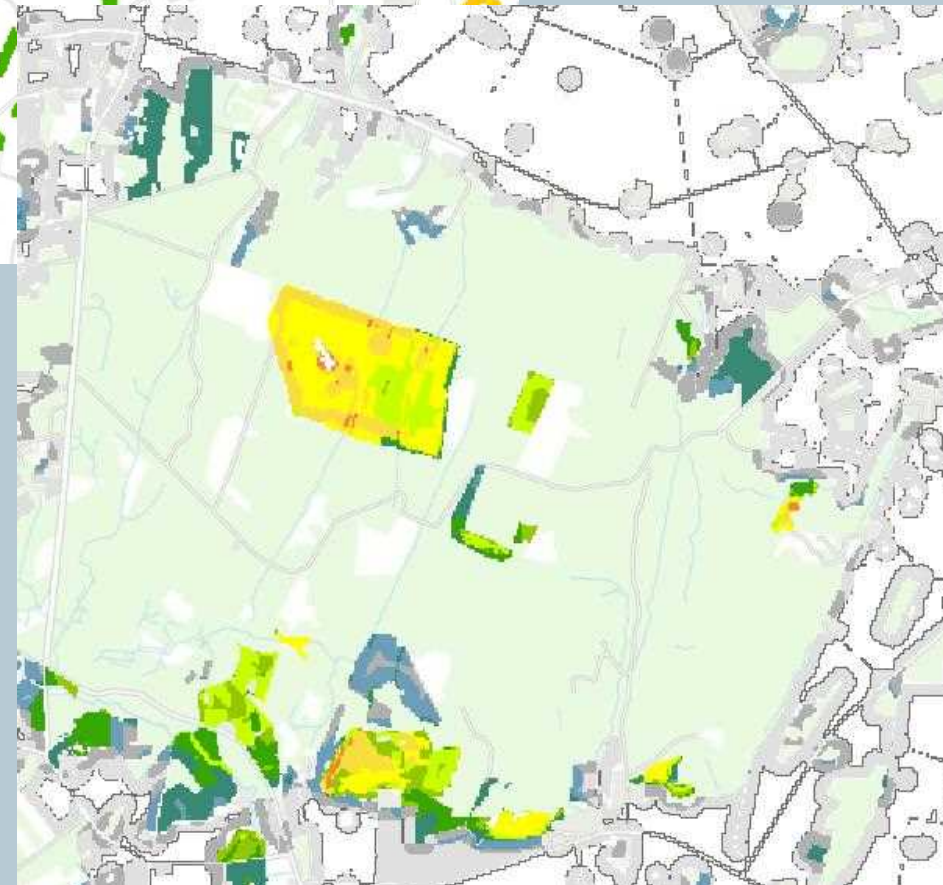
(Høj naturværdi)

Baseret på indikatorer for
naturkvalitet og fund af
Rødlistede arter



HNV – Naturbeskyttelseslovens § 3

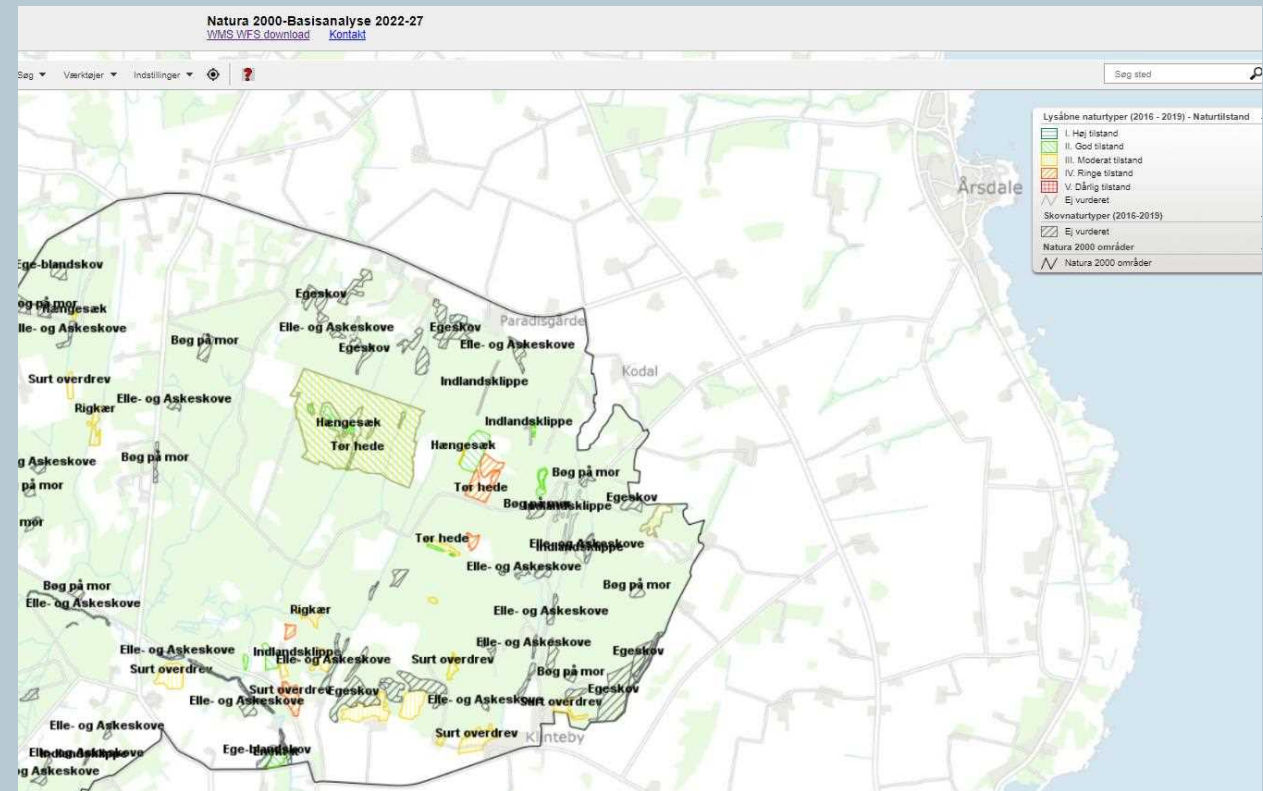
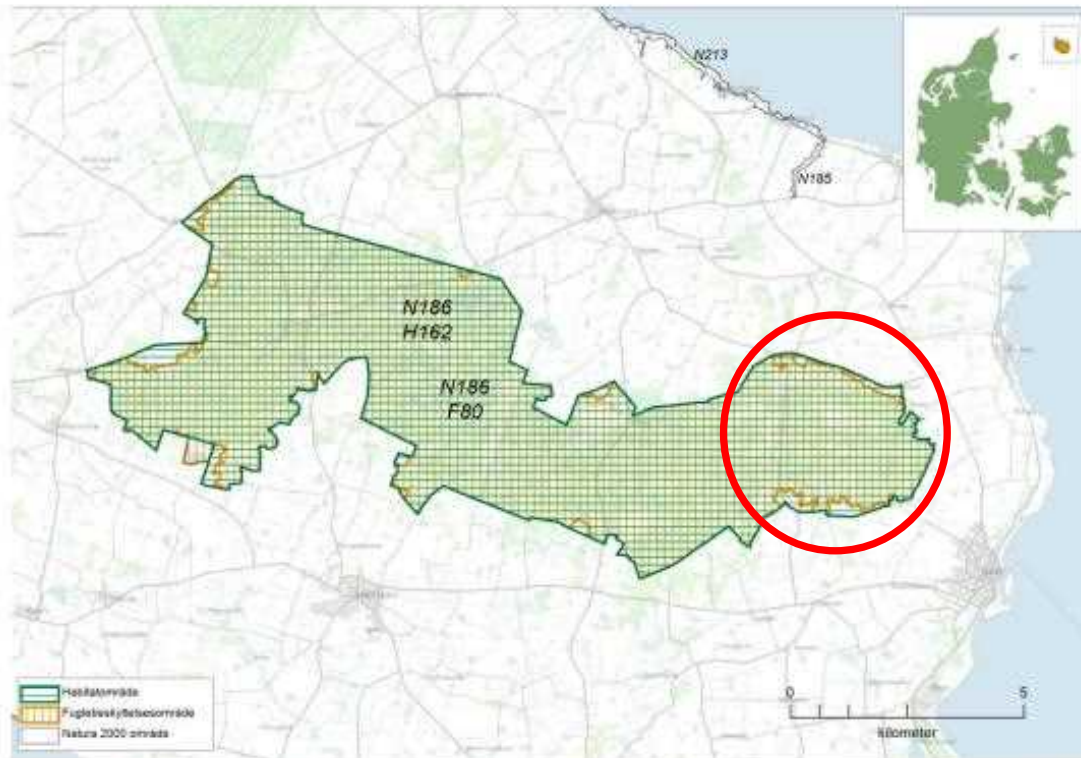
Baseret på 14 parametre, bl.a.
landskabsforhold, driftspraksis og
registrerede arter



Natura 2000

(Internationalt naturbeskyttelsesområde nr. 186, Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne)

Fuglebeskyttelsesområde
Habitatområde



Hvert Natura 2000-område er udpeget for at beskytte særlige naturtyper og arter

Fredningen skal understøtte Natura 2000-planen

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 162		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Hængesæk (7140)	Avneknippemose* (7210)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Indlandsklippe (8220)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Vinteregeskov (9170)	Stilkege-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Bred vandkalv (1081)	Lys skivevandkalv (1082)
	Stor vandsalamander (1166)	Bechsteins Flagermus (1323)
	Damflagermus (1318)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 80		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rød glente (Y)
	Rørhøg (Y)	Hvøpsevåge (Y)
	Engsnarre (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Trane (Y)	Perleugle (Y)
	Sortspætte (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Orkidéer

Hylde-gøgeurt

Skov-gøgelilje

Skov-hullæbe

Plettet gøgeurt

Ægbladet fliglæbe

Tyndakset gøgeurt



Skov-gøgelilje

© Michael Stoltze



Hylde-gøgeurt

© Michael Stoltze



Skov-hullæbe

© Michael Stoltze



Plettet gøgeurt

© Miljøstyrelsen



Tyndakset gøgeurt

© Michael Stoltze

Rødlistede arter (en liste over arter med information om hvor truede arterne er)



Latterfrø

© Michael Stoltze



Jordbær-potentil

© Michael Stoltze



Nordisk radeløv

© Michael Stoltze



Natravn

© Miljøstyrelsen



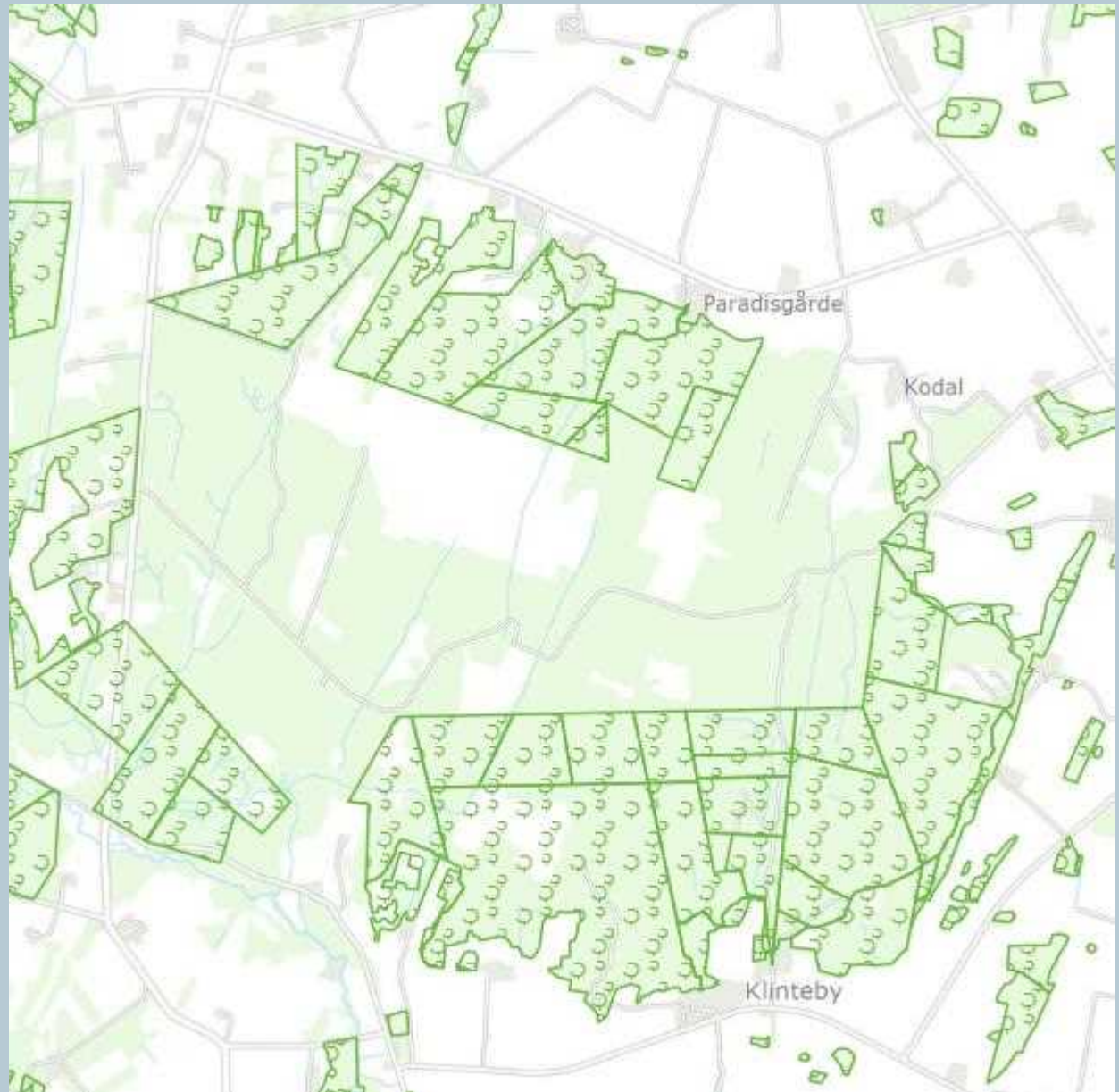
Løvfrø

© Michael Stoltze

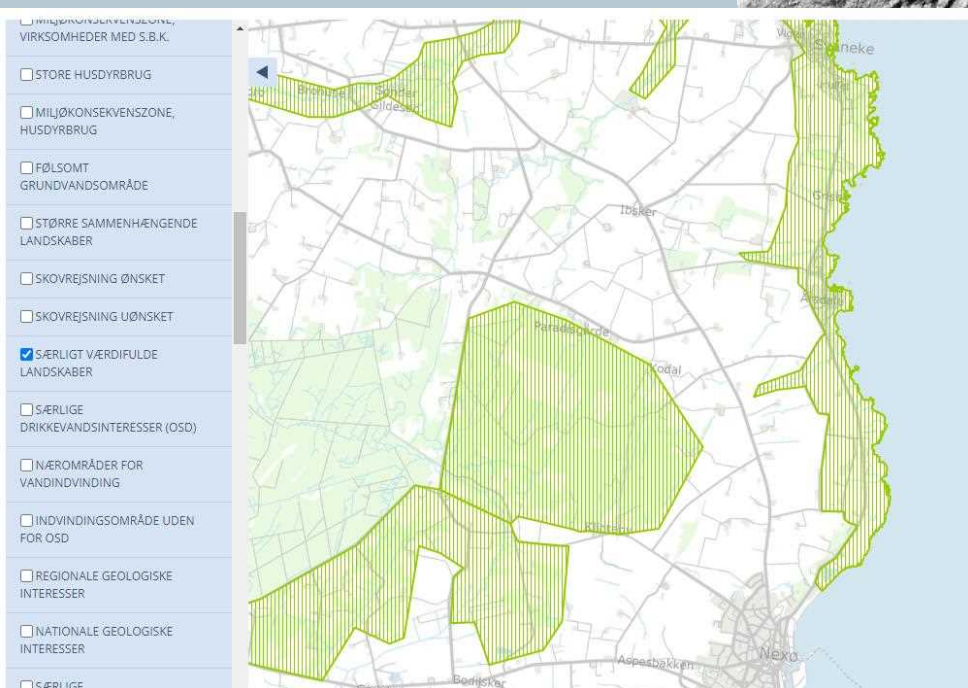
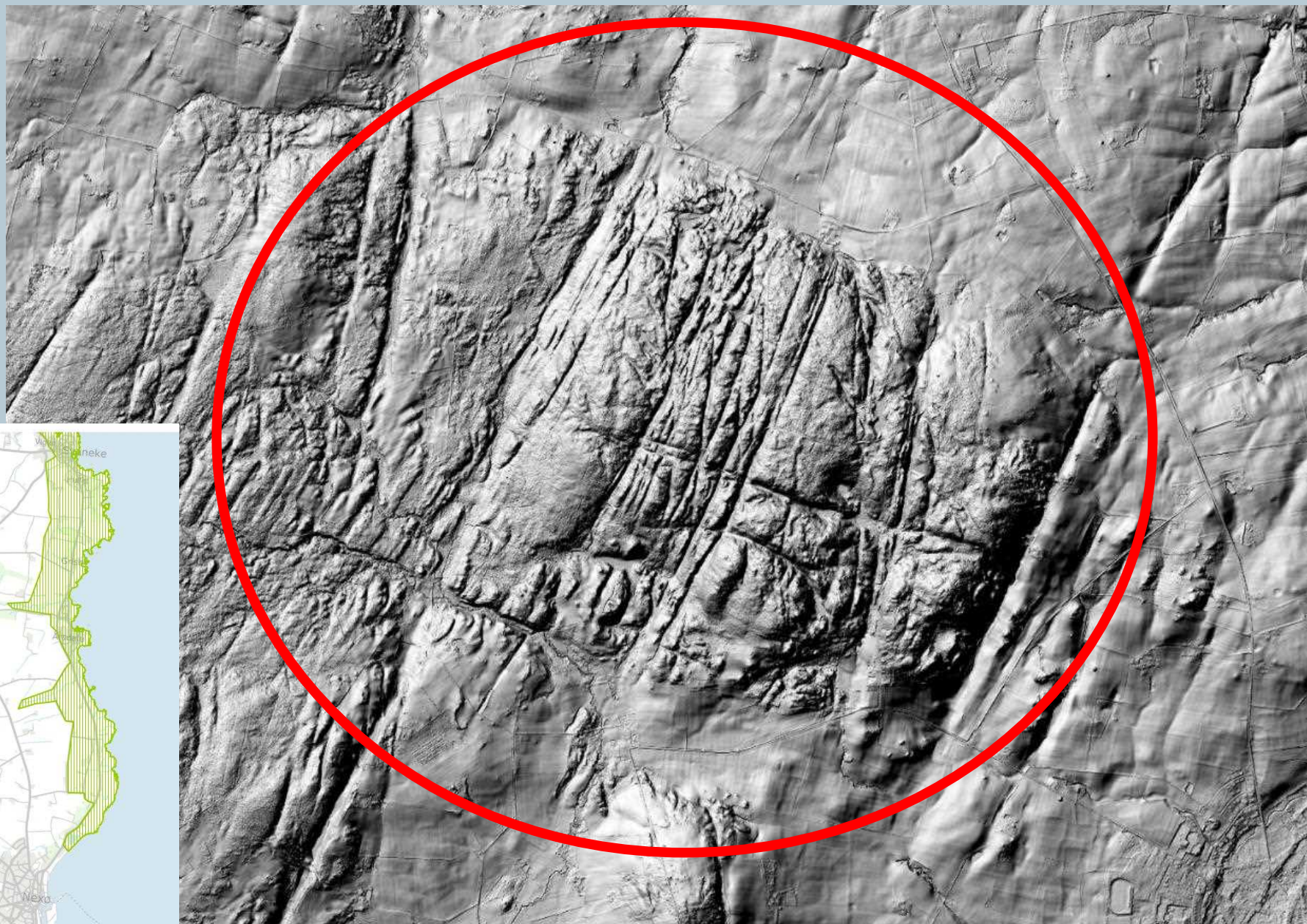
Fredskov

Fredskov er ikke en beskyttelse af naturværdier, men betyder, at skoven altid skal drives efter skovlovens regler.

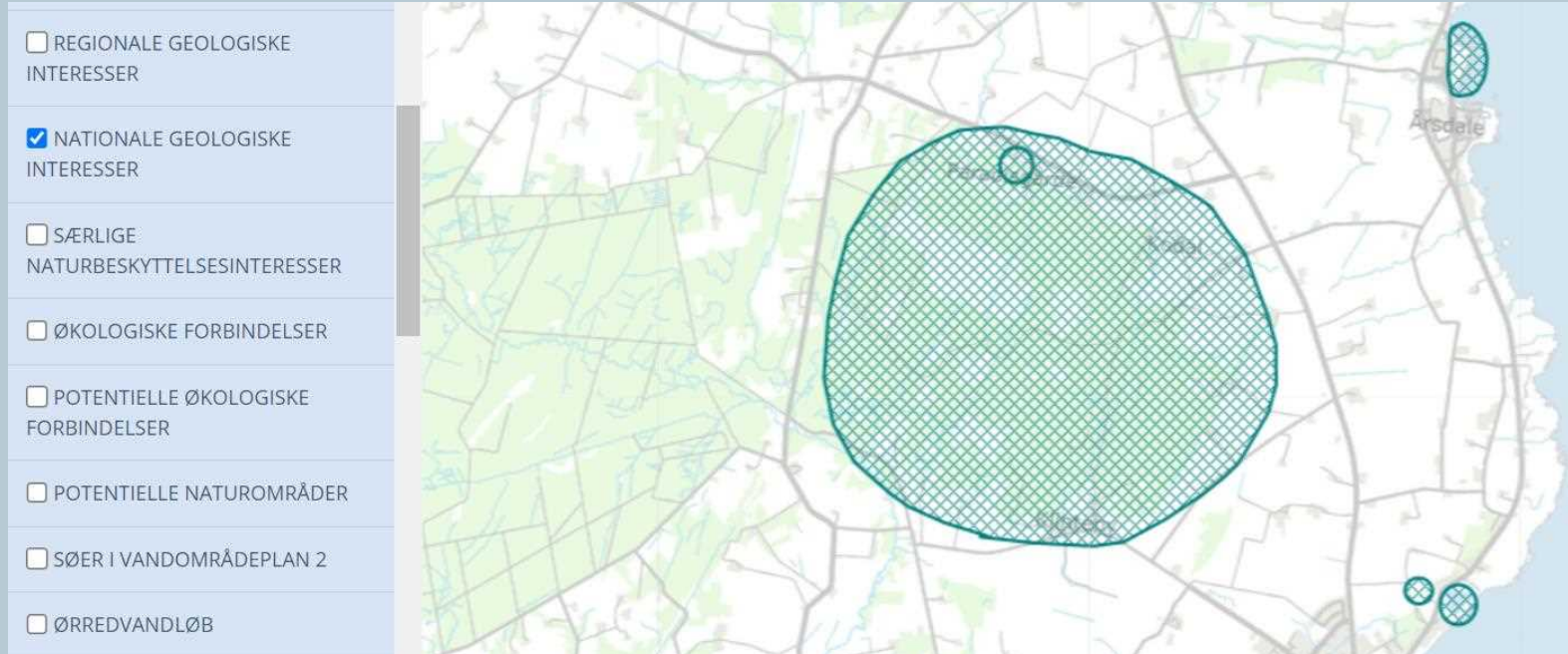
Disse regler fastsætter ikke driftsmæssige begrænsninger eller standarder for trævalg.



Landskab og landskabsformer



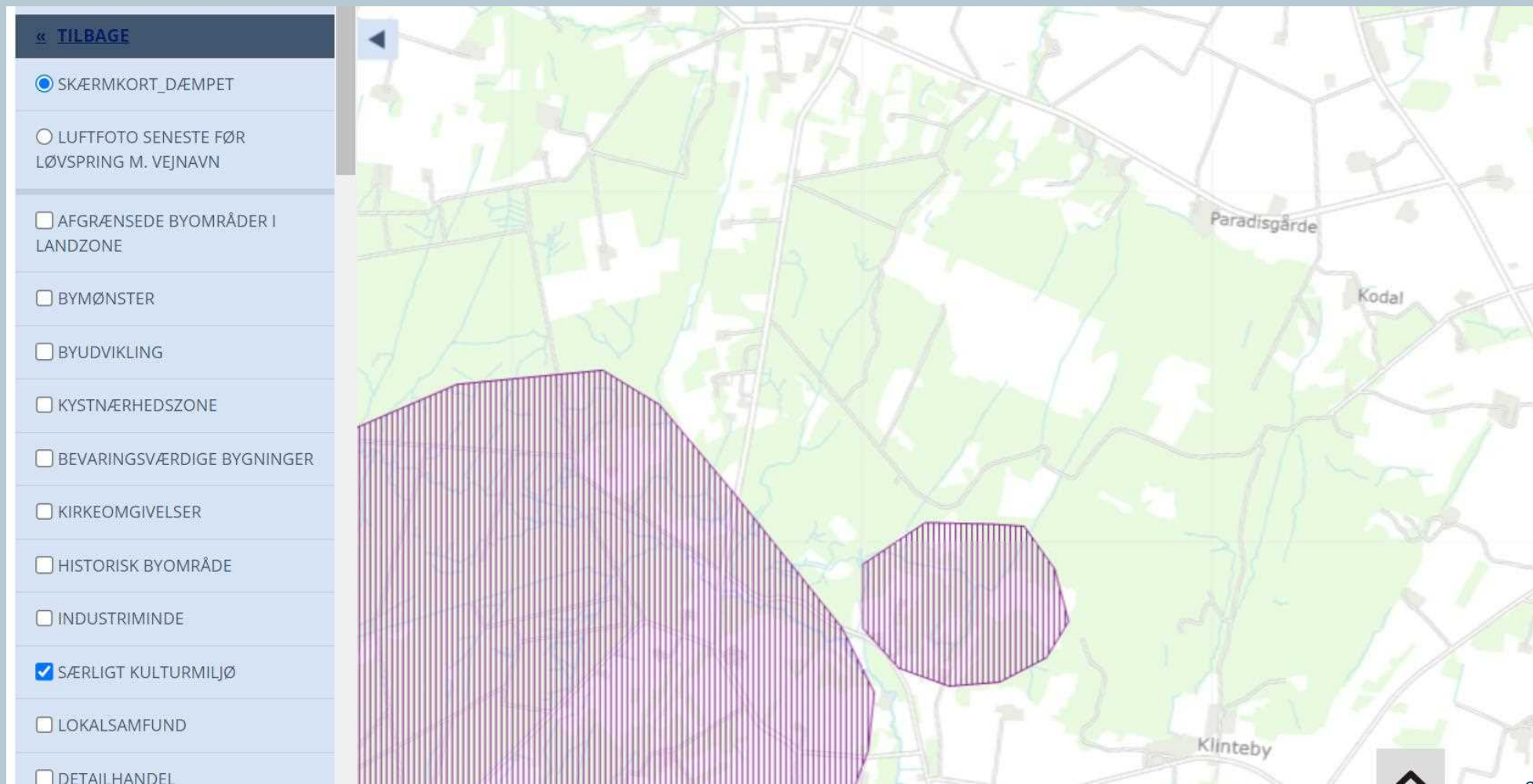
Geologiske værdier



Fra kommuneplanen: Retningslinje 3.4.3 Større geologiske formationer skal bevares synlige uden skæmmende eller tilslørende bebyggelse, beplantning eller opfyldning.



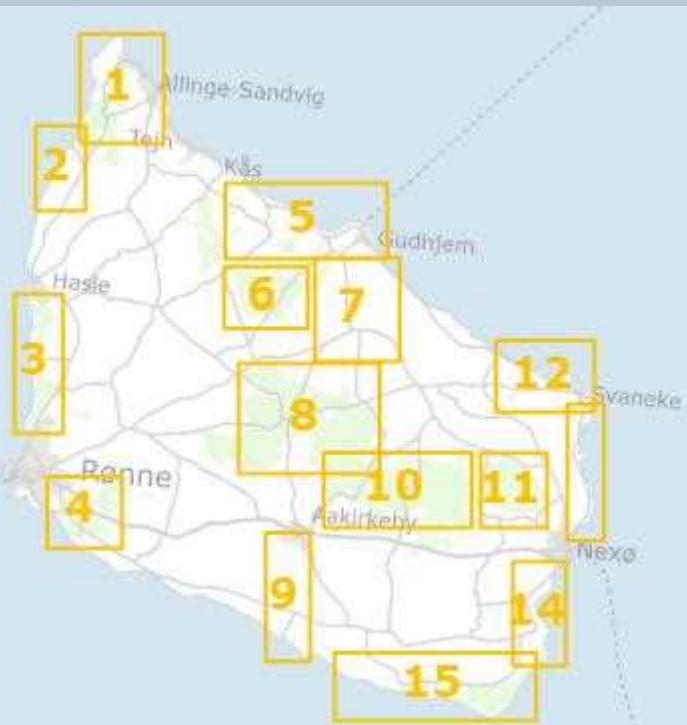
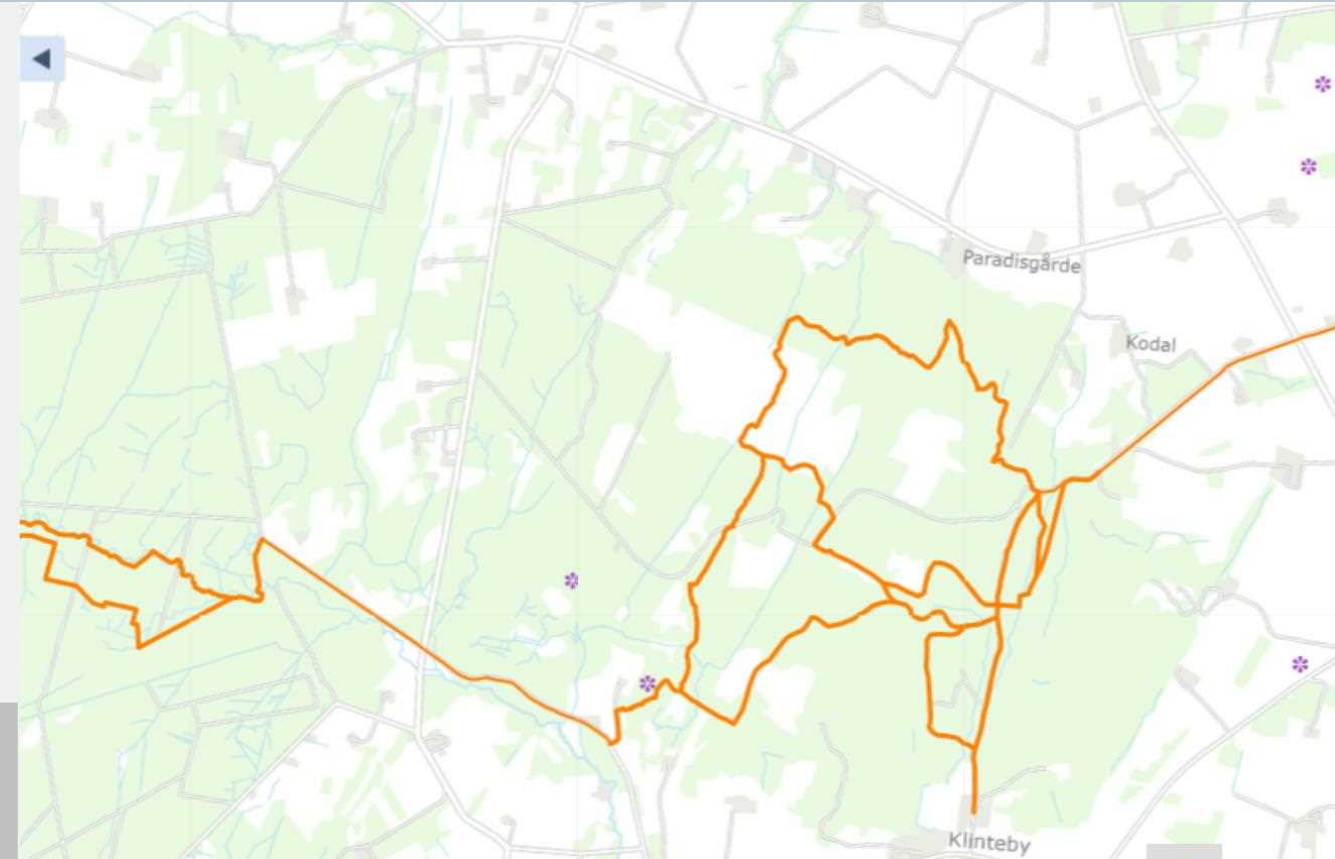
Kulturhistoriske værdier



Fra kommuneplanen: 1.4.2 Det er vigtigt at samspillet mellem kulturspor, naturgrundlag og landskab bevares. Derfor må etablering af nye anlæg, ny bebyggelse og andre indgreb, der i væsentlig grad forringer oplevelsen eller kvaliteten af de særlige kulturmiljøer ikke finde sted.

Store rekreative interesser

- ☐ FRILUFTSSØER
- ☐ IDRÆTSANLÆG
- ☐ IDRÆTSHALLER
- ☐ LEGEPLADSER
- ☒ AFMÆRKEDE VANDRESTIER
- ☒ FORTIDSMINDER MED OFF. ADGANG
- ☐ FREDET OMRÅDE
- ☐ LOKALVEJE
- ☐ STATSVEJ
- ☐ PLANLAGTE VEJE
- ☐ OVERORDNEDE VEJE
- ☐ HAVNE
- ☐ FLYVEPLADSER
- ☐ MILJØKONSEKVENSZONE, FLYVEPLADSER



Fra kommuneplanen: Retningslinje 2.2.1: Områder, hvor ferie- og fritidslivet skal understøttes og udvikles, fremgår af retningslinjekortet

Hvad kan en fredning?

Forny eksisterende fredninger

Fredning fra 1932

Bevarelse af højlyngen

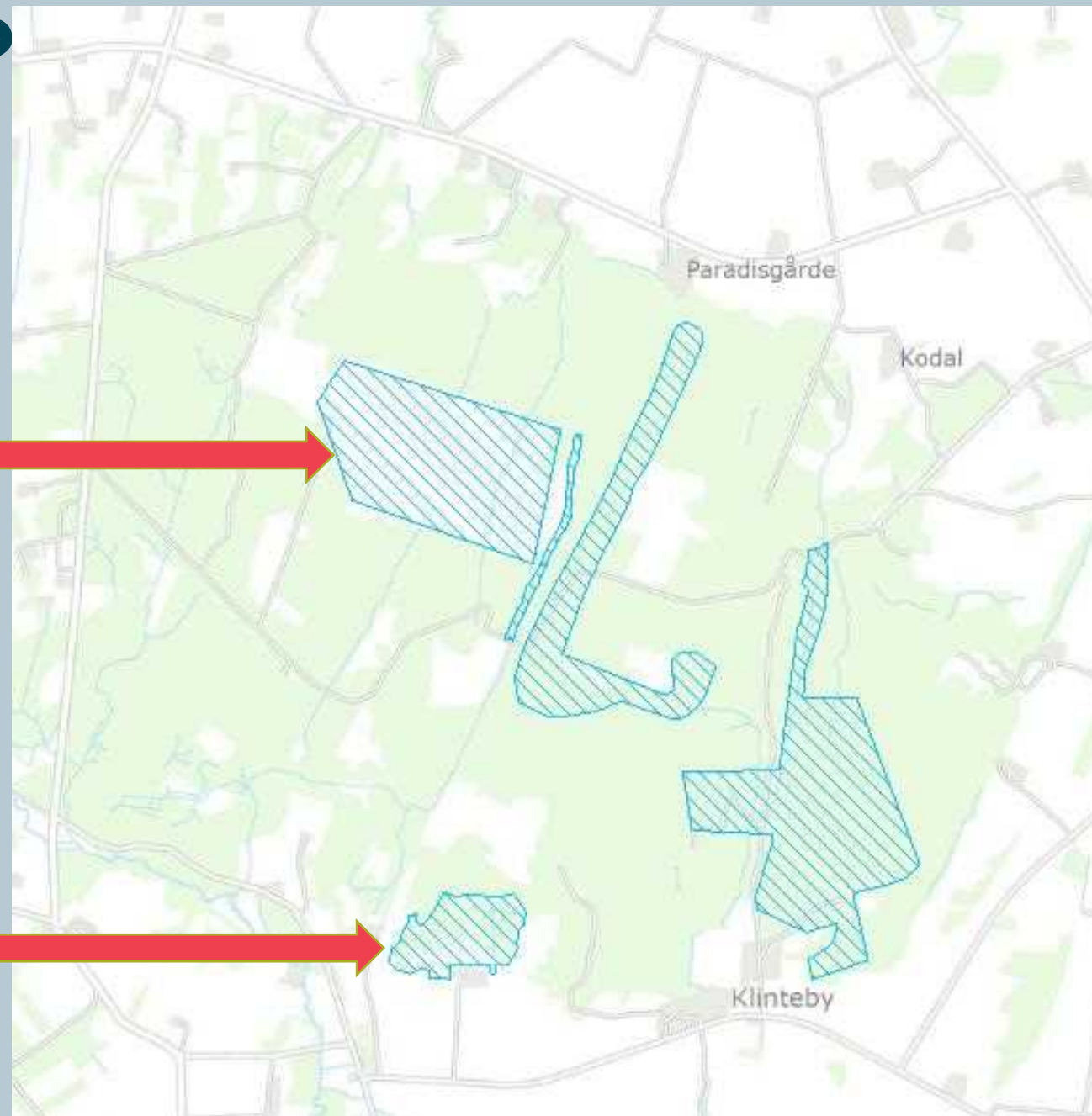
Begrænsninger i jagten

Forbud mod tilplantning

Forbud mod
råstofindvinding

Fredning fra 1997

Overdrev med Hylde-gøgeurt



Hvad kan en fredning?

- Give mulighed for, at kommunen kan udføre naturpleje for at sikre biodiversiteten
- F.eks. afgræsning, høslet, træfældning eller kratrydning
- Holde sprækkedale og fortidsminder lysåbne
- Sikre eksisterende stier og skabe nye sammenhængende stisystemer: Den grønne bølge



Hvad kan en fredning?

Beskytte mod tekniske anlæg,
bebyggelse, terrænændringer,
råstofindvinding m.v.



Det videre forløb (1)

- I er velkomne til at kontakte mig
- Skriv gerne jeres kontaktoplysninger på rundsendt liste
- Vi vil gå i dialog med kommunen – vil kommunen være med til at rejse fredningssagen?
- Politisk behandling i kommunen
- Udformning af konkret forslag i løbet af 2023
- Fremsendelse af forslaget til fredningsnævnet, formentlig i slutningen af 2023

Det videre forløb (2)

- Fredningsnævnet udsender forslaget og indkalder til offentligt møde og besigtigelse
- Fredningsnævnet fungerer som en slags domstol m. dommer og 2 lægdommere
- Alle bliver hørt og kan sende skriftlige indlæg
- Sagsrejsere kan kommentere på indlæg
- Fredningsnævnet træffer foreløbig afgørelse og indkalder erstatningskrav – eller kan afvise fredningen
- Fredningsnævnet kan ændre afgrænsningen og ændre bestemmelserne
- Fredningsnævnet træffer afgørelse om fredningens udformning og tilkender erstatninger
- Normalt inden for 2 år
- Man kan klage over afgørelsen og erstatningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet
- Hvis erstatningen samlet overstiger 500.000 kr., skal sagen automatisk til Miljø- og Fødevareklagenævnet
- Man kan få en vis godtgørelse af dokumenterede udgifter til advokat eller anden rådgiver

Det videre forløb (3)

- Miljø- og Fødevareklagenævnet indkalder til offentligt møde og besigtigelse
- Miljø- og Fødevareklagenævnet fungerer også som en slags domstol
 - Formand, 2 landsretsdommere, 4 medlemmer udpeget af Folketinget
- Alle bliver hørt og kan sende skriftlige indlæg
- Sagsrejsere kan kommentere på indlæg
- Miljø- og Fødevareklagenævnet kan ændre afgrænsningen og ændre bestemmelserne – eller afvise fredning – og tilkender erstatninger
- Man kan klage over erstatningen til en særlig Taksationskommission
- Man kan få en vis godtgørelse af dokumenterede udgifter til advokat eller anden rådgiver

From: Lena Bau
Sent: Fri, 22 Jul 2022 09:10:24 +0200
To: Louise Lyng Bojesen
Cc: Ilsebil Hansen
Subject: Invitation til samarbejde om fredning
Attachments: Invitation til samarbejde om fredning.pdf
Categories: Afsendt til journalisering

Kære Louise Lyng Bojesen,
Cc Ilsebil Hansen

Danmarks Naturfredningsforening har besluttet at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne.
Vedhæftet brev er en invitation til samarbejde om fredningen.

Vi ser frem til at høre fra jer, og står selvfølgelig til rådighed hvis I ønsker yderligere information.

Venlig hilsen

Lena Bau
Fredningsmedarbejder

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø

Tlf.: +45 39174000
Mobil: +4531109537
E-mail: lena@dn.dk



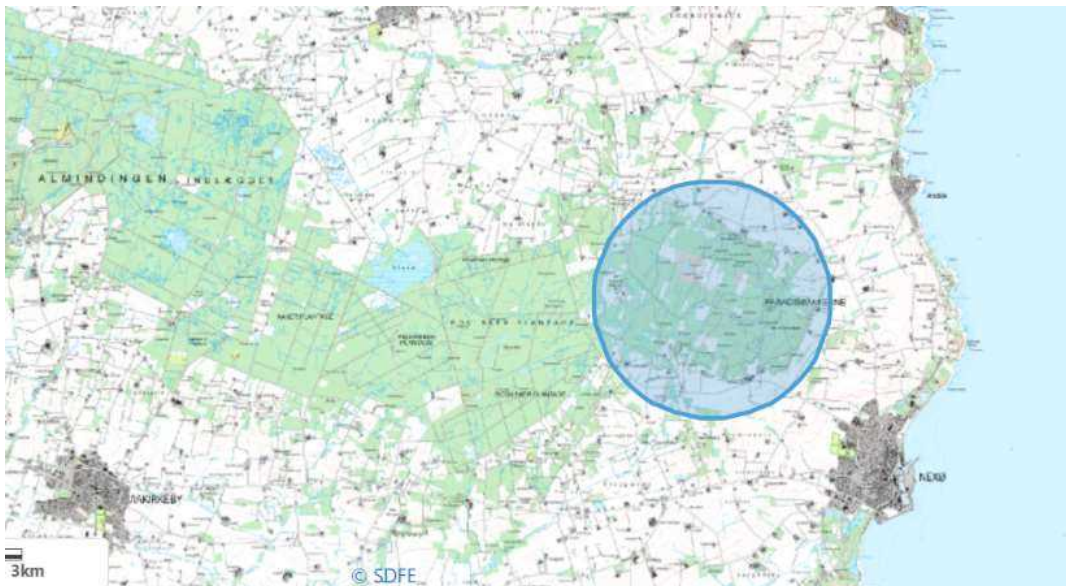
Dato: 22. juli 2022

Til:

Bornholms Regionskommune
Ullasvej 23
3700 Rønne

Invitation til samarbejde om fredning af Paradisbakkerne

Danmarks Naturfredningsforening har besluttet at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne i Bornholms Regionskommune. Fredningsgrænsen ligger på nuværende tidspunkt ikke fast, men fredningsområdet forventes at udgøre omkring 6-700 ha inden for det nedenstående markerede område.



Formål

Fredningen af Paradisbakkerne vil få til formål at:

- bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særlig vægt på at skabe en mosaik af sammenhængende lysåbne naturområder som heder, overdrev, moser og enge samt ekstensivt drevet skov med hjemmehørende arter,
- sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området
- sikre de geologiske interesser,

medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper, som Natura 2000-område nr. 186 er udpeget for,

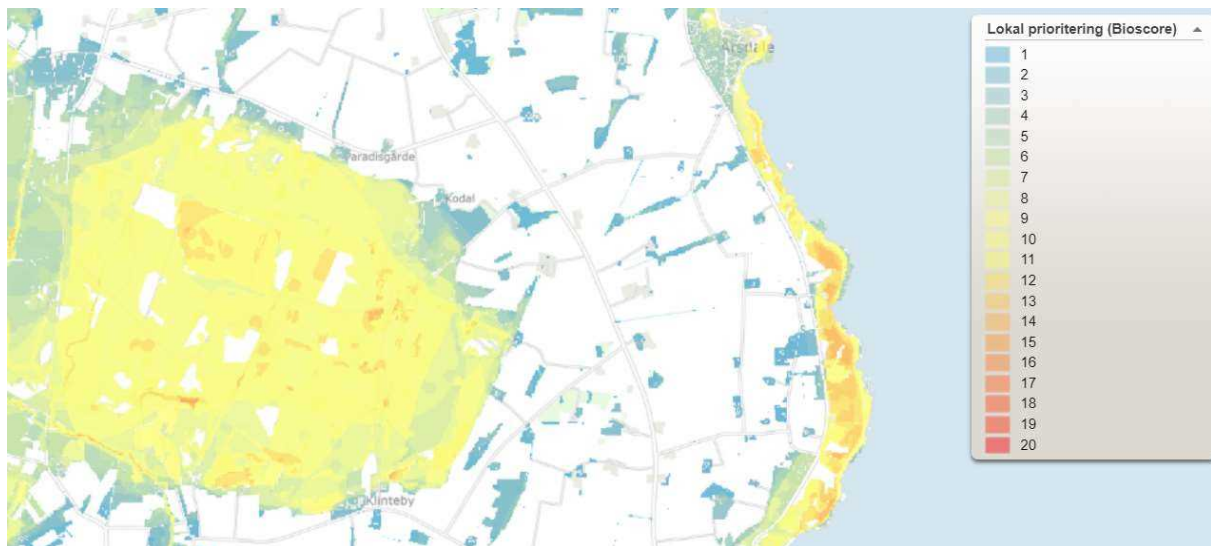
Dato: 22. juli 2022
Til:

Bornholms Regionskommune
Ullasvej 23
3700 Rønne

- skabe grundlag for naturpleje,
- sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ved etablering af sammenhængende stisystemer,

Baggrund

Paradisbakkerne har tidligere været en landskabeligt meget værdifuld del af den bornholmske højlyng, ikke mindst på grund af de talrige sprækkedale. På grund af den omfattende tilplantning med ikke-hjemmehørende arter og på grund af tilgroning, har landskabet i høj grad skiftet karakter, hvilket også har bevirket tab af flere sjældne plantearter. Paradisbakkerne er dog fortsat et naturmæssigt meget rigt område, med en høj bioscore på biodiversitetskortet (se kortet neden for), og potentialet for at øge naturværdierne og skabe et stort sammenhængende naturområde med høj diversitet er meget stort.



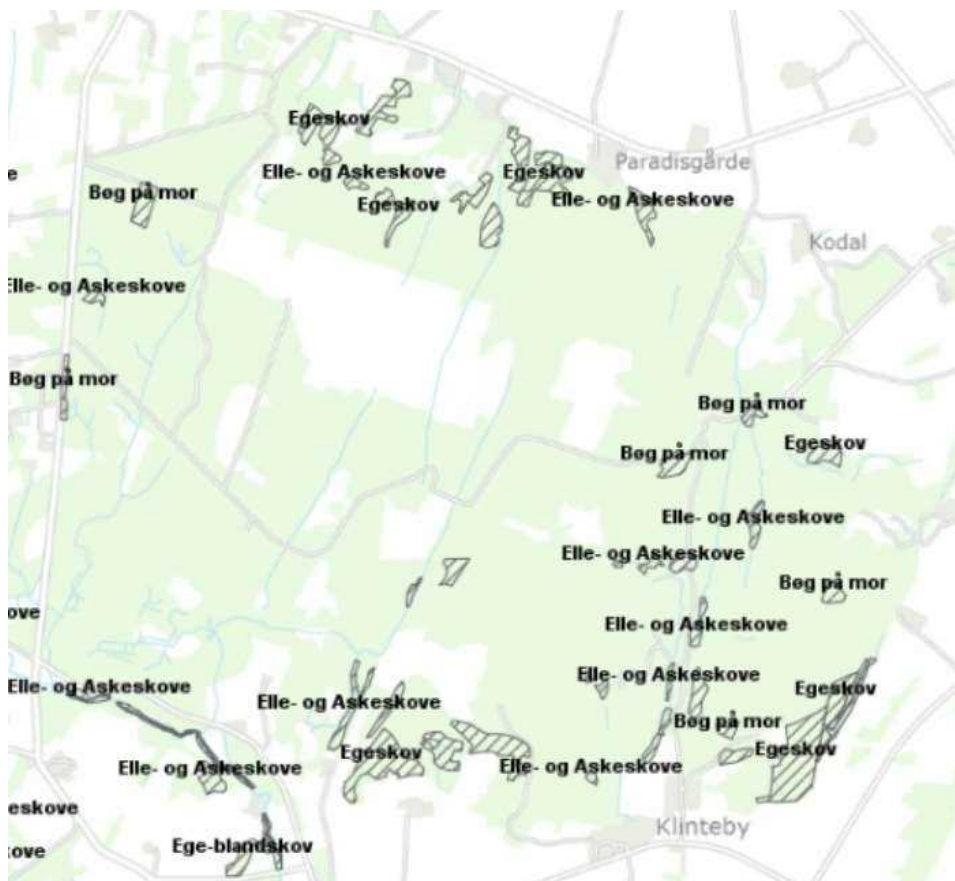
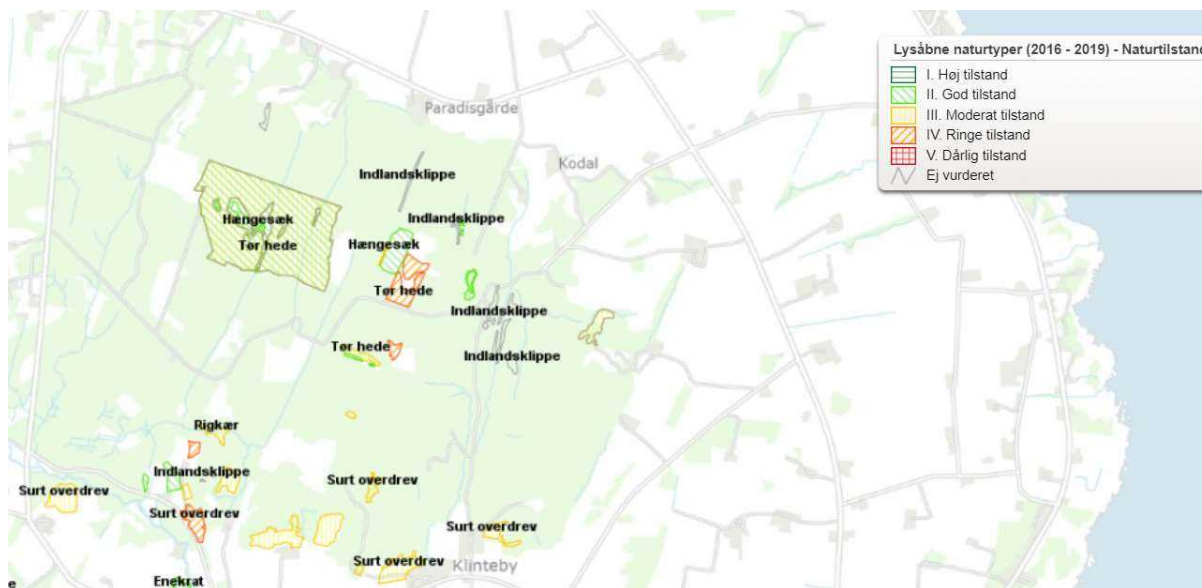
Det fremgår imidlertid af basisanalysen for Natura 2000-plan 2022-2027 nr. 186 "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne, at en lang række af de kortlagte naturområder har moderat eller ringe tilstand, og kun en mindre del af skovene er kortlagt som habitatnaturtyper, se nedenstående to kort.

Fredningen skal sikre, at potentialet vil kunne udnyttes for fremtiden, så naturværdierne øges, også i de eksisterende naturområder.

Dato: 22. juli 2022

Til:

Bornholms Regionskommune
Ullasvej 23
3700 Rønne



Dato: 22. juli 2022
Til:

Bornholms Regionskommune
Ullasvej 23
3700 Rønne



Der er 2 eksisterende fredninger i Paradisbakkerne. Det er ældre fredninger med behov for revision og klare formålsbestemmelser.

Trusler

Naturværdierne i Paradisbakkerne er især truet på grund af tilplantning med ikke-hjemmehørende arter, intensiv skovdrift og tilgroning af lysåbne naturområder.

Natura 2000-reglernes krav om gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter betyder ikke nødvendigvis en arealreservation til ny lysåben natur eller konvertering af eksisterende skov til habitatnaturtyper i Paradisbakkerne. Herved er der reel risiko for, at det store potentiale der er for at øge biodiversiteten i området, ikke udnyttes.

Næste skridt

Danmarks Naturfredningsforening har i dag, med alm. brev, sendt invitation til lodsejerne i området til et informations- og dialogmøde om det kommende fredningsforslag. Mødet finder sted i Nexø-hallen mandag den 5. september 2022 kl. 19-21. Vi håber, at kommunen har mulighed for at være repræsenteret på mødet.

Danmarks Naturfredningsforening opfordrer Bornholms Regionskommune til at indtræde som medrejer af fredningssagen. Vi vil med denne orientering gerne i dialog med jer om en hensigtsmæssig udformning af fredningsforslaget.

Fredningsforslaget forventes indbragt for fredningsnævnet i første halvår 2023, hvorfor vi vil sætte pris på at modtage svar senest d. 1. oktober 2022.

Med venlig hilsen

Lena Bau

.....
Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Tlf.: 31 10 95 37
Mail: lena@dn.dk

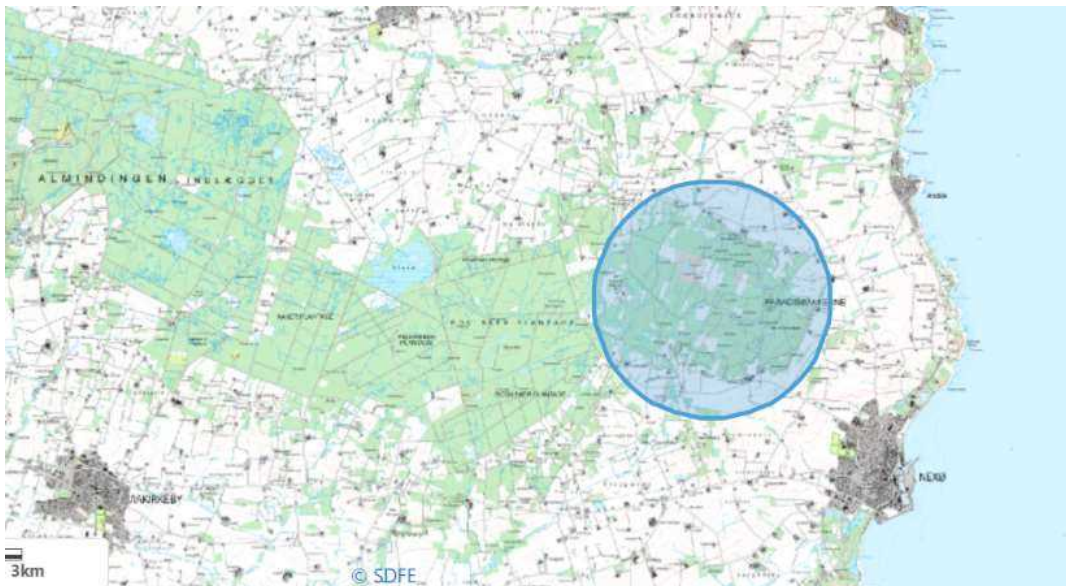
Dato: 22. juli 2022

Til:

Bornholms Regionskommune
Ullasvej 23
3700 Rønne

Invitation til samarbejde om fredning af Paradisbakkerne

Danmarks Naturfredningsforening har besluttet at rejse en fredningssag for Paradisbakkerne i Bornholms Regionskommune. Fredningsgrænsen ligger på nuværende tidspunkt ikke fast, men fredningsområdet forventes at udgøre omkring 6-700 ha inden for det nedenstående markerede område.



Formål

Fredningen af Paradisbakkerne vil få til formål at:

- bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særlig vægt på at skabe en mosaik af sammenhængende lysåbne naturområder som heder, overdrev, moser og enge samt ekstensivt drevet skov med hjemmehørende arter,
- sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området
- sikre de geologiske interesser,

medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper, som Natura 2000-område nr. 186 er udpeget for,

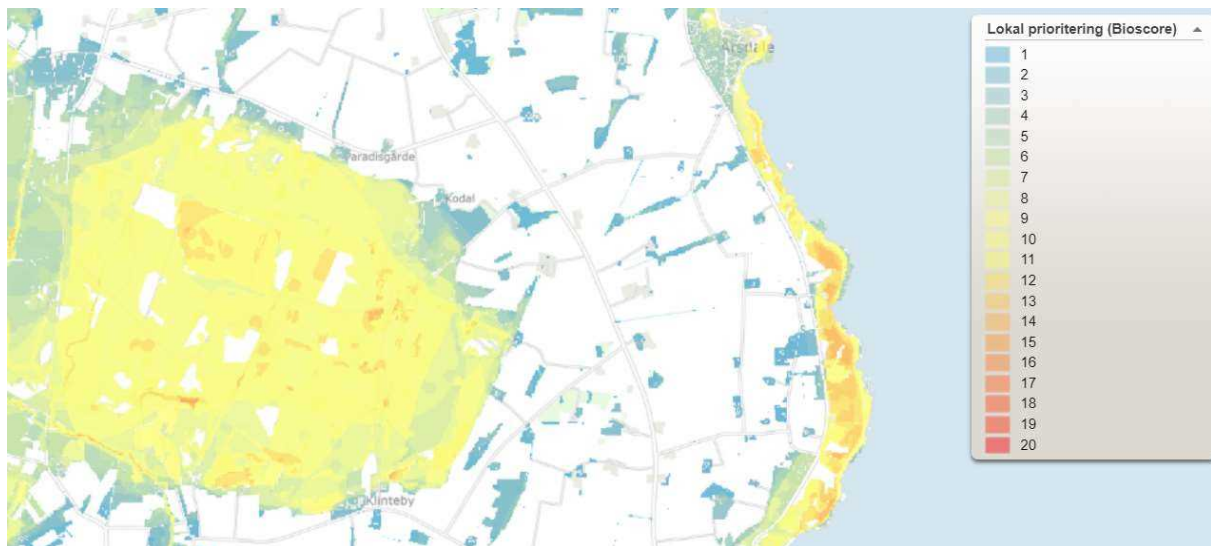
Dato: 22. juli 2022
Til:

Bornholms Regionskommune
Ullasvej 23
3700 Rønne

- skabe grundlag for naturpleje,
- sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ved etablering af sammenhængende stisystemer,

Baggrund

Paradisbakkerne har tidligere været en landskabeligt meget værdifuld del af den bornholmske højlyng, ikke mindst på grund af de talrige sprækkedale. På grund af den omfattende tilplantning med ikke-hjemmehørende arter og på grund af tilgroning, har landskabet i høj grad skiftet karakter, hvilket også har bevirket tab af flere sjældne plantearter. Paradisbakkerne er dog fortsat et naturmæssigt meget rigt område, med en høj bioscore på biodiversitetskortet (se kortet neden for), og potentialet for at øge naturværdierne og skabe et stort sammenhængende naturområde med høj diversitet er meget stort.



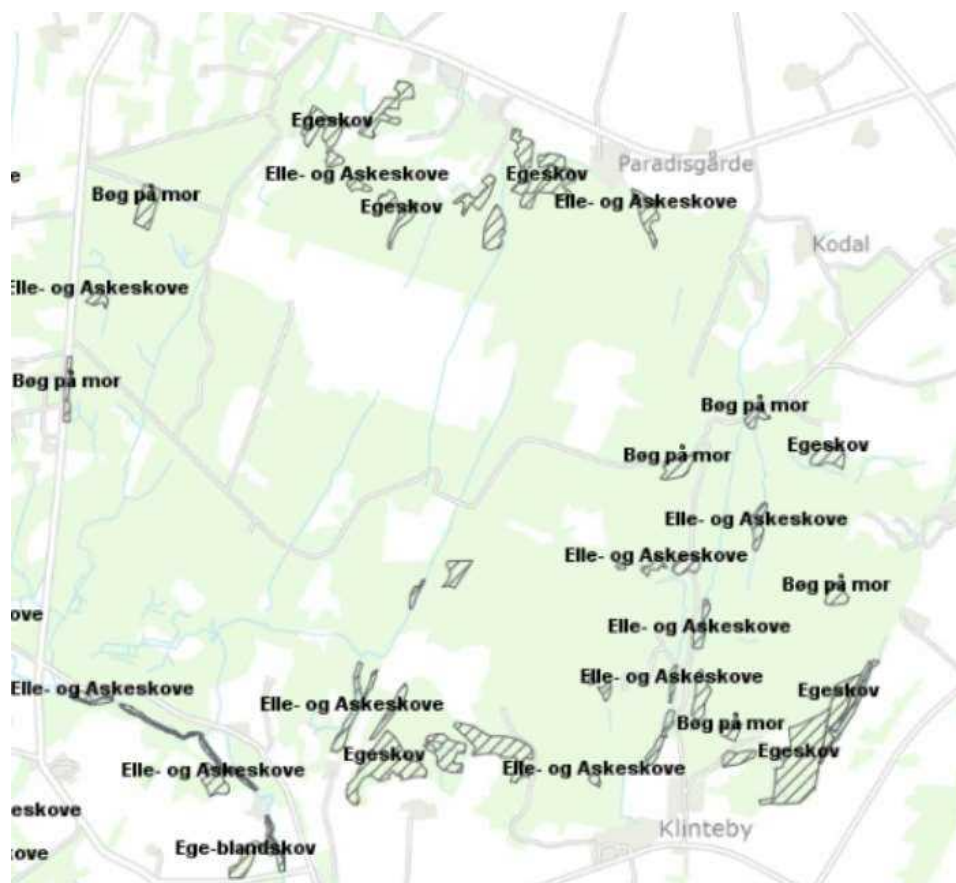
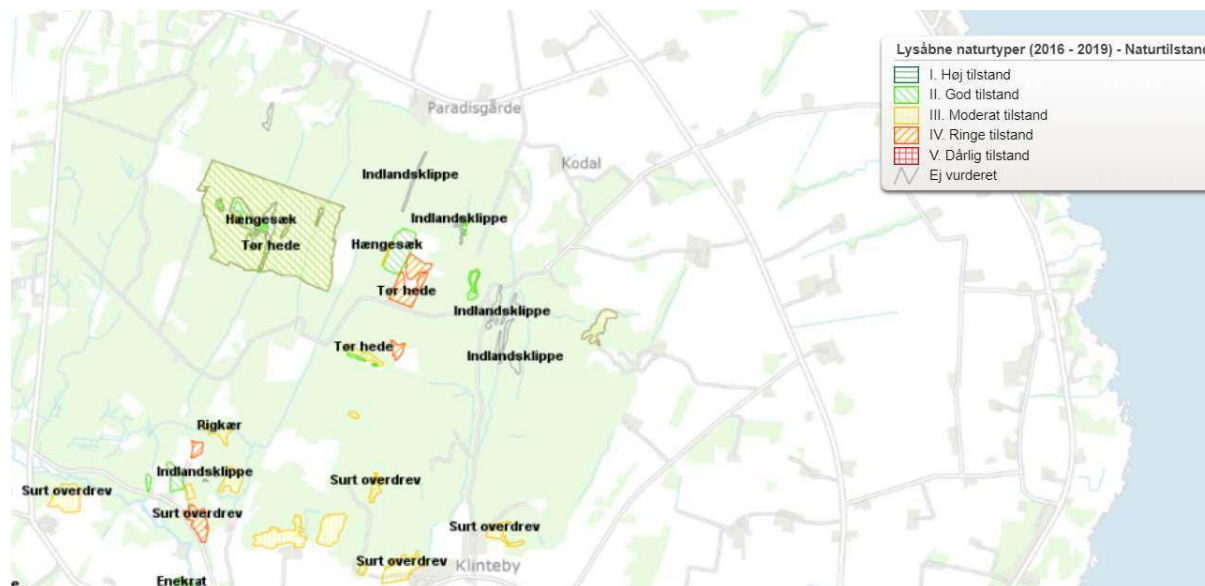
Det fremgår imidlertid af basisanalysen for Natura 2000-plan 2022-2027 nr. 186 "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne, at en lang række af de kortlagte naturområder har moderat eller ringe tilstand, og kun en mindre del af skovene er kortlagt som habitatnaturtyper, se nedenstående to kort.

Fredningen skal sikre, at potentialet vil kunne udnyttes for fremtiden, så naturværdierne øges, også i de eksisterende naturområder.

Dato: 22. juli 2022

Til:

Bornholms Regionskommune
Ullasvej 23
3700 Rønne



Dato: 22. juli 2022
Til:

Bornholms Regionskommune
Ullasvej 23
3700 Rønne



Der er 2 eksisterende fredninger i Paradisbakkerne. Det er ældre fredninger med behov for revision og klare formålsbestemmelser.

Trusler

Naturværdierne i Paradisbakkerne er især truet på grund af tilplantning med ikke-hjemmehørende arter, intensiv skovdrift og tilgroning af lysåbne naturområder.

Natura 2000-reglernes krav om gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter betyder ikke nødvendigvis en arealreservation til ny lysåben natur eller konvertering af eksisterende skov til habitatnaturtyper i Paradisbakkerne. Herved er der reel risiko for, at det store potentiale der er for at øge biodiversiteten i området, ikke udnyttes.

Næste skridt

Danmarks Naturfredningsforening har i dag, med alm. brev, sendt invitation til lodsejerne i området til et informations- og dialogmøde om det kommende fredningsforslag. Mødet finder sted i Nexø-hallen mandag den 5. september 2022 kl. 19-21. Vi håber, at kommunen har mulighed for at være repræsenteret på mødet.

Danmarks Naturfredningsforening opfordrer Bornholms Regionskommune til at indtræde som medrejer af fredningssagen. Vi vil med denne orientering gerne i dialog med jer om en hensigtsmæssig udformning af fredningsforslaget.

Fredningsforslaget forventes indbragt for fredningsnævnet i første halvår 2023, hvorfor vi vil sætte pris på at modtage svar senest d. 1. oktober 2022.

Med venlig hilsen

Lena Bau

.....
Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Tlf.: 31 10 95 37
Mail: lena@dn.dk